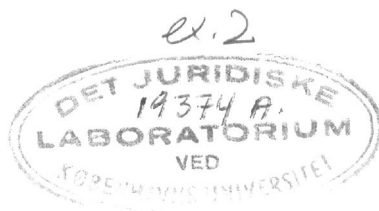

DELBETÆNKNING

om

OFFENTLIGE REGISTRE

Afgivet af det af
justitsministeriet den 9. september 1970
nedsatte registerudvalg

BETÆNKNING NR. 767
KØBENHAVN 1976

ISBN 87-503-1552-3

Statens trykningskontor
Ju 00-1-bet.

INDHOLDSFORTEGNELSE

0.	Sammenfatning.....	7
1.	<u>Indledning</u>	11
1.1.	Udvalgets kommissorium og sammensætning.....	11
1.2.	Udvalgets hidtidige arbejde.....	11
2.	<u>Indledende hovedsynspunkter</u>	13
3.	<u>Lovgivning og reformplaner i udlandet</u>	20
3.1.	Sverige.....	20
3.1.1.	Indledning.....	20
3.1.2.	Dataloven.....	21
3.1.2.1.	Lovens område.....	21
3.1.2.2.	Koncessionspligt.....	21
3.1.2.3.	Almindelige regler i øvrigt.....	22
3.1.2.4.	Lovens tilsynsregier.....	23
3.1.3.	Datainspektionens organisation m.v.....	23
3.1.4.	Datainspektionens hidtidige erfaringer.....	24
3.1.4.1.	Virksomhedens omfang.....	24
3.1.4.2.	Den internationale dataflugt.....	25
3.1.4.3.	Er der behov for ændring af dataloven.....	26
3.2.	Norge.....	27
3.2.1.	Indledning.....	27
3.2.2.	Betænkningens lovforslag.....	27
3.2.2.1.	Almindelige regler.....	27
3.2.2.2.	Koncessionspligt.....	28
3.2.2.3.	Datatilsynet.....	29
3.2.3.	De administrative og økonomiske konsekvenser....	30
3.3.	Finland.....	31
3.4.	England.....	31
3.5.	Vesttyskland.....	32
3.6.	Frankrig.....	34
3.7.	Holland.....	35
3.8.	Østrig.....	36
3.9.	U.S.A.....	37
3.9.1.	Indledning.....	37
3.9.2.	Privacy Act of 1974.....	38
3.9.2.1.	Lovens formål.....	38
3.9.2.2.	Lovens område.....	38
3.9.2.3.	Regler om videregivelse af oplysninger.....	39
3.9.2.4.	Regler om egen-acces for de registrerede.....	39
3.9.2.5.	Regler om registres oprettelse og brug.....	40

3.9.2.6.	Privacy Protection Study Commission	40
4.	<u>Internationalt samarbejde</u>	42
4.1.	Nordisk råd	42
4.2.	Europarådet	42
4.3.	OECD	43
5.	<u>Gældende retsregler af betydning for registrene i den offentlige sektor</u>	44
5.1.	Offentlighedsloven	45
5.1.1.	Offentlighedens adgang til registeroplysninger..	45
5.1.2.	Den registreredes adgang til egne oplysninger...	46
5.2.	Straffelovens regler om privatlivets fred	47
5.3.	Bestemmelser om tavshedspligt	47
5.3.1.	Almindelige tavshedsforskrifter	48
5.3.2.	Specielle tavshedsforskrifter	49
5.3.3.	Tavshedsforskrifternes betydning	50
5.4.	Bestemmelser om oplysningspligt	54
5.5.	Lovregler om registre	55
5.5.1.	Folkeregistrene og det centrale personregister..	55
5.5.2.	Det centrale erhvervsregister	56
5.5.3.	Spredte registerbestemmelser	57
6.	<u>Personregistre og elektronisk databehandling i den offentlige sektor</u>	61
6.1.	Indledning	61
6.2.	Edb-centralerne	65
6.2.1.	I/S Datacentralen af 1959	65
6.2.2.	Kommunedata I-S	68
6.3.	Beskrivelse af nogle registre indenfor den offentlige sektor	73
6.3.1.	Det centrale personregister	73
6.3.1.1.	Indledning	73
6.3.1.2.	CPR's indhold og opbygning	74
6.3.1.3.	Forretningsgang ved registrering af oplysninger	79
6.3.1.4.	Regler for udnyttelse af folkeregistrene og CPR	80
6.3.1.5.	Specielt om udnyttelsen af CPR	85
6.3.1.6.	Videreudvikling af CPR	86
6.3.2.	Kildeskattesystemet	87
6.3.2.1.	Kildeskatteordningen	87
6.3.2.2.	Det centrale register over indeholdelsespligtige	88
6.3.2.3.	Det centrale skatteyderregister	92
6.3.3.	Sygesikringssystemet	95

6.3.3.1.	Sygesikringsordningen	95
6.3.3.2.	Sygesikringssystemets registre.....	96
6.3.3.3.	Systemets forretningsgang	97
6.3.4.	Dagpengeregisteret	99
6.3.5.	Sundhedsstyrelsens registre	102
6.3.6.	Hospitalsinformationssystemer.....	104
6.3.6.1.	Systemets indhold og anvendelse	105
6.3.6.2.	Specielt om sikkerhedsforanstaltninger omkring hospitalsinformationssystemet	110
6.3.7.	Dansk Institut for Klinisk Epidemiologi	113
6.3.8.	Cancerregisteret	116
6.3.9.	Det psykiatriske centralregister.....	118
6.3.10.	Andssvageforsorgens edb-klient-register.....	126
6.3.11.	Strafferegistrene	128
6.3.12.	Rigsregistraturen	133
6.3.12.1.	Hvem indberetter hvilke oplysninger.....	133
6.3.12.2.	Registrenes indhold	134
6.3.12.3.	Hvem videregives oplysningerne til	137
6.3.13.	Centralregisteret for motorkøretøjer.....	140
6.3.14.	Registre i Danmarks Statistik	145
7.	<u>Udvalgets overvejelser</u>	147
7.1.	Indledning. Behov for en generel registerlov....	147
7.2.	Tilladelse eller anmeldelse	149
7.3.	Hvilke registre bør omfattes af en lovregulering	152
7.3.1.	Om begrebet personoplysninger.....	154
7.3.2.	Om begrebet edb-registre	156
7.3.3.	Om begrebet offentlig myndighed	159
7.4.	Om indsamling, registrering og opbevaring af oplysninger.....	160
7.4.1.	Specielt om datasikkerhed	166
7.5.	Registrerede personers adgang til oplysningerne om sig selv	171
7.6.	Om videregivelse af oplysninger til private ...	177
7.6.1.	Specielt om den registreredes samtykke til vi- deregivning	181
7.7.	Om udveksling af oplysninger mellem offentlige myndigheder.....	183
7.7.I.	Om samkøring (sammenkobling af registeroplysning- er).....	186

7.8.	Særligt om det centrale personregister	189
7.9.	Særligt om patientregistre	194
7.10.	Særligt om statistikregistre	201
7.11.	Om tilsyn med registrene	203
7.11.1.	Tilsynsmyndighedens øvrige opgaver	204
7.11.2.	Tilsynsmyndighedens organisation og sammen- sætning	206
7.11.3.	Tilsynsmyndighedens status	208
7.11.4.	De økonomiske konsekvenser af lovudkastet	215
8.	<u>Udvalgets udkast til lov om offentlige myndig- heders registre</u>	217
9.	<u>Bemærkninger til lovudkastets enkelte bestem- melser</u>	225
10.	Summary in English	259
Bilag I	Den svenske datalov	273
Bilag II	Det norske udkast til datalov	280
Bilag III	Europarådets rekommendation om edb-registre i den offentlige sektor	287
Bilag IV	Lov nr. 239 af 10. juni 1968 om folkeregistre- ring	290
Bilag V	Bekendtgørelse nr. 5 af 5. januar 1973 om folke- registre	292
Bilag VI	Instruks af 5. januar 1973 for førelse af folke- registre, herunder om folkeregistrenes medvirken ved driften af det centrale personregister (CPR)	296
Bilag VII	Cirkulære nr. 216 af 3. september 1973 om of- fentlige myndigheders adgang til oplysninger i det centrale personregister (CPR)	308
Bilag VIII	Cirkulære nr. 215 af 3. september 1973 om udle- vering og anvendelse af personnummeroplysninger	315
Bilag IX	Litteraturoversigt	317

0. Sammenfatning.

Registerudvalget blev nedsat i efteråret 1970 med den opgave at overveje de problemer vedrørende privates retsbeskyttelse, som er forbundet med oprettelse og brug af offentlige og private registre, navnlig under hensyn til den tekniske udvikling på dette område. Den nu foreliggende betænkning skal ses i sammenhæng med registerudvalgets delbetænkning om private registre(nr. 687/73), der blev afgivet i 1973.

I den offentlige debat har opmærksomheden særlig været rettet mod de tilfælde, hvor registrering af personoplysninger sker ved hjælp af elektronisk databehandling, men det er også fremført, at der findes større manuelle registre med meget personlige oplysninger, som der kan være særlig grund til at regulere.

Som grundlag for sit arbejde med den offentlige sektors registre har udvalget tilvejebragt en oversigt over myndighedernes registre, idet man har været i kontakt med samtlige ministerier og styrelser samt et udsnit af amts- og primærkommuner. Udvalget har endvidere foretaget en mere detaljeret gennemgang af en række større registre, navnlig på l/S Datacentralen af 1959 og Kommunedata I-S, hvor størstedelen af det offentliges databehandling foregår.

Formålet med udvalgets arbejde har først og fremmest været at vurdere, hvilke foranstaltninger det må anses for påkrævet at gennemføre ud fra hensynet til beskyttelsen af den enkelte borger. De nærmere overvejelser om privates retsbeskyttelse i forbindelse med brug af registre viser imidlertid, at det er hensigtsmæssigt at foreslå regler, der også værner bredere samfundsinteresser. Formålet med en registerlovgivning er efter udvalgets opfattelse at opnå en sikker, hensigtsmæssig og hensynsfuld håndtering af oplysninger, herunder navnlig af oplysninger, der kan henføres til bestemte personer.

Udvalgets overvejelser om de lovgivningsmæssige foranstaltninger findes i betænkningens afsnit 7 og 8. Her fremlægger ud-

valget et udkast til en generel lov om offentlige myndigheders registre. Udvalgets indstilling er enstemmig bortset fra et enkelt spørgsmål.

I lovudkastets kapitel 1 foretages en afgrænsning af lovens område. Hovedområdet er offentlige myndigheders edb-registre med personoplysninger (§ 1). Edb-registre, der føres af private institutioner, omfattes også af loven, hvis institutionen finansieres af det offentlige eller varetager opgaver, der normalt anses for offentlige (§ 2). Endelig bemyndiges justitsministeren til at træffe bestemmelse om at også manuelle personregistre skal være omfattet af loven (§ 3).

I kapitel 2 foreslås oprettet et registernævn på 7 medlemmer, som efter reglerne i kapitel 3 skal føre tilsyn med registrene i den offentlige sektor. Nævnet har adgang til de lokaler hvorfra registrene administreres, og hvor registrene eller de tekniske hjælpemidler findes (§ 7). Registernævnet kan endvidere fastsætte nærmere regler om de enkelte registres opbygning og drift. Denne kompetence omfatter bl.a. adgang til at bestemme, hvilke typer oplysninger der må registreres og videregives, og hvilke sikkerhedsforanstaltninger der skal gennemføres for de enkelte registre (§ 8). 5 af udvalgets 11 medlemmer mener, at nævnets afgørelser bør kunne påklages til justitsministeren, mens 5 medlemmer finder, at afgørelserne bør være endelige. 1 medlem har ikke ønsket at tage bestemt standpunkt til hvilken af de to løsninger, der bør foretrækkes.

Nævnets tilsynsfunktioner og regelfastsættende virksomhed forudsætter, at nævnet automatisk får nærmere underretning om, hvilke registre de enkelte myndigheder opretter. Dette foreslås sikret gennem et krav om, at der skal indgives anmeldelse til registernævnet, forinden et register tages i brug (§ 9). Udvalget har derimod ikke anset det for nødvendigt eller ønskeligt at gennemføre et krav om forudgående tilladelse. Udvalget finder det er væsentligt, at offentligheden får mulighed for løbende at være orienteret om de registerforanstaltninger, der iværksættes af myndighederne. Det foreslås derfor, at registernævnet skal offentliggøre en årlig beretning om sin virksomhed (§ 10).

I kapitel 4 foreslås en række regler om indsamling, registrering og opbevaring af oplysninger. Reglerne skal sikre, at der ikke registreres flere typer oplysninger end nødvendigt, og at

oplysningerne til stadighed er korrekte. Forkerte eller vildledende oplysninger og oplysninger, der har mistet deres betydning, skal således slettes af registeret (§§ 11 og 12). De registeransvarlige myndigheder skal træffe de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod uretmæssig brug af oplysningerne (§ 13).

Kapitel 5 stadfæster den såkaldte registerindsigt eller egen-acces. Herefter skal enhver registreret person have krav på at få skriftlig meddelelse om indholdet af de oplysninger, der er registreret om ham. Det er dog nødvendigt at foretage visse begrænsninger i retten til registerindsigt, bl.a. af hensyn til den registrerede selv eller af hensyn til væsentlige samfundsinteresser, se §§ 14 og 15.

Kapitel 5 indeholder nærmere regler om videregivelse af registrerede oplysninger til private. Der opstilles dels nogle generelle regler fælles for alle registre, dels nogle specielle regler for sygehusregistre m.v. (§ 18) og for det centrale personregister (CPR) (§ 19).

Helbredsoplysninger har ofte en meget personlig karakter, men de spiller på den anden side en afgørende rolle for patientbehandling og for den lægevidenskabelige forskning. Udvalget har derfor anset det for væsentligt at foretage en nærmere regulering af brugen af disse oplysninger.

Mere detaljerede regler fastsættes også for det centrale personregister, der indeholder almindelige folkeregisteroplysninger om hele landets befolkning og benyttes som grundlag for oprettelse og ajourføring af andre registre. Udvalget foreslår, at oplysninger fra CPR skal kunne videregives til private i samme omfang som fra folkeregistrene. Adgangen til at få oplysninger foreslås imidlertid udvidet, således at der bliver mulighed for på nærmere angivne betingelser at levere visse masseoplysninger til erhvervsvirksomheder med henblik på maskinel ajourføring af virksomhedernes registre for så vidt angår adresser m.v. Der skal i forbindelse hermed kunne gives oplysning om de registreredes personnummer, se nærmere § 19.

I lovudkastets kapitel 7 foreslås nærmere regler for udveksling af oplysninger mellem offentlige myndigheder. Reglerne har karakter af standardregler, som vil kunne fraviges af registernævnet gennem fastsættelse af særregler for de enkelte registre. Dette vil formentlig navnlig være aktuelt i de tilfælde, hvor en

myndighed ønsker at foretage samkøring mellem flere registre med henblik på at få klarlagt nye sammenhænge eller få koblet andre typer oplysninger til allerede eksisterende oplysninger. Det fastsættes derfor, at samkøring skal anmeldes til registernævnet, der kan fastsætte særlige vilkår for samkørselen, se § 22.

En gennemførelse af udvalgets lovudkast skønnes at ville medføre en årlig udgift på ca. 1-1,5 mill. kr. på statsbudgettet til driften af registernævnet, der efter udvalgets mening bør have eget sekretariat.

1« Indledning.

1.1. Udvalgets kommissorium og sammensætning.

Registerudvalget blev nedsat ved justitsministeriets skrivelse af 9. september 1970.

Ifølge kommissoriet er det udvalgets opgave at overveje de problemer vedrørende privates retsbeskyttelse, som er forbundet med oprettelse og brug af offentlige og private registre, navnlig under hensyn til den tekniske udvikling.

Udvalget har følgende sammensætning:

Højesteretspræsident, dr.jur. Jørgen Trolle, formand, udpeget af Højesteret,
afdelingschef Aage 1a Cour, udpeget af Danmarks Statistik,
kontorchef Jens Ulrik Dalgaard, udpeget af administrationsdepartementet,
kontorchef H. Duborg, udpeget af handelsministeriet,
landsretssagfører Helge Hassel, udpeget af Advokatrådet,
professor ved Københavns universitet, dr.jur. Mogens Koktvedgaard, udpeget af justitsministeriet,
kontorchef Uffe Kornerup, udpeget af justitsministeriet,
direktør Henrik Nielsen, udpeget af indenrigsministeriet,
borgmester Kjeld Rasmussen, udpeget af Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening i fællesskab,
direktør Mogens D. Rømer, udpeget af Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening i fællesskab,
direktør Peder Schlegel, udpeget af Assurandør-Societetet, Danske Bankers Fællesrepræsentation og Danmarks Sparekasseforening i forening.

Udvalgets sekretariat består af kontorchef i justitsministeriet Uffe Kornerup og fuldmægtig i justitsministeriet Jørgen Paulsen.

1.2. Udvalgets hidtidige arbejde.

Registerudvalget afgav i juli 1971 en delbetænkning om tavshedspligt for ansatte i edb-servicebureauer m.v., der behandler

oplysninger for det offentlige. Delbetænkningen findes som bilag 2 til forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov m.v. (privatlivets fred), se F.T. 1971-72, tillæg A, sp. 545 ff. I betænkningen foreslås en regel i straffelovens § 152, stk. 4, om tavshedspligt for ansatte i edb-servicebureauer, der maskinelt behandler eller opbevarer oplysninger for det offentlige. Udvalgets forslag til straffelovens § 152, stk. 4-, blev gennemført ved lov nr. 39 af 29. marts 1972, der trådte i kraft den 1. april 1972. Delbetænkningen blev navnlig afgivet, fordi der måtte antages at være et særligt behov for sådanne tavshedsregler her i landet. Det skyldes, at databehandlingsarbejdet i Danmark er tilrettelagt således, at det offentlige overlader størstedelen af sine edb-opgaver til virksomheder, der ikke hører under den offentlige forvaltning, og hvis personale derfor heller ikke er undergivet de for offentligt ansatte gældende tavshedsregler. Størstedelen af det offentliges data-behandlingsarbejde udføres således af I/S Data-centralen af 1959 og Kommune Data I/S.

Registerudvalget afgav endvidere i juni 1973 en delbetænkning om private registre (betænkning nr. 687/73). Delbetænkningen indeholder et udkast til lov om private registre (side 51 ff).

I delbetænkningen (side 6 f) peger udvalget på, at udkast til lov om private registre på nogle punkter må anses for foreløbige, idet overvejelserne om de offentlige myndigheders registre kan føre til, at der må foretages ændringer i lovudkastet. Udvalgets indstilling i den betænkning, der nu fremlægges, er da også, at det vil være hensigtsmæssigt at oprette en fælles tilsynsmyndighed omfattende kontrol med såvel den private sektors registre som offentlige myndigheders registre (se nærmere afsnit 7.11.1).

Siden sin anden delbetænkning om private registre har udvalget afholdt 38 møder, hvor man har behandlet problemerne om privates retsbeskyttelse i forbindelse med oprettelse og brug af registre inden for den offentlige sektor.

København, den 25. marts 1976.

Aage 1a Cour	Jens Ulrik Dalgaard	H. Duborg
Helge Hassel	Mogens Koktvedgaard	Kornerup
Henrik Nielsen	Kjeld Rasmussen	Mogens D. Rømer
Peder Schlegel	Jørgen Trolle	
	formand	

Kornerup Jørgen Paulsen

2. Indledende hovedsynspunkter.

Det er udvalgets opgave at overveje problemerne om privates retsbeskyttelse i forbindelse med oprettelse og brug af registre, navnlig under hensyn til den tekniske udvikling. Denne formulering af problemstillingen svarer til den almindelige opfattelse, at en datalovgivnings formål er at beskytte den enkelte borgers integritet mod edb-misbrug.

For at få oversigt over problemkredsen er det et naturligt udgangspunkt at søge at klarlægge, hvad der menes med "personlig integritet" eller "privatlivets fred".

Det er imidlertid vanskeligt at give en definition af integritetsbegrebet. Man kan ikke falde tilbage på nogen traditionel begrebsfastlæggelse, da der ikke findes nogen tradition. Spørgsmålet er først opstået i den nyeste tid, bl.a. i og med behovet for en datalovgivning. Dette må i sig selv give anledning til overvejelser: Man udnævner noget, man ikke rigtigt kender, til at være målet, eller har visse vage forestillinger, som man søger at konkretisere og tilnærme sig ad lovgivningsvejen.

Udviklingen af principperne for beskyttelse af den personlige integritet er forløbet meget uensartet i de forskellige lande, og indholdet af denne beskyttelse er også højst forskelligartet. Der er til dels tale om helt nye beskyttelsesforanstaltninger, til dels om meget gamle retsprincipper. Det nye ligger i den alment menneskelige og universelle angst for vor tids teknologi, der - som ingensinde før - har sat os i stand til at gå tæt på hinanden. Det gamle ligger i en vis nedarvet respekt for sine medmenneskers privatliv. Det nye har ikke blot relation til elektronisk databehandling, men også - og i mindst lige så høj grad - til andre tekniske foranstaltninger, såsom television, telelinser, aflytningsapparater osv., d.v.s. alt det moderne apparatur, der sætter os i stand til at trænge ganske tæt ind på livet af vore naboer.

Retsudviklingen er som nævnt forløbet forskelligartet og med forskellig hastighed i de enkelte lande. Man plejer at fremhæve,

at USA har gjort en pionerindsats på dette område, og det er vel også rigtigt, idet problemstillingen her ret tidligt kom op til retssystemets overflade, bl.a. på grund af den aggressive nyhedsformidling, der var - og er - karakteristisk for Amerika. Udviklingen i USA, der begynder så tidligt som i 1890, er siden fulgt op i andre lande navnlig i Tyskland. Også her sker det indledningsvis gennem domstolenes praksis, senere gennem lovgivning. I Frankrig har der været en righoldig domspraksis baseret på de almindelige principper i Code Civil art. 1382 - fra 1970 baseret på en særlig lovhjemlet generalklausul i Code Civil. Den nærmere beskrivelse af beskyttelsesobjektet varierer imidlertid stærkt. Den amerikanske formulering er normalt, at det, der beskyttes, er en persons "interest in not having his affairs known to others or his likeness exhibited to the public", - eller i kortere form "the right to be let alone". Det er vel klart, at en så bred formulering som den amerikanske må tåle adskillige indskrænkninger - bl.a. at den, der selv søger offentlighed også (i hvert fald i et vist omfang) må tåle offentlighed - og det bør også nævnes, at bl.a. den kontinentale retsudvikling har udstykket og udbygget beskyttelsen med talrige enkeltregler af mere teknisk beskaffenhed. Endelig bør det fremhæves, at hele problemkredsen først har tildraget sig en mere almindelig interesse i Danmark de seneste år. Således blev der i 1972 lovgivet på en del af området, og loven - der vedrører aflytning, uberettiget fotografering osv. - kalder sig i øvrigt i overskriften lov om "privatlivets fred m.m.", jfr. også straffelovrådets betænkning nr. 601/1971 om privatlivets fred.

En præcis definition af integritetsbegrebet er som nævnt vanskelig at give, men der er ingen tvivl om, at begrebet som en væsentlig bestanddel indeholder et krav om en retsbeskyttet adgang til at leve uden kontrol, indblanding eller overvågning på alle områder, hvor en sådan indblanding ikke er uskadelig eller pånøder sig af samfundsmæssige grunde.

En gennemgang af gennemførte eller påtænkte lovgivningsforanstaltninger i andre lande, se afsnit 3, viser, at foranstaltningerne divergerer på en række punkter, men der er dog nogle vigtige fælles problemer:

Eksempel 1. Adgangen til dataindsigt (egen-acces), d.v.s. retten til at inspicere oplysninger om sig selv for at kontrollere om de er korrekte, opfattes almindeligvis som en vigtig, måske den

vigtigste grundregel i al datalovgivning. Det er rigtigt, at reglen er vigtig, nærmest fundamental, men ret beset har den ikke meget at gøre med personlighedsbeskyttelse. Det er først og fremmest en beskyttelse mod ukorrekt og uhensigtsmæssig administration, og kravet om dataindsigt og kravet på korrektion af ukorrekte oplysninger kan da også gøres gældende vedrørende enhver form for oplysninger, hvad enten de er af meget personlig beskaffenhed eller ej. Kravet er en simpel følge af anvendelsen af en ny teknik, og man har altid haft krav på en rimelig sikkerhed mod ukorrekt og uhensigtsmæssig administration, baseret på forkerte oplysninger.

Eksempel 2. Der findes en række forskellige regler, der søger at imødegå uønsket masseanvendelse af personoplysninger, bl.a. også i den private sektor, f.eks. i form af såkaldt selektiv reklame o.lign. Dette kan opfattes som en beskyttelse af privatlivets fred, og er det formentlig også i grovere tilfælde. Som oftest er de individuelle krænkelse imidlertid så beskedne, at de normalt ville blive negligeret i et retssystem. Det reelle beskyttelsesobjekt er derfor ikke den enkelte private borger, men derimod samfundsordningen som sådan: Man søger at give beskyttelse mod "social manipulation". En sådan beskyttelse kan også være på sin plads, men systematisk bør den strengt taget ikke rubriceres under personlighedsretten.

Eksempel 3. Det samme gælder - men her endnu klarere - de regler, der skal værne informationssystemerne i tilfælde af krig eller borgerlige uroligheder. Et effektivt retsværn kan her forudsætte let praktikable regler om visse datalagres øjeblikkelige destruktion. Sådanne foranstaltninger er nødvendige, idet en fremmed okkupationsmagts besiddelse af de større centrale registre er en nødvendig betingelse for en hurtig og effektiv overtagelse af administrationsapparatet med de deraf følgende ubehagelige konsekvenser, f.eks. i form af interneringer og deportationer m.v. Regler om sikkerhedsforanstaltninger og eventuel destruktion af datalagrene er nødvendige selv i perioder, hvor faren for okkupation ikke opleves som umiddelbar. Men sådanne regler kan ikke henføres under de almindelige principper om personlighedsretten, uanset de kan vedrøre spørgsmålet om liv eller død.

Eksempel 4. Beslægtet med sådanne regler er de almindelige regler, gældende i fredstid, der skal skabe et værn mod misbrug, typisk i form af ulovlig videregivelse af oplysninger. Der er her

tale om sædvanlige tavsheds- og sikkerhedsforskrifter, der kan opfattes som et personlighedsværn, men som ikke er særegne for den private sfære og som i øvrigt har været kendt i mange år. Der er altså ikke tale om nye principper, blot om overførelse af kendte retsprincipper på en ny tids teknik.

Eksempel 5. Endelig kan som en femte kategori nævnes de regler, der søger at "indkapsle" eksisterende oplysninger, således at de ikke videregives, selv om denne videregivelse ikke strider mod specielle tavshedsregler, samt de regler der søger at hindre unødigt dataophobning, altså indsamlingen af for mange oplysninger, og de regler der søger at hindre samkøring af eksisterende datalagre og derved skabe integrerede databanker. Det er navnlig disse regler, der etablerer et reelt personlighedsværn. Det er i disse problemstillinger, man kan erkende den egentlige konflikt mellem individet og datasystemerne, og reglernes indhold er netop at løse denne konflikt på en sådan måde, at individet overlever som individ i den forstand, at man respekterer en vis sfære af personlig integritet. Det er her man kan efterprøve, om der foreligger nogen form for "right to be let alone", eller om man lever under et system, hvor "Big Brother" kontrollerer enhver aktivitet.

De nævnte eksempler på regeldannelser - beskyttelsen mod ukorrekt eller uhensigtsmæssig administration, mod social manipulation, mod faren ved en okkupation, mod de almindelige misbrug i fredstid og mod informationsophobning og integration - anskueliggør, at målsætningen for en datalovgivning er ganske bred, og at den ikke uden videre kan rummes i en formel om, at man vil etablere et personværn, et værn for den personlige integritet, en personlighedsret. Man kan dog til en vis grad vende problemstillingen om og sige, at man ved overvejelser om privates retsbeskyttelse automatisk tvinges til også at gennemføre en beskyttelse af bredere samfundsinteresser, og at denne side af problemstillingen ikke er mindre vigtig. En datalovgivning skal således løse en lang række problemer, og disse må løses uanset den almindelige begrebsfastlæggelse af personlighedsretten. Hvis man begynder med en sådan begrebsfastlæggelse, og hvis man fastholder, at det er dette begreb, man vil beskytte, kommer man let til at begrænse sit synsfelt og hindrer derigennem en effektiv løsning af de reelle problemer. Man kan derfor sige, at det, der er formålet med datalovgivningen, er at opnå en sikker, hensigtsmæssig og hensynsfuld håndtering af oplysninger, herunder navnlig af oplysninger der kan henføres til

enkeltindivider. En så bred formulering inkluderer personlighedsretten, men denne dukker ikke op som et begrænsende moment, kun som en central figur i den nærmere regulering, navnlig på den måde, at datahåndteringen altid skal være hensynsfuld. I sikkerheds-kravet ligger navnlig et krav om, at såvel de enkelte oplysninger som disses håndtering skal være korrekt, og at behandlingen ikke må have lækager. At databehandlingen skal være hensigtsmæssig betyder, at den skal honorere tidens krav til en effektiv administration, herunder beskæftige sig med de relevante data, ikke andre. Man skal med andre ord til enhver tid kunne redegøre for, hvilke oplysninger man behandler, og hvorfor man gør det. En dataloggivning er således en balanceakt mellem forskellige til dels modstridende interesser, og en formålsangivelse må derfor have passende bredde og smidighed.

Hvis man akcepterer en så bred problemformulering resterer der talrige spørgsmål vedrørende det nærmere valg af midler. Nogle få hovedproblemer skal nævnes:

- 1) Bør der lovgives med detaljerede regler eller med bredere standarder?
- 2) Hvor stærke skal kontrolforanstaltningerne være?
- 3) Hvor omfattende skal kontrollen være?
- 4) Hvordan skal tilsynsmyndighedens status være over for regeringsmagten?

Ad 1) Et blik ud over de i udlandet gennemførte eller planlagte lovgivningsforanstaltninger viser, at foranstaltningerne indeholder såvel detaljerede enkeltregler som bredere standarder. Det er imidlertid de uskarpe standarder, der dominerer, idet man i vid udstrækning har overladt det til tilsynsmyndigheden at fastsætte nærmere regler eller udfylde standarderne med konkrete afgørelser efter et sagkyndigt skøn. Det må vist nok erkendes, at en sådan lovgivningsteknik indebærer en vis risiko for retssikkerheden, dels fordi man ikke har fuldt herredømme over retsudviklingen, dels fordi tilsynsmyndighedens afgørelser ikke kan gøres til genstand for nogen intensiv domstolskontrol, når de er baseret på sådanne vage regler. Systemet kan derfor kritiseres. Forsvaret er imidlertid stærkt: Begrundelsen for at lovgive ved hjælp af standardregler er naturligvis, at retsområdet er så nyt og kompliceret, at detaljeret lovgivning er en umulighed. Det er ugørligt at tage stilling til alle de kommende konflikter og løse dem ved

fornuftige enkeltregler. Valget står således mellem at lovgive nu og da med brede, uskarpe standardregler, eller at udsætte hele lovgivningsarbejdet indtil man har fuld oversigt over hele rets-området og alle dets talrige enkeltproblemer. Det er udvalgets opfattelse, at der snarest bør gennemføres en lovgivning.

Ad 2) Ved besvarelsen af spørgsmålet om, hvor stærke kontrolforanstaltningerne skal være, forekommer det at være et praktisk hovedspørgsmål, om kontrollen skal være baseret på forudgående tilladelse - et koncessionssystem - eller på efterfølgende foranstaltninger i kraft af et anmeldelsessystem. Der er her en vis forskel i principperne i de forskellige lande. I praksis vil de måske flyde mere over i hinanden, og der kendes også smidige mellemformer. Afgørende for, hvilken principiel model man vil vælge er vel navnlig to ting. For det første rent administrative hensyn - koncessionssystemerne er de tungeste og mest personalekrævende. For det andet hvilken risiko der er forbundet med, at visse systemer kan køre i en vis tid, uden at kontrollen endnu er sat ind. Det sidste må bero på en vurdering af eventuelle misbrugs omfang og beskaffenhed. Der er i udvalget enighed om, at et anmeldelsessystem må anses for tilstrækkeligt. Der henvises til betænkningens afsnit 7.2.

Ad 3) Det tredje spørgsmål drejer sig om, hvor omfattende kontrollen bør være, navnlig om den kun bør omfatte edb-systemer, eller om også andre former for databehandling bør inddrages. Det er nu klart, at behovet for en datalovgivning først har manifesteret sig i og med opkomsten af de elektroniske systemer. Det er deres smidighed og evne til at håndtere enorme datamængder, der har gjort dem såvel hensigtsmæssige som behæftet med risici. Det er derfor naturligt, at datalovgivningen i første række sigter herpå. Af administrative grunde - d.v.s. for at klargøre lovreglernes anvendelsesområde - kan det også være hensigtsmæssigt at begrænse lovreglernes område hertil. Gør man ikke det, kan det være særdeles vanskeligt at finde en fornuftig afgrænsning.

Der findes efterhånden en del andre tekniske hjælpemidler til håndtering af betydelige datamængder, bl.a. mikrofilmteknikken. Det kunne derfor være nærliggende at søge en regulering af hele området under ét, således at der ikke opstår utilsigtede huller i lovgivningen. Hertil kommer, at nogle manuelle registre i kraft af deres omfang og anvendelsesområde åbner de samme misbrugsmuligheder som edb-systemer.

Man skal næppe angribe dette spørgsmål alt for principielt. Det må erkendes, at man står over for et helt nyt retsområde og må være forberedt på snarlige lovrevisioner. Det er derfor det sikreste at begynde i det centrale område, nemlig edb-problematikken, og derefter udbygge reguleringen til andre områder, efterhånden som behovet herfor måtte vise sig.

Ad 4) Det fjerde spørgsmål, der skal nævnes her, er spørgsmålet om, hvordan tilsynsmyndighedens status skal være over for regeringsmagten. Bør det være således, at tilsynsmyndigheden indgår i det almindelige administrative hieraki, og at dens afgørelser således kan påklages til vedkommende minister, eller bør tilsynsmyndigheden løftes ud af dette og fremtræde helt fritstående, alene med den begrænsning at ulovlige afgørelser kan tilsidesættes af domstolene.

Spørgsmålets besvarelse er ikke entydig. I den svenske data-lovs § 25 er det fastslået, at "Talan mot datainspektionens beslut föres hos Konungen genom besvar". Det betyder, at datainspektionens beslutninger kan påklages til regeringen gennem justitiedepartementet. I § 9 i det norske udkast anføres det, at "Datatilsynet skal være et frittstående organ underordnet Kongen og det departement Kongen fastsetter". Af bemærkningerne til lovudkastet fremgår, at tilsynets enkelte afgørelser kan påklages til departementet, og at tilsynet i det hele indtræder i det sædvanlige underordningsforhold til regeringen (kongen) og departementet.

Spørgsmålet har været indgående drøftet i registerudvalget, der på dette punkt er delt i tre mindretal. 5 medlemmer går således ind for, at tilsynsmyndigheden skal være et selvstændigt organ, men underkastet sædvanlig rekurs til en minister, mens 5 medlemmer går ind for et uafhængigt organ, hvis afgørelser ikke kan rekureres til nogen administrativ myndighed. Om udvalgets overvejelser på dette punkt henvises til betænkningens afsnit 7.11.3. samt § 8 i udvalgets lovudkast og bemærkningerne hertil.

3. Lovgivning og reformplaner i udlandet.

3.1. Sverige.

3.1.1. Indledning.

I 1972 afgav Offentligheds- og sekretesslagstiftningskommittén (OSK) betænkningen "Data och integritet" (SOU 1972:47), der bl.a. indeholdt forslag til en datalov og forslag til ændring i "Tryckfrihetsförordningen", som er en del af den svenske grundlov og navnlig indeholder regler om offentlighed i forvaltningen. Det svenske offentlighedsprincip er formentlig det mest vidtgående i verden og indebærer, at enhver har ret til at gøre sig bekendt med akterne i en hver sag, der er under behandling i den offentlige forvaltning. I en særlig lov - "Sekretesslagen" - er fastsat undtagelser fra offentlighedsprincippet, men loven indeholder ret få undtagelser om, at personlige oplysninger i en sag medfører, at der ikke er aktindsigt. Efter det svenske offentlighedsprincip er det ikke nogen betingelse, at den, der ønsker aktindsigt, kan identificere en bestemt sag. I retspraksis var det også forud for lovændringen antaget, at aktindsigten omfatter en adgang til registeroplysninger, og at denne ret også omfatter ret til udlevering af masseoplysninger, selv om dette kan få karakter af udlevering af kopier af registre.

På baggrund heraf har det været muligt for bl.a. svenske erhvervsdrivende foretagender at opbygge totale befolkningsregistre og landsomfattende specialregistre, f.eks. med henblik på selektiv reklame og kreditoplysning. Det er derfor også naturligt, at Sverige som det første land i verden har gennemført en generel datalov.

Kommissionens lovudkast blev med nogle ændringer vedtaget i Sverige til endelig ikrafttræden den 1. juli 1974. Allerede nu foreligger der således et vist erfaringsgrundlag, som vil blive omtalt nedenfor under afsnit 3.1.4.

3.1.2. Dataloven.

3.1.2.1. Lovens område (§ 1).

Loven omfatter edb-registre med personoplysninger, uanset om de føres af offentlige myndigheder eller private virksomheder m.v. Ved personoplysninger forstås oplysninger, som kan henføres til bestemte personer. Manuelle registre i privat eller offentlig virksomhed er således ikke omfattet, men der er ved speciallove - "kreditupplysningslagen" og "inkassolagen" - gennemført en særlig kontrol med kreditoplysningsbureauer og inkassovirksomheder. Denne kontrol er henlagt til samme myndighed (Datainspektionen), som fører tilsyn med edb-registrene.

3.1.2.2. Koncessionspligt m.v.

Edb-registre med personoplysninger må kun oprettes med tilladelse fra Datainspektionen (jfr. om denne myndighed nedenfor afsnit 3.1.3.). Tilladelse kræves dog ikke for registre, der oprettes i henhold til rigsdags- eller regeringsbeslutning.

For sådanne registre skal der dog forinden indhentes en vejledende udtalelse fra Datainspektionen.

I øvrigt gælder efter lovens § 25, at Datainspektionens afgørelser altid kan påklages til regeringen.

Datainspektionen skal give tilladelsen, hvis ikke der er grund til - efter udarbejdelse af eventuelle særregler om registre - at antage, at der vil forekomme utilbørlige privatlivskrænkelser. Ved tilladelsesansøgningens behandling skal opmærksomheden navnlig rettes mod mængden af de typer oplysninger, som skal registreres, samt den holdning til registeret, som findes hos dem, der vil blive omfattet af registeret (§ 3). Herved er især tænkt på den private sektor.

Efter lovens § 4 må der normalt ikke meddeles tilladelse til private til oprettelse af registre med oplysninger om straffede personer, personer under forsorg eller tvangsindlagte personer, ligesom sygdomsregistre normalt ikke må oprettes af private. Register med oplysninger om politisk eller religiøs overbevisning må kun tillades i særlige tilfælde, medmindre der er tale om politiske eller religiøse foreninger. Reglerne i § 4 er bl.a. en konsekvens af, at dataloven også omfatter alle private edb-registre med personoplysninger.

Datainspektionen skal i forbindelse med tilladelsen fastsætte forskrifter om registerets formål og dataindhold (§ 5). Såfremt det skønnes nødvendigt af hensyn til beskyttelsen af privatlivets fred, skal Datainspektionen efter § 6 fastsætte særlige regler om

1. indsamling af oplysninger til registeret,
2. udførelsen af den automatiske databehandling,
3. de tekniske hjælpemidler,
4. de bearbejdningsprocesser, der må gennemføres,
5. underretning til de registrerede,
6. de oplysninger, som må benyttes,
7. videregivelse og anden anvendelse af de registrerede oplysninger,
8. opbevaring og lagring af oplysningerne,
9. kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger.

3.1.2.3. Almindelige regler i øvrigt«

Loven indeholder endvidere i §§ 8-9 mere generelle regler om rettelse af urigtige oplysninger og om supplerings af ufuldstændige oplysninger.

Efter § 10 i loven har den registrerede ret til efter begæring at få oplysning om, hvad der er registreret om ham. Denne meddelelse, som er vederlagsfri, har han dog kun ret til én gang om året. Oplysningspligten gælder dog ikke for oplysninger, som i henhold til lov eller anden retsforskrift ikke må udleveres til den registrerede.

I loven er endvidere fastsat regler om tavshedspligt for de ansatte og om, at oplysninger ikke uden Datainspektionens tilladelse må udføres af landet med henblik på edb-behandling i udlandet. Sidstnævnte regel er begrundet i ønsket om at forhindre "dataflugt", idet en sådan udførsel vil eliminere lovens beskyttelsesregler bl.a. om egen-accés for de registrerede. Retten for den enkelte til at få oplysninger om sig selv må dog formentlig eksistere, selv om oplysningerne bearbejdes i et andet land, idet den registeransvarlige svenske myndighed eller virksomhed formentlig må have pligt til at give disse oplysninger, uanset hvor databehandlingen finder sted.

Loven indeholder endvidere i §§ 20 ff regler om straf og om et objektivi erstatningsansvar. Efter § 20 straffes således enhver,

der uden den fornødne tilladelse opretter et register, ligesom andre overtrædelser - herunder af de for registeret fastsatte regler - kan straffes.

3.1.2.4. Lovens tilsynsregler.

Datainspektionen fører tilsyn med de af loven omfattede registre og har adgang til lokaler, hvor databehandlingen m.v. foretages, ligesom inspektionen kan foretage kontrolkørsler m.v. Datainspektionen har endvidere adgang til programmer og andre oplysninger vedrørende databehandlingen (§§ 15-19).

3.1.3. Datainspektionens organisation og forretningsgang.

I en instruks for Datainspektionen (SFS 1973:292) er fastsat nærmere regler om inspektionens opbygning, og datakundgørelsen (SFS 1973:291) giver nærmere regler om ansøgningsproceduren.

Datainspektionen ledes af en styrelse, hvis formand er Datainspektionens generaldirektør. Styrelsen "består i øvrigt af 9 medlemmer (4 rigsdagsmænd, 1 fra offentlig forvaltning, 2 fra arbejdsmarkedet, 1 industrirepræsentant og 1 teknisk sagkyndig).

Kun principielle sager forelægges styrelsen, der holder møde ca. hver 3. uge.

Generaldirektøren er leder af Datainspektionen. Inspektionen er delt i 3 afdelinger med hver sin afdelingschef: tilladelsesafdelingen, tilsynsafdelingen og den administrative afdeling (sekretariat). Der er ialt 25 heltidsansatte tjenestemænd, nemlig 15 akademiske sagsbehandlere (jurister, økonomer og teknikere) og 10 kontorfunktionærer.

Datainspektionens budget er for 1975/76 på 3,4 mill.kr. Heraf er 2,5 mill.kr. lønudgifter. Af større udgifter i øvrigt kan nævnes husleje (340.000 kr.), publikationer og information (111.000 kr.) og edb-udgifter (journalssystem) (100.000 kr.)

Ansøgning om tilladelse til at oprette privat eller offentligt edb-personregister indgives på en særlig blanket med oplysninger om den registeransvarliges navn og adresse m.v., registerets benævnelse og formål. I bilag 1 til ansøgningen angives de oplysninger, der indgår i edb-behandlingen, hvorfra og hvorledes oplysningerne leveres. I bilag 2 gives en redegørelse for den edb-tekniske bearbejdning og i bilag 3 angives, hvilke oplysninger registeret videregiver, til hvem og på hvilken måde dette sker.

I bilag 4 gives en kort beskrivelse af den tekniske udrustning og i bilag 5 redegøres for, hvorledes anmodninger om egen-access efterkommes. I bilag 6, 7 og 8 gives oplysninger om rettelses-proceduren, sletningsrutiner og opbevaring af registeret, og i bilag 9, 10 og 11 redegøres for rekonstruktionsmuligheder og sikkerhedsforanstaltninger m.v.

Den samme blanket benyttes ved ansøgning om ændringer i personregistre.

Ikke alle offentlige personregistre skal have tilladelse. Som ovenfor nævnt skal registre, der oprettes ved rigsdags- eller regeringsbeslutning, blot anmeldes til Datainspektionen, som herefter afgiver en udtalelse om systemerne. For disse registre findes en særlig anmeldelsesblanket og i særlige bilag redegøres for de samme forhold, som er nævnt ovenfor.

For en række tilladelsespligtige edb-registre har Datainspektionen gennemført en forenklet sagsbehandling. Ansøgning indgives på en forenklet blanket, og selve tilladelsen meddeles blot ved et stempel på ansøgningsblanketten. Følgende typer er omfattet af denne forenklete procedure under forudsætning af, at registrene kun indeholder bestemte typer oplysninger, ligesom der opstilles bestemte forudsætninger for lagring, videregivelse etc.:

1. Abonnementsregistre,
2. faktureringsregistre,
3. kunderegistre bortset fra bank- og forsikringskunde-registre,
4. lønregistre,
5. personaleregistre,
6. medlemsregistre og
7. lejerregistre.

Den forenklete procedure spiller naturligvis den største rolle for den private sektor.

3.1.4. Datainspektionens hidtidige erfaringer.

3.1.4.1. Virksomhedens omfang.

Ved udgangen af juni 1975, d.v.s. 1 år efter lovens ikraft-træden - var der til Datainspektionen indkommet 14.600 sager vedrørende personregistre. Da edb har været brugt i godt 10 år i forbindelse med personregistrering, svarer dette tal til en årlig

gennemsnitstilvækst på ca. 1400 registre. Heraf hidrørte 568 fra offentlige myndigheder, og af disse var 153 anmeldelser om registre oprettet i henhold til regerings- eller rigsdagsbeslutning.

Idet der er indkommet 14.400 sager om ir. tilladelsespligtige registre. Efter en foreløbig gennemgang af ansøgningerne har Datainspektionen skønnet, at 90% af registrene set fra et integritetssynspunkt ikke volder særlige problemer. Der er navnlig tale om personale-, løn-, og kunderegistre m.v. Disse registre har som nævnt ovenfor mulighed for en forenklet sagsbehandling i Datainspektionen. De mere sensitive registre findes fortrinsvis inden for den offentlige sektor, idet de forskellige myndigheder i deres sagsbehandling har brug for en række oplysninger af meget personlig karakter (straffeoplysninger, sociale oplysninger og helbredsoplysninger m.v.)

De 10% af det samlede antal registre - d.v.s. ca. 1400 - omfatter typisk større systemer, som består af flere delregistre.

Datainspektionen har oplyst, at tilstrømningen af nye ansøgninger er større end beregnet. I første halvår af 1975 modtog inspektionen ca. 840 nye ansøgninger.

I begyndelsen af lovens eksistens bruger Datainspektionen naturligvis de fleste kræfter på tilladelsesordningen, men det fremhæves, at der i forbindelse med behandlingen af tilladelsesansøgninger foregår en vis tilsynsvirksomhed. På længere sigt vil en del af inspektionens personale i tilladelsesafdelingen blive overført til tilsynsafdelingen, men der har allerede i løbet af det første år været gennemført 272 tilsynsbesøg. Denne virksomhed har ikke i noget tilfælde ført til formel påtale eller fastsættelse af særregler.

3.1.4.2. Den internationale dataflugt.

Datainspektionen har konstateret, at der allerede nu foregår en vis transnational dataudveksling. I kraft af den kommende etablering af et nordisk telenet, euronet osv. vil der blive øgede muligheder for datatransmission. Det vil indebære mulighed for en mere effektiv udnyttelse af datakraften (datamaskiner, edb-materiel), f.eks. som følge af tidsforskydninger. Dette har navnlig stor betydning ved datatransmission over Atlanten via satellit.

Datatransmissionen er i øjeblikket navnlig koncentreret omkring kunderegistre, personaleregistre, booking-systemer og politiregistre (Interpol). F.eks. får ca. 60 svenske virksomheder udført databehandling i udlandet, heraf en stor del i Danmark og Norge.

3.I.A.3. Er der behov for ændring af dataloven.

Datainspektionen erkender, at indførelsen af dataloven ikke har været helt problemfri. Der er grund til at ændre loven på flere punkter, men ikke på grundlæggende områder. Fra forsknings-side er dog fremført, at Datainspektionens holdning i flere tilfælde har medført en stærk begrænsning i mulighederne for at gennemføre relevante forskningsprojekter, og fra Det statistiske Centralbureau - der svarer til Danmarks Statistik - er oplyst, at man det første år har haft ekstra lønudgifter på ca. 4 mill.kr. blot til besvarelse af anmodninger om egen-acces fra de registre-rede (ca. 30.000 anmodninger). Samtidig har man med styrke fremført det argument, at den enkelte ikke har nogen reel interesse i at vide, om oplysningerne om ham er korrekte i alle detaljer, når registeret ikke benyttes som grundlag for administrative afgørelser om enkeltpersoner, men kun til statistisk information.

Datainspektionen har oplyst, at man hidtil har ekspederet ca. 4.000 ansøgninger om tilladelse, d.v.s. at man for tiden har ca. 10.000 uekspederede tilladelsesansøgninger, hvoraf de fleste (ca. 8-9.000) dog vedrører den ovenfor nævnte ret problemfri type virksomhedsregistre. Datainspektionen erkender for så vidt også, at man for disse ca. 90% af registre-rene kunne nøjes med en anmeldelsespligt frem for at foreskrive krav om tilladelse, men det hævdes, at tilladelsessystemet indebærer mulighed for bedre kendskab til, hvad der foregår, og derfor er at foretrække for såvel de registrerede som samfundet uanset de dermed forbundne offentlige udgifter.

Datainspektionen har i begyndelsen af 1976 indgivet en rapport om sine hidtidige erfaringer til den svenske rigsdag, hvor et særligt udvalg skal forberede en eventuel revision af loven.

3.2. Norge.

3.2.1. Indledning.

Ved kgl. resolution af 17. marts 1972 blev der i Norge nedsat et udvalg - Dataudvalget - med den opgave at overveje de problemer, som kan opstå for privatpersoner i forbindelse med de offentlige administrative datasystemer og statistiske dataarkiver, der indeholder personoplysninger.

Udvalget afgav den 17. marts 1975 en omfattende betænkning: "Offentlige persondatasystem og personvern" (NOU 1975:10).

Betænkningen indeholder et forslag til "lov om persondatasystem som oprettes av organ for stat eller kommune".

3.2.2. Betænkningens lovforslag.

3.2.2.1. Almindelige regler.

Forslaget omfatter alle personregistre, der føres af offentlige myndigheder, og er således ikke begrænset til edb-registre med personoplysninger. Der er hjemmel til, at også institutioner, der får en væsentlig del af sine indtægter fra stat eller kommune, kan omfattes af loven (§ 1).

I de af loven omfattede registre må kun registreres oplysninger, som har betydning for vedkommende myndigheds opgaver. For en række særligt sensitive oplysninger er relevanskravet skærpet, idet disse oplysninger kun må registreres, hvis dette er nødvendigt. Dette gælder oplysninger om nationalitet, race, politisk eller religiøs overbevisning, kriminalitet., misbrug af nydelsesmidler, seksuelle forhold, helbredstilstand samt oplysninger om andre forhold af udpræget personlig eller fortrolig karakter (§ 2).

Efter lovforslaget skal der ved registerførelsen lægges vægt på at undgå fejl, som kan skade den registrerede, og det skal søges undgået, at oplysningerne bruges således, at der lægges noget andet eller mere i dem end der er grundlag for. For oplysninger,

der er undergivet tavshedspligt, skal der træffes sikkerhedsforanstaltninger, som giver tilfredsstillende beskyttelse mod uretmæssig brug af registeret (§ 2, stk. 2 og 3).

Efter lovforslagets § 3 har enhver ret til at få oplyst, hvilke typer data der registreres, og han har adgang til at få meddelelse om, hvad der er registreret om ham. Dette gælder dog ikke registre, der udelukkende benyttes til statistiske- forskningsmæssige- eller planlægningsformål. Oplysningspligten omfatter heller ikke oplysninger, som det af hensyn til en persons helbred, må anses for utilrådeligt, at han får kendskab til. Der kan administrativt fastsættes yderligere undtagelser fra oplysningspligten for de enkelte registre.

3.2.2.2. Koncessionspligt.

Efter lovforslagets § 4 skal offentlige myndigheder, der ønsker at føre personregistre ved hjælp af edb, have tilladelse til at oprette registeret. Tilladelse kræves også til oprettelse af manuelle registre, der indeholder oplysninger af særlig privat karakter, jfr. ovenfor.

Tilladelsen meddeles af Kongen, men kan delegeres til det ministerium, hvis opgaver registeret skal bidrage til at løse, eller til Datatilsynsrådet, jfr. nedenfor.

Afgørelsen af, om tilladelse bør meddeles, skal i øvrigt bero på en afvejning mellem registerets nytte og ulemperne ved registerets brug (§ 5).

I forbindelse med enhver tilladelse skal der efter § 6 fastsættes nærmere regler om registerets indretning og drift, herunder en nøjagtig angivelse af typer oplysninger, der skal indgå i registeret. Det skal endvidere navnlig overvejes at fastsætte regler om

1. indsamling og kontrol af de oplysninger, der skal registreres,
2. behandling og lagring af oplysningerne,
3. adgangen til samkøring med andre registre,
4. udlevering af oplysninger og eventuel overførsel af oplysninger til andre registre,
5. omfanget og indholdet af den information, der skal gives ved henvendelser til de registrerede,
6. den enkeltes ret til at kræve oplysning om egne data,

7. rettelse af oplysninger og systemrutiner,
8. ajourføring af registeret,
9. sletning af oplysninger efter en vis tid, eventuelt om overførelse til arkivvæsenet,
10. sikkerhedsforanstaltninger og destruktion.

Reglerne, der ikke må fraviges uden særlig tilladelse, skal endelig udpege en myndighed eller person, der er ansvarlig for, at reglerne overholdes.

3.2.2.3. Datatilsynet.

Efter lovforslagets § 9 skal der oprettes et datatilsyn, som er underordnet Kongen og det departement Kongen bestemmer (formentlig justisdepartementet).

Datatilsynet består af et Datatilsynsråd på 7 medlemmer med et selvstændigt sekretariat. Rådets medlemmer udnævnes af Kongen.

Datatilsynsrådets opgaver er (§ 10):

1. at afgive udtalelse forinden der meddeles tilladelse til at oprette et register (selve tilladelseskompetencen kan som tidligere nævnt henlægges til rådet),
2. at holde sig orienteret om den generelle udvikling med hensyn til brug af personregistre,
3. at give råd og vejledning om personvørnsspørgsmål til de institutioner, der planlægger personregistre,
4. at forestå tilrettelæggelsen af tilsynet med registrene,
5. .at afgive udtalelser - eventuelt på eget initiativ - i spørgsmål om brug af personregistre, og
6. .at afgive udtalelser i sager om udformning af bestemmelser om tavsheds- eller oplysningspligt, som omfatter personoplysninger, eller om andre generelle spørgsmål, som gælder offentlige myndigheders brug af personoplysninger.

Datatilsynsrådets sekretariat får efter forslagets § 11 følgende opgaver:

1. at forberede sager, som skal behandles af rådet,
2. .at føre kontrol med lovens og de øvrige reglers overholdelse, og
3. at varetage enkelte af rådets opgaver efter særlig bemyndigelse.

Tilsynet kan kræve forelagt alle oplysninger om registrene og har adgang til de steder, hvor registrene eller de tekniske hjælpemidler findes (§ 12).

Datatilsynet skal føre en systematisk fortegnelse over de registre, der er omfattet af koncessionspligt. Fortegnelsen skal angive den registeransvarlige og registerets brugsområde samt indeholde en henvisning til de for registeret fastsatte regler, hvoraf et eksemplar skal opbevares hos datatilsynet. Datatilsynets registerfortegnelse skal være tilgængelig for enhver (§ 13).

Endelig skal nævnes, at lovens § 14 fastsætter straf af bøde eller fængsel i 1 år for den, der opretter et personregister uden at den hertil fornødne tilladelse er indhentet. På samme måde straffes den, der ved udførelse af arbejde for den registeransvarlige forsætligt eller uagtsomt overtræder de for registeret fastsatte regler eller ikke efterkommer datatilsynets krav om adgang til et register m.v.

3.2.3. De administrative og økonomiske konsekvenser af den norske betænkningss lovforslag.

I betænkningen er givet en redegørelse for de administrative og økonomiske konsekvenser (side 75-77). De økonomiske virkninger vil være knyttet dels til udgifter til Datatilsynsrådet og datatilsynet og dels til det merarbejde, som loven vil medføre for de myndigheder, som undergives koncessionspligt og kontrol.

Betænkningen har skønnet således over antal sager, der skal behandles af datatilsynet over en 4-årig periode:

	1 år	2 år	3 år	4 år
koncessionssager	400	300	200	200
kontROLSager	50	100	100	100
information, klagesager m.v.	20	50	100	100

Personaleforbruget i datatilsynet anslås at være omtrent det samme de første 4 år. Baseret på en vurdering af gennemsnitlig tidsforbrug opgør betænkningen personalebehovet således:

	1 år	2 år	3 år	4 år
koncessionssager	4	2	2	2
kontROLSager	2	4	4	4
information, klagesager m.v.	2	2	2	2
ialt	8	8	8	8

På årsbasis anslås datatilsynets driftsudgifter at være 1 mill. kr. i 1974-kroner.

Lovforslagets udgifter for de registerførende myndigheder knytter sig navnlig til sikkerhedsforanstaltningerne, befolkningens udnyttelse af retten til egne-oplysninger samt intern sagsbehandling og kontrol. Udgifterne hertil skønnes at ligge indenfor en ramme på 7-15 mill. kr. årlig.

3.3. Finland.

Justitsministeriet nedsatte i efteråret 1971 en mindre kommission med den opgave at foretage en foreløbig kortlægning af problemerne omkring beskyttelsen af den personlige integritet. I kommissionens betækning fra marts 1972 anbefales nedsættelse af en kommission til at udarbejde forslag til et lovkompleks om

- kreditoplysningsvirksomhed,
- spørgsmål om behandling af personoplysninger ved hjælp af edb, og
- spørgsmål om offentlighed i forvaltningen.

Der blev herefter i maj 1972 nedsat en datasystemkomité, som delte sin virksomhed op i en kreditoplysningssektion, en sektion til forberedelse af en personregisterlov og en sektion til forberedelse af en offentlighedslov. Komiteen arbejdede herefter med tre delbetænkninger, som aldrig er gjort færdige, idet regeringen besluttede at opløse komiteen fra den 1. april 1975.

Herefter har justitsministeriet udarbejdet forslag til en kreditoplysningslov og en offentlighedslov. Disse forslag er imidlertid ikke offentliggjort.

Arbejdet med forberedelsen af en personregisterlov er indtil videre standset.

3.4. England.

I foråret 1970 blev der i England nedsat en "Committee on Privacy" (The Younger Committee), som i almindelighed skulle beskæftige sig med problemerne om personlighedens retsbeskyttelse inden for den private sektor. Komiteens betækning, der blev offentliggjort i 1972, indeholder en lang række rekommendationer. For brug af edb-registre opstilles således en række grundlæggende principper og det anbefales, at der oprettes en tilsynsmyndighed.

Komiteens forslag, der ikke er udformet i konkrete lovskitser, har endnu ikke givet anledning til lovgivningsmæssige foranstaltninger.

Sideløbende med dette arbejde inden for den private sektor har en arbejdsgruppe med repræsentanter for de enkelte ministerier foretaget en undersøgelse af edb-anvendelsen i den offentlige sektor. På grundlag af arbejdsgruppens undersøgelser blev der i 1974 under Home office nedsat en mindre arbejdsgruppe, der skulle formulere regeringens holdning til spørgsmålet om beskyttelse af privatlivets fred i forbindelse med brug af edb-registre.

Indenrigsministeren (secretary of State for The Home Department) har herefter i december 1975 afgivet en betænkning om regeringens overvejelser: "White Paper on Computers and Privacy" (Cmnd. 6353 og 6354. Her Majesty's Stationary Office).

I betænkningen fastslås, at en lovgivning er ønskelig, men det forberedende arbejde vil tage nogen tid. Regeringen vil udpege en komité - Data Protection Committee - der skal forberede en lovgivning. Efter regeringens opfattelse bør en lovgivning bestå af 2 hovedelementer. For det første gennemførelsen af en række standardregler for alle edb-registre i offentlig og privat regie. For det andet etablering af en permanent myndighed, der skal have til opgave at føre tilsyn med registrene. Om denne myndighed skal registrere alle edb-registre, eventuelt meddele tilkendelse til oprettelse af registre, eller blot kunne indsamle oplysninger om registrene og offentliggøre undersøgelserne heraf, må efter regeringens opfattelse bero på de kommende undersøgelser i komiteen. Det oplyses endelig i betænkningen, at regeringen vil bede komiteen om at være opmærksom på spørgsmålet om de administrative udgifter ved de forskellige løsninger.

3.5. Vesttyskland.

I efteråret 1973 blev der i forbundsdagen fremsat forslag til en datalov (Bundes-Datenschutzgesetz-BDSG) med det formål at beskytte registrerede oplysninger om enkeltpersoner.

Lovforslaget tager primært sigte på oplysninger i edb-registre i såvel offentlig som privat regie, men reglerne skal dog også gælde oplysninger i manuelle registre.

Udenfor forslaget falder oplysninger, der er offentligt tilgængelige. Lovens hovedregel er, at brug af registrerede oplysninger kun må ske, hvis den registrerede meddeler samtykke hertil,

eller dataloven eller andre retsregler tillader dette. For de enkelte registre skal træffes de fornødne sikkerhedsmæssige foranstaltninger i teknisk og organisatorisk henseende for at hindre misbrug. Forbundsregeringen bemyndiges til at fastsætte regler om de fundamentale principper for førelsen af personregistre. Bemyndigelsen kan delegeres til regeringerne i enkeltstaterne.

Lovforslaget er inddelt i kapitler. Kapitel II omfatter databehandling hos offentlige myndigheder, kapitel III databehandling til eget brug hos private virksomheder og kapitel IV omfatter databehandling hos private virksomheder, der videregiver oplysningerne til udenforstående.

Reglerne i kapitel II gælder for offentlige myndigheder, herunder enkeltstaternes og kommunernes myndigheder, "tilskudsinstitutioner" og koncessionerede selskaber.

Offentlige myndigheder må foretage registrering, når det sker som led i varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver. Registrerede oplysninger må videregives til andre offentlige myndigheder, hvis oplysningerne har betydning for den modtagende myndigheds opgaver. For oplysninger, der er hemmelige i henhold til særlige tavshedsforskrifter, gælder dog yderligere begrænsninger. Registrerede oplysninger må videregives til udenforstående, der har en retlig interesse i oplysningerne, og videregivelsen ikke krænker beskyttelsesværdige interesser hos den registrerede.

En række oplysninger anses for frie data med den virkning, at de frit må videregives. Dette gælder følgende oplysninger: Navn, adresse, telefonnummer, titel, akademisk grad, fødselsdato og -år, stilling og branche.

Forslaget indeholder også regler om berigtigelse af urigtige oplysninger og om sletning af oplysninger, der ikke længere har betydning.

De enkelte offentlige myndigheder skal offentliggøre en fortegnelse over de typer oplysninger, der registreres og den personkreds, der omfattes af registeret. Dette gælder dog ikke registre, der føres af hensyn til statens sikkerhed, ligesom efterretningstjenestens, anklagemyndighedens og politiets registre er fritaget herfor. Også skattekontrolregistre er omfattet af undtagelsen.

Forslaget indeholder også regler om den registreredes adgang til oplysninger om sig selv. På begæring har den registrerede krav

på at få oplysninger om sig selv, men han må i ansøgningen præcisere, hvilke typer oplysninger han ønsker kundskab om. Måden og formen, hvorunder oplysningerne videregives, bestemmes af vedkommende myndighed, der opkræver en af regeringen fastsat afgift for meddelelsen. Den registrerede har ikke egen-acces til registrene nævnt i foregående afsnit. Der er heller ingen oplysningspligt, hvis meddelelsen vil kunne skade myndighedens legitime varetagelse af sine opgaver eller vil stride mod hensynet til statens sikkerhed eller den offentlige orden. Oplysningspligten gælder heller ikke, hvis selve oplysningen eller det forhold, at den er registreret, skal hemmeligholdes i henhold til lov eller efter forholdets natur.

På baggrund af lovforslaget har der i Vesttyskland været en livlig debat om edb-registre og privatlivets fred, og der har været afholdt omfattende høringer i forbindelse med behandlingen af lovforslaget, der angives at skulle træde i kraft 1 år efter vedtagelsen.

Loven er endnu ikke færdigbehandlet i den tyske forbunds- dag.

3.6. Frankrig.

Spørgsmålet om privatlivets fred i forbindelse med brug af registre har også i Frankrig været genstand for debat. Således førte en debat i parlamentet i 1970 i forbindelse med en lovgivning om et centralt førerbevisregister til, at der blev indført skærpede kontrolregler med hensyn til anvendelsen af dette register. Samme år blev der fremsat et privat lovforslag om oprettelse af en "Comité de Surveillance", der skulle føre tilsyn med edb-registre med personoplysninger. I motiverne til lovforslaget understreges nødvendigheden af at fastsætte regler om acces for de registrerede, om begrænsninger i adgangen til at videregive registrerede oplysninger og om rettelse af urigtige oplysninger og sletning af forældede oplysninger. Lovforslaget blev imidlertid ikke gennemført.

Der har siden været gjort forskellige fremstød med henblik på at få gennemført en lovgivning på dette område. Således offentliggjorde Conseil d'Etat i 1971 en rapport om privates retsbeskyttelse i forbindelse med elektronisk databehandling. Rapporten stiller forslag om gennemførelse af en række grundprincipper for edb-registre og om oprettelse af en kontrolmyndighed.

Endelig har en af den franske præsident i 1974 nedsat komité i april 1975 afgivet betænkningen "Informatique et Libertés", som ventes at føre til lovgivningsforanstaltninger. Betænkningen foreslår en lovgivning, der skal omfatte både manuelle registre og edb-registre, der indeholder oplysninger om enkeltpersoner eller juridiske personer. Loven skal gælde registre i offentlig og privat regie. Efter betænkningen skal enhver registreret have acces til oplysningerne om ham selv. Dette gælder dog ikke politiets registre. Eventuelle klager fra den registrerede skal kunne indbringes for Conseil d'Etat. Der foreslås også gennemført regler om videregivelse af oplysninger og om rettelse af urigtige oplysninger og sletning af forældede oplysninger. Endelig foreslår betænkningen, at der oprettes en særlig kontrolmyndighed, der skal have adgang til registrene og offentliggøre sine undersøgelser af registrene.

3.7. Holland.

En hollandsk kommission har i begyndelsen af 1974 afgivet betænkning om edb-registre og privatlivets fred (Privacy en persoonsregistratie, staatsuitgeverij, 's-Gravenhage 1974). Betænkningen indeholder bl.a. en oversigt over de principper, der bør gennemføres med henblik på en beskyttelse af privatlivets fred i forbindelse med edb-registre med personoplysninger, men en lovregulering foreslås udskudt indtil problemerne er blevet behandlet af de interesserede parter.

Herefter har den hollandske regering i marts 1975 udsendt et cirkulære til samtlige departementer i centraladministrationen om oprettelse og brug af edb-registre med personoplysninger. Reglerne heri skal gælde indtil en egentlig lovgivning gennemføres.

Efter cirkulæret skal der før et edb-register i centraladministrationen tages i brug, udarbejdes nærmere regler om registerets oprettelse og brug. Undtaget herfra er navnlig registre, der vedrører "statens sikkerhed"; det vil først og fremmest sige registre, der føres af efterretningstjenesten.

De principper for registerets førelse og brug, der skal reguleres inden ibrugtagningen er navnlig følgende:

- 1) Registeret må kun indeholde oplysninger, der er relevante for det formål, som registeret varetager. Det skal i reglerne an-

- gives, hvilken personkreds der registreres, og alle registre-rede oplysningstyper skal ligeledes angives.
- 2) Alle registrerede personer skal have adgang til at få oplyst, hvilke oplysninger der er registreret om dem. Oplysninger vedrørende en persons psykiske eller helbredsmæssige tilstand eller andre oplysninger, der kan være til skade for ham, hvis han direkte får kendskab til dem, skal dog meddeles ham af en dertil autoriseret person (familiemedlem, advokat, læge m.v.). Adgangen til oplysninger skal også omfatte ret til at blive gjort bekendt med, hvem der indenfor en vis periode har modtaget oplysninger fra registeret.
 - 3) Der skal være fastsat nærmere regler for rettelse af fejl i registeret og sletning af urigtige eller forældede oplysninger.
 - 4) Det skal for hvert register fastlægges, hvem der har adgang til at få oplysninger fra registeret, og der skal fastsættes regler om, hvilke ansatte personer der skal have direkte adgang til registeret.
 - 5) Der skal træffes fornødne foranstaltninger til værn mod brand, oversvømmelse og anden ødelæggelse, og de bygningsmæssige foranstaltninger til forebyggelse heraf skal fremgå af reglerne for registerets oprettelse og brug.
 - 6) Der skal endvidere træffes foranstaltninger vedrørende opbevaring og transport af data, sikkerhedsregler vedrørende systembeskrivelse og programmer, herunder regler om eventuel destruktion i tilfælde af krig eller besættelse af fremmed magt.
 - 7) Med henblik på at forhindre misbrug i den daglige drift skal der endvidere fastsættes regler om den interne organisatoriske opdeling, således at der gennemføres en adskillelse af de forskellige funktioner i databehandlingen i personmæssig henseende.

Cirkulæret træder i kraft den 1. januar 1976. For allerede eksisterende edb-systemer indrømmes dog en 1 års-frist til udarbejdelse af reglerne og disses opfyldelse.

3.8. Østrig.

På grundlag af en kommissionsbetænkning om privatlivets fred har nationalforsamlingen i Østrig den 18. december 1974 vedtaget en lov om beskyttelse af personoplysninger.

I hvert enkelt land i forbundsstaten skal oprettes et råd under regeringen, der fører tilsyn med registrene i vedkommende land og offentliggør en årlig fortegnelse over registrene. På forbundsstatsplan oprettes et tilsvarende råd.

Offentlige myndigheder kan oprette edb-registre med personoplysninger i det omfang, der enten er særlig hjemmel hertil eller det i øvrigt følger af de regler, der gælder for vedkommende myndighed ved varetagelsen af dennes opgaver.

For registrene skal der fastsættes regler om operativ og fysisk sikkerhed, og der skal findes regler om rettelse af urigtige og forældede oplysninger.

De enkelte registre må kun lagre oplysninger, der er relevante for vedkommende myndigheds opgaver. Oplysningerne må i almindelighed kun videregives til andre, hvis de ikke er omfattet af særlige tavshedspligtregler, eller den registrerede har givet sit samtykke hertil. Anonyme oplysninger kan frit videregives. Til andre offentlige myndigheder må oplysninger videregives, når de har væsentlig betydning for vedkommende myndighed.

De enkelte registre skal en gang årlig offentliggøre en oversigt over samtlige registrerede datatyper.

På begæring skal enhver registreret person have adgang til de oplysninger, der er registreret om ham., medmindre dette ved lov er særlig undtaget eller hensynet til statens sikkerhed taler herimod. Endvidere er egen-acces til strafferegistre specielt undtaget.

Loven træder i kraft den 1. januar 1976.

3.9. USA.

3.9.1. Indledning.

Spørgsmålet om edb-registre og privatlivets fred har været drøftet i den amerikanske offentlighed i adskillige år. Egentlige kommissionsundersøgelser startede i 1966-67 i forbindelse med et forslag om oprettelse af et centralt statsligt edb-register (National Data Center). Siden er gennemført lovgivningsmæssige foranstaltninger. Således fik USA i 1970 en kreditoplysningslov ("Fair Credit Reporting Act").

Debatten i USA har imidlertid navnlig ført de offentlige myndigheders registre i focus, og navnlig 2 kommissionsundersøgelser har haft betydning for udviklingen. Den første rapport er

afgivet til the "Committee on scientific and Technical Information" (COSATI) under regeringens føderale råd vedrørende viden- skab og teknologi. COSATI-rapporten, der er offentliggjort i "The Honywell Computer Journal" (Vol. 7 (1973) No 1), opstiller en række grundprincipper for databehandling, som genfindes i den nu vedtagne datalov, jfr. nedenfor. Også den anden kommissions- betænkning - the HEW-report (1973 DHEW Publication No (OS) 73-97) afgivet af en kommission under "the Secretary of Health, Education and Welfare" opstiller nogle principper ("Code of Fair Information Practice") for elektronisk databehandling af personoplysninger.

Sideløbende med kommissionsundersøgelserne har der været af- holdt omfattende høringer i Kongressen i 1971-74, og den ameri- kanske præsident har nedsat en permanent komité ("White House Domestic Council Committee on the Right of Privacy"), som skal følge udviklingen og rapportere til præsidenten. Der har været fremsat flere lovforslag på området, og et af dem - Privacy Act of 1974 - er gennemført og trådt i kraft i 1975.

3.9.2. Privacy Act of 1974.

3.9.2.1. Lovens formål.

Som det er sædvanligt i USA starter loven med en formåls- paragraf svarende til de "fortaler" (præambler), der findes i internationale overenskomster. I lovens indledning fastslås såle- des, at man vil gennemføre en ret for den registrerede til at bestemme, hvilke oplysninger om ham, der må indsamles, registre- res og videregives. Det tilsigtes endvidere at forhindre, at re- gistrerede oplysninger bliver brugt til andre formål uden vedkom- mendes samtykke. Den registrerede bør derfor have ret til at for- lange rettelser foretaget eller nye oplysninger tilføjet, ligesom loven skal sikre en ret for den registrerede til at blive gjort bekendt med indholdet af de registrerede oplysninger. Loven skal også sikre, at der træffes fornødne foranstaltninger med henblik på at hindre misbrug af registrerede oplysninger.

3.9.2.2. Lovens område.

Loven omfatter personregistre, som føres af forbundsstatens myndigheder. Såvel manuelle registre som edb-registre falder ind under loven. Ved personregistre forstås registre, der indeholder

oplysninger om enkeltpersoner, som kan identificeres via registreret navn, nummer eller anden identifikationsnøgle som f.eks. fingeraftryk eller foto. For statistiske registre gennemføres regler, der er lempeligere end for andre registre. Statistiske registre defineres som registre, der udelukkende benyttes til statistiske eller planlægningsmæssige formål, og som derfor ikke bruges i forbindelse med administrative beslutninger om enkeltpersoner.

g.9.2.3. Regler om videregivelse af oplysninger.

Loven indeholder nærmere regler om videregivelse af registrerede oplysninger. Udgangspunktet er, at oplysningerne ikke må videregives til private eller andre offentlige myndigheder, medmindre den registrerede meddeler skriftligt samtykke hertil. Der må naturligvis gælde en lang række undtagelser fra denne hovedregel. Således må de ansatte i vedkommende institution naturligvis benytte oplysningerne som led i udførelsen af deres arbejde. Registrerede oplysninger må endvidere videregives som led i en rutinemæssig brug. Oplysningerne må således videregives til brug ved varetagelse af formål, som er i overensstemmelse med det formål til hvilket oplysningerne er indsamlet og registreret. Oplysningerne må også videregives til andre myndigheder efter skriftlig begæring til brug ved retshåndhævelse, ligesom Kongressen og dennes udvalg skal have adgang til at rekvirere oplysninger. Endelig må oplysninger videregives til det nationale arkiv og til det centrale statistiske departement samt til andre statistiske formål, såfremt oplysningerne er gjort anonyme.

Den registeransvarlige myndighed skal føre en fortegnelse over modtagere af oplysninger med angivelse af dato og måde for videregivelsen og dennes formål. Fortegnelsen skal opbevares i 5 år, og modtagerne skal have underretning om eventuelle rettelser i de modtagne oplysninger.

3.9.2.4. Regler om egen-acces for de registrerede.

Den registeransvarlige myndighed skal på begæring give den registrerede en fuldstændig udskrift af registeret for så vidt angår oplysningerne om ham selv. Den registrerede kan endvidere anmode om, at oplysningerne rettes eller suppleres med nye op-

lysninger, og myndigheden skal da inden en kortere frist enten efterkomme anmodningen eller give den registrerede meddelelse om grunden til, at anmodningen ikke kan efterkommes. Herefter kan den registrerede forlange, at sagen tages op påny, og han kan efter fornyet afslag anlægge sag ved domstolene mod vedkommende myndighed.

3.9.2.5. Regler om registres oprettelse og brug.

De enkelte myndigheder må kun registrere oplysninger, som er nødvendige for varetagelsen af myndighedens opgaver. Såvidt det er praktisk muligt, skal oplysningerne fås direkte fra de registrerede. Der skal foretages fornøden kontrol til sikring af, at oplysningerne er korrekte. Dette gælder også uddata fra registeret. Endvidere skal der for de enkelte registre gennemføres sikkerhedsforanstaltninger af administrativ, teknisk og fysisk art.

Den registeransvarlige myndighed skal 1 gang årlig offentliggøre en notits om hvert enkelt register med oplysning om registerets navn, den registrerede personkreds, de registrerede typer oplysninger, registerets rutinemæssige brug m.v.

For de enkelte registre skal der endvidere udarbejdes nærmere regler, og disse skal 1 gang årlig offentliggøres af "the Office of the Federal Register". Efter loven skal USA's præsident afgive en årlig rapport til Kongressen med oplysning om, hvilke registre de enkelte myndigheder fører.

3.9.2.6. Privacy Protection Study Commission.

Ved loven oprettes en særlig kommission - Privacy Protection Study Commission - med eget sekretariat. Kommissionen består af 7 medlemmer, 3 udpeges af præsidenten, 2 af senatets formand og 2 af formanden for repræsentanternes hus. Medlemmerne skal vælges blandt sagkyndige i jura, socialvidenskab, edb-teknik, erhvervs-livet og statsadministrationen m.v.

Kommissionen har til opgave at holde sig orienteret om udviklingen inden for den elektroniske databehandling af personoplysninger i såvel den offentlige som den private sektor. I det omfang kommissionen anser det for nødvendigt til sikring af privatlivets fred, kan den fremlægge forslag til løsninger for præ-

sidenten og Kongressen, til hvem der skal afgives årlige rapporter. Kommissionen kan efter anmodning afgive udtalelser i forbindelse med oprettelse af registre.

Loven er bl.a. gengivet og kommenteret i Federal Register, Vol. *ko*, No 132, Part III 9/7-1975.

4. Internationalt samarbejde.

4.1. Nordisk Råd.

Nordisk Råd har navnlig beskæftiget sig med registrene inden for den private sektor, se side 8-lo i udvalgets betænkning om private registre (betænkning nr. 687/73), men der har også været uformelle drøftelser om en harmonisering af de nordiske landes datalovgivning for så vidt angår offentlige myndigheders registre. Også spørgsmålet om den transnationale dataudveksling mellem de nordiske lande er blevet debatteret på nordiske møder, senest på en konference i Oslo i efteråret 1975 arrangeret af Nordisk Råd og Nordisk Dataunion. Det kan forventes, at der i løbet af kortere tid indledes drøftelser på dette område mellem landenes justitsministerier.

4.2. Europarådet.

Europarådet nedsatte i 1972 en ekspertkomité "on the protection of privacy vis-a-vis electronic data banks". Komiteen har først behandlet spørgsmål i relation til edb-registre i den private sektor, og på grundlag af komiteens indstilling har ministerrådet i september 1973 vedtaget en resolution, der retter sig til medlemslandene og anbefaler dem at følge en række generelle principper for den elektroniske databehandling af personoplysninger.

En tilsvarende resolution, der omfatter offentlige myndigheders edb-registre blev efter komiteens indstilling vedtaget af ministerrådet i september 1974.

Resolutionen er gengivet som bilag III til betænkningen.

4.3. Indenfor OECD.

Organisationens teknisk-videnskabelige afdeling nedsatte for nogle år siden en arbejdsgruppe, der bl.a. fik til opgave at følge udviklingen på edb-området i de enkelte lande og komme med forslag til løsning af eventuelle problemer. En mere generel kortlægning har fundet sted og organisationen har publiceret en række redegørelser og afhandlinger på dette område.

Da organisationen omfatter de fleste teknisk højtudviklede lande, har det været særligt relevant i OECD-regie at iværksætte en undersøgelse af den internationale dataudveksling, herunder også dataflugt til et andet land, bl.a. fordi det er åbenbart, at der internationalt vil blive etableret en lang række telenet - både generelle og mere lukkede- som kan benyttes i databehandlingen.

Hvis der ikke på længere sigt etableres en vis international styring, kan den edb-tekniske udvikling få uheldige virkninger ikke blot i økonomisk henseende, men også i henseende til sociale, kulturelle og sikkerhedsmæssige forhold. Hvis ét land f.eks. ikke opstiller særlige regler for databehandlingen og samtidig har stor "datakraft", vil det let medføre, at landet bliver et "dataparadis" set i forhold til lande med en restriktiv og kontrollerende datalovgivning. Virksomheder m.v. i disse lande må da forventes at ville lade deres edb-opgaver løse i dette land.

På denne baggrund har OECD nedsat en arbejdsgruppe til overvejelse af spørgsmålene.

Det er arbejdsgruppens opgave at kortlægge den internationale dataudveksling og på baggrund heraf stille forslag til løsning af problemerne. Herunder må det forventes, at spørgsmål om udarbejdelse af en eventuel konvention om international databehandling eller vedtagelse af nogle grundprincipper for al databehandling og dataudveksling, vil blive drøftet.

5. Gældende retsregler af betydning for registre i den offentlige sektor.

I Danmark eksisterer ikke i dag nogen generel register- eller datalovgivning, der regulerer anvendelsen af personoplysninger i registre inden for den offentlige sektor. Dette betyder imidlertid ikke, at spørgsmål om privates retsbeskyttelse i forbindelse med offentlige myndigheders brug af registre ikke er undergivet nogen som helst lovmæssig normering. For at kunne vurdere behovet for en mere omfattende lovgivning er det imidlertid væsentligt at klarlægge indholdet af de eksisterende retsregler og dermed omfanget af den gældende retsbeskyttelse.

Der findes for det første en række mere generelt udformede lovregler, der har betydning for registreringsaktiviteterne indenfor det offentlige. Der tænkes her primært på regler, der værner den personlige integritet eller afvejer hensynet hertil overfor andre, navnlig samfundsmæssige hensyn. Til denne gruppe hører offentlighedsloven og straffelovens regler om privatlivets fred. Endvidere kan til denne gruppe henregnes regler om tavshedspligt. Almindelige tavshedspligtregler findes navnlig i straffeloven og tjenestemandsløven. Herudover er der inden for særlige områder fastsat specielle tavshedsforskrifter, f.eks. i lægeloven og kildeskatteløven.

En særlig type regler, som også kan have betydning for brugen af registre, er regler om oplysningspligt for en myndighed. Sådanne regler findes navnlig inden for social- og sundhedslovgivningen. Også loven om Danmarks Statistik har regler om pligt for andre myndigheder til at meddele oplysninger til Danmarks Statistik.

Herudover findes en række lovregler, der mere direkte regulerer en offentlig myndigheds registre. Der er dels tale om samlede registerlove dels om enkeltstående registerbestemmelser. Som eksempler på den første gruppe kan navnes folkeregisterloven og erhvervsregisterloven samt det nyligt fremsatte forslag til

en boligregisterlov. Enkeltstående registerbestemmelser findes f.eks. i lægeloven og kildeskatteloven.

Endelig kan nævnes, at der på særlige områder er fastsat administrative registerforskrifter, f.eks. for strafferegisteret.

5.1. Offentlighedsloven.

5.1.1. Offentlighedens adgang til registeroplysninger.

Efter § 1, stk. 1, i offentlighedsloven (lov nr. 280 af 10. juni 1970 om offentlighed i forvaltningen) kan enhver forlange at blive gjort bekendt med dokumenter i sager, der er eller har været under behandling i den offentlige forvaltning. En begæring om aktindsigt skal angive den sag, hvis dokumenter den pågældende ønsker at blive gjort bekendt med, jfr. § 1, stk. 2. Efter disse regler vil der som hovedregel være adgang til selve den sag, der vedrører oprettelse af registeret, for så vidt registeret oprettes ved lov, dog først når lovforslag er fremsat for folketinget, jfr. § 6, stk. 2. Derimod følger det af bestemmelsen i § 1, stk. 2, at der ikke er adgang til at forlange udskrifter af registeret i form af "masseoplysninger".

I almindelighed vil der heller ikke være adgang til at få oplysninger om en enkelt person. For registre, der udelukkende har karakter af internt arbejdsmateriale, følger dette af lovens § 5, nr. 3. Dog omfatter aktindsigt vedrørende en sag efter § 3, nr. 2, også indførelser i journaler eller registre vedrørende den pågældende sags dokumenter. For personregistre, der føres til andet end blot intern brug, vil der normalt heller ikke være aktindsigt, idet lovens § 2, stk. 1, nr. 1, herfra undtager oplysninger om enkeltpersoners personlige og økonomiske forhold. Endvidere fastslår lovens § 7, at pligten til at meddele oplysninger er begrænset af specielle bestemmelser om tavshedspligt. Som eksempler herpå kan nævnes lægelovens og kildeskattelovens tavshedspligtbestemmelser, jfr. nedenfor afsnit 5.3.

Konklusionen er herefter, at offentlighedsloven normalt ikke giver private borgere, erhvervsvirksomheder, organisationer m.v. adgang til oplysninger i offentlige myndigheders registre om enkeltpersoners personlige forhold, cfr. retstilstanden i Sverige nævnt ovenfor i afsnit 3.1.1.

3.1.2. Den registreredes adgang til oplysningerne om ham selv (egen-acces).

Efter offentlighedslovens § 10 har ansøgere, klagere og andre parter i en sag adgang til at blive gjort bekendt med sagens dokumenter. Dette gælder dog ikke, hvis partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser. Bestemmelserne suppleres bl.a. af reglen i § 3, nr. 2, om indførelser i registre m.v.

Heraf kan udledes, at en registreret person som hovedregel må have ret til at få oplysning om de data, der vedrører ham selv. Princippet - og loven - har imidlertid sine begrænsninger også ud over den konkrete interesseafvejning, der er nævnt i § 10, og som kan føre til, at en myndighed afslår at meddele oplysninger til den registrerede.

Indenfor et specielt område har offentlighedsloven givet anledning til særlig tvivl: Spørgsmålet om sygehusjournalers forhold til offentlighedsloven. Højesteret har ved en dom af 17. juni 1975 (U.f.R. 1975, 763 ff.) med 5 stemmer mod 2 fastslået, at forholdet mellem en patient og den læge eller det sygehus, der behandler patienten, ikke har karakter af en "sag" i offentlighedslovens forstand, jfr. lovens § 1, stk. 1. Mindretallet, der ikke fandt grundlag for at foretage en sådan begrænsning i lovens anvendelsesområde, fandt derimod, at sygehusjournaler efter deres indhold og formål klart må være omfattet af undtagelsesbestemmelsen i § 5, nr. 3, om internt arbejdsmateriale.

Ved højesteretsdommen er det således fastslået, at en patient eller tidligere patient ikke efter offentlighedsloven har adgang til at blive gjort bekendt med sin journal i sygehusets patientregister, når journalen udelukkende har været anvendt i forbindelse med behandling på et offentligt sygehus.

Derimod har der ved dommen ikke været anledning til at tage stilling til spørgsmålet om egen-acces til sygehusjournalen, når denne indgår i en rent administrativ sag uden forbindelse med den lægelige behandling, og begæringen om aktindsigt rettes mod denne sag. Det samme er tilfældet, hvor journalen indgår som dokument i en klagesag over en lægelig behandling. I begge tilfælde må spørgsmål om aktindsigt utvivlsomt bedømmes efter offentlighedslovens

regler. Mere tvivlsomt er det, hvorledes retstilstanden må bedømmes i tilfælde, hvor en sygehusjournal indgår som dokument i forbindelse med anden form for institutionsbehandling, f.eks. indenfor socialforsorgen.

Alle de 7 højesteretsdommere udtaler i dommens præmisser, at de væsentlige og vanskelige problemer, som spørgsmålet om adgang til lægers og sygehuses journaler frembyder, er egnede til regulering ved særlige bestemmelser.

Spørgsmålet om aktindsigt til sygehusejournaler behandles for tiden i justitsministeriets udvalg vedrørende revision af offentlighedsloven. Om dette udvalgs overvejelser og registerudvalgets synspunkter på dette specielle område henvises til betænkningens afsnit 7.9.

5.2. Straffelovens regler om privatlivets fred.

Straffelovens § 264 d bestemmer bl.a., at med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget videregiver meddelelser vedrørende en andens private forhold.

Bestemmelsen er nærmere omtalt side 21 f. i udvalgets delbetænkning om private registre (nr. 687/73).

Selv om reglen ikke efter sin ordlyd er begrænset til private personers uberettigede videregivelse af visse oplysninger, har den ikke haft større betydning for offentligt ansattes eventuelle videregivelse af personlige oplysninger, herunder registrerede persondata, idet disse situationer er omfattet af de mere specielle regler om tavshedspligt.

5.3. Bestemmelser om tavshedspligt.

Tavshedspligtbestemmelser kan yde et værn mod misbrug af de oplysninger, som offentlige myndigheder har rådighed over, herunder også de persondata, der er registreret i myndighedernes registre. Nedenfor gives en oversigt over gældende regler om tavshedspligt (afsnit 5.3.1. og 5.3.2.), og i afsnit 5.3.3. drøftes den betydning, som de gældende bestemmelser må antages at have for registreringsaktiviteterne hos offentlige myndigheder. Kun lovbestemte tavshedsforskrifter har interesse i denne forbindelse, og af disse medtages stort set kun lovbestemmelser, hvis beskyttelsesobjekt helt eller i det mindste delvis er privatlivets

fred. En oversigt over specielle tavshedsforskrifter, rubriceret efter de interesser, som bestemmelserne nærmest må antages at tilgodese, findes i Eilschou Holm, Offentlighedsloven med kommentarer (1971) side 102 ff.

5.3.1. Almindelige tavshedsforskrifter.

Straffelovens § 152:

"Røber nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, hvad han i tjenestens eller hvervets medfør har erfaret som hemmelighed, eller hvad der ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller udnytter sin uberettiget sådan kundskab, straffes han med bøde, hæfte eller under skærpende omstændigheder med fængsel i indtil 1 år. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, kan straffen stige til fængsel i 3 år.

Stk. 2. Efter ovennævnte regler straffes også den, som efter at være fratrådt stillingen på nogen af de angivne måder forser sig med hensyn til tjenestehemmeligheder, som han i stillingen har erfaret.

Stk. 3. De ovenstående bestemmelser finder tilsvarende anvendelse på den, som virker ved telegraf- eller telefonanlæg, der er anerkendt af det offentlige.

Stk. 4. Med samme straf som i stk. 1 straffes den, der uden tilladelse fra vedkommende offentlige myndighed videregiver eller uberettiget udnytter oplysninger hidrørende fra det offentlige, som han har fået eller skaffet sig under arbejde for en virksomhed, der maskinelt behandler eller opbevarer oplysninger for det offentlige.

Stk. 5. Den, der uden at have medvirket til gerningen skaffer sig eller uberettiget udnytter oplysninger, der er fremkommet ved en overtrædelse af bestemmelserne i stk. 1-4, straffes som anført i stk. 1."

Straffelovens § 214 b:

"Med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder straffes personer, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, eller som i medfør af offentlig beskikkelse eller anerkendelse udøver eller har udøvet et erhverv, såvel som sådanne personers medhjælpere, når de røber privatlivet tilhørende hemmeligheder, der er kommet til deres kundskab ved udøvelsen af deres

virksomhed, medmindre de har været forpligtede til at udtale sig eller har handlet i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv. Det samme gælder, hvis de uberettiget udnytter sådan kundskab."

Tjenestemandslovens § 10, stk. 2, og de kommunale tjenstemandsvedtægter:

"Tjenestemanden skal iagttage tavshed med hensyn til de forhold, som han i medfør af sin stilling bliver bekendt med, og hvis hemmeligholdelse ifølge sagens natur er påkrævet eller bliver ham foreskrevet. Tavshedspligten ophører ikke med hans udtræden af tjenesten."

5.3.2. Specielle tavshedsforskrifter,

Lægelovens § 9 (lovbekendtgørelse nr. 197 af 14. maj 1970 om udøvelse af lægegerning):

"En læge er under ansvar efter straffelovens § 263, stk. 2, (nu § 264 b), jfr. § 275, forpligtet til at iagttage tavshed om, hvad han under udøvelsen af sit kald erfarer eller får formodning om angående privatlivet tilhørende hemmeligheder, medmindre han ifølge lovgivningen er forpligtet til at udtale sig, eller medmindre han handler i berettiget varetagelse af en almen interesse eller eget eller andres tarv."

Tilsvarende bestemmelser findes i lov nr. 90 af 31. marts 1953 om udøvelse af jordemodergerning § 8, lov nr. 127 af 25. maj 1956 om sygeplejersker § 6 (som ændret ved lov nr. 213 af 4. juni 1965 og lov nr. 203 af 3. juni 1967), lov nr. 154 af 8. maj 1968 om terapiassistenter § 8, lov nr. 142 af 26. april 1972 om fodterapeuter § 8, og lov om apotekervæsenet § 40 (lovbekendtgørelse nr. 248 af 2. juli 1972 med senere ændringer).

Kildeskattelovens § 87 (lovbekendtgørelse nr. 453 af 9. oktober 1972 med senere ændringer), og statsskattelovens § 44 (lov nr. 149 af 10. april 1922 med senere ændringer):

"Skattemyndighederne skal iagttage ubetinget tavshed over for uvedkommende med hensyn til de oplysninger vedrørende de skattepligtiges eller de indeholdelsespligtiges økonomiske, erhvervs-mæssige eller privatlivet vedrørende forhold, som de under varetagelsen af deres funktioner efter denne lov kommer til kundskab om. Det samme gælder de hos skattemyndighederne ansatte eller af dem antagne medhjælpere samt i øvrigt enhver, der som følge af et

i henhold til aftale med det offentlige påtaget arbejde kommer til kundskab om sådanne forhold. Er aftalen indgået med en virksomhed, omfatter tavshedspligten alle, der under deres arbejde i virksomheden får kendskab om sådanne forhold."

5.3.3. Tavshedsforskrifternes betydning.

De almindelige tavshedsforskrifter antages i forvaltningsretlig praksis ikke at være til hinder for, at én myndighed videregiver oplysninger omfattet af tavshedspligten til en anden offentlig myndighed til brug i dennes virksomhed, f.eks. ved afgørelsen af en konkret sag. Sådant videregivelse af oplysninger sker enten i kraft af det administrative over- og underordningsforhold eller i medfør af det almindelige forvaltningsretlige princip, hvorefter de forskellige myndigheder skal være hinanden behjælpelig med administrationen. De skal - som man siger - række hinanden hånden, jfr. således Koktvedgaard i Juristen 1970, side 222 og 225.

Almindelige tavshedsforskrifter vil ofte heller ikke være til hinder for, at oplysninger videregives til private personer eller virksomheder m.v. Dette følger bl.a. af princippet i offentlighedslovens § 7, hvorefter pligten til at meddele oplysninger efter loven ikke begrænses for så vidt angår den almindelige tavshedspligt efter straffeloven, tjenestemandsløvgivningen og kommunale tjenestemandsvedtægter. Begrundelsen for at disse almindelige regler om tavshedspligt må vige for begæringer om aktindsigt, er den, at offentlighedsordningen i modsat fald ville blive gjort illusorisk. I andre relationer har tavshedsreglerne derimod ikke mistet deres betydning, jfr. F.T. 1969/70, tillæg A, sp. 594, og offentlighedskommissionens betænkning s. 68 (betænkning nr. 325/63) samt Eilschou Holm, Offentlighedsloven med kommentarer side 100. De vil således være til hinder for, at en funktionær på eget initiativ meddeler oplysninger, f.eks. fra et register, om forhold, der er unddraget offentlighed og omfattet af tavshedsreglen. F.eks. vil der ofte være sammenfald mellem de oplysninger om personlige forhold, der er omfattet af undtagelsen i offentlighedslovens § 2, stk. 2, nr. 1, og oplysninger, der beskyttes af tavshedsforskrifter.

Af de almindelige tavshedsforskrifter er reglen i straffelovens § 152, stk. 4, særlig relevant i denne forbindelse, idet

den pålægger ansatte i private edb-servicebureauer tavshedspligt med hensyn til alle oplysninger, som virksomheden får fra det offentlige med henblik på maskinel opbevaring eller bearbejdning. Der henvises herom til udvalgets delbetænkning I, se F.T. 1971/72, tillæg A, sp. 545 ff, og ovenfor afsnit 1.2.

Med de specielle tavshedsforskrifter stiller sagen sig derimod anderledes. Således har offentlighedsprincippet ikke gennemslagskraft overfor sådanne bestemmelser, jfr. offentlighedslovens § 7. Den nærmere rækkevidde af disse bestemmelser giver imidlertid anledning til betydelig tvivl. Dette skyldes dels reglernes ret vage formulering dels de undtagelser, der nødvendigvis må være knyttet til tavshedsreglerne. Hertil kommer, at det i dansk ret næppe er endeligt afklaret, i hvilket omfang de specielle tavshedsforskrifter medfører en fravigelse af det ovennævnte princip om, at de forskellige myndigheder skal række hinanden hånden. Spørgsmålet kan næppe besvares generelt, men må bero på en afvejning af de modstridende interesser.

Dette kan illustreres ved at se nærmere på lægelovens § 9, der er betydningsfuld i forbindelse med registreringsaktiviteter, dels fordi patientregistrering efter sin natur må omfatte meget sensitive data, dels fordi registreringerne spiller en væsentlig rolle ikke blot internt i en behandlingssituation, men også udadtil gennem en udnyttelse af registrene, navnlig i forskningsøjemed.

Tavshedspligten efter lægelovens § 9 gælder foruden for lægen også for dennes medhjælpere, jfr. straffelovens § 264 b. Hertil hører lægesekretærer, sygeplejersker, massører, portører og telefonvagter m.v. De af bestemmelsen værnede oplysninger er alt, hvad lægen under udøvelsen af sit kald erfarer eller får formodning om angående privatlivet tilhørende hemmeligheder. Hertil hører ikke kun oplysninger om patientens helbredsforhold. Også oplysninger om familieforhold og økonomiske forhold kan være beskyttet af reglen, jfr. Nehm og Rosdahl, Lægeloven med kommentarer, side 76. Bestemmelsen dækker formentlig stort set alle oplysninger, der noteres i journaler m.v. Således vil identifikationsoplysninger som navn og adresse også kunne være beskyttet, jfr. Nehm og Rosdahl side 76 og 82 ff. og U.f.R. 1963, side 1045. (Berettiget at et hospital afslog at meddele politiet navnet på en ambulant behandlet patient, der havde pådraget sig snitsår,

uanset denne eventuelt kunne have begået et indbrudstyveri med ringe udbytte. Sagen vedrørte lægelovens § 10 (nu retsplejelovens § 170) men det materielle kriterium for tavshedspligten er identisk med § 9). Der røbes jo i høj grad en privatlivet tilhørende hemmelighed, hvis f.eks. en sygehuslæge offentliggjorde en liste med navne og adresser på de på den psykiatriske afdeling behandlede patienter.

Tavshedspligten er som nævnt ikke undtagelsesfri. Det skyldes navnlig, at sygdom ikke blot er en privat sag, men samtidig i høj grad også er et samfundsanliggende. Efter lægelovens § 9 gælder tavshedspligten ikke, når lægen ifølge lovgivningen er forpligtet til at udtale sig, eller han handler i berettiget varetagelse af en almindelig interesse eller af eget eller andres tarv.

Undtagelser i medfør af lovgivningen findes navnlig i lægeloven, epidemilovgivningen og forsorgslovgivningen. En oversigt over lægens oplysningspligt findes hos Nehm og Rosdahl side 77 ff. Der henvises også til beskrivelsen nedenfor afsnit 5.4.

Medens denne gruppe undtagelser normalt ikke giver anledning til tvivl, er det i højere grad tvivlsomt, hvornår der foreligger en "uberettiget varetagelse af en almindelig interesse eller af eget eller andres tarv". Det fremgår ikke af lovens motiver, hvilke almene interesser, der kan føre til, at lægen (sygehuset) kan videregive oplysningerne. Nehm og Rosdahl antager side 81, at den videnskabelige forskning kan være et eksempel på en sådan almen interesse. Den nærmere afgrænsning af det tilladelige er imidlertid vanskelig at foretage. Om den næsten identiske passus "berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv" i straffelovens § 264 b anfører Hurwitz i speciel del, 5. oplag, side 67, således:

"Idet vægten lægges på ordet "berettiget", udsiger denne sætning kun noget, der måtte gælde selv uden positiv lovhjemmel. Den peger blot på den omstændighed, at der kan tænkes at forekomme interessekollisioner af en sådan art, at brud på tavshedspligten efter et objektivi skøn må anses for tilladelig i den givne situation."

Herefter synes det ikke uden videre givet, at videregivelse til forskningsbrug generelt kan anses for omfattet af undtagelsen, navnlig når dette sker gennem en lagring i edb-registre, som se-

nere udnyttes af andre læger m.v. til ren forskningsbrug uden efterfølgende behandlingssigte af de registrerede patienter. Om overgivelse af journalmateriale til en anden læge anfører Nehm og Rosdahl side 95 f., at fortolkningen af § 9 fører til, at overgivelse af journalmateriale til en anden læge er strafbar, medmindre patienten udtrykkeligt eller stiltiende har givet sit samtykke hertil eller overgivelsen omfattes af de i § 9 in fine nævnte undtagelser. Det anføres endvidere, at det kan diskuteres, om det er i overensstemmelse med § 9, at en sygehusafdeling i forbindelse med en patients indlæggelse låner journaler fra afdelinger, hvor patienten tidligere har været indlagt. Det kan hævdes, at patientens oplysninger om tidligere indlæggelser er udtryk for et stiltiende samtykke til, at oplysningerne indhentes, men Nehm og Rosdahl mener, at det ville være bedre i overensstemmelse med § 9, hvis et udtrykkeligt samtykke blev afgivet. Det anføres side 96, at "tilsvarende betragtninger kan anstilles med hensyn til journalmaterialets registrering i databanker, enten generelle eller specielle, f.eks. omfattende oplysninger om arvelighed, smitsomme eller maligne sygdomme, medicinordinationer, undersøgelsesresultater, behandlinger m.v."

For så vidt angår en behandlingssituation må det dog formentlig være forsvarligt at videregive journaloplysninger ud fra synspunktet "berettiget varetagelse af patientens egen tarv" uden at benytte en samtykkekonstruktion. Dette må efter omstændighederne også gælde i andre situationer, men de nærmere grænser kan ikke angives generelt. Det må bero på en konkret interesseafvejning.

Samtykke antages i den kriminalretlige litteratur at bringe videregivelsen udenfor det strafbare område, jfr. således Hurwitz, almindelig del, 5. oplag, side 305, der for fredskrænkelser opstiller en formodning om, at samtykke diskulperer, hvis handlingen (videregivelsen) tjener et fornuftigt formål. 1e Maire anfører i NT.f.K. 1949, side 65, at samtykke er én af undtagelserne fra lægers tavshedspligt, men nævner, at det må være en betingelse, at der ikke gøres brug af oplysningerne på en måde, der er i strid med givne forudsætninger.

Om udvalgets vurdering af det værn, som tavshedsforskrifterne yder set i relation til registeraktiviteterne henvises til afsnit 7.1. og 7.9.

5.4. Bestemmelser om oplysningspligt.

En række bestemmelser fastslår, at én myndighed har pligt til at give oplysninger til en anden myndighed. Sådant oplysningspligt er navnlig fastsat i tilfælde, hvor oplysningerne generelt har væsentlig betydning for den modtagende myndigheds virksomhed eller kan have konkret betydning for afgørelsen af en sag, som er til behandling hos myndigheden. Oplysningspligten får her til virkning, at eventuelle tavshedsforskrifter må vige. Det vil normalt være uden betydning, hvorledes den oplysningspligtige myndighed opbevarer de pågældende oplysninger. Som udgangspunkt omfatter sådanne bestemmelser derfor også oplysninger i registre, men regierne kan naturligvis ved deres formulering have begrænset pligtens omfang. Bestemmelser om oplysningspligt kan endvidere være fastsat administrativt i henhold til en bemyndigelsesbestemmelse.

Som eksempler på sådanne bestemmelser om oplysningspligt kan nævnes den sociale bistandslovs §§ 17 og 19 (lov nr. 333 af 19. juni 1974 om social bistand), som pr. 1. april 1976 afløser en række forsorgslove med tilsvarende bestemmelser, og lov om Danmarks Statistik § 6. (Lovbekendtgørelse nr. 15 af 12. januar 1972).

Bistandslovens § 17:

"Den myndighed, der behandler en sag efter denne lov, kan pålægge den, der søger bistand, at medvirke til sagens oplysning, herunder ved at lade sig undersøge af en læge eller indlægge til observation og behandling. Vedkommende myndighed kan endvidere afkræve andre, der har kendskab til forholdene, oplysninger, som må anses for nødvendige for sagen, herunder indhente sygehusjournaler eller udskrifter heraf. Endvidere kan vedkommende myndighed forlange optaget retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018."

Bistandslovens § 19:

"Socialministeren kan fastsætte regler, hvorefter personer, der udøver offentlig tjeneste eller hverv, skal underrette de sociale udvalg, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til forhold, der giver formodning om, at en person har behov for social bistand.

Stk. 2. Socialministeren kan fastsætte regler om underretningspligt for andre grupper af personer, der under udøvelse af deres hverv får kendskab til forhold, som bevirker, at der kan være anledning til hjælpeforanstaltninger efter denne lov."

Lov om Danmarks Statistik § 6:

"Offentlige myndigheder og institutioner skal inden for rammerne af den af styrelsen fastlagte arbejdsplan efter anmodning fra Danmarks Statistik meddele de oplysninger, de er i besiddelse af."

5.5. Lovregler om registre.

5.5.I. Folkeregistrene og det centrale personregister (CPR).

Folkeregistrenes og det centrale personregisters virksomhed er nærmere reguleret ved

- 1) lov nr. 239 af 10. juni 1968 om folkeregistrering,
- 2) bekendtgørelse nr. 5 af 5. januar 1975 om folkeregistre,
- 3) instruks nr. 5 af 5» januar 1973 for førelse af folkeregistre, herunder om folkeregistrenes medvirken ved driften af det centrale personregister,
- 4) indenrigsministeriets cirkulære nr. 216 af 3. september 1975 om offentlige myndigheders adgang til oplysninger i det centrale personregister (CPR),
- 5) indenrigsministeriets cirkulære nr. 215 af 5» september 1973 om udlevering og anvendelse af personnummeroplysninger.

Reglerne er optaget som bilag IV - VIII til betænkningen.

Folkeregistrene, der føres af primærkommunerne og det centrale personregister, der drives af staten, udgør i realiteten ét system, og begge registre består af en række delregistre. Efter lovens § 1, stk. 2, er det overladt til indenrigsministeren at fastsætte nærmere regler om registrenes førelse, deres samarbejde og udnyttelse. Efter lovens § 4 kan vedkommende ressortminister efter forhandling med indenrigsministeren fastsætte regler om, at offentlige myndigheder skal meddele oplysninger til folkeregistrene og CPR.

Oprettelsen af det centrale personregister er sket i henhold til bemyndigelsen i lovens § 2. Samtidig er ved lovens § 3 oprettet et rådgivende personregistreringsråd, hvori folketinget og kommunerne er repræsenteret.

Loven har således karakter af en rammelov. På væsentlige punkter tier den. Den i reglerne liggende ret vide bemyndigelse er imidlertid blevet praktiseret med tilbageholdenhed. Der er således til CPR stort set ikke koblet andre oplysninger end rent folkeregistreringsmæssige.

En nærmere beskrivelse af det centrale personregister findes nedenfor i afsnit 6.3.1., og udvalgets overvejelser om adgangen til CPR m.v. er anført nedenfor i afsnit 7.8., se også § 19 i udvalgets skitse til lov om offentlige myndigheders registre, samt bemærkningerne hertil.

5.5.2. Det centrale erhvervsregister.

Ved lov nr. 151 af 24. april 1975 om erhvervsregistret er der skabt lovhjemmel for oprettelse af et centralt erhvervsregister, der bistår offentlige myndigheder i erhvervsregistrerings-spørgsmål og efter anmodning kan give oplysninger om de registrerede enheder (erhvervsvirksomheder) til offentlige myndigheder og private (§ 1). Til bistand for ministeren nedsættes efter lovens § 5 et rådgivende erhvervsregistreringsråd.

Erhvervsregisteret omfatter arbejdsgivere og virksomheder, som udøver selvstændigt erhverv eller anden virksomhed, der medfører anmeldelsespligt over for det offentlige. Der er ikke ved erhvervsregisterloven statueret en selvstændig anmeldelsespligt for de pågældende over for erhvervsregisteret, men registeret baseres på oplysninger i eksisterende erhvervsregistre bl.a. hos toldvæsenet, skattevæsenet og Danmarks Statistik.

Der er i selve loven taget stilling til en række principielle spørgsmål: Hvilke oplysninger må registreres og i hvilket omfang må oplysningerne videregives til offentlige myndigheder og private personer og virksomheder m.v.? Har de registrerede adgang til oplysningerne om dem selv?

Efter lovens § 5, stk. 1, indgår følgende oplysninger i registeret: Registreringsnummer, virksomhedens navn, adresse, telefonnummer, beliggenhed, ejer og ejerform, art, herunder branche, samt numre m.v., hvorunder virksomheden er registreret i andre registre under det offentlige. Endvidere kan det efter § 5, stk. 2, ved bekendtgørelse fastsættes, at der kan registreres oplysninger, der

- 1) i henhold til særlige lovbestemmelser er gjort offentligt tilgængelige,
- 2) er nødvendige for registeret ved overtagelse af opgaver i forbindelse med næringsbrevenes afløsning af en anmeldelsespligt eller
- 3) er nødvendige ved enhedernes (virksomhedernes) placering i størrelsesgrupper efter samlet beskæftigelse.

Ved økonomiministeriets bekendtgørelse nr. 580 af 25. november 1975 bestemmes, at erhvervsregisteret benytter oplysning om kommune til angivelse af virksomhedernes beliggenhed. Bekendtgørelsen uddyber i øvrigt lovens bestemmelser om registerets førelse og fastsætter, at registeret i henhold til lovens § 5, stk. 2, pkt. 1, kan optage oplysning om aktie- og anpartselskabers aktie- og indskudskapital samt jfr. § 5, stk. 2, pkt. 3, oplysning om de enkelte registerenheders samlede beskæftigelse.

Efter lovens § 9 skal registeret give enhver, der registreres, skriftlig meddelelse om optagelsen i registeret, ligesom registeret på begæring skal meddele enhver registreret, hvilke oplysninger der er optaget i registeret om den pågældende.

Disse regler træder dog først i kraft efter økonomiministerens bestemmelse.

Der er endvidere fastsat nærmere regler om videregivelse af registrerede oplysninger til offentlige myndigheder (§ 10) og private (§ 11).

Som udgangspunkt - og det gælder ubetinget for meddelelse af oplysninger til private - kan der kun videregives de i § 5, stk. 1, nævnte oplysninger samt oplysninger, der i henhold til særlige lovbestemmelser er gjort offentligt tilgængelige.

Endelig skal nævnes, at ved lovens § 12 er fastsat, at rådets medlemmer og registerets personale under ansvar efter straffelovens § 152 og § 264 b, jfr. tjenestemandslovens § 10, stk. 2, har pligt til overfor uvedkommende at hemmeligholde, hvad de gennem deres virksomhed bliver vidende om.

5.5.3. Spredte registerbestemmelser.

Efter lægelovens § 13, stk. 2, er sygehuse, klinikker og lignende pligtige at føre ordnede optegnelser over deres behandling af syge og over, hvad der er iagttaget vedrørende de pågældende sygdomstilfælde. Nehm og Rosdahl, side 97, antager, at det er et omtvistet spørgsmål, hvem der har ejendomsretten til sygehusjournaler. Meget taler dog for, at journalerne som andet internt materiale, f.eks. referatark i ministerierne, ejes af vedkommende myndighed. Om sygehusjournalernes faktiske indhold og karakter har retslægerådet i en erklæring af 19. januar 1973 udtalt følgende, jfr. U.f.R. 1975, side 765:

"Indledningsvis skal retslægerådet anføre, at lægelovens bestemmelse om hospitalsjournaler (§ 13, stk. 2) lyder: "Syge-

huse, klinikker og lignende er pligtige til at føre ordnede optegnelser over deres behandling af syge og over, hvad der er iagttaget vedrørende de pågældende sygdomstilfælde."

Hospitalsjournalers obligatoriske minimum-indhold er hermed givet.

I praksis indledes en hospitalsjournal med patientens sygehistorie (anamnese), som meddeles af den indlagte selv, i fald han er i stand dertil. I et stort antal tilfælde vil det være nødvendigt at supplere patientens oplysninger med oplysninger fra hans eller hendes pårørende. I visse tilfælde eksempelvis for børns vedkommende, eller hvor det drejer sig om psykotiske patienter, må anamnesen baseres alene på sådanne pårørendeoplysninger. Udtalelserne fra de pårørende, der ikke mindst i de psykiatriske journaler udgør en væsentlig og uundværlig del af journalens indhold, afgives af de pågældende i helt selvfølgerlig tillid til lægens tavshedspligt, ofte under et explicit udtalt krav om, at det oplyste ikke bringes til patientens kundskab.

Journalens indhold omfatter herefter dels resultaterne af diverse laboratorieundersøgelser, røntgenundersøgelser m.v., dels de observationer, diagnostiske overvejelser og behandlingsordinationer, som de behandlende læger daglig nedfælder i journalen. Det drejer sig således i vidt omfang om notater om præliminære indtryk og overvejelser og om diskussioner, ofte på et foreløbigt og spinkelt grundlag, om mulige diagnoser, som under den fortsatte observation eventuelt må frafaldes. Af hensyn til den nødvendige kommunikation mellem de i behandlingen implicerede parter vil det være nødvendigt, at disse nedfælder såvel deres diagnostiske overvejelser som forslag til behandling i journalen. Det følger heraf, at journalnotaterne hidrører fra personer af vidt forskellig faglig kompetence. Når dertil kommer, at journalnotaterne i udstrakt grad formuleres under anvendelse af en speciel lægelig terminologi - ikke sjældent af "lokalt" tilsnit og med henvisninger til diskussioner, der har fundet sted under afdelingskonferencerne - vil det forstås, at journalens indhold læst af ikke-læger rummer mulighed for misforståelser, fejlfortolkninger og fejlbedømmelser.

Med hensyn til hospitalsjournalens funktion gælder det i overensstemmelse med det ovenfor anførte om dens indhold, at den i første række repræsenterer det nødvendige interne kommunikationsmiddel mellem den pågældende hospitalsafdelings læger med

det formål at danne grundlaget for den diagnostiske proces og institueringen af den adæquate "behandling.

Ved patientens udskrivelse fra hospitalet er det almindelig sædvane at afslutte journalen med en såkaldt epikrise, en resumerende konklusion af undersøgelserne, den endelige diagnose og den givne behandling, men uden den foranstående journals interne præliminære overvejelser og uden de eventuelle fortrolige oplysninger fra pårørende. På adskillige, men naturligvis ikke alle hospitaler afskrives epikrisen i det udskrivningsbrev, som fremsendes til orientering for patientens sædvanlige læge, og som foruden den endelige diagnose og behandling i noget vekslende omfang indeholder oplysninger om resultatet af undersøgelser på laboratorium, røntgenafdeling og eventuelle bistående specialafdelinger samt forslag om fortsat behandling, hvis en sådan er indiceret."

I kildeskattelovens § 85 er fastsat, at skattemyndighederne skal føre registre over de indeholdelsespligtige efter regler, der fastsættes af finansministeren. I henhold hertil er fastsat nærmere regler ved bekendtgørelse nr. 145 af 28. marts 1969 om A-indkomst og om registrering af indeholdelsespligtige efter kildeskatteloven.

Herefter oprettes pr. 1. april 1969 under kildeskattedirektoratet et centralt register over indeholdelsespligtige (CIR) (§ 4). Arbejdsgivere har selv pligt til at tilmelde sig systemet (§ 5). Ved tilmelding skal følgende oplysninger meddeles (§ 6): Virksomhedens navn, adresse og eventuelt AT?-nr. Der skal endvidere oplyses, under hvilken form virksomheden drives (enkeltmandsfirma, interessentskab, aktieselskab osv.). Er der flere ansvarlige indehavere, skal personnummer, navn og bopæl for hver indehaver oplyses. For aktieselskaber oplyses registreringsnummer i aktieselskabsregisteret. For registerets øvrige dataindhold og for brugen af registeret (videregivelse af oplysninger) er hverken i loven eller bekendtgørelse fastsat nærmere regler, ligesom der kun findes få regler om kildeskattesystemets øvrige registre. I lovens § 48, stk. 8, findes en særlig videregivelsesbestemmelse, hvorefter skattemyndighederne kan meddele indeholdelsespligtige arbejdsgivere de oplysninger, der ellers fremgår af de ansattes skattekort. Dette kan efter omstændighederne ske maskinelt og antages i praksis foruden til arbejdsgiveren at kunne ske til et privat edb-servicebureau, der har indgået aftale med arbejds-

giveren om kildeskatteberegning m.v. Endvidere er ved bekendtgørelse nr. 307 af 10. juni 1969 om forskudsregistrering m.v. for 1970 oprettet et centralt register over skatteydere (CSR).

Der henvises i øvrigt til beskrivelsen af kildeskattesystemet, afsnit 6.3.2.

6,, Personregistre og elektronisk databehandling i den offentlige sektor.

6.1. Indledning.

Udvalget har ved indledningen af sin gennemgang af registrene i den offentlige sektor udsendt korte spørgeskemaer til samtlige statsmyndigheder og et udsnit af kommunale myndigheder. Registerbegrebet blev ikke nærmere defineret i den forbindelse, men besvarelserne bygger stort set på den opfattelse, at begrebet personregister omfatter enhver systematiseret opbevaring af oplysninger om enkeltpersoner, hvad enten der er tale om maskinelle opbevaringsformer (magnetbånd, magnetplader m.v.) eller om manuelle kartoteker og lignende.

Manuelle registre føres hos stort set alle myndigheder. Disse registre kan opdeles efter forskellige kriterier. Størstedelen anvendes udelukkende internt hos vedkommende myndighed. Det gælder således journalregistre og andre hjælperregistre. Registre af denne art giver ikke anledning til særlige problemer i relation til den personlige integritet. Der findes imidlertid en række større manuelle registre, som er karakteristiske derved, at de også har udadvendte funktioner. Det gælder f.eks. folkeregistrene, ministerialbøgerne, politiets centrale registre og sygehusjournalregistre.

På baggrund af besvarelserne har udvalget fundet frem til en række registre, som er særlig egnet til at illustrere spørgsmålet om privates retsbeskyttelse i forbindelse med brug af registre. Disse registre er beskrevet nærmere nedenfor i afsnit 6.3.1. - 6.3.14. og omfatter navnlig - men ikke udelukkende - edb-registre. På den anden side er mange edb-registre uden større interesse i denne sammenhæng. Registre, der føres ved hjælp af edb, kan inddeles i følgende grupper:

- 1) Interne registre, der navnlig vedrører personale (edb-lønregistre m.v.), debitorer og kreditorer m.v. (bogholderisystemer).

- 2) Registre til varetagelse af administrative eller andre operative opgaver.
- 3) Forskningsregistre.
- 4) Statistikregistre.

Spørgsmålet om beskyttelsen af den personlige integritet træder klarest frem ved de under 2) nævnte registre. Hertil kan henregnes edb-registre, der danner grundlag for myndighedernes afgørelser vedrørende enkeltpersoner. F.eks. bruges edb-registrene til personoplysninger ved skatteberegning, udbetaling af børnetilskud, dagpenge, sygesikring, boligsikring, pensioner og opkrævning af vægtafgift m.v., ligesom oplysninger fra edb-registre anvendes ved patientbehandlingen på sygehuse m.v. Også forskningsregistre, der navnlig findes indenfor sundhedsvæsenet, er interessante fra et integritetssynspunkt bl.a. på grund af oplysningernes meget personlige karakter. Det er undtagelsen, at de enkelte myndigheder råder over tilstrækkelig edb-kapacitet til selv at kunne føre sine registre. Størstedelen af den elektroniske databehandling foregår således på to store edb-centraler, I/S Datacentralen af 1959 og Kommunedata I-S. Begge disse institutioner omtales nærmere nedenfor under afsnit 6.2.

Udvalget har til disse to institutioner udsendt detaljerede spørgeskemaer for at få belyst deres registerførelse for det offentlige. De to institutioner har besvaret spørgeskemaer for 78 edb-registre, som efter oprettelsesår fordeler sig således:

Uoplyst	1970 og tidl.	1971	1972	1973	1974	1975	1976
8	36	7	4	14	6	1	2

På grundlag af en gennemgang af oversigten over statslige edb-anvendelser til administrative formål i administrationsdepartementets publikation "Statens edb 1974/75 til administrative formål" sammenholdt med de indsendte besvarelser skønner udvalget, at der i den offentlige sektor findes ialt ca. 500 edb-registre. Den årlige tilvækst skønnes at være på ca. 50 registre, hvortil kommer, at der i et formentlig tilsvarende antal eksisterende registre foretages væsentlige ændringer i opbygningen eller driften.

Registrenes størrelse kan illustreres ved en opdeling efter antal registrerede personer:

0 - 10.000	11
- 50.000	12
- 100.000	6
- 200.000	7
- 500.000	6
- 1 mill.	1
- 5 mill.	11
over 5 mill.	1
Uoplyst	23

De mindre registre (0 - 100.000) er navnlig registre, der omfatter et begrænset geografisk område (kommuner m.v.) og personaleregistre, der føres for enkelte myndigheder. De større registre (over 500.000) er derimod stort set landsdækkende systemer navnlig indenfor områderne skatter og afgifter samt sociale ordninger.

Opdelt efter formål fordeler registrene sig således, idet et register dog kan varetage flere formål:

Administrative formål	73
Planlægning og statistik	26
Forskning	2
Andre formål	5

Registrene kan endelig opdeles efter konkrete hovedopgaver:

Løn og personale	14
Skatter og afgifter	30
Sociale ordninger	27
Undervisning	1
Sundhedsvæsen	1
Andre opgaver	5

Der er næppe tvivl om, at undersøgelsen for så vidt angår undervisning og sundhedsvæsen ikke kan anses for udtømmende. Således indeholdt besvarelserne ikke oplysninger om elevregistre og lignende samt hospitalsinformationssystemer (afsnit 6.3.6.).

I forbindelse med gennemgangen af de to institutioners registerførelse for den offentlige sektor har udvalget modtaget oplysninger fra Kommunedata om det såkaldte SIP-projekt, der indeholder skatte-, indtægts- og persondata.

Projektet har til formål at gennemføre en rationalisering af de traditionelle edb-systemer i kommunalt regie ved at samle fælles grundoplysninger i ét register. Samtidig etableres terminaladgang til systemet fra de enkelte afdelinger i kommunalforvaltningen. De grundoplysninger, der indgår i SIP-systemet er følgende:

Skattedata.

Indtægtsdata.

Persondata.

Skattedata er de til grund for kildeskattetræk liggende forskudsregistreringsdata, d.v.s. trækprocent og skattefrit fradrag. Disse oplysninger anvendes i alle systemer, som udløtter skattepligtige ydelser og lønninger og indgår endvidere som vurderingsgrundlag i sagsbehandlinger i kommunerne vedrørende en borgers status.

Indtægtsdata er for det første forskudsregistreringsdata, som anvendes ved beregning af skattedata samt i dagpengesager, og for det andet slutligningsdata som benyttes til beregning af slutskat og indgår ved beregning af indtægtsbestemte ydelser som f.eks. sociale pensioner og boligsikring.

Persondata er oplysninger, som identificerer en person, d.v.s. navn, adresse og personnummer samt oplysninger som viser vedkommendes relation til familien (d.v.s. henvisningsnumre til ægtefælle og børn). Persondata anvendes i alle borgerorienterede systemer samt i sagsbehandlinger vedrørende borgerne.

6.2. Edb-centralerne,

6.2.1.1 / SDatacentraleri af 1959.

Datacentralen (DC) blev stiftet 17. december 1959 som et interessentskab mellem staten og kommunerne med det formål at etablere et edb-center til rådighed for brugere af edb indenfor den offentlige forvaltning.

Den direkte baggrund for DCs tilblivelse var en undersøgelse, der i 1958 gennemførtes af den offentlige administrations muligheder for anvendelse af edb. Undersøgelsen omfattede hovedsageligt den statslige sektor, men også den kommunale sektor blev inddraget. I alt baseredes undersøgelsen på ca. 40 administrative hovedområder. I umiddelbar fortsættelse af undersøgelsen gennemførtes forhandlinger, således at DC den 17. december 1959 kunne etableres som et interessentskab mellem stat og kommuner.

Interessenterne er:

Den danske stat, repræsenteret ved finansministeriet
Københavns og Frederiksbergs kommuner
Kommunernes Landsforening
Amtsrådsforeningen.

Formålsparagraffen i centralens vedtægter lyder således:

"Interessentskabets formål er etablering og drift af en data-behandlingscentral fortrinsvis til udførelse af opgaver henhørende under de enkelte interessenters egne områder samt fællesområder henhørende under to eller flere af interessenterne,"

Vedtægternes § 4, der omhandler ledelse af DC, siger bl.a.:

"Stk. 1. Ledelsen af interessentskabet varetages af en bestyrelse bestående af 10 medlemmer, nemlig:
5 medlemmer, der udpeges af økonomi- og budgetministeren
1 medlem, der udpeges af Københavns og Frederiksbergs kommuner
3 medlemmer, der udpeges af Kommunernes Landsforening
1 medlem, der udpeges af Amtsrådsforeningen i Danmark."

Vedtægternes § 12, har følgende ordlyd:

"Interessenterne er ikke forpligtet til at benytte database-handlingscentralen. Derimod er det ikke interessenterne eller

de enkelte under disse hørende institutioner og/eller forvaltningsgrene tilladt selvstændigt at anskaffe og drive elektroniske databehandlingsanlæg, medmindre interessentskabets bestyrelse forud måtte have meddelt tilladelse hertil."

Datacentralen er siden da vokset til at være et af Europas største edb-centre med en medarbejderstab på ca. 900 personer og en betydelig edb-maskinkapacitet. Centralens omsætning i 1975 var ca. 175 millioner kr. Datacentralens hovedopgave er at være edb-central for det offentlige, og mere end 90% af centralens omsætning hidrører fra statslige brugere. Datacentralen er en ren servicevirksomhed, der ikke administrerer de opgaver, der løses af centralen. Centralens opgaver består af mange tusinde små og store opgaver, men opgavebestanden er dog væsentligst præget af de store statslige opgavekomplekser, som kildeskattesystemet, toldvæsenets edb-systemer - herunder virksomhedsregisteret, momssystemet og importsystemet -, Centralregisteret for Motorkøretøjer og opgaver for politiet i øvrigt, CPR-systemet, opgaver for forsvaret, statens edb-lønsystem og statens centrale regnskabssystem. Flere af disse systemer er kendetegnet ved, at de i sig selv eller med de deri indgående registre og data stiller sikkerhedsmæssige krav. Centralen udfører i forbindelse med den konkrete opgaveløsning edb-planlægning, programmering, systemafprøvning og produktion på maskinanlæggene. Alle de nævnte funktioner søges udført i så nært et samarbejde med brugerne, som det er muligt. Endvidere vil såvel administrationsdepartementet som rigsrevisionen normalt være involveret i løsning af større opgaver.

Herudover virker centralen i et vist omfang som konsulent for brugerne i spørgsmål indenfor databehandlingens område bl.a. ved at bistå ved vurdering af administrative områders edb-egnethed. Løsningen af opgaverne sker under anvendelse af standardiserede og sikre metoder og systemer, med det formål at opnå god økonomi, stor sikkerhed og mulighed for integration mellem systemer. Gennem personaleudvælgelse, tavshedslofte fra medarbejderne, standardiserede generelle og individuelle sikkerhedsrutiner i systemerne, god fysisk sikring af maskinanlæg og data, adgangskontroller i flere niveauer, samt autorisationsordninger for udlevering af data internt og eksternt er der etableret et højt generelt sikkerhedsniveau for centralens opgaveløsning med mulighed for en udbygget yderligere sikkerhed for de systemer eller bruge-

re, der har behov derfor. Etablering og opretholdelse af et højt sikkerhedsniveau har krævet store investeringer, men som følge af at centralens mange brugere deler disse omkostninger, er der opnået et højere sikkerhedsniveau, end ellers muligt inden for økonomisk rimelige rammer.

6.2.2. Kommunedata I-S.

Kommunedata blev skabt i 1972 gennem etableringen af et interessentskab, som ved sin stiftelse overtog de virksomheder, som hidtil havde været drevet af Kommunernes Edb-central I/S, Jyske Kommuners Edb-central, Århus Kommunes Edb-central og Odense Kommunes Edb-central. Senere er Frederiksberg Kommunes Edb-central indgået i det fusionerede selskab, således at fællesskabet nu omfatter samtlige kommuner og amtskommuner bortset fra Københavns kommune.

Kommunedata er et interessentskab med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark som interessenter. Virksomheden "....." har til formål gennem drift af databehandlingscentraler at udføre elektronisk databehandlingsarbejde for de tilsluttede kommuner og amtskommuner". Man kan dog "....." påtage sig elektronisk databehandlingsarbejde for andre "....." i det omfang, dette bestemmes af Kommunedatas bestyrelse" (vedtægternes § 2, stk. 1 og 2).

"Enhver dansk kommune eller amtskommune kan opnå status som tilsluttet Kommunedata ved skriftlig meddelelse herom til Kommunedatas bestyrelse" (vedtægternes § 4, stk. 1). Tilslutningen kan bringes til ophør ved skriftlig opsigelse med et års varsel til udgangen af et regnskabsår.

Kommunedatas højeste myndighed er repræsentantskabet, der består af 40 medlemmer; af disse udpeges de 26 af Kommunernes Landsforenings delegeretmøde, mens de resterende 14 udpeges af delegeretmødet i Amtsrådsforeningen i Danmark.

Kommunedatas bestyrelse består af 9 medlemmer. Af disse udpeger bestyrelserne for Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark hver 2 medlemmer, mens de resterende 5 udpeges af repræsentantskabet.

Bestyrelsen vælger af sin midte en formand samt en 1. og en 2. næstformand. Disse tre udgør tilsammen et formandsskab, der optræder som et selvstændigt kollegialt organ i Kommunedatas ledelsesstruktur.

Gennem de politiske ledelsesorganers sammensætning er der etableret en snæver kontakt til Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark, og dermed til virksomhedens brugere. Vedtægternes § 12 forudsætter, at denne samarbejdsrelation konkretiseres nøjere: "Kommunedatas samarbejde med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark vedrørende planlægningsfunktionernes tilrettelæggelse fastsættes ved aftale mellem Kommunedatas bestyrelse og bestyrelserne for Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen i Danmark, således at den side af planlægningen, som vedrører selve administrationssystemet, som hovedregel varetages af Kommunernes Landsforening og/eller Amtsrådsforeningen i Danmark."

Den forudsatte aftale - edb-samarbejdsaftalen - blev indgået i januar 1973 med følgende formål:

- "- at politiske og administrative hensyn bliver styrende ved iværksættelse af nye edb-løsninger og fer disses udformning udadtil over for amtskommunerne, kommunerne og borgerne, at information om edb-teknikkens muligheder, forudsætninger og konsekvenser i forbindelse med de administrative systemers udvikling så vidt muligt præsenteres i alle overvejelser om ændringer i eksisterende eller etablering af nye administrative systemer i den kommunale sektor, og at tilvejebringelsen og udnyttelsen af de for edb-udviklingen inden for den kommunale sektor nødvendige personelle og maskinelle ressourcer koordineres effektivt"

Aftalens hovedafsnit fastlægger arbejdsdelingen mellem Kommunedata og foreningerne i forbindelse med udviklingen af landsdækkende systemer, "... d.v.s. edb-systemer, som af Kommunedata tilbydes brugere i hele landet, og hvor tilslutning ventes i større udstrækning." Arbejdsdelingen er baseret på en opdeling af udviklingsarbejdet i to hovedfaser:

- en systemspecifikation eller grovplanlægning, der har til formål at fastlægge brugernes krav til systemet samt at skitsere hovedtrækkene i den administrative opbygning inden for det pågældende område; denne fase resulterer i et godkendt systemforslag;
- en systemkonstruktion, der udover systemkonstruktionen i snæver forstand omfatter programmering, afprøvning og produktion.

Som hovedregel for samarbejdets forløb hedder det herefter i aftalen: "I begge faser vil der i hver parts regie være aktiviteter, som pågældende part påtager sig at udføre som led i det samlede projekt. Medmindre andet aftales, skifter den overordnede koordinerende projektledelse imidlertid normalt mellem de to parter i løbet af projektet." Det fremgår af aftalens mere detaljerede fastlæggelse af arbejdsdelingen, at dette skifte i den overordnede projektledelse sker ved overgangen fra grovplanlægningsfasen til systemkonstruktionsfasen, hvor Kommunedata overtager projektledelsen. Kommunedatas vedtægter foreskriver, at virksomheden principielt skal afholde foreningernes omkostninger ved foreningernes varetagelse af den overordnede planlægning til støtte for Kommunedatas edb-virksomhed over for kommuner og amtskommuner (vedtægternes § 12, stk. 2). Denne forudsætning er specificeret i edb-samarbejdsaftalen gennem følgende bestemmelse: "I forbindelse med budgetlægningsfasen i Kommunedata og de kommunale foreninger i årets første kvartal aftales mellem bestyrelsen for Kommunedata og foreningernes bestyrelser beløbsrammer for de bidrag, der i det følgende budgetår skal ydes til foreningerne til dækning af omkostninger ved deltagelsen i planlægningsarbejdet og dermed forbundne undersøgelser og forhandlinger, i det omfang dette er til støtte for Kommunedatas virksomhed" Til sikring af indførelsen af edb-samarbejdsaftalens bestemmelser er nedsat et edb-samarbejdsudvalg bestående af ledende medarbejdere fra de tre parter; de administrerende direktører for de tre parter udgør udvalgets formandsskab. - Blandt dette udvalgs opgaver kan nævnes:

Den detaljerede tilrettelæggelse af samarbejdet omkring de enkelte projekter.

Tilvejebringelse af langsigtede udviklingsplaner.

Formulering af synspunkter vedrørende tilvejebringelse af edb-kapacitet inden for foreningernes områder.

I kraft af den praksis, der gør sig gældende ved rekruttering af medlemmer til projektorganisationen, er der sikret en direkte og bred berøringsflade til den praktiske kommunale administration fra projektets start.

Med henblik på at fastholde denne kontakt også i systemernes driftsfase har Kommunedata nedsat en række brugerudvalg. Disse udvalg er baseret på en aftale indgået med kommunaldirektør-, skatteinspektør- og socialinspektørforeningerne. Den indebærer, at der

- for hver regional central - er nedsat brugerudvalg for følgende systemer:

- bogholderi,
- boligsikring,
- børnetilskud,
- dagpenge,
- ejendomsskat,
- folkeregister,
- forbrugsafgifter,
- lønninger,
- personskat og
- sociale pensioner.

Inden for sygehus-edb-området er der etableret særlige samarbejdsformer gennem Landssamarbejdsaftalen om koordinering af edb-anvendelsen inden for sygehusvæsenet. Aftalen, der er indgået i 1973, er tiltrådt af samtlige amter, med undtagelse af Frederiksborg amt, samt af Rigshospitalet, Københavns og Frederiksberg kommuner. Koordineringen henlægges ifølge aftalen til et politisk sammensat sygehus-edb-udvalg. Dette udvalg støttes til den opgave af en sagkyndig styringsgruppe. Kommunedata skal medvirke ved gennemførelse af opgaver, der er pålagt sygehus-edb-udvalget og styringsgruppen, samt medvirke ved gennemførelse af edb-projekter inden for landssamarbejdsaftalens rammer.

Kommunedatas opbygning kan opfattes som et mønster, hvori hovedbestanddelene er fire funktioner: service, konstruktion, produktion og administration. Over disse funktioner er virksomhedens seks regionale centraler opbygget: Aalborg-, Brøndby-, Frederiksberg- og Odense-centralerne samt Sygehusdatacenter Vest og Øst - det sidste dog uden produktionsenhed; hertil kommer Århus-centralen som associeret virksomhed.

De seks regionale centraler henføres til to sektorer i overensstemmelse med deres primære opgaveområde: den kommunale sektors ydelser vedrører bistand til kommuner og amtskommuner ved disses løsning af forvaltningsopgaver. Sygehussektorens ydelser er rettet mod sygehusvæsenets opgaver. Hver af disse sektorer ansues under ét: Der disponeres over sektorens geografiske og funktionelle elementer ud fra en helhedsbetragtning. Hver sektor referer derfor til en centralledelse, henholdsvis chefen for den kommunale sektor og sygehussektorchefen. Dette sker i den pågæl-

dende sektors chefgruppe, der foruden sektorchefen består af cheferne for de relevante regionale centraler. Problemer, der vedrører driftsmæssige forhold - specielt hvad angår den daglige kontakt med brugerne - samt spørgsmål i forbindelse med status for de systemer, som er under konstruktion i sektorens konstruktionsenheder, er væsentlige dele af de sager, som disse chefgrupper beskæftiger sig med.

Hovedkontorets chefgruppe (H-chefgruppen) består, foruden den administrerende direktør, af cheferne for virksomhedens seks hovedområder:

den kommunale sektor

sygehussektoren

produktudviklingsafdelingen, som især beskæftiger sig med de indledende stadier af landsdækkende systemers tilblivelse, og herunder varetager kontakten med foreningerne som repræsentant for Kommunedata som helhed

afdelingen for teknisk udvikling, hvis funktion det bl.a. er at sikre, at produktionsapparatet på de regionale centraler anskues som udstyr, der er fælles for hele virksomheden

afdelingen for økonomi, regnskab og administration

afdelingen for organisation og personale.

Kommunedatas personale udgjorde pr. 1. august 1975 godt 800 fastansatte medarbejdere, hvortil kom ca. 50 timelønnede eller midlertidigt ansatte medarbejdere.

6.3« Beskrivelse af nogle registre indenfor den offentlige sektor.

6.3.1. Det centrale personregister (CPR).

6.3.1.1. Indledning.

Det centrale personregister blev oprettet i 1968 i henhold til en bemyndigelse i folkeregisterloven, jfr. afsnit 5.5.1. Registeret har til formål, dels at administrere personnummersystemet, dels at være formidler af almindelige persondata i den offentlige sektor, og således herigennem medvirke til en almindelig rationalisering. Den umiddelbare årsag til etableringen var planerne om indførelse af kildeskatten. Registeret sorterer under indenrigsministeren og administreres af sekretariatet for personregistrering.

Ved 1968-loven om folkeregistrering blev nedsat et personregistreringsråd med repræsentanter for bl.a. folketinget og kommunerne. Rådet har til opgave at være rådgivende i personregistreringsspørgsmål, herunder i spørgsmål vedrørende udnyttelsen af folkeregistrene og CPR.

Det centrale personregister omfatter ca. 6 mill. personer, nemlig alle personer, som efter den 1. april 1968 har været tilmeldt et dansk folkeregister samt et antal personer, som ikke har boet i Danmark, men som skal have personnummer qua kildeskattepligtig, sømandsskattepligtig eller medlem af ATP. Grønland blev optaget i registeret i 1972.

Registeret drives som et aktuelt register, idet tidligere gældende oplysninger udgår af registeret, når nye data registreres (f.eks. ny bopæl eller nyt navn). Personer, der dør eller udvander, forbliver i registeret med det senest gældende dataindhold.

Dataindholdet, der omtales nærmere nedenfor, består af sådanne almindelige personoplysninger, som den statslige og kommunale administration over en bred front har brug for. Det ajourføres næsten udelukkende ved hjælp af løbende aendningsmeddelelser fra folkeregistrene. Registerindholdet er stort set ens i folkeregistrene og CPR, dog indeholder folkeregistrene også historisk

stof tilligemed forskellige noteringer, f.eks. om adoption eller indsættelse til afsoning, jfr. §§ 16 og 32 i folkeregisterinstruksen (betænkningens bilag VI). På grund af denne meget nære forbindelse må CPR og folkeregistrene på mange måder siges at udgøre ét system.

6.3.1.2. CPR's indhold og opbygning.

Der registreres i CPR-systemet følgende oplysninger:

Personnummer: Dette består af 10 cifre, hvoraf de 6 første indeholder fødselsdag, -måned og -år. De sidste 4 cifre er et løbenummer, som for personer født i 1900-tallet er under 5000 og for personer født i forrige århundrede er over 5000. Det sidste tal i løbenummeret er et kontrolciffer og angiver tillige køn (lige endetal tildeles kvinder, medens ulige endetal tildeles mænd).

Fulde navn: Herunder eventuelt et forkortet navn egnet til brug ved adressering. Af fornavne bibeholdes til adressering i hvert fald det første bogstav i første fornavn.

Adresse: En persons adresse er opdelt i vej (lokalitet), husnummer, husbogstav, etage og sidenummer, bynavn, postdistrikt og postnummer. Adressen kan suppleres med værelsesnummer eller C/O-navn.

Adressebeskyttelse: Personer, der har en berettiget interesse heri, kan få en adressebeskyttelse, således at hans adresse ikke opgives til private, jfr. nærmere § 39 i folkeregisterinstruksen (betænkningens bilag VI).

Tilflytningsdato: Dato for tilflytning til kommunen.

Civilstand: Er en markering af, om vedkommende er ugift, gift, separeret, fraskilt eller er enke/enkemand.

Vielsesdato: Angiver datoen for personens seneste vielse.

Vielsesmyndighed: Markerer om vielsen er borgerlig eller kirkelig.

Vielsesregistreringssted: Angives for borgerlige vielser ved kommunens navn, for kirkelige vielser ved sogn og kommune.

Civilstandsændringsdato: Angiver datoen for seneste ændring i civilstanden, jfr. ovenfor.

Stilling: Herunder en stillingskode til statistisk brug.

Erhvervsstatuskode: Angiver om pågældende er selvstændig erhvervsdrivende, lønmodtager, medhjælpende hustru, hjemmearbejden-

de hustru, ude af erhverv, pensionist, selvstændig landbruger, eller uoplyst erhvervsstatus.

Fødselsregistreringssted: Angiver sogn, kommune og amt.

Fraflytningsland: For personer, der indvandrer her til landet, angives fraflytningslandet.

Tilflytningsland: For personer, der flytter til udlandet, angives tilflytningslandet.

Umyndiggørelse: Markerer om den pågældende er umyndiggjort eller ej.

Specielle forhold: Særlige oplysninger (f.eks. plejebarn), der kan benyttes af de kommunale edb-centraler til løsning af kommunale opgaver.

Henvisningsnummer: Angiver CPR-nr. for den person, der henvises til. Dette kan være forældres, børns eller ægtefælles nr.

Ændringsdato: Angiver datoen for den seneste ændring i data-indholdet for den pågældende person.

CRM-kode: Angiver personens tilknytning til forsvaret til brug for samarbejdet med de værnepligtsadministrerende myndigheder.

Folkekirketilhørsforhold: Angiver om den pågældende er medlem af den danske folkekirke eller ej.

Pensionsforhold: Angiver, hvorvidt den pågældende oppebærer folke-, invalide- eller enkepension fra det offentlige.

Personens placering i administrative inddelinger: Enhver registreret person kan ved hjælp af CPR's adresseregister placeres i følgende administrative geografiske inddelinger: hovedlandsdel, amtskommune, kommune, kommunal edb-central-område, udskrivningskreds, politikreds og sogn.

Desuden er der plads til følgende administrative inddelinger: Ligningsdistrikt, kirkedistrikt, skoledistrikt, politidistrikt, socialdistrikt og kloakdistrikt.

Brugermarkering: I systemet kan for hver person indsættes markeringer, som henfører personen til en bestemt personkreds, f.eks. som hørende til de kildeskattepligtige. For tiden er i CPR indsat markeringer for 5 sådanne personkredse, og markeringerne anvendes til at styre leverancer af persondata til de pågældende brugermyndigheder.

CPR-systemet består af følgende delregistre:

Personregisteret.

Personregisteret indeholder størstedelen af CPR's personoplysninger. Af persondataindholdet er således alene visse henvisninger mellem familiemedlemmer henlagt til henvisningsregisteret, samt vejnavnet i adressen henlagt til adresseregisteret, medens dataindholdet i øvrigt forefindes i personregisteret.

Personregisteret er sorteret i personnummerorden og af hensyn til en rationel afvikling af ajourføringerne opdelt i lo afsnit. For hver person er afsat plads til 64 markeringer, som kan anvendes dels til afgrænsning af en brugerkreds, dels til afvikling af udtræk eller ajourføring af registeret.

Personer, der én gang er optaget i personregisteret, slettes ikke, hvis de dør eller udvandrer, men det markeres i registeret ved hjælp af en særlig kode, at deres status er "inaktiv".

Personnumre, der er sat ud af kraft, fordi en person har været tildelt 2 numre, eller fordi nyt nummer er tildelt (berigtiget fødselsdag eller køn), bibeholdes ligeledes som inaktive i CPR med fuldt dataindhold, idet en henvisning til det rette personnummer forefindes.

Henvisningsregisteret.

Dette register er ligeledes i personnummerorden og opdelt i lo afsnit, og det indeholder de indbyrdes referencer mellem personnumrene indenfor hver familie. Familiebegrebet er i registeret afgrænset således, at ægtefæller henviser til hinanden, medens børn henviser til deres forældre og omvendt. Er et personnummer sat ud af kraft, henvises til det nugældende. Af hensyn til afviklingen af ajourføringerne indeholder henvisningsregisteret tillige oplysninger om personens civilstand og adressekode. I henvisningsregisteret er registreret ca. 9 millioner henvisninger. Henvisningsregisteret er lagret på lo magnetbånd.

Dette register udnyttes i ajourføringerne, dels til automatiske ændringer i systemet og dels som et led i kontrollen af indrapporterede ændringer.

Adresseregisteret.

Adresseoplysningerne er samlet i et selvstændigt register, da de enkelte adresseoplysninger i betydeligt omfang er fælles for en lang række personer.

Ligeskr. personregisteret indeholder oplysninger om de enkelte personer, der er registreret i CPR, indeholder adresseregisteret oplysninger om samtlige landets veje eller andre lokaliteter. Hver enkelt vej eller lokalitet i adresseregisteret er identificeret ved en særlig vejkode.

Personregisteret og adresseregisteret arbejder sammen på den måde, at vejnavnet i adresseangivelsen i personregisteret alene er angivet med vejkode, således at de oplysninger, der knytter sig til den enkelte vejkode, ved hjælp af denne hentes i adresseregisteret. Adresseregisteret indeholder foruden vejnavn oplysning om vejens placering i forskellige administrative inddelinger såsom sogn, kommune, amt, postdistrikt, politidistrikt, samt specielle kommunale inddelinger, f.eks. valgdistrikt, skoledistrikt, kloakdistrikt m.v.

Adresseregisteret er opbygget i kommuneorden med et antal vejkode for hver kommune. Om den enkelte vej kan registreres forskellige oplysninger om "lige vejnumre"¹¹ og "ulige vejnumre", idet grænsen mellem de administrative inddelinger ofte går midt gennem en vej. Den enkelte vej kan desuden være opdelt i flere mindre vejafsnit.

Adresseregisteret er lagret på ét magnetbånd.

Brugerregisteret.

Brugerregisteret benyttes til at styre udsendelserne af materiale til CPR's brugere. Registeret indeholder oplysninger om navne og adresser på samtlige brugere. Til CPR's brugere henregnes også systemets datarapportører. Hver bruger har en femcifret kode. Endvidere findes for folkeregistrenes vedkommende statistiske oplysninger om kommunernes registerfolketal i de seneste 15 måneder. Brugerregisteret omfatter for tiden ca. 2.500 brugere.

Personnummerjournalen.

Personnummerjournalen (eller "nummerjournalen") benyttes ved tildelingen af (nye) personnumre, dvs. navnlig ved tildelingen af personnumre til nyfødte og indvandrere.

Nummerjournalen oplyser for henholdsvis mænd og kvinder det senest anvendte "løbenummer" for hver fødselsdato siden 1. januar 1858.

Personnumre til nyfødte samt ved omnummereringer tildeles maskinelt i forbindelse med CPR's ajourføring. Personnumre til

indvandrere tildeles i det enkelte tilfælde, idet folkeregistrene telefonisk rekvirerer numre til disse personer. Til brug ved denne forretningsgang er forud reserveret og udskrevet et antal numre for hver fødselsdag (ca. 200.000), der i nummerjournalen er noteret som forbrugte, og de figurerer i personregisteret og i henvisningsregisteret som inaktive personer, således at de aktiveres og forsynes med dataindhold efterhånden som indvandrerne tildeles personnumre.

Hullegrundlagsnummerregisteret.

Hullegrundlagsnummerregisteret tjener til kontrol af indrapporteringerne til CPR. Hvert hullebilag, som ligger til grund for ændringer i CPR's dataindhold, forsynes med et tificret hullegrundlagsnummer (HGNR), af hvilket bl.a. kan udledes hullested og -dato. Hvis en transaktion afvises af systemet, registreres hullegrundlagsnummeret i registeret, hvorefter der med passende mellemrum udsendes rykkerskrivelser til det pågældende hullested vedrørende den manglende indrapportering, indtil en indrapportering sker. Registeret omfatter normalt mellem 400 og 500 hullegrundlagsnumre.

Udtræksregisteret.

Udtræksregisteret er et register over de udtræksordrer, der efter aftale mellem CPR's brugere indlægges i registerets ajourføringsprogrammer. Udtræksordrerne findes i form af særlige udtræksprogrammer. Udtræksordrerne giver anledning til udtræk af personregisterets indhold og afledt heraf tillige fra adresseregisteret (eller dele heraf), herunder udtræk af ændringer af person- og adresseoplysninger.

I udtræksregisteret findes oplysninger om hvilken bruger, der ønsker udtrækket, samt oplysninger om hvornår og hvordan udtrækket ønskes. Udtræksregisteret omfatter i dag 70 forskellige udtræksprogrammer (ordrer).

Ind- og udvandreregisteret.

I ind- og udvandreregisteret registreres alle personer, som udvandrer fra eller indvandrer til Danmark, samt forsvundne og genfundne personer. Registeret, som oprettedes 1. april 1968, omfatter ca. 150.000 personer.

Dataindholdet er begrænset i forhold til disse personers dataindhold i selve personregisteret.

Dette begrænsede register er lagret på pladelager, hvortil der ved hjælp af en terminal er direkte adgang. Registeret anvendes ved tildeling af personnumre til indvandrere som led i en telefon service ordning over for folkeregistrene. Ved opslag i registeret sikres bl.a., at genindvandrede personer ikke tildeles nye personnumre men "aktiveres" på deres gamle personnummer. Indvandrede personer slettes af registeret en kort periode efter indvandringen, medens udvandrede personer forbliver i registeret, sålænge muligheden for genindvandring eksisterer.

Udover de nævnte 8 egentlige registre findes i CPR-systemet nogle tabeller. Indholdet i disse tabeller ligger i modsætning til registrenes indhold, der løbende ajourføres, normalt fast fra kørsel til kørsel, men ajourføres dog lejlighedsvis.

Stillingstabellen indeholder oplysninger om ca. 40.000 forekommende stillingsbetegnelser, samt instruktioner om, hvorledes disse ved ajourføringen af CPR oversættes til de ca. 5.000 stillingsbetegnelser, som er "autoriserede" med tilhørende forkortelser.

Endvidere findes i tabellen oplysninger om de stillingskoder (ca. 500 stk.), der af Danmarks Statistik anvendes ved statistiske erhvervsklassificeringer.

Statsborgerrettabellen indeholder navnene på ca. 150 forskellige stater og områder. Tabellen anvendes til angivelse i CPR af statsborgerret samt ind- og udvandringsland.

Oplysningerne om landets administrative inddelinger findes i adresseregisteret. Samtlige registrerede personer kan ved hjælp af adresseregisteret placeres i de forskellige administrative inddelinger.

6.3.I.3. Forretningsgang ved registrering af oplysninger.

Næsten alle CPR's oplysninger indrapporteres af folkeregistrene, hvor den væsentlige del af CPR's indhold samles lokalt. En stor del af disse data registreres dog primært uden for folkeregistrene og vidererapporteres til disse.

Til støtte for og kontrol af indrapporteringen til CPR har folkeregistrene et kartotek, bestående af et CPR-kort for hver indbygger, visende CPR's seneste dataindhold for den pågældende person.

Bortset fra folkeregistrenes almindelige indberetning af ændringer til CPR findes følgende rapporter til systemet:

De værnepligtsadministrerende myndigheder (udskrivningskredse og værne) vedligeholder en særlig kode i CPR (CRM-kode), hvorved CPR er i stand til direkte til den aktuelle personforvaltende myndighed at sende ændringsdata for værnepligtigt personel.

Kildeskattedirektoratet indsender oplysninger om ændringer i stillingsbetegnelserne, idet disse ændringsdata fremkommer i forbindelse med slutligningen.

Brugere af CPR, der skal have deres personkreds markeret i registeret, indsender information om personkredsen.

Folkeregistrenes ændringsmeddelelser ophulles enten af kommunen selv eller i de kommunale edb-centraler, hvor hulkortene herefter omsættes til magnetbånd og 1 gang om ugen indsendes til Datacentralen, hvor registeret ajourføres hver uge. Normalt indgår ca. 50.000 ændringer til CPR i hver ajourføring.

Til underretning om samt kontrol af de foretagne ændringer i CPR udskrives en del returmateriale til folkeregistrene efter hver ajourføring.

Folkeregistrene modtager nye CPR-kort visende det ændrede dataindhold efter gennemførte ændringer samt fejl- og anmærkningslister. Det påhviler folkeregistrene at kontrollere ændringernes gennemførelse i CPR. Endvidere modtager folkeregistrene nye personnummerbeviser, som skal kontrolleres, forinden de udleveres til borgerne. Ministerialbogsførerne (præsterne rn.fl.) modtager særlig meddelelse om nyfødtes tildeling af personnummer.

6.3.1.4. Regler for udnyttelse af folkeregistrene og CPR.

Da det aktuelle dataindhold i folkeregistrene og CPR stort set er ens, må der være en nøje sammenhæng mellem reglerne for udnyttelsen af oplysningerne i de 2 registreringsområder.

De gældende bestemmelser om udlevering af personoplysninger fra folkeregistrene findes i:

- 1) Bekendtgørelse nr. 5 af 5. januar 1973 om folkeregistre, §§ 12-16,

- 2) Cirkulære nr. 3 af 5. januar 1973, §§ 37-40 (instruks for førelse af folkeregistre, herunder om folkeregistrenes medvirken ved driften af det centrale personregister (CPR)),
- 3) Cirkulære nr. 216 af 3. september 1973 om offentlige myndigheds adgang til oplysninger i det centrale personregister (CPR), og
- 4) Cirkulære nr. 215 af 3. september 1973 om udlevering og anvendelse af personnummeroplysninger.

Reglerne er optrykt som bilag V-VIII til betænkningen.

Udnyttelsen af det centrale personregister sker med hjemmel i folkeregistreringslovens § 2 i nær kontakt med det i lovens § 3 nævnte personregistreringsråd, der er rådgivende for indenrigsministeriet i personregistreringsspørgsmål.

Såvel folkeregisteret som CPR leverer uden begrænsning personoplysninger, herunder personnummeret til alle offentlige myndigheder.

Endvidere er der i vid udstrækning adgang til oplysningerne, når en privat person ønsker udskrift af oplysninger om ham selv. Folkeregistrene giver udskrift af de væsentligste oplysninger, medens CPR ifølge praksis altid afgiver fuldstændig edb-udskrift med tilhørende forklaring på de forskellige koder m.v., når en privat person ønsker at vide, hvad CPR har registreret om ham. Disse udskriftsønsker har hidtil været meget få, 1 eller 2 om måneden.

Ønsker en privat person oplysning om andre personers data, er adgangen derimod begrænset. Folkeregistrene må kun give oplysning om en anden identificeret persons navn og adresse, samt om dennes eventuelle død eller udvandring. Skal der gives oplysninger herudover, kræves, at spørgeren kan sandsynliggøre at have en "retlig interesse" i oplysningerne. Herudover er kommunalbestyrelsen beføjet til at levere masseoplysninger af navn og adresse til brug ved fremstilling af vejvisere, men i øvrigt ikke. Personnummeroplysninger må ikke udleveres uden indenrigsministeriets samtykke.

CPR leverer principielt ikke til den private sektor. Ved opretholdelsen af dette standpunkt er bl.a. henvist til, at spørgsmålet endnu ikke er behandlet af justitsministeriets registerudvalg.

Sondringen mellem den offentlige og private sektor har undertiden været vanskelig at praktisere. Indenrigsministeriet har i denne henseende i samråd med personregistreringsrådet - anlagt en fortolkning, som illustreres af nedennævnte eksempler:

1) ATP og de statsanerkendte arbejdsløshedskasser sidestilles med offentlige myndigheder med hensyn til udlevering af personnumre fra folkeregistrene og oplysninger i øvrigt fra CPR. Det samme gjaldt syge- og fortsættelseskasserne indtil 1. april 1973.

2) Jydsk Telefon A/S har fået tilladelse til gennem Kommunedata at få leveret oplysninger om navn og adresse for befolkningsudsnit i Jylland.

3) Rådet for større færdselssikkerhed får fra CPR løbende oplysninger om personnumre, navn og adresse på børn til brug ved "Børnenes Trafikklub" (færdselsundervisning).

4) Storkøbenhavns bloddonorkorps får fra CPR leveret personnummer, navn og adresse på 18-årige for at kunne udsende propagandamateriale for donorbevægelsen.

5) Budgetdepartementet får fra CPR leveret oplysninger om bopælskommune, død eller udvandring for personer, der får udbetaling på index-kontrakter. Ordningen administreres i praksis af Bankernes Betalingsformidlingscenter, der via budgetdepartementet får oplysningerne fra CPR.

6) Offentlige myndigheder i de andre nordiske lande modtager oplysninger om enkeltpersoners bopæl m.v. fra CPR, idet der findes en aftale mellem de nordiske lande om udveksling af folkeregisteroplysninger ved flytning til andet nordisk land. Andre landes myndigheder får ikke adgang til CPR's oplysninger.

7) Indenrigsministeriet modtager meget hyppigt henvendelser om udlevering af personoplysninger fra folkeregistrene eller CPR til brug ved videnskabelige undersøgelser m.v. De ønskede oplysninger udleveres ifølge fast praksis både til personer med tilknytning til offentlige institutioner samt til mere privat organiserede institutioner, der må siges at tjene offentlige formål. I alle tilfælde skal institutionen formelt stå som ansvarlig modtager af oplysningerne, hvorved det også sandsynliggøres, at der er tale om et fornuftigt formål. Eksempelvis leveres aktuelle CPR-data om tidligere patienter til brug ved hospitalsansatte lægers undersøgelser af sygdomsforløb. Af institutioner, hvis

formål har berettiget dem til at blive sidestillet med offentlige institutioner kan nævnes Dansk Institut for Klinisk Epidemiologi og Mentalhygiejnisk Forskningsinstitut. CPR udleverer også oplysninger til private hospitaler. Alt i alt kan for dette meget varierede udnyttelsesområde siges, at man ikke har lagt vægt så meget på den formelle organisation af modtageren som på det "offentlige" formål, der tilgodeses. Merkantile eller rationaliseringsmæssige interesser har hidtil ikke kunnet godtages som begrundelse for udlevering.

For at illustrere grænsen mellem offentlig og privat udnyttelse i relation til CPR og folkeregistrene skal endvidere nævnes følgende tilfælde, hvor der er givet afslag:

1) Fællesorganisationen af almennyttige boligselskaber har fået afslag på et ønske om samarbejde med CPR omkring et register over boligsøgende i Storkøbenhavn (50,000 personer). CPR skulle levere aktuelle navne, stillinger og adresser.

2) Dansk Media Komité har fået afslag på en ansøgning om et årligt udtræk på 35.000 personer fra CPR, udsøgt efter tilfældige kriterier, med henblik på interviews om læsevaner med hensyn til aviser, ugeblade og lignende. Komiteen fik senere afslag på ønske om udlevering i henhold til offentlighedsloven af valglisterne i København.

3) OBSERVA har fået afslag på ønsket om udlevering af hver 10. adresse i nogle kommuner med henblik på interviews, uanset at der ikke skulle leveres navneoplysninger, men alene adresser.

4) En andelsboligforening har ikke i folkeregistrene kunnet få adgang til lejernes personnumre med henblik på et samarbejde med kommunen om modregning af boligsikringen i huslejen.

5) Der er givet afslag til Lyngby-Taarbæk kommunes vejviser, der ønskede udlevering af personnumrene på kommunens indbyggere for bedre at kunne styre fremstillingen og ajourføringen af lokalvejviseren.

6) Der er givet afslag til sagførere, der ønsker fra CPR at få udleveret aktuelle navne og adresser på debitorer i incassosager, uanset at sagføreren var i besiddelse af personnumrene på de pågældende.

7) Afslået henvendelse fra en sparekasse, der ønskede oplysning fra folkeregistrene om ca. 1 million kontokunders personnummer, navn, stilling og postadresse. Sparekassen var i gang med at indføre et nyt kunderegister, orienteret efter personnummer.

8) Et folkeregister kunne ikke imødekomme et ønske fra en kirke om udlevering af navne og adresser til "brug ved indbydelse til kristendomsundervisning, idet henvendelsen ikke betragtedes som "i embeds medfør".

9) Afslået et ønske fra en privat person om udlevering af lister over tilfældigt udvalgte københavnere til brug ved en videnskabelig sprogundersøgelse, idet undersøgelsen ikke blev foretaget af noget videnskabeligt institut eller lignende, men af ansøgeren selv til en eksamensopgave.

10) Afslag til en dommer, der som medlem af en bestyrelse for et kgl. konfirmeret familielegat anmodede om udtræk af CPR til brug ved en videreførelse af familiens stamtavle, hvilket skal ske hvert 20. år. Genealogisk institut var ikke i stand til at bistå legatbestyrelsen.

Personnummeret adskiller sig fra CPR's øvrige dataindhold ved at være personens såkaldte identifikation, og nummersystemet som sådant må givet siges at være det mest betydningsfulde element i CPR-systemet. Da nummeret er velegnet til styring af registre med personoplysninger, og da det er nøglen, hvormed flere sådanne personregistre kan kommunikere og kombineres, gør der sig særlige hensyn gældende med hensyn til behandling og udlevering af personnummeroplysninger.

Offentlige myndigheder kan anvende personnummeret som journalnummer, uanset at det herved kan komme private i hænde (sagførere, revisorer, pengeinstitutter, arkitekter m.v.)^{men} nummeret bør ikke anvendes som led i adresseudskrifter, medmindre der er væsentlige økonomisk-administrative grunde herfor. Medens der således ikke i dag kan ske en direkte udlevering af personnumre til den private sektor, er der intet til hinder for en indirekte udlevering, der følger brugen af nummeret som sags- eller journalnummer.

Da CPR ikke leverer oplysninger til privat side, ligesom folkeregistrene kun i meget begrænset omfang videregiver oplysninger til private, findes der ikke i dag private registre, indeholdende materiale umiddelbart hidrørende fra CPR/folkeregistrene.

Ligesom offentlige administrationer må private administrationer imidlertid nødvendigvis have registre over ansatte, kunder m.v., og disse registre indeholder basisoplysninger svarende til de offentlige registres, nemlig navn og adresse, hvortil så

kommer de specielle oplysninger, afhængig af administrationens art. Personnumrene i sådanne registre hidrører i det væsentlige fra de registrerede personer selv.

Med hensyn til personnummeroplysninger er det velkendt, at mange virksomheder eller foretagender er begyndt at indsamle numrene (f.eks. pengeinstitutter, forsikringsselskaber, fagforbund, brugsforeninger), i alle tilfælde antagelig med henblik på en mere rationel administration, specielt maskinel behandling af de administrative rutiner. Numrene opgives normalt af de registrerede selv i forbindelse med etablering af kundeforhold m.v., og de stammer ikke fra CPR eller folkeregistrene.

Om udvalgets overvejelser vedrørende personnummeret m.v. henvises til afsnit 7.8.

6.3.I.5. Specielt om udnyttelsen af det centrale personregister.

CPR arbejder som en typisk database, d.v.s. leverer data til brug i andre administrationer i det omfang og til de tider, det er nødvendigt, men uden selv at deltage i nogen opgaveløsning.

Udnyttelsen af registeret sker i dag på forskellig måde, hvoraf især må nævnes:

1) Forespørgsler om enkeltpersoner, eller eftersøgning af enkeltpersoner. Sådanne forespørgsler modtages fra et bredt udsnit af såvel den statslige som den kommunale administration. De mest efterspurgte data i denne forbindelse er adresseoplysninger og oplysning om personnummer.

2) Levering af masseudtræk. Sådanne masseleverancer består normalt enten af personoplysninger pr. en bestemt dato for en nærmere angivet personkreds (statusudtræk), eller af løbende oplysninger om de ændringer i dataindholdet, som måtte indløbe for en nærmere afgrænset personkreds, altså en abonnementsordning (ændringsudtræk). Personkredsen kan i begge tilfælde være afgrænset på forskellig måde: Den kan være afgrænset ved benyttelsen af den foran nævnte brugermarkering, eller den kan være afgrænset geografisk, eller udfra arten af ændringen (f.eks. alle flytninger), eller udfra personegenskaber (alder, køn, stilling, civilstand m.v.) eller ved en kombination af de nævnte kriterier. Masseudtræk i form af løbende ændringsudtræk er den for tiden mest benyttede form for udnyttelse af CPR; således leveres løbende

store udtræk til bl.a. Kildeskattedirektoratet, Kommunedata I/S, ATP, Danmarks Statistik og de værnepligtsadministrerende myndigheder. Statusudtræk benyttes ofte til opstart eller rekonstruktion af andre edb-registre, samt til statistisk udnyttelse.

Modtagerens brug af de leverede CPR-data kan være forskellig. Hyppigt vil dog en løbende leverance af indkomne ændringer til registeret blive anvendt til ajourføring af modtagerens egne edb-registre, som foruden de fra CPR modtagne almindelige persondata indeholder brugerens egne specielle data (f.eks. skatteoplysninger).

En typisk leverance af et statusudtræk kan f.eks. indeholde de aktuelle adresser på den ønskede personkreds f.eks. med henblik på adressering af en større postforsendelse.

6.3.1.6. Videreudvikling af CPR.

Det nuværende CPR-system er et traditionelt magnetbåndsystem, hvilket medfører, at registerindholdet kun er tilgængeligt i forbindelse med de periodevise gennemløb, for tiden 1 gang om ugen. Dette betyder, at såvel dataændringer som udtræk af registeret kun kan ske periodevis og således forsinkes.

Til afhjælpning af disse mangler samt af en i øvrigt tiltrængt modernisering af systemet foreligger der planer om at omlægge CPR-registeret til direkte tilgængelige medier (pladelagre i stedet for magnetbånd). Herved vil ajourføringstempoet forbedres væsentligt, idet ændringer til systemet vil kunne indføres umiddelbart uden at skulle afvente et gennemløb af registeret, ligesom udtræk af registeret på samme måde vil kunne ske øjeblikkeligt.

Samtidig åbner pladelagerteknikken mulighed for at etablere terminalforbindelse til systemet, hvilket betyder effektivisering af udnyttelsen.

Projektets gennemførelse vil bevirke en væsentlig forbedring af kvaliteten af CPR's indhold og derigennem medvirke til færre fejl i de forvaltninger, som støtter sig på CPR.

6.3.2. Kildeskattesystemets registre.

6.3.2.1. Kildeskatteordningen.

Kildeskatteordningen, der blev gennemført pr. 1. januar 1970 (lovbekendtgørelse nr. 599 af 23. november 1973), kan kort karakteriseres som en særlig opkrævningsordning, hvorefter personlige skatter til stat og kommune betales i så nær tilknytning til indtægtserhvervelsen som muligt. Dette betyder dels, at skatterne beregnes på grundlag af indkomst- og formueforholdene i betalingsperioden, og dels at skatterne, hver det er praktisk muligt, opkræves ved tilbageholdelse i forbindelse med selve indtægtserhvervelsen.

Heraf følger umiddelbart, at staten (kildeskattedirektoratet), kommunerne og arbejdsgiverne (indeholdelsespligtige) er involveret i ordningen og dermed må få kendskab til den enkeltes indkomst- og skatteforhold.

Følgende personlige skatter opkræves som kildeskat: Almindelig indkomstskat og formueskat til staten, kommunal og amtskommunal indkomstskat, folkepensionsbidrag samt kirkelige afgifter, og dagpengefondsbidrag.

For A-indkomst foretager arbejdsgiveren indeholdelse af den foreløbige A-skat, mens personen selv for så vidt angår B-indkomst betaler en foreløbig B-skat i henhold til skattebillet. Arbejdsgiverens indeholdelse skal foretages ved udbetalingen af A-indkomst, og beløbet beregnes af arbejdsgiveren på grundlag af de af skattemyndighederne udarbejdede skattekort (hovedkort med trækprocent og fradrag pr. dag, uge, 14 dage og måned samt bikort med trækprocent). Efter kildeskattelovens § 48 har modtageren af A-indkomst pligt til at aflevere skattekort til eller for revise bikort for arbejdsgiveren (indeholdelsespligtige). Efter § 48, stk. 8, kan skattemyndighederne meddele den indeholdelsespligtige de oplysninger, der ellers fremgår af skattekortet, bikortet eller frikortet (dvs. oplysning om navn, adresse, personnummer, trækprocent og fradrag). I vidt omfang udleveres oplys-

ningerne af kildeskattedirektoratet på magnetbånd. Kildeskattedirektoratet fortolker § 48, stk. 8, således, at den også hjemler udlevering til indeholdelsespligtiges befuldmægtigede, f.eks. et edb-servicebureau, der for arbejdsgivere foretager skatteberegning og udskriver lønspecifikationer.

Skattebeløb indbetales til kildeskattedirektoratet, der efter særlige regler (lovens § 64) afregner den kommunale indkomstskat og kirkelige afgifter over for den enkelte kommune.

Kildeskatteordningen udføres ved hjælp af edb af Datacentralen I/S, der har en særlig afdeling i Birkerød. Kildeskatteloven indeholder ikke nærmere regler om de registre, der nødvendigt impliceres i ordningen. Der er dog én undtagelse, idet lovens § 85 bestemmer, at skattemyndighederne fører registre over de indeholdelsespligtige efter regler, der fastsættes af finansministeren (bekendtgørelse nr. 145 af 28. marts 1969, der omtales nedenfor).

Lovens § 87 foreskriver under ansvar efter straffelovens § 152 "ubetinget tavshed over for uvedkommende med hensyn til de oplysninger vedrørende de skattepligtiges eller de indeholdelsespligtiges økonomiske, erhvervsmæssige eller privatlivet tilhørende forhold", som skattemyndighederne får kendskab om. Reglen gælder for alle ansatte eller antagne medhjælpere samt "i øvrigt enhver, der som følge af et i henhold til aftale med det offentlige påtaget arbejde kommer til kendskab om sådanne forhold. Er aftalen indgået med en virksomhed, omfatter tavshedspligten alle, der under deres arbejde i virksomheden får kendskab om sådanne forhold."

Til administrationen af kildeskatteordningen er etableret følgende centrale registre:

- 1) Det centrale register over indeholdelsespligtige (CIR).
- 2) Det centrale skatteyderregister (CSR).
- 3) Det centrale kommuneregister (CKR).

Nedenfor foretages en gennemgang af CIR og CSR, der hver især består af flere registre.

6.3.2.2. Det centrale register over indeholdelsespligtige (CIR).

Dette register har som nævnt direkte hjemmel i kildeskattelovens § 85. Nærmere regler om registeret er givet ved bekendtgørelse nr. 145 af 28. marts 1969 om A-indkomst og om registrering af indeholdelsespligtige efter kildeskatteloven. Herefter påhviler

det kildeskattedirektoratet at drage omsorg for oprettelse og vedligeholdelse af et centralt register over indeholdelsespligtige, der benævnes CIR (§ 4). Efter § 5 har enhver arbejdsgiver (indeholdelsespligtige) under strafansvar pligt til at foretage tilmelding til registeret.

CIR er af praktiske og tekniske grunde delt i 3 registre:

1. CIR-S: Stamregisteret.
2. CIR-K: Konteringsregisteret.
3. CIR-I: Lønseddelregisteret for indeholdelsespligtige.

CIR er kildeskattesystemets arbejdsgiver - eller A-skatteopkræverside og har som primært formål gennem registrering af alle indeholdelsespligtige og disses tilsvær og indbetalinger at sikre, at A-skat (og udbytteskat) indeholdes og afregnes til staten efter lovens regler. Edb-registreringen foretages næsten udelukkende centralt. Udover det nævnte formål fungerer CIR-systemet som føderegister for ATP, dagpengesystemets arbejdsgiverdel samt for andre offentlige myndigheder, herunder kommunerne.

I administrationen af CIR-systemet deltager foruden kildeskattedirektoratet, arbejdsgiverne som leverandører af forskellige oplysninger og kommunerne, som udfører arbejdsgiverkontrol, restanceinddrivelse m.v. Endvidere er med andre offentlige forvaltninger truffet aftale om administrativt samarbejde med henblik på vedligeholdelse af personkredsen i CIR bedst muligt.

CIR-S (stamregisteret).

Registeret blev oprettet i 1969 og er fælles for ATP- og kildeskatteadministrationen. Registeret indeholder ca. 400.000 registrerede, hvoraf de ca. 200.000 er aktive. Dette tal er ret konstant. Disse 200.000 er i relation til ATP og kildeskat fordelt således:

ATP alene:	ca. 5.000
Kildeskat alene:	ca. 50.000
ATP og kildeskat:	ca. 145.000

1. Dataindhold og inddata.

I registeret findes følgende oplysninger om de registrerede (indeholdelsespligtige): CIR-nr. (identifikationsnummer), navn, adresse, telefonnummer, arbejdsgivernummer., indtræden og ophør af indeholdelsespligt, ejerforhold, herunder eventuelle ansvarlige personers navn, adresse og personnummer, driftsform, f.eks. aktieselskabsregisternummer, og regnskabsårets slutdato. Disse

oplysninger er arbejdsgivere forpligtet til at meddele i henhold til den nævnte 1969-bekendtgørelse. Til brug ved inddataafgivelsen er udarbejdet særlige tilmeldelses- og ændringsblanketter.

Ud over disse oplysninger registreres oplysninger om særlige forhold som konkurs, likvidation, skifteform for dødsboer m.m. Dataindholdet ajourføres mindst én gang om ugen.

2. Uddata.

Følgende materiale udskrives:

Til de indeholdelsespligtige udskrives registreringsbeviser, giroindbetalingskort med CIR-nr. og angivelser til arbejdsgivere, der ophører i årets løb. Materialet sendes direkte til den registrerede bortset fra angivelser, der bl.a. af kontrolhensyn passerer kommunerne.

Til kommunerne udskrives løbende stamkort, der er et kartotekskort for hver registreret med stamoplysningerne. Hver kommune har således sit eget manuelle CIR-S kartotek. Endvidere udskrives kvartalsvis adresse- og nummerlister samt årlige mandtalslister og angivelser til brug ved lønseddeladministrationen.

Til ATP og dagpengesystemet leveres fra hver ajourføring udtræk i form af magnetbånd.

Til direktoratet selv udskrives fejllister og statistik. CIR-K (konteringsregisteret).

Konteringsregisteret er et bogføringssystem, hvor arbejdsgivernes redegørelser og indbetalinger konteres. Hver indeholdelsespligtig har sit kontonummer (CIR-nr.).

1. Inddata og dataindhold.

Registerets stamdata, der trækkes fra CIR-S, er først og fremmest CIR-nr. Som inddata forekommer i øvrigt redegørelser fra indeholdelsespligtige og fra kommuner (resultat af arbejdsgiverkontrol), indbetalinger fra indeholdelsespligtige og fra kommuner (resultat af incasso) og indbetalinger af morarenter og påkravsgebyr. En del inddata indsendes i maskinlæsbar form fra pengeinstitutter (for indeholdelsespligtige) og fra kommunerne via de kommunale edb-centraler.

Registeret har én månedlig hovedkørsel svarende til redegørelses- og indbetalingsfristen.

2. Uddata.

Følgende materiale udskrives:

Til de indeholdelsespligtige udsendes direkte opkrævninger

for morarenter, og via kommunerne får de rykkerskrivelser, udpantningstilsigelser, rentespecifikationer og eventuelt kontoudtog.

Til kommunerne udskrives følgende materiale til brug ved arbejdsgiverkontrol, restanceinddrivelse samt incassoregnskab og -indberetning: kontoudtog, rimelighedskontrollister, restancelister og betalingskort.

Til direktoratet selv udskrives fejllister, regnskabsoplysninger, kontoudtog m.v.

Til amtsskatteinspektoraterne, der fører tilsyn med kommunernes restanceinddrivelse, sendes incassomeddelelser.

Endelig leveres materiale til Danmarks Statistik og til CLR-I (Det centrale lønseddelregister - indeholdelsespligtige), der omtales nedenfor.

CLR-I (Det centrale lønseddelregister - indeholdelsespligtige).

Dette register, der på skatteydernes side modsvares af CLR-S, er opbygget omkring de årlige oplysningssedler (lønsedler), som arbejdsgiverne skal indsende senest 15. januar. Registeret har først og fremmest et revisionsmæssigt sigte, idet det benyttes til sammenligning mellem de indeholdelsespligtiges tilsvare i CIR-K (konteringsregisteret) og tilsvaret ifølge oplysningssedlerne. Eventuelle differencer konstateres, og der udskrives forskelligt materiale.

1. Inddata og dataindhold.

Registeret oprettes ca. 1. marts på grundlag af CIR-S (stamoplysninger) og CIR-K (tilsvar) samt oplysningsseddeldata. Oplysningssedler indsendes af de indeholdelsespligtige til arbejdsgiverkommunen, der konverterer til maskinlæsbar form og videresender materialet til kildeskattedirektoratet. Oplysningerne kan i stedet for af de indeholdelsespligtige (eks. deres edb-servicebureau) indsendes direkte på hulkort eller magnetbånd.

2. Uddata.

Der udskrives følgende materiale:

Fejl- og kvitteringslister, der viser registreringen af hver enkelt oplysningsseddel, og eventuelle fejl udskrives via de kommunale edb-centraler til kommuner og indeholdelsespligtige. Til kommunerne udskrives endvidere årsopgørelse m.v. Registeret leverer endvidere oplysninger til ATP og dagpengesystemet.

Endelig kan indeholdelsespligtige, der leverer edb-oplysnings-sedler direkte til kildeskattedirektoratet og herved sparer kommunerne for et arbejde, som en vis modydelse herfor fra kildeskattedirektoratet på magnetbånd eller hulkort rekvirere udtræk af navne- og adresseoplysninger til brug ved udskrivningen af oplysningssedler til eget brug. Rekvisitionerne må indeholde CIR-nr. og skatteydernes (ansattes) CPR-nr. Denne service kan ses i sammenhæng med adgangen til at rekvirere skattekortoplysninger vedrørende det følgende år pr. edb, jfr. kildeskattelovens § 48, stk. 8, omtalt ovenfor under afsnit 6.3.2.1.

6.3.2.3. Det centrale skatteyderregister (CSR).

Dette system benyttes til kildeskattedirektoratets administration af skatteydernes siden. Hertil kan navnlig henregnes følgende funktioner: Opgørelse af slut- og forskudsmandtal, registrering af slutligninger og forskudsregistreringer, beregning af slutskat og forskudsskat samt opkrævning af restskat og udbetaling af overskydende skat.

Det centrale skatteyderregister er oprettet ved finansministeriets bekendtgørelse nr. 307 af 10. juni 1969 vedrørende forskudsregistrering m.v. for 1970. Efter § 1 oprettes et centralt register over personer, der er skattepligtige efter kildeskatteloven. Registeret opbygges på grundlag af CPR, og det påhviler kildeskattedirektoratet at drage omsorg for oprettelse og vedligeholdelse af CSR.

Også dette system er opdelt i 3 registre:

1. CSR-P (personregisteret).
2. CSR-K (konteringsregisteret).
3. CSR-L (ligningsregisteret).

I det samlede system indgår endvidere samarbejde med flere andre registre i direktoratet, navnlig CLR-S (det centrale løn-seddelregister - skatteydernes siden), der omtales nedenfor.

CSR-P (personregisteret).

Dette register benyttes i forbindelse med udøvelsen af de fleste af de ovennævnte funktioner. Registeret har karakter af et stamregister over alle skattepligtige personer. Det ajourføres fra det centrale personregister (CPR) og fra direktoratet for de personer, der ikke omfattes af folkeregisterloven.

For hver skattepligtig person registreres personnummer, navn og adresse, dato for ægteskabs indgåelse og ophør, folkekirketilhørsforhold, ægtefælles personnummer, bopæls- og flytteforhold.

Registeret ajourføres ugentlig på grundlag af CPR's oplysninger om ændrede forhold, oprettelse af nye personer og sletning af personer.

CLR-S (det centrale lønseddelregister - skatteydernesiden).

Dette register indeholder en kontering af indeholdt A-skat. Oplysningerne er CPR-nr., den indeholdte A-skat ifølge oplysnings-sedler og CIR-nr.

CSR-K (det centrale skatteyderregister - konteringsregisteret).

Registeret er et bogføringssystem, der indeholder kontering af tilsvær og indbetalinger for skatteydere, der pålignes B-skat og restskat (samt tillægsskat og særlig indkomstskat). Registeret ajourføres månedligt, og er skatteopkrævende svarende til CIR-K. hvorfor der er indbygget lignende kontrolfunktioner, som medfører udskrivning af rykkerskrivelser, incassomateriale, restancelister, udpantningstilsigelser m.v.

CSR-L (det centrale skatteyderregister - ligningsregisteret).

Dette register indeholder selve slutligningen, beløbene til modregning i slutskatten, slutskatteberegningen og slutopgøret. Slutberegningen fås fra det centrale beregningssystem (CBS), der ikke er et register, men en række edb-programmer til brug ved skatteberegningen.

Forretningsgang og uddata.

Den nærmere forretningsgang, registrenes indbyrdes kommunikation og uddata belyses formentlig bedst ved at gennemgå et par af CSR-systemets funktioner eller opgaver nævnt ovenfor.

1. Ordinær forskudsregistrering.

På grundlag af det seneste slutligningsresultat fra ligningsregisteret (CSR-L), personoplysninger fra personregisteret (CSR-P) og eventuelt ændring fra kommunedatas indtægtsregister foretages en mandtalsopgørelse og en automatisk forskudsregistrering.

Forskudsmandtallet fremsendes til Kommunedata på magnetbånd. Herfra tilsendes der de enkelte kommuner mandtalslister m.v. og kommunerne gennemgår materialet og fremfinder bl.a. de tilfælde, hvor der er indsendt forskudsskema eller ændringsbegæring. Herefter foretages indberetninger om ændring og ikke registrerede til

kommunedata, der videresender materialet på magnetbånd til kilde-skattedirektoratet, hvorefter der fremkommer en revideret forskudsregistrering, fejllister og B-skatteoplysninger. Materialet til kommunedata leveres på magnetbånd på grundlag af hvilke, der fremstilles forskudsopgørelser, skattekort og giroindbetalingskort til B-skat, som via kommunerne tilsendes skatteyderne.

Kildeskattedirektoratet videregiver endvidere som tidligere omtalt skattekortoplysninger på magnetbånd til indeholdelsespligtige. Skattekort afleveres af skatteyderen til den indeholdelsespligtige.

2. Ordinær slutligning.

På grundlag af det ajourførte personregister (CSR-P) udarbejdes et mandtalsbånd til kommunedata, som til kommunerne udskriver mandtalslister og selvangivelser m.v.

Efter at selvangivelserne er modtaget retur fra skatteyderne, behandles de i kommunerne, som herefter indberetter ligningsresultaterne til kommunedata. De godkendte slutligningsresultater videresendes til kildeskattedirektoratet, mens de fejlbehæftede udskrives på fejllister og behandles af kommunerne.

Efter yderligere tests foretages i kildeskattedirektoratet forskellige sammenligningskørsler (med det centrale lønseddelregister - skatteydside (CLR-S) vedrørende A-skat, med det centrale skatteyderregisters konteringsregister (CSR-K) vedrørende B-skat samt personregisteret (CSR-P)).

På dette grundlag fremkommer slutligningsregisteret (CSR-L slut), hvis resultater indgår i en kørsel med det centrale beregningssystem.

Som resultat heraf fremkommer bl.a. fejllister og bånd til det centrale kommuneregister (CKR) til brug ved den årlige afregning mellem stat og kommuner. Endvidere består resultatmaterialet af en række bånd på grundlag af hvilke, der fremstilles slutopgørelser og restskatteopkrævningskort samt postgiroanvisninger vedrørende overskydende skat. Materialet tilsendes skatteyderne via kommunerne.

6.3.3. Sygesikringssystemet.

6.3.3.1. Sygesikringsordningen.

Sygesikringen varetages primært af amtskommunerne, men primærkommunerne har dog også opgaver, som indebærer registerfunktioner. Den nugældende sygesikringsordning (lov nr. 311 af 9. juni 1971 om offentlig sygesikring med senere ændringer) trådte i kraft den 1. april 1973. Samtidig ophævedes de hidtidige sygekasser. Sygesikringens økonomi og administration blev ved reformen henlagt til amtskommunerne (og Københavns og Frederiksberg kommuner). Visse opgaver inden for sygesikringen, der kræver en mere direkte kontakt mellem borgerne og det offentlige, blev dog henlagt til primærkommunerne. Dette gælder f.eks. den løbende registrering i sikringsgrupper, valg af læge, supplerende hjælp i henhold til sygesikringsloven, godtgørelse for befordring af patienter til og fra læge, begravelseshjælp samt udbetaling af kontanttilskud for gruppe II-sikredes udgifter til sygehjælp. (Navnlig det sidste bevirker, at primærkommunerne i systemet er at betragte som "ydere", d.v.s. dem, der til borgerne leverer ydelser, som refunderes).

Sygesikringssystemets "registeransvarlige" er amtskommunerne, og systemet køres på Kommunedata I/S på regionsbasis (5 centraler + København).

Sygesikringssystemets formål er at administrere sygesikringsordningen, som primært karakteriseres ved, at der tilkommer borgerne (de sikrede) visse ydelser fra det offentlige (gratis lægehjælp og hospitalsophold, tilskud til f.eks. briller osv.)> uden at der - i modsætning til dagpengesystemet - er sat grænser for ydelsernes maksimale omfang i relation til antallet af ydelser. Systemet er programmæssigt begrænset til denne hovedopgave, og systemet kan derfor kun i ringe omfang bruges til socialforskning m.v.

Nedenfor omtales først systemets registre, derefter dets forretningsgang, d.v.s. inddata og uddata.

6.3.3.2. Sygesikringssystemets registre.

Sygesikringssystemet består af 3 edb-registre, idet man dog også benytter f.eks. Kommunedatas indtægtsregister (omtales i forbindelse med dagpengesystemet, se afsnit 6.3.4.) som opslagsregister. Indberetninger om ændringer sker for en del oplysningers vedkommende automatisk, d.v.s. ved samkøring med andre registre. Dette kan medføre særlige vanskeligheder, fordi man får suppleret oplysningerne fra flere kilder, som er ajourført pr. forskellige skæringsdatoer. Der er derfor et særligt behov for mange fejlmeldingstyper (ca. 70 i dette system).

Sygesikringsregisteret.

Dette register indeholder oplysning om ca. 3,8 millioner personer, nemlig alle sikrede, d.v.s. personer over 16 år med bopæl her i landet samt børn under 16 år, der bor uden for forældrenes hjem. Registeret ajourføres dels automatisk på grundlag af data fra CPR, dels ved indberetninger fra amtskommunerne, der som regel får oplysningerne fra primærkommunerne (inddata). Registeret anvendes til udskrivning af sygesikringsbeviser, fortegninger over sikrede, behandling af regnskabsmateriale til afregning og bogføring m.v. (uddata).

Registerindholdet består for hver person af følgende oplysninger: Personnummer, nuværende og tidligere sikringsgruppe (oplysningerne slettes efter 18 måneder), kommunenumre, lægevalg før og nu. Sikringsgruppe er ikke blot gruppe I og II, men består af 10 grupper (f.eks. værnepligtige, søfarende, børn osv.). Der er således tale om basisoplysninger, som har begrænset sensitivitet.

Yderregisteret.

Dette register indeholder visse oplysninger om ca. 9.000 personer og firmaer. Ydere i henhold til sygesikringsloven og de indgåede overenskomster er alment praktiserende læger (1.850), vagtlæger (1.450), speciallæger (1.425), tandlæger (1.750), fysioterapeuter (700), optikere (400), bandagister (300), apotekere (340), laboratorier (6), og kommuner (200), som er ydere derved, at de refunderer gruppe II-medlemmers regninger, hvorved kommunerne får ydelser tilgode. Yderregisteret anvendes ved behandlingen af alt Tegningsmateriale, og der tilsendes i den forbindelse via amtskommunerne yderne diverse uddata, jfr. nedenfor. Ydelserne er kodet som grundhonorarer eller bruttohonorarer incl. reguleringstillæg.

Oplysningerne i registeret er identifikationsdata, ydernummer, bank- og kontonummer.

Ydelsesregisteret.

Dette register indeholder samtlige aktuelle ydelser i henhold til sygesikringen. Det samlede antal ydelsesarter er ca. 850, som er registreret som 2, 3 eller 4-cifrede tal og har således karakter af en tabel.

6.3.3.3. Systemets forretningsgang (ind- og uddata).

I henhold til gældende overenskomster eller aftaler modtager amtskommunen fra tilmeldte læger (yders) regninger fra gruppe I-sikrede udfyldt på særlige blanketter.

Amtskommunen foretager efter modtagelsen af regningerne visse kontroller, f.eks. om yderen og nyderen er registreret i den pågældende amtskommune, om ydernummer m.v. er korrekt. Derefter foretages på maskiner med optisk læselig strimmel en total registrering af regningerne, og i den forbindelse udskilles automatisk regninger med fejl - f.eks. i personnummer. Disse returneres og kan fremsendes ved næste indsendelse, som sker ugentligt.

De optisk læsbare strimler sendes til Kommunedata, der foretager den endelige kodning, hvorefter der sker en afregning med lægerne over edb-systemet. Der er ikke få vanskeligheder herved bl.a. på grund af, at overenskomsterne med yderne nok ikke er tilstrækkeligt afpasset et edb-system.

Princippet er således kort følgende:

1. Lægerne indsender regninger.
2. Amtskommunerne registrerer regningerne.
3. Returnering af regninger til yderne på grund af visse fejl.
4. Foreløbig afregning med lægerne for en periode i henhold til overenskomsten.
5. Senere en endelig afstemning.

Sygesikringens uddata vedrører i dag alene afregninger, og systemet er ikke programmeret til at levere oplysninger med medicinsk, socialt eller socialpolitisk sigte. Man har tilbudt Danmarks Statistik båndene, men der er for tiden ikke økonomisk mulighed for at udnytte oplysningerne i sådant øjemed, jfr. f.eks. dagpengesystemet. Systemet er i øjeblikket heller ikke programmeret således, at der på begæring kan leveres den registrerede en

fuldstændig registerudskrift (for de sidste 18 måneder), men han kan ved henvendelse til amtskommunen mod forevisning af sygesikringsbevis eller anden acceptabel dokumentation få oplysninger om data om ham i sygesikringsregisteret (basisoplysningerne, jfr. ovenfor). Basisoplysningerne i registeret indeholder ikke adresseoplysninger, men den registrerede vil også kunne få oplyst, om adressen er korrekt, idet denne fremgår af en mikrofilm, som amtskommunen har, og som består af sygesikringsregisteret sammenkørt med adresser fra CPR. Man kan heller ikke lave statistik, der f.eks. viser, hvilke aldersgrupper der søger læge for bestemte lidelser (endsige får bestemte ydelser og hvor hyppigt).

Systemet leverer således kun uddata til amtskommunerne, visse ting til kommunerne, navnlig i kraft af udbetalinger til gruppe II-sikrede og til yderne.

Der udskrives følgende materiale:

På ugebasis:

Liste over fejlindberettede ydelser, som amtskommunerne anvender til frasortering af regninger, som returneres lægerne.

På månedsbasis:

Bilagslister over samtlige ydelser tilsendes lægerne via amtskommunen. Bilagslisten indeholder for hver accepteret ydelse en linie med oplysning om personnummer, udregningskode, patientkategori, ydelsesnummer, beløb samt totalbeløb.

Ydelseshonorarafregningslister til amtskommunen og lægerne, som indeholder et specificeret sammendrag af bilagslisternes ydelsesangivelser.

På kvartalsbasis:

1. Ændringsliste til patientfortegnelse, som tilsendes lægerne.
2. Basishonorarafregningsliste, som udskrives til lægerne og indeholder en samlet opgørelse over kvartalets basishonorarer (på grundlag af antal tilmeldte patienter).

På årsbasis:

1. Ydelseshonorarliste, som er en årsopgørelse til yderne.
2. Basishonorarliste til lægerne.
3. Total patientfortegnelse til lægerne.

Der registreres årligt ca. 30 millioner afregningsbilag i systemet.

6.3.4. Dagpengesystemet.

Dagpengesystemet er et beregnings- og udbetalingssystem, men systemet indebærer i modsætning til f.eks. børnetilskudsregisteret ikke bankoverførsel af dagpenge. Udbetaling sker kontant pr. check eller pr. giro. Kontant udbetaling anvendes i vidt omfang. En af grundene hertil er, at socialforvaltningen får nærmere og mere direkte kontakt med den pågældende. Det er edb-systemets eller registerets formål at fremstille materiale til brug ved social- og sundhedsforvaltningernes udbetaling af dagpenge og den sociale opfølgning af de enkelte dagpengesager samt at fremstille materiale til brug ved bogføring, kildeskatteafregning og statistik.

Systemet er opbygget omkring et dagpengeregister, der opbevares på magnetbånd i Kommunedata. Oplysningerne heri hidrører fra indberetninger fra kommunerne, men systemet forudsætter kommunikation med en række andre eksisterende edb-registre, som i kopi findes i Kommunedata. Disse registre omtales nedenfor.

Dagpengeregisteret indeholder oplysninger om de dagpengesager, der i det pågældende og to foregående år er indrapporteret fra social- og sundhedsforvaltningerne. Indgangsnøglen er de sikrede personers CPR-nr. Ajourføring sker primært på grundlag af indrapporteringer, men visse oplysninger hentes maskinelt fra de andre registre.

Oplysningerne om hver enkelt sikret er opdelt i et sæt grundoplysninger, et sæt sagsoplysninger med tilhørende delsagsoplysninger samt oplysninger om tillæg og fradrag. Grundoplysningerne omfatter personnummer, navn og adresse samt arbejdsgivers navn, adresse og CIR-nr. Sagsoplysningerne og delsagsoplysningerne omfatter indtægts- og skatteforhold samt visse andre oplysninger til beregning og kontrol. Sondringen sag/delsag beror på, at samme sikrede kan have flere ansættelsesforhold, der berettiger til dagpenge. Oplysninger om tillæg og fradrag omfatter oplysninger,

der er nødvendige for udbetaling og kontering. For hver registreret person registreres endvidere et resumé, der indeholder summariske oplysninger om tidligere dagpengesager og bl.a. kan have betydning for kommunens vurdering af eventuel social opfølgning.

Indtægtsregisteret indeholder for hver person oplysninger om dagpengegivende A-indkomst og skattekortoplysninger samt navn og adresse. Registeret ajourføres via CPR-systemet og kildeskattesystemet. Kommunikationen med dette register indebærer, at socialforvaltningerne normalt ikke behøver at indrapportere adresse-, indtægts- og skatteoplysninger. Der vil således kunne forekomme ændringer i en løbende dagpengesag og dermed i dagpengeregisteret, uden at dette skyldes indrapportering fra kommunen.

CIR-registeret indeholder navn, adresse og CIR-nr. for hver enkelt arbejdsgiver. Socialforvaltningen behøver således ikke at indberette arbejdsgiverens navn og adresse, idet edb-systemet maskinelt fremdrager oplysningerne på grundlag af indrapporteret CIR-nr.

Register over frivilligt sikrede. Frivilligt sikrede skal indgive anmodning om dagpengesikring til sikringsstyrelsen, hvis register over frivilligt sikrede føres på I/S Datacentralen.

Registeret omfatter samtlige personer, der har tegnet frivillig sikring. Kommunedata har oplysninger fra dette register med angivelse af bl.a. virkningsdato og forsikringssats. Kommunikationen med dette register har til formål dels at kontrollere den sikredes ret til dagpenge som frivilligt sikret (der er f.eks. en 3-måneders karenstid fra begæringen), dels at fremskaffe den rigtige dagpengesats.

Register over forsikrede arbejdsgivere. Mindre arbejdsgivere har efter loven mulighed for at forsikre sig ud af den 5-ugersbetaling, som arbejdsgivere ellers selv skal betale. Også dette register findes i sikringsstyrelsen (Datacentralen), men Kommunedata har enkelte oplysninger fra dette register, som bruges til at kontrollere, om en arbejdsgiver er forsikret.

Dagpengeregisteret ajourføres ugentligt på grundlag af modtagne inddata fra socialforvaltningen og de nævnte "oplagsregistre". Ajourføringen omfatter oprettelse, ophør og ændring af en sag.

Som hovedregel passerer alle uddata social- og sundhedsforvaltningen. Der videregives følgende oplysninger til socialforvaltningen selv: Registerudskrifter, fejladvise fra indbyggede

kontroller, konteringsoversigter og udbetalingslister. Arbejdsgiveren modtager en årlig opgørelse og meddelelser om refusion, der tilsendes pr. postgiro. Den sikrede får ligeledes årlig opgørelsen samt en specifikation for hver sag og eventuelt kontantbilag.

Herudover får Danmarks Statistik årlige opgørelser, og sikringsstyrelsen (tidligere direktoratet for ulykkesforsikring) får meddelelse om alle sager, der udspringer af ulykkestilfælde.

6.3.5. Sundhedsstyrelsens registre.

I Sundhedsstyrelsen føres en række personorienterede registre, der primært benyttes til undersøgelser vedrørende befolkningens sundhedstilstand. Egentlige sygdomsregistre føres dog uden for Sundhedsstyrelsen. Det gælder f.eks. de i afsnit 6.3.7. - 6.3.9. nævnte registre.

I Sundhedsstyrelsen findes edb-registre over samtlige døde og fødte. Dødsattester indsendes til Sundhedsstyrelsen, hvor de overføres til maskinlæsbar form. Registeret anvendes primært til statistiske formål, men stilles også til rådighed for andre registre med henblik på ajourføring af registrene eller udrensning af "uaktuelle personer". Således får f.eks. cancerregisteret (afsnit 6.3.8.) oplysninger fra registeret over døde.

Sundhedsstyrelsen fører endvidere et register over kvinder, der har fået foretaget et abortindgreb samt et register over personer, der har fået ordineret euforiserende stoffer. I tilslutning hertil findes et manuelt register over stofmisbrugere (såvel patienter som læger).

I et vist omfang har Sundhedsstyrelsen stillet oplysninger med patientidentifikation til rådighed for medicinske forskningsprojekter ledet af offentlige myndigheder eller læger. I sådanne tilfælde har Sundhedsstyrelsen understreget, at materialet er underkastet tavshedspligt og derfor skal opbevares forsvarligt og offentliggøres på en sådan måde, at der ikke kan udledes noget om den enkelte patient. Endvidere har man påbudt, at enhver henvendelse til patienter på grundlag af det udleverede materiale i hvert enkelt tilfælde skal foregå gennem den behandlende læge.

I løbet af kort tid vil der være edb-systemer i drift, hvor en del af sygehusjournalernes indhold vil være registreret. Hospitalsinformationssystemerne er beskrevet i afsnit 6.3.6. På denne baggrund planlægger Sundhedsstyrelsen at oprette et landsdækkende register over sygehuspatienter, som indeholder følgende basisoplysninger om de registrerede:

1. CPR-nummer.
2. Bopælskommune.
3. Sygehus og afdeling.
4. Indlæggelsesdato og -måde.
5. Udskrivningsdato og -måde.
6. Primær og sekundære diagnoser.
7. Operationer.

Registeret agtes primært anvendt til planlægningsmæssige ad hoc undersøgelser og som grundlag for den løbende sygehusstatistik. Ingen af disse former for udnyttelse medfører udlevering af identificerbare oplysninger fra Sundhedsstyrelsen. Endvidere skal systemet formidle oplysninger til brug for planlægningen i sygehuskommunerne, og oplysningerne vil formentlig også blive stillet til disposition for den medicinske forskning på samme vilkår som nævnt ovenfor vedrørende Sundhedsstyrelsens andre registre.

Udvalgets overvejelser omkring patientregistrering findes i afsnit 7.9.

6.3.6. Hospitalsinformationssystemer.

I slutningen af 1960'erne udvikledes forskellige mindre systemer til løsning af patientregistrering på landets største sygehuse. Ved kommunalreformen i 1970 overgik de kommunalt ejede sygehuse til amtskommunerne, og der var hermed åbnet mulighed for en udvidelse af patientregistreringen.

I et samarbejde mellem amtssygehuset i Glostrup, Sundhedsstyrelsen og I/S Datacentralen blev det nuværende M70 system udviklet. I dette system registreres oplysninger i forbindelse med en indlæggelse således at forskellige sygehusstatistikker og indberetninger til Sundhedsstyrelsen m.v. kan udarbejdes maskinelt.

Samtidig med udviklingen af M70 systemet foregik en større revision af det system, som Århus Kommunehospital havde udviklet. Denne revision resulterede i "det blå system", som kan levere de samme basisoplysninger, som M70 systemet.

I dag anvender de fleste af landets amtskommuner et af disse systemer.

Ingen af disse systemer er imidlertid tidstro systemer og har derfor begrænset betydning for den aktuelle patientbehandling. I efteråret 1972 besluttede Århus amtskommunes sygehusvæsen derfor at udvikle et on-line hospitalsinformationssystem, og i februar 1973 nedsatte Amtsrådsforeningen et sygehus-edb-udvalg, som skulle koordinere anvendelsen af edb inden for sygehusvæsenet. Efter at have undersøgt anvendelsen af edb i sygehussektoren pegede udvalget på det hensigtsmæssige i en fælles udvikling af nye edb-systemer, idet disse systemer med fordel kunne køres på regionale centre. Som et muligt og aktuelt projekt at samarbejde omkring, pegede man samtidig på det system, der var under udarbejdelse i Århus amtskommune.

Kommunedata blev herefter bedt om at foretage en undersøgelse af mulighederne og forudsætningerne for etableringen af et regionalt sygehus-datacenter. Disse undersøgelser viste, at det ville være teknisk og økonomisk hensigtsmæssigt at etablere et datacenter til betjening af sygehuse i Århus, Nordjyllands og

Viborg amtskommuner, og i efteråret 1973 accepterede disse amtskommuner Kommunedatas tilbud om drift af et sådant center.

Selve hospitalsinformationssystemet - i daglig tale kaldet "det røde system" efter systemspecifikationens røde omslag - skal herefter sættes i drift på sygehusene inden 1. juli 1976, idet det forventes at driften kan starte på det første sygehus omkring 1. april 1976.

Udviklingen af "det røde system" foretages i nært samarbejde med edb-afdelingerne i de amtskommuner, der skal anvende systemet.

Til styring af projektet er nedsat dels et regionalt sygehus-edb-udvalg dels en projektstyregruppe med repræsentanter fra amtskommunerne, Amtsrådsforeningens sagkyndige styringsgruppe og Kommunedata. Dette sidste udvalg sikrer, at systemet kan anvendes i de tilsluttede amter, og at udviklingen koordineres med sygehusdatabasebehandlingen i landets øvrige amtskommuner.

Praktiske problemer omkring udvikling og indførelse af systemet i amtskommunerne afklares på projekt-koordineringsmøder, hvor amtskommunernes edb-afdelinger og Kommunedata er repræsenteret.

6.3.6.1. Systemets indhold og anvendelse.

Den væsentligste begrundelse for at indføre tidstro databasehandling på hospitalerne er, at man derved kan anvende de registrerede data i den daglige rutine på hospitalet og til hjælp ved den aktuelle patientbehandling.

Formålet med "det røde system" bliver derfor at samle de vigtigste medicinske informationer om amternes patienter i en database, hvor de er tilgængelige fra terminaler placeret på sygehusafdelingerne. Dette vil f.eks. betyde, at en afdeling straks ved en patients indlæggelse kan fremhente resumeer over patientens tidligere registrerede hospitalskontakter. Disse resumeer vil bl.a. indeholde oplysninger om indlæggelsessteder og -tidspunkter, diagnoser og behandlinger og andre data, der er væsentlige for patientens fremtidige behandling.

Ved hjælp af dele af CPR er det muligt at foretage regelmæssige opdateringer af personlige data.

On-line systemet muliggør endvidere kommunikation dels mellem et hospitals enkelte afdelinger dels mellem alle tilsluttede

amters sygehuse. I visse tilfælde vil sådanne meddelelser med fordel automatisk kunne suppleres med oplysninger fra databasen.

I databasen lagres oplysninger dels om den enkelte patient, dels om de enkelte afdelingers aktiviteter.

Disse data anvendes til rutinemæssig produktion af lister og statistikker til brug for afdelinger og administration i hospitalets normale rutine. Endvidere kan der umiddelbart opbygges diagnose- og behandlingskartoteker til brug for de enkelte afdelinger, ligesom afdelingernes ressourcekrav jævnlgt kan opgøres.

Efterhånden som databasen vokser vil det være muligt at foretage langsigtede follow-up studier vedrørende specielle patientgrupper, ligesom man vil kunne udarbejde prognoser til brug ved den fremtidige sygehusplanlægning.

I forbindelse med "det røde system" udvikles endvidere et antal specialsystemer, der især vil blive anvendt på serviceafdelinger som f.eks. blodbank og apotek.

Indlæggelse.

Når en patient indlægges, foretages en registrering af oplysninger om såvel patienten som sted og tidspunkt for indlæggelsen.

Disse oplysninger er nødvendige for den videre registrering under og efter indlæggelsen, ligesom for informationssystemets andre funktioner, såsom forespørgsler til brug for sygehusadministration og Sundhedsstyrelsen.

Registreringen anvender CPR-nummeret som patientidentifikation. Dette muliggør en direkte søgning i CPR efter relevante personoplysninger.

Når patienten ankommer til sygehuset, udfyldes en oplysnings-seddel med patientens data. Oplysningssedlen danner grundlag for såvel registrering ved terminalen som en eventuel fremstilling af prægeplade.

Efter registreringen udskriver terminalskriveren en terminalseddel, som følger patienten på afdelingen og benyttes til påtegning af overflytninger og udskrivning. Patienten er nu med på oversigten over patienter, der er indlagt på afdelingen.

Ved indlæggelsen kan der endvidere foretages udskrift af koncentrerede data, som indeholder oplysninger om de vigtigste medicinske data om patienten fra tidligere, registrerede indlæggelser.

Registrering af medicinske data.

I forbindelse med patientens indlæggelse kan der foretages en række registreringer af medicinske data. Disse omfatter diagnoser og paradiagnoser operationer undersøgelser og behandlinger anæstesiregistrering.

Registreringerne kan finde sted under hele indlæggelsen eller i forbindelse med udskrivningen og danner grundlag for en hel række statistikker og lister til Sundhedsstyrelsen og afdelingerne.

Diagnoser, operationer m.v. klassificeres efter Sundhedsstyrelsens klassifikationer, mens der for de andre data-kategorier er udarbejdet specielle klassifikationer. Ved udskrivning af diagnoser etc. omsættes alle koder til faste tekster. I en række tilfælde er det endvidere muligt at indsætte en fri tekst, der kan uddybe den faste tekst.

Rekvirering af assistance.

Medens en patient er indlagt på en afdeling, kan der rekvireres assistance fra en anden afdeling. Rekvirering af assistance kan foretages fra afdelingens egen terminal med en kvittering på den tilhørende terminalskriver.

På assistanceafdelingens terminalskriver udskrives samtidig en papirudskrift, der indeholder meddelelse om assistancetype og oplysninger om eventuelle tidligere kontakter med assistanceafdelingen eller andre relevante afdelinger. I edb-systemet er der lagret oplysning om hvilke afdelinger og sygehuse, der har interesse. Tidligere kontakter hentes fra de koncentrerede data i databasen.

Ved rekvireringen overføres patienten til assistanceafdelingens patientoversigt. Assistanceafdelingen kan endvidere foretage registreringer for assistencepatienten.

Udskrivning.

Enhver indlagt patient udskrives før eller senere som afslutning for indlæggelsen. Ved den fysiske udskrivning af patienten registreres udskrivningsdata m.v., mens andre oplysninger, der først er tilgængelige på et senere tidspunkt, registreres ved færdigregistreringen.

Efter færdigregistreringen overføres de vigtigste medicinske data fra indlæggelsen til de koncentrerede data. Disse data

kan ved senere kontakter kaldes frem på en dataskærm, ligesom der kan udskrives kopi af disse data.

Lægebrev.

Såfremt man ved færdigregistreringen indtaster patientens epikrise i fri tekst, kan der udskrives et lægebrev, som indeholder de vigtigste medicinske data og epikrise for den pågældende indlæggelse. Lægebrevet udskrives på terminalskriveren.

Ambulant registrering.

På grund af det store antal transaktioner, der skal registreres for den ambulante virksomhed, er der udarbejdet en speciel registreringsprocedure for indskrivning, behandling, afslutning osv.

Ved at anvende denne procedure registreres kun de nødvendige oplysninger om de ambulante patienter, således at registreringen kan foregå hurtigt og efter enkle retningslinier.

Såfremt man ønsker yderligere oplysninger registreret kan det sædvanlige patientregistreringssystem anvendes.

Den ambulante registrering omfatter

indskrivning: Registrering af oplysninger om patienten, når denne påbegynder undersøgelse og behandling på et ambulatorium.

registrering af besøg: I forbindelse med hvert besøg registreres oplysning om diagnoser, undersøgelser, behandling etc.

afslutning: Her registreres tidspunkt m.m. for ophør af patientens kontakt med det pågældende ambulatorium.

Da de enkelte ambulante besøg kan strække sig over lang tid, vil ambulatorierne ofte have et stort antal patienter indskrevet på samme tid. Kontakten med disse patienter er ofte af mere perifer art, og der kan derfor på anfordring udskrives lister til ambulatorierne over indskrevne patienter. Med udgangspunkt i disse lister vil ambulatorierne herefter kunne færdigregistrere udeblevne patienter etc. og derved nedbringe antallet af øjeblikkeligt indskrevne ambulante patienter.

Andre anvendelsesmuligheder.

Systemet er indrettet således, at der kan foretages forskellige kartotekssøgninger, hvorved det er muligt at give afdelingerne lister over patienter med bestemte diagnoser, behandlinger eller lignende i en bestemt periode. Hver måned fremstilles endvidere centralt en hel række statistikker, der bl.a. anvendes

til afdelingernes årsberetninger. På grundlag af de registrerede administrative data (tid og sted m.v.) produceres belægningslister m.v., der især vil kunne anvendes af sygehusadministrationerne. Det vil også være muligt at registrere oplysninger til forskningsprojekter. Oplysningerne kan eventuelt bearbejdes i specielle programmer, der udvikles til de enkelte projekter.

I hospitalsinformationssystemet oprettes endvidere et særligt kartotek, der indeholder oplysninger om blodbankernes donorer.

Uden anvendelse af edb anvender de enkelte blodbanker en del tid til søgning efter donorer, der har de blodtyper, der skal bruges, og som tillige kan tappes nu. Endvidere forekommer der daglig søgning efter donorer med en speciel blodtype i flere blodtypesystemer. Denne specielle søgning kan ofte være særdeles tidsrøvende.

Ved anvendelse af edb overføres disse rutiner til maskinel behandling, således at arbejdet omkring indkaldelsen af donorerne forenkles.

Systemet er opbygget på en sådan måde, at det kan anvendes både af store regionale blodbanker, og af de helt små blodbanker.

Blodbanker, der ikke direkte disponerer over en terminal, foretager søgning efter donorer på lister, der udskrives med jævne mellemrum. Samme procedure vil i nødsituationer ligeledes kunne anvendes i de store blodbanker.

Systemet kan opdeles i følgende delsystemer:

oprettelse af bloddonorer m.v.

indkaldelse af donorer

søgning efter donorer

meddelelser om daglige beholdninger

årsstatistikker.

Endelig er i systemet indbygget et medicinrekvireringssystem, der kan anvendes til rekvirering af medicin til de enkelte afdelinger, samt ekspedition af medicin fra et sygehusapotek eller medicindepot. Ved udlevering kan der foretages taksation af de enkelte varer. I systemet indgår et lagersystem og udskrivning af forskellige statistikker.

6.3.6.2. Specielt om sikkerhedsforanstaltninger omkring hospitalsinformationssystemet.

I databasen lagres som nævnt CPR-oplysninger om indbyggerne i de tilsluttede amtskommuner. Desuden lagres oplysninger om nuværende og tidligere patienters diagnoser, operationer, behandlinger m.m.

Denne information svarer til en del af den information, der allerede nu oplagres i form af journaler, kartoteker etc. Beskyttelse mod misbrug af den konventionelt oplagrede information er i dag sikret ved hjælp af aflåste arkiver og skabe, og retningslinier vedrørende udlån af journaler og andet materiale er fastlagt og overvåget af afdelingens chefer. Der er dog næppe tvivl om, at sikkerhedsforanstaltningerne ikke efterleves lige effektivt alle steder. For så vidt kan man sige, at indførelse af databasesystemer automatisk indebærer en øget sikkerhed, navnlig der ved, at oplysninger ikke er direkte tilgængelige på samme måde som ved anvendelse af manuelle kartoteker. Samtidig opstår der imidlertid nye muligheder for misbrug, og andre sikringsmidler må derfor anvendes. Uretmæssig adgang til hospitalsinformationssystemets oplysninger kan teoretisk skaffes et af følgende steder:

1. Kommunedata, hvor dataanlægget fysisk er placeret.
2. De lokale edb-afdelingers terminaler.
3. Sygehusenes terminaler.

På Kommunedata er truffet følgende foranstaltninger til forebyggelse af, at oplysninger "tappes" i ulovligt øjemed, enten gennem fremmedes indbrud på Kommunedata eller ved ansattes ulovlige manipulationer:

Der er truffet særlige bygningsmæssige foranstaltninger til hindring af indbrud, ligesom der er adgangskontrol. Da systemet desuden kører i døgndrift, vil der altid være personale til stede, hvorved risikoen for indbrud og misbrug mindskes.

Endvidere findes kodet mærkning af magnetbånd og pladelagre, ligesom der er gennemført "logning" af alle maskinelle procedurer, således at "private" kørsler kan opdages.

Derudover har samtlige ansatte i Kommunedata underskrevet en tavshedserklæring. Herved har man anset det for forsvarligt at undlade at foretage en programmæssig "låsning" af visse patient-

data. Dette indebærer, at edb-personalet har lettere adgang til at rette opståede systemfejl.

Det er ikke på nuværende tidspunkt nærmere fastlagt, i hvilket omfang systemet skal kunne udnyttes til produktion af materiale til offentlige myndigheder udenfor sygehusvæsenet (f.eks. socialvæsenet) eller til de enkelte institutioner eller afdelinger indenfor sygehusvæsenet. På denne baggrund har man derfor nedsat et diskretionsudvalg bestående af "Det regionale sygehus-edb-udvalg" samt en overlægerepræsentant fra hver af de tre involverede amtskommuner. Udvalget får til opgave at tage stilling til alle ønsker om produktion af ikke-rutinemæssige uddata, og kan således pålægge Kommunedata (Sygehus-datacenter Vest) at producere de af udvalget godkendte uddata.

De lokale edb-afdelinger pålægges de samme diskretionære krav, som gælder for Kommunedata.

I de lokale edb-afdelingers og på sygehusenes terminaler er der de samme muligheder for uretmæssig dataanvendelse, som ovenfor nævnt. Dog med den begrænsning, at man her ikke har magnetbåndene liggende, og der kan ikke startes selvstændige edb-kørsler fra terminalerne. Disse forhold agtes løst derved, at terminalerne, i såvel de lokale edb-afdelinger som på sygehusene placeres i lokaler, der dels er overvåget af ansvarligt personale, dels kan holdes aflåst udenfor anvendelsesperioden. Alle transaktioner på terminalerne registreres ("logges") på magnetbånd, således at misbrug senere kan afsløres.

På sygehusenes terminaler kan der endvidere tænkes at ske misbrug ved fremtrækning af oplysninger vedrørende enkeltpersoner, som afdelingen hverken har eller har haft i behandling, eller fremtrækning af patientorienterede statistikker vedrørende andre afdelingers patienter. Disse muligheder for misbrug vil blive søgt undgået på følgende måder:

En afdeling har adgang til at oplagre information om patienter, som afdelingen har i behandling. Dette gælder både den afdeling, hvor patienten er indlagt (eller ambulant behandles) og afdelinger, der fungerer som assistanceafdelinger. Derimod kan en afdeling ikke kun fremdrage oplysninger vedrørende andre afdelingers patienter.

De enkeltpersoner på afdelingen, som anvender terminalen (læger, sekretærer, sygeplejersker etc.) har hver fået udleveret et

kodeord, som identificerer vedkommende overfor terminalen dels som hørende til den pågældende afdeling, dels som retmæssig terminalbruger. Kodeordene udleveres af de lokale edb-afdelinger til de personer, som den pågældende afdelings chef skønner bør have adgang til terminalen. Antal og personalekategorier varierer fra afdeling til afdeling afhængig af arbejdsgangen.

Administrativt personale har adgang til visse data for alle afdelingers patienter. Systemet har en programmæssig låsning, således at kun patientdata, der er nødvendige for produktion af administrative uddata, er tilgængelige. Dette sikres ved udlevering af kodeord til administrativt personale, som kun giver mulighed for indberetning og udtræk af administrative oplysninger.

Foruden mulighed for udtrækning af information vedrørende en given patient, som haves i behandling, giver edb-systemet også mulighed for de såkaldte kartotekssøgninger og for udtrækning af statistikker. Systemet vil blive søgt opbygget således, at en afdeling kun kan udtrække statistikker og foretage søgninger på afdelingens eget patientmateriale. Søgninger, der involverer flere afdelinger, udføres af de lokale edb-afdelinger eller Kommunedata og vil således være underlagt de tidligere nævnte diskretionskrav. Dette gælder også oplysninger lagret af en eller flere afdelinger i et forskningsprojekt.

Foruden indførelse af de ovennævnte procedurer til sikring mod misbrug, vil man også have opmærksomheden rettet mod de papirkopier, der til enhver tid kan fremstilles ud fra terminalernes skærbilleder. Nogle af disse papirkopier vil formentlig i længere eller kortere perioder blive opbevaret i journalen, medens andre kun har betydning i få timer. Sådanne papirkopier skal destrueres efter brugen, eventuelt ved henkastning i særlige lukkede papirkurve.

Endelig kan anføres, at ingen kan få adgang til systemet uden først at identificere sig ved hjælp af brugeridentifikation og et password. Brugeridentifikationen fortæller, at vedkommende har adgang til systemet, medens nøgleordet fortæller, hvilke dele af systemet personen har adgang til. Disse identifikationer fremkommer ikke på skærmterminalen under indtastningen, hvorfor det er umuligt uretmæssigt at tilegne sig et sådant ved at "kikke over skulderen".

6.3.7. Dansk Institut for klinisk Epidemiologi.

Institutionen, der oprindeligt hed Dansk Tuberkulose Index, blev oprettet i 1950 ved et samarbejde mellem de danske tuberkuloselæger, Nationalforeningen til tuberkulosens bekæmpelse, Sundhedsstyrelsen og WHO. Formålet var oprindeligt at give en epidemiologisk beskrivelse af tuberkulosen i Danmark ud fra de data, der blev indsamlet gennem folkeundersøgelsen. Formålet er nu på basis af sygdomsregistrering at drive forskning af sygdomme, der er af samfunds-medicinsk betydning.

Instituttet er en selvejende institution, der er optaget på finansloven. Institutionens budget er på ca. 1,3 million kr. Heraf fås 1 million kr. fra staten. Derudover har instituttet gennem årene fået tilskud fra U.S.A., WHO, forskningsrådet og private fonds.

Institutionen ledes af en lægelig direktør. Den videnskabelige stab består af 4 statistikere og 1 lægelig assistent. Herudover er ansat 12 personer i institutionen. På instituttet føres navnlig 2 større registre.

Tuberkuloseregisteret.

Registeret er oprettet i 1921. Det omfatter ca. 70.000 personer, som har eller har haft lungetuberkulose. Registeret er inddelt i aktuelt syge (1.300 personer), raske og døde. Registeret findes dels som manuelt kartotek (anmeldelser), dels er det nu overført til magnetbånd. Edb-behandlingen foregår på Danmarks Tekniske Højskole. Medens man tidligere ajourførte registeret ved oplysninger fra tuberkuloseafdelingerne, foregår udrensning af døde nu via CPR. Instituttet har endvidere adgang til Sundhedsstyrelsens dødsattester.

Oplysningerne hidrører udelukkende fra landets tuberkulosestationer. Der har eksisteret indberetningspligt siden 1906.

For hver patient registreres CPR-nummer og navn og adresse samt oplysning om sygdommen ved anmeldelsen samt behandlingstiden, men ikke nærmere oplysninger om behandlingen. Endvidere registreres follow-up data om recidiv og død. I tiden 1965-1969 indsendtes endvidere røntgenbilleder.

Oplysninger benyttes udelukkende til produktion af statistik, f.eks. til belysning af risikogrupper i normalbefolkningen. Der videregives ikke oplysninger om identificerede enkeltpersoner.

Resultaterne af den danske folkeundersøgelse 1950-1952 findes også i registerform (bånd og hulkort) og omfatter ca. 1 million personer.

Hjerteregisteret.

Hjerteregisteret begyndte sit arbejde med registrering af akut blodprop i hjertet i sommeren 1971 som et forsøg, og fra 1. januar 1972 registreredes alle tilfælde i Storkøbenhavn (omfatter nu også Århus). Baggrunden herfor var undersøgelser, som viste meget stor dødelighed blandt disse patienter efter behandlingen, hvorfor der måtte være stort behov for ved genoptræning og efterbehandling at følge denne patientkategori.

Der registreres ca. 3.500 personer årligt. Arbejdet beror på en frivillig aftale med de relevante hospitalsafdelinger. Kartoteket er manuelt (særlige anmeldelser), jfr. nedenfor, men vil senere blive overført til magnetbånd.

Det ligger i selve registerets formål - i modsætning til tuberkuloseregisteret, der har haft sin særlige automatik i kraft af den årlige undersøgelse - at der i vidt omfang må ske efterfølgende henvendelse til patienterne. Registeret har udarbejdet en særlig vejledning om forretningsgangen.

Når en patient mistænkes for at have blodprop i hjertet, indsender behandlingsafdelingen straks et anmeldelseskort til registeret. Kortet indeholder kun patientens identifikationsdata og oplysning om hospitalsafdeling. Senest 28 dage efter 1. anmeldelse indsendes den egentlige anmeldelse, der indeholder følgende oplysninger: CPR-nummer, navn, adresse, fødested, civilstand, om recidivtilfælde, diagnoser, komplikationer, om eventuel død samt om særlige bemærkninger.

Blandt alle registrerede patienter bliver der udtrukket en repræsentativ stikprøve af registeret. På basis heraf udregnes helbredsprognoser. Helbredstilstanden hos stikprøvepatienter undersøges og registreres henholdsvis 3 måneder, 6 måneder og 12 måneder efter anfaldets opståen.

Til brug ved efterundersøgelsen modtager hospitalet et særligt follow-up kort fra registeret. Kortet, der blot indeholder spørgsmål om, hvorvidt pågældende er 1) sengeliggende eller re-

konvalescent, 2) delvis tilbage i samme aktivitet, eller 3) helt tilbage i samme aktivitet, udfyldes af hospitalet, hvis dette foretager efterundersøgelser. Er dette ikke tilfældet, sender hospitalet kortet videre til patienten ledsaget af et venligt brev med svarkuvert. Brevet hidrører fra registeret, der har udfyldt det med patientens navn, således at hospitalsafdelingen blot forsyner det med hospitalets stempel og lægens underskrift.

Registeret har således ingen direkte kontakt med tidligere patienter, og påtager sig heller ikke at formidle kontakt i et forskningsprojekt mellem en læge og patienterne. Han henvises til at få tilladelse fra de implicerede afdelingers overlæger. En læge fra en tilknyttet afdeling kan få oplysning om konkrete patienter (tidligere indlæggelser). Oplysningerne gives i sådanne tilfælde af institutionens leder efter foretaget kontrolopringning.

Registeret har afslået en henvendelse fra en advokat om oplysning om en identificeret person og henvist ham til at rette henvendelse til hospitalet eller den praktiserende læge.

Hjerteregisteret har aldrig modtaget forespørgsler fra f. eks. forsikringsselskaber eller sygekasser, men de ville blive afslået.

6.3.8. Cancerregisteret.

Cancerregisteret er oprettet i 1942 og drives af Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse. Registerets budget er på ca. 1 million kr. Staten yder tilskud på 5.000 kr. årligt. Gennem årene er modtaget store tilskud fra U.S.A. Man har et nært samarbejde ikke blot med det tilsvarende register i U.S.A., men med lignende registre i England, Norge og Sverige, ligesom der eksisterer et omfattende samarbejde inden for WHO.

Til registeret er knyttet 15 personer, der er ansat af Landsforeningen. Registerets chef er tillige overlæge ved Finseninstituttet.

Registeret er udelukkende et forskningsregister og er ikke noget service-apparat for hospitalerne.

Registeret omfatter ca. 500.000 kræftpatienter, heraf ca. 150.000 nulevende. Oplysningerne hidrører udelukkende fra frivillige indberetninger fra hospitalerne samt fra dødsattester, som Sundhedsstyrelsen stiller til rådighed. Dødsattester spiller en rolle ved ajourføring af registeret (allerede registrerede), ligesom man registrerer ikke-hospitalsbehandlede kræftpatienter på grundlag af dødsattesterne (udgør ca. 7% af materialet). Sygehuslæger får 2 kr. pr. indberetning. Denne gives ved at udfylde en blanket fra registeret. Blanketten indeholder følgende oplysninger: CPR-nummer, navn, stilling, adresse, civilstand, oplysning om tidligere indlæggelse, nuværende indlæggelse, diagnoser (art og anatomisk lokalisation), sygdomsstadie, histologiske fund, Operationsdata, behandlingsdata, eventuel sektionsdiagnoser samt særlige bemærkninger.

Blanketten fotokopieres på et særligt, identisk indrettet kartotekskort, som opbevares i cancerregisteret. Kartotekskort er samtidig hullegrundlag, og på Danmarks Tekniske Højskole overføres oplysningerne til magnetbånd. Oplysningerne er tilgængelige i cancerregisterets lokaler via terminal. Cancerregisteret er forsynet med adgangskode. Man har hidtil anvendt fødselsdata som

registernøgle (for døde dødsdato), men overgår til CPR-nummer, hvilket bl.a. muliggør ajourføring via CPR af oplysninger om f. eks. død og adresse. Endvidere er til registeret knyttet et alfabetisk navnekartotek.

Oplysningerne anvendes næsten udelukkende til produktion af statistik. Kun instituttets medarbejdere har adgang til registeret, men en hospitalslæge kan til forskningsbrug få udleveret fotokopier af kartotekskort for de patienter, der omfattes af hans undersøgelse. Denne adgang forudsætter samtykke fra de overlæger, der har behandlet de pågældende personer. Registeret formidler således ikke direkte kontakt med tidligere patienter. Det kan nævnes, at en læge har fået autorisation fra samtlige overkirurger i København til at henvende sig til tidligere blærecancerpatienter. Genindkaldelse af patienter til efterundersøgelser sker ikke via registeret.

Registeret videregiver i øvrigt ikke oplysninger om enkeltpersoner til offentlige myndigheder og heller ikke til forskningsprojekter uden for hospitalssektoren, bortset fra en enkelt praktiserende læge, der til forskningsformål har fået oplysninger fra registeret.

Registeret har til huse i en af Landsforeningen opført bygning på Finseninstituttets areal.

6.3.9. Det psykiatriske centralregister.

Ved statshospitalet ved Århus er oprettet et institut for psykiatrisk demografi. Instituttet er et offentligt forskningsinstitut under Direktoratet for Statshospitalerne. I tilknytning til instituttet er oprettet en fond, der driver det psykiatriske centralregister, som må antages at have status som en "selvejende institution".

Baggrunden for oprettelsen i 1969 var, at landets psykiatere anså et centralt register for at være et nødvendigt led i den psykiatriske forskning. Imidlertid havde Direktoratet for Statshospitalerne ikke finansiell mulighed for at etablere registeret, og Sundhedsstyrelsen, som er repræsenteret i instituttets statistikudvalg, kunne heller ikke yde økonomisk støtte. Herefter blev fonden oprettet, således at registerets brugere betaler for brugen, hvorved edb-udgifter m.v. kan dækkes af fondens indtægter.

Registerets primære formål er at betjene den psykiatriske forskning, men et væsentligt formål er nu også at betjene statshospitalerne og psykiatriske afdelinger på andre hospitaler, der således også er brugere af systemet.

Endvidere kan registeret benyttes ved fysisk planlægning af den psykiatriske virksomhed her i landet.

Der er nu registreret oplysninger om ca. 200.000 personer (3. april 1972 var antallet ca. 100.000). Instituttet ekspederer ca. 300 henvendelser daglig fra brugerne.

Ved indlæggelse på statshospital eller psykiatrisk afdeling indsendes til registeret identifikationsoplysninger for vedkommende patient (CPR-nummer, navn, stilling, adresse m.v.) samt administrative data (sygehus, afdeling, indlæggelsestidspunkt m.v.). På grundlag heraf tilsender instituttet indlæggelsesstedet de oplysninger, der beror i registeret, bl.a. oplysninger om tidligere indlæggelser samt foreliggende epikriser. Samtidig foretager instituttet kodning af de fra indlæggelsesafdelingen modtagne oplysninger. Ved udskrivning fra afdelingen modtager

instituttet diagnose- og behandlingsdata samt epikrise i form af genpart af det lægebrev, som afdelingen sender til den praktiserende læge.

Instituttets edb-register, der køres på Århus kommunes edb-central, omfatter foruden identifikationsdata oplysninger om diagnoser (såvel foreløbig som endelig og eventuelt 3 måneders-diagnose) om indlæggelser og om indlæggelse er sket frivillig eller ej. Til edb-registeret er knyttet en række manuelle registre, bl.a. epikriseregisteret og et arvebiologisk register, som er overført fra Københavns universitets arvebiologiske institut.

Alle oplysninger meddeles brugerne skriftligt, og kun på grundlag af skriftlige henvendelser. Eneste undtagelse herfra er samarbejdet med arvebiologisk institut, der på telefonisk forespørgsel kan rekvirere skriftlige- men ikke mundtlige besvarelser.

Til overvågelse af registerets anvendelse er etableret et kontrolråd, jfr. nedenfor, som har udarbejdet følgende statutter om anvendelsen af registerets oplysninger:

- "1 Rutinemæssig anvendelse af centralregistreringens materiale.
- 1:1 Centralregistreringens materiale må rutinemæssigt kun anvendes efter følgende retningslinier:
- 1:1:1 Materialet kan anvendes til udarbejdelse af statistiske opgørelser:
- 1:1:1:1 Udarbejdelse af tabeller til Sundhedsstyrelsens medicinalberetning, og
- 1:1:1:2 Udarbejdelse af andre statistiske opgørelser til brug for og efter anmodning fremsat af en eller flere af de centralregistreringen tilsluttede institutioner. Det forudsættes, at den, respektive c.e, pågældende institutioner har indhentet skriftlig tilladelse til den påtænkte anvendelse fra de eventuelle andre institutioner, der har indsendt materiale til centralregistreringen relevant i forhold til den påtænkte undersøgelse.
- 1:1:2 Oplysninger vedrørende navngivne enkeltpersoner, bl.a. i form af kopier af de i centralregistreringen beroende epikriser, kan afgives i behandlingsøjemed, d.v.s. med henblik på behandling af den pågældende patient for psykiske lidelser. Sådanne oplysninger vil automatisk

blive tilsendt de psykiatriske institutioner, der er tilknyttet centralregistreringen, i umiddelbar tilslutning til den pågældende patients indlæggelse i institutionen og kan desuden kun rekvireres af psykiatriske afdelinger.

- 1:1:2:2 Oplysninger vedrørende navngivne enkeltpersoner kan desuden rekvireres i konkrete sager af væsentlig eugenisk betydning til brug for psykiatriske afdelinger og afgørelse af mødrehjælpssager.
- 1:1:2:3 Oplysninger vedrørende navngivne enkeltpersoner må, når de afgives til andre formål, respektivt andre rekvirenter, end ovennævnte, kun bestå i en angivelse af, hvilke psykiatriske institutioner den omspurgte person har været indlagt i, og kun afgives under forudsætning af, at centralregistreringens lægelige leder skønner forespørgeren berettiget til at modtage denne oplysning. Yderligere oplysninger må forespørgeren henvises til at indhente direkte hos den pågældende institution.
- 1:1:3 Afgivelse af oplysninger fra registeret må kun ske skriftligt og skal, for så vidt angår oplysninger vedrørende navngivne enkelt-personer, adresseres "Til lægerne" ved den pågældende institution. Oplysninger kan undtagelsesvis rekvireres telefonisk, men alle svar skal - med undtagelse af den automatiske betjening af de tilknyttede psykiatriske institutioner - fremsendes rekommanderet til den opgivne rekvirent.
- 1:2 Den læge, der leder centralregistreringen, har ansvaret for, at centralregistreringens materiale rutinemæssigt kun anvendes efter de nævnte retningslinier.
- 1:3 Fortolkningsspørgsmål vedrørende afgrænsningen af begrebet "rutinemæssig anvendelse" afgøres af det nedenfor omtalte kontrolråd, der ligeledes træffer afgørelse i eventuelle sager angående konstaterede afvigelser fra den vedtagne fremgangsmåde, respektivt herom fremsatte påstande eller klager.
- 2 Anden anvendelse af centralregistreringens materiale.
- 2:1 Såfremt centralregistreringens materiale påtænkes anvendt ud over det vedtagne rutinemæssige, skal denne anvendelse på forhånd godkendes af det nedenfor omtalte kontrolråd.

- 2:2 Centralregistreringens lægelige leder fremsender skriftlig redegørelse om en sådan påtænkt anvendelse til kontrolrådets formand.
Centralregisterets kontrolråd.
- 3:1 Kontrolrådet udpeges af og blandt overlægerne ved de institutioner, der er tilsluttet centralregisteret, dog således at ingen, som er tilknyttet centralregistreringens daglige ledelse, kan vælges.
- 3:2 Kontrolrådet består af 3 medlemmer. Det vælger selv sin formand. Rådsmedlemmerne er ulønnede.
- 3:3 Medlemmernes funktionstid er 3 år. Kun eet medlem kan udskiftes ad gangen. Genvalg kan finde sted.
- 3:4 Kontrolrådets medlemmer skal mødes mindst een gang årligt med den læge, der leder centralregistreringen. Sager kan i øvrigt sendes i skriftlig cirkulation.
- 3:5 Rådets medlemmer har pligt til at opbevare deres korrespondance vedrørende sager og til at aflevere denne korrespondance til rådet, når de udtræder af dette. Nye medlemmer har ved deres tiltrædelse pligt til at gennemlæse rådets korrespondance for de sidste 5 år.
- 3:6 Kontrolrådet påser, at alle ikke-tjenestemænd, der er ansat i centralregistreringen, underskriver en tavshedsformular.
- 3:7 Kontrolrådet aflægger årsberetning ved et af statistikudvalgets møder. Beretningen indgår i statistikudvalgets mødereferater."

Til illustration af statutternes praktiske virkemåde refereres følgende eksempler:

Brev af 9. februar 1971.

"Kontrolrådet har på sit møde den 8. februar 1971 behandlet dr. N.N.'s henvendelse til instituttet om at få oplysninger om, hvor mange af 200 patienter behandlet på Rigshospitalets øjenafdeling 1968-70, der har været indlagt på psykiatriske afdelinger.

Rådet kan i den anledning udtale, at en sådan henvendelse ifølge statutternes punkt 1:1:2:3 kan behandles ved, at man giver dr. N.N. oplysninger om hvem der har været indlagt på psykiatriske institutioner, og på hvilke institutioner de pågældende har været indlagt. Man må derefter henvise dr. N.N. til at rette yderligere henvendelse til de pågældende afdelingers eller hospitalers chefer."

Brev af 26. august 1971.

"Kontrolrådet har den 17. august 1971 modtaget 2 skrivelser, hvori De gør rede for et planlagt videnskabeligt arbejde. Det er Deres hensigt, at man i registeret på demografisk institut vil udvælge ca. 900 patienter efter visse ikke nærmere beskrevne diagnostiske og aldersmæssige kriterier. Man vil herefter henvende sig til de institutioners overlæger, hvor de pågældende patienter har været indlagt og bede om tilladelse til at indhente yderligere oplysninger om patienterne samt bede de pågældende overlæger formidle kontakt mellem patienterne og socialforskningsinstituttets medarbejdere. Disse vil derefter interviewe patienterne, samtidig med at den lægelige medarbejder vil indhente oplysninger fra registeret om eventuelle senere indlæggelser.

I den anledning skal kontrolrådet udtale, at rådet kan godkende, at man udvælger de pågældende patienter som bestemt, hvis udvælgelsen og gennemgang af registeret sker ved dr. N.N. som projektets lægelige medarbejder. Det kan diskuteres, om en sådan fremgangsmåde er korrekt i henhold til registerets statutter punkt 1:1:2:3, men i betragtning af at registeret er tænkt anvendt til videnskabelige formål, må det være berettiget at afvige fra det nævnte punkt, når afvigelsen udføres af en ved instituttet ansat læge, og hvis instituttets lægelige leder godkender proceduren. Disse overvejelser gælder også den senere efterforskning i registeret om indlæggelser efter det omspurte år 1966-67.

Det ligger uden for rådets kommissorium at tage stilling til, om det er korrekt, at en overlæge videregiver lægelige oplysninger til en ikke-lægelig institution og lader ikke-lægelige medarbejdere foretage yderligere undersøgelser. Rådet vil foreslå, at dette diskuteres ved det førstkomende møde i det samlede statistikudvalg."

Brev af 18. oktober 1971.

"Kære dr. N.N.

De har i skrivelser af 29. september 1971 og 6. oktober 1971 gjort rede for, at De ønsker at benytte den psykiatriske centralregistrering til efterundersøgelse af 350 unge narkomaner. De ønsker for hver patient en liste over indlæggelser med sted, tid og diagnoser og for alle indlæggelser efter 1. juni 1969 en kopi af udskrivningsbrev fra kospitalet. De gør rede for, at overlægerne ved St. Hans Hospital, afd. A, B, C, D, E og F, ved Stats-

hospitalet i Glostrup, afd. 0, ved Nervesanatorium Montebello, Helsingør og Gentofte, og ved de psykiatriske afdelinger, Bispebjerg Hospital, Frederiksberg Hospital og Kommnehospitalet i foråret 1968 alle skriftligt gav professor N.N. tilsagn om, at ovenstående undersøgelse måtte omfatte indlagte unge misbrugere på deres afdeling. De oplyser endvidere, at alle afdelinger i slutningen af 1969 har stillet de pågældende journaler til rådighed. På dette grundlag vil kontrolrådet skønne, at De, så vidt det drejer sig om patienternes indlæggelser på de nævnte afdelinger, frit kan benytte Dem af alt det materiale, der findes vedrørende indlæggelserne for de pågældende patienter. Skulle De ved gennemgang af registeret blive opmærksom på, at de pågældende patienter har været indlagt på ikke her nævnte afdelinger, må De henvende Dem til disse enten i hver enkelt patients tilfælde eller med anmodning om en generel tilladelse til at benytte registerets materiale."

Brev af 7« oktober 1971.

"Reservelæge N.N. har indledt en undersøgelse i efteråret 1969 af personer suicideret i tiden 1960-68, og han har gennemgået "det gamle kartotek" for at undersøge suiciderede personers ægtefæller og forældre for om muligt at finde psykiske lidelser hos disse.

Ved telefonsamtale har reservelæge N.N. yderligere oplyst, at det drejer sig om 400 probander, hvor han undersøger, om der findes selvmord blandt forældrene, og hvad de har været indlagt for, i form af hoved- og bidiagnose. Disse oplysninger skal bruges i en statistisk bearbejdelse, og andre dele af sygehistorien agtes ikke anvendt.

Man vil endvidere nu gennemgå kartoteket igen og se, hvad der er kommet af nyt materiale.

I henhold til statutternes punkt 1:1:2:3 vil det være rimeligt at lade denne undersøgelse fortsætte, når den er begyndt forud for kontrolrådets virketid, selv om de ønskede oplysninger også indeholder diagnosen, men man skal gøre opmærksom på, at der kan rejses diskussion om, hvorvidt man kan foretage undersøgelsen uden at orientere de institutioner, der har indsendt materiale til centralregisteret, jfr. statutternes punkt 1:1:1:2. Dette problem vil blive diskuteret nærmere generelt på førstkomende møde i statistikudvalget den 18. november."

Endvidere kan registerets virksomhed illustreres gennem følgende ekstrakt af kontrolrådets beretning for tiden 1. oktober 1972 - 31. december 1973:

"Kontrolrådet for Centralregistreringen ved Institut for Psykiatrisk Demografi har i perioden 1. oktober 1972 - 31. december 1973 behandlet 11 henvendelser om anvendelse af Demografisk Instituts materiale til videnskabelige undersøgelser. Blandt disse har een ønsket at orientere sig i registeret om mulighederne for at gennemføre en undersøgelse, hvilket der blev givet tilladelse til, og i eet tilfælde har Rådet dispenseret fra reglerne om, at man kun kunne give oplysninger om indlæggelsessted. Når denne dispensation blev givet, var det ud fra den betragtning, at det kunne ved at oplyse diagnosen spare en del arbejde i det pågældende videnskabelige projekt.

I eet tilfælde har kolleger ønsket oplysninger om en bestemt patients familie til nærmere videnskabeligt brug, og Rådet har da ment at kunne dispensere, for at undersøgerne kunne vurdere, om de konkrete oplysninger har kunnet bruges under den udtrykkelige forudsætning, at han anvendte de fremkomne oplysninger efter nærmere aftale med de overlæger, fra hvis afdelinger oplysningerne stammede.

- I det forløbne år er nye former for forespørgsler dukket op:
1. Et par kolleger har forespurgt om konkrete patienter og disses pårørende til brug i behandlingen, og her har Rådet selvfølgelig givet den ønskede tilladelse.
 2. I eet tilfælde har en kollega spurgt om en persons mulige forekomst i registeret og de dertil hørende oplysninger i et forsøg på at belyse en anden persons forhold, idet han havde denne sidste person under behandling. Rådet fandt ikke, at Instituttet uden den pågældendes tilladelse kunne give sådanne oplysninger, som under behandlingen kunne blive præsenteret for den i behandling værende patient, omend måske kun af vare. Hvis den pågældende havde givet sin tilladelse, kunne oplysningerne udleveres.
 3. I en yderligere sag har en ikke-lægelig behandler på lignende måde bedt om oplysninger om en person, som havde berøring med behandlede sag. Forespørgslen var rettet uden den pågældende persons tilladelse, og Rådet fandt ikke, at man kunne udlevere oplysninger.

4. Endelig skal det nævnes, at et rodekontor har rettet forespørgsel. Under henvisning til lægeloven har dette kontor fået besked om, at det selvfølgelig ikke kan modtage oplysninger. På lignende måde har en hospitalsinspektør telefonisk rettet forespørgsel til Instituttet om en medarbejder og er selvfølgelig blevet afvist.

I anledning af disse sidste sager skal Rådet udtale sin forbløffelse over, at personer eller institutioner, som bør have kendskab til den lægelige tavshedspligt, forsøger at bryde denne og hermed faktisk berettiger en del af den offentligt fremsatte kritik imod registre af denne art.

Rådet skal endvidere gøre opmærksom på, at det ikke principielt finder, at det er skadeligt, at Demografisk Institut og Kontrolrådets virksomhed omtales offentligt, men at forsøg på misbrug og urigtig omtale af virksomheden bænger patienter og pårørende og skader Instituttets virksomhed - herunder ikke mindst den store betydning for videnskabelige arbejders udførelse.

I et tilfælde er Rådets formand og lederen af Institut for Psykiatrisk Demografi blevet ringet op af en journalist, der - så vidt Rådet kan skønne - uretmæssigt er kommet i besiddelse af en liste over et udgangsmateriale til en videnskabelig undersøgelse forsynet med forskellige påtegninger., gjort i det institut hvorfra journalisten har skaffet sig listen. Instituttet er blevet gjort opmærksom på dette, og Rådets formand har meddelt, at man ikke indtil videre kan udlevere nogen oplysninger fra Demografisk Institut til det pågældende institut, ligesom Rådet har udsendt en advarsel til alle bidragydende overlæger om indtil videre ikke at sende oplysninger.

Rådet skal yderligere udtale, at det finder, at ledelsen af Institut for Psykiatrisk Demografi gør alt, hvad den kan, for at forhindre, at oplysninger beroende i Instituttet bliver misbrugt, men Rådet skal også gøre opmærksom på, at det ved samtaler med enkelte af de kolleger, der sender materiale til Instituttet for Psykiatrisk Demografi, har fået udtrykt utilfredshed med de hidtil givne dispensationer."

6.3.10. Åndssvageforsorgens edb-klient-register.

Registeret føres af socialstyrelsen og køres på I/S Datacentralen. Der er registreret oplysninger om ca. 22.000 personer. Foruden edb-registeret, hvis patientmaster "renses" for udgåede personer een gang om året, findes i socialstyrelsen et tilsvarende manuelt navnekartotek, der er journalregister for den centrale styrelse.

Efter lovgivningen påhviler der skoler, læger, socialkontorer m.v. en pligt til at foretage indberetning om formodet åndssvaghed til forsorgscentrene, som varetager den daglige administration af for sorgen. Til et forsorgscenter er foruden administrativt og andet personale knyttet overlæge, inspektør, ledende pædagog og ledende sociale medarbejdere. På grundlag af indberetningerne og ved forsorgscentrets egne undersøgelser fås et omfattende materiale om alle patienter (lægejournaler, socialrapporter m.v.). Alle akter vedrørende de enkelte patienter forbliver hos forsorgscenteret, som foretager en omfattende indberetning til socialstyrelsen. Indberetningen sker på obtisk læsbare skemaer, som således udgør registerets inddatamateriale. Indberetningsskemaerne sendes til Datacentralen, men forinden oprettes i socialstyrelsen et kartotekskort for hver ny patient. Kartotekskortet indeholder oplysninger om navn, adresse, fødselsdag og -år, tilknyttet center, optagelsesdato og udskrivningsdato. Ajourføringen af dette navnekartotek foretages ikke i den forbindelse, men sker på grundlag af uddata fra edb-registeret i form af en ændringsliste, der alene udskrives til socialstyrelsen.

Registerets dataindhold består dels af en lang række basisoplysninger, dels af lægelige oplysninger. Sidstnævnte oplysninger indberettes normalt på et senere tidspunkt end første registrering.

Registeret udrenses som tidligere nævnt 1 gang om året. Udskrævne eller døde patienter overføres da til et historisk register.

Registerets oplysninger benyttes næsten udelukkende til intern brug. Således får socialstyrelsen månedlige ændringslister om udskrivning, flytning m.v. til brug ved ajourføring af det manuelle kartotek. Til forsorgscentre udskrives månedlige kontrol-lister til ajourføring af centrenes manuelle kartoteker. Endvidere får centrene kartotekskort og særlige lægekort for de enkelte patienter samt fejllister og tabeller, f.eks. over centrenes belægnings.

En egentlig videregivelse af oplysningerne fra registeret har kun fundet sted i ringe omfang:

Forsorgscentrenes overlæge eller undervisningsleder har i visse tilfælde fået oplysninger til forskningsbrug. Identifikationsoplysninger er kun givet for personer på vedkommendes center. Endvidere har Demografisk Institut fået oplysninger uden identifikation. Endelig har nogle centre spurgt, om foreningen for spastisk lammede kan få oplysninger om spastikere. Oplysninger er herefter meddelt centrene, som selv har måttet afgøre spørgsmålet.

6.3.11. Strafferegistrene.

Ved justitsministeriets cirkulære af 5. december 1962 med senere ændringer er der fastsat detaljerede regler om strafferegistrene. Reglerne beskriver, hvilke oplysninger der indgår i registrene, og hvem der kan få oplysninger fra registrene. Endvidere findes bestemmelser om den registreredes adgang til at få kendskab til oplysningerne om ham selv.

I hver politikreds - i København dog byrettens justitskontor - føres et strafferegister vedrørende personer, der er født i vedkommende politikreds, og som har begået strafbare handlinger, som efter cirkulæret skal indberettes.

Politikredsens strafferegister føres som kartotekskort på en særlig blanket, som ordnes kronologisk efter fødselsår og -dag i stålkasser, der uden for kontortiden skal være aflåst. Tillige føres i hver politikreds et alfabetisk navnekartotek (også særlig blanket).

Der er i cirkulæret fastsat bestemte regler for hvilke oplysninger, der kan og skal indføres i registeret. Herefter findes følgende oplysninger udover identifikationsoplysninger:

1. Domme og bøvedtagelser for overtrædelse af straffeloven.
2. Domme for overtrædelse af andre love, såfremt der idømmes hæfte eller fængsel, samt domme vedrørende frakendelse af rettigheder (førerret m.v.).
3. Tiltalefrafald, hvor der fastsættes særlige vilkår, f.eks. om ophold, arbejde, bopæl, antabus osv.
4. Udenlandske domme, som indberettes, og som omfattes af punkt 1-3.
5. Endvidere registreres i strafferegisteret afgørelser om anke, løsladelse, benådning, prøveløsladelse, genindsættelse, tilsyn m.v.

For alle ovennævnte afgørelser gælder, at det ikke er ordlyden af dommen m.v., der registreres, men kun de relevante datoer (for dom, tiltalefrafald, løsladelse osv.), samt de bestemmelser, som vedkommende er dømt for overtrædelse af og de myndig-

heder, der er involveret i disse afgørelser (gerningsstedspolitikreds, domstol og kriminalforsorg). Selve dommen og sagens øvrige akter opbevares i almindelighed i den politikreds, hvor pågældende senest er dømt.

Alle indberetninger sker på særlige blanketter (straffekort), som udstedes af vedkommende domstol, bortset fra bøvedtagelser på vilkår, som udfyldes af politiet.

Endvidere findes i cirkulæret nærmere regler om, hvem oplysningerne kan videregives til.

Oplysninger om alle strafferegisterets tilførsler kan efter begæring gives til følgende offentlige myndigheder:

- 1) Politiet, anklagemyndigheden og justitsministeriet, herunder direktoratet for kriminalforsorgen.
- 2) Strafforfølgende myndigheder og domstole i stater, der er medlemmer af Det europæiske Råd, samt Finland og Schweiz til brug i offentlige straffesager,

Andre rekvisitioner fra udenlandske myndigheder forelasgges for justitsministeriet.

- 3) Offentlige myndigheder til brug ved afgørelse af, om en ansøger er udelukket fra at opnå en under vedkommende myndigheds forretningsområde hørende offentlig autorisation eller godkendelse.
- 4) Københavns magistrat, børne- og ungdomsværnsudvalgene, landsnævnet for børne- og ungdomsforsorgen, direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen og de efter § 101 i lov om børne- og ungdomsforsorg nr. 193 af 4. juni 1964 anerkendte foreninger for så vidt angår:
 - a) forældre til børn, over for hvem der er spørgsmål om anvendelse af foranstaltninger efter loven om børne- og ungdomsforsorg,
 - b) personer, der agtes antaget som tilsynsførende eller tilsynsværger efter den nævnte lov,
 - c) personer, der søger tilladelse til at have børn i privat familiepleje,
 - d) personer, der søger tilladelse til at have børn i dagpleje mod betaling, samt disses ægtefæller og andre, der skal bistå med pasningen af børnene.
- 5) Københavns overpræsidium, mødrehjælpsinstitutioner og børneforsorgens adoptionskontor i Århus for personer, som ønsker at adoptere børn, og som giver samtykke til rekvisition af straffeattest, samt for forældre til børn, der ønskes bortadopteret.

- 6) Direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen for tidligere børneværnselever.
- 7) Socialministeriet og direktoratet for børne- og ungdomsforsorgen for personer, der søger ansættelse ved institutioner under børne- og ungdomsforsorgen, eller som agtes udpeget til ledere eller assistenter inden for børne- og ungdomsbevægelsen.
- 8) Socialministeriet for personer, der søger ansættelse under sørforsorgen.
- 9) Bestyrelsen for statens åndssvageforsorg for personer, der søger ansættelse inden for åndssvageforsorgen.
- 10) Undervisningsministeriet for personer, der søger ansættelse ved gymnasieskoler, anerkendte studenterkursus, private mellem- og realskoler eller private anerkendte kursus til mellem- og realeksamen, eller som søger eksamensret ved private mellem- og realskoler eller kursus.
- 11) Skoledirektioner for personer, der søger ansættelse som lærer.
- 12) Direktoratet for statens hospitalsvæsen for sindslidende (direktoratet for statshospitalerne) for personer, der søger ansættelse ved statshospitalerne.
- 13) Københavns magistrat for personer, der søger ansættelse ved kommunens hospitaler for sindslidende eller institutioner under børne- og ungdomsforsorgen.
- 14) Arbejdsministeriet for personer, der søger ansættelse ved arbejdstekniske ungdomsskoler.
- 15) Departementet for told- og forbrugsafgifter for personer, der søger ansættelse som toldbetjente eller grænsebetjente.
- 16) Fiskeriministeriet for personer, der søger ansættelse som fiskeribetjente.
- 17) Kommunalbestyrelser til brug ved afgørelse af, om den kommunale valglovs valgbarhedsbetingelser er opfyldt.
- 18) Københavns universitets kriminalistiske institut og Århus universitets kriminologiske institut.
- 19) De i henhold til § 12, stk. 2, i lov nr. 168 af 31. maj 1961 nedsatte distriktsudvalg for så vidt angår personer, der søger optagelse i hjemmeværnet.

Endvidere kan følgende offentlige myndigheder få udskrift, der indeholder de samme oplysninger, som den registrerede selv kan få, jfr. nedenfor:

- 1) Generaldirektoratet for statsbanerne og statsbanernes distriktschefer for personer, der søger ansættelse ved stations- og togtjenesten, eller som styrmand eller matros i statsbanernes søfartsvæsen.
- 2) Generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet og overpostmesteren i København for personer, der søger ansættelse i stillinger vedrørende postbesørgelsen.
- 3) Departementet for told- og forbrugsafgifter for personer, der søger ansættelse som toldpakhusbetjente.
- 4) Den kgl. Mønt for personer, der søger ansættelse ved institutionen.
- 5) Landbrugsministeriet og veterinærdirektoratet for personer, der søger ansættelse som tilsynsassistenten ved de i lovgivningen om kødkontrol omhandlede autoriserede virksomheder.
- 5) Fiskeriministeriet for personer, der søger ansættelse i Fiskeriministeriets Industritilsyn og Fiskeriministeriets Forsøgs-laboratorium.

Herudover er fastsat særlige regler om meddelelsen om strafforfølgning i sager, hvor politiet afæskes erklæring eller på anden måde medvirker.

Herefter må der ikke til brug for sager om ansættelse i stillinger meddeles oplysninger om strafforfølgning på anden måde end efter reglerne om straffeattester nævnt ovenfor.

I andre sager må der som hovedregel ikke - ved straffeattest, udskrift af rigsregistraturen, tilførsel til optagne rapporter eller på anden måde - meddeles oplysning om strafforfølgning, som vedkommende myndighed ikke kan få kundskab om gennem rekvisition af straffeattest. Der kan dog til brug for offentlige myndigheder meddeles oplysning om strafforfølgning, som efter de for vedkommende område gældende lovbestemmelser eller efter sagens natur skønnes at burde tillægges væsentlig betydning for sagens afgørelse. Ved udøvelsen af dette skøn skal der lægges vægt på, om der er en nærmere sammenhæng mellem det strafbare forhold og det spørgsmål, som skal afgøres, og på hvor lang tid der er forløbet siden det strafbare forhold. Medmindre forholdets grovhed måtte tilsige det, vil der således normalt ikke være anledning til at oplyse forhold, der er pådømt for mere end 5 år siden. Der bør udvises særlig tilbageholdenhed med hensyn til oplysning om sluttede sager. Hvis sådanne oplysninger undtagelsesvis meddeles,

bør akterne i reglen vedlægges til den pågældende myndigheds gennemsyn. Til kommunalbestyrelser, sociale udvalg, nævn, kommissioner og lignende bør det dog foretrækkes enten at vedlægge en kort redegørelse for de pågældende sagers nærmere omstændigheder eller at give en repræsentant for vedkommende myndighed lejlighed til at gennemse akterne under forudsætning af, at de i akterne indeholdte oplysninger ikke videregives i videre omfang end påkrævet af hensyn til den afgørelse, der skal træffes i sagen.

Personer, der er fyldt 18 år, kan på begæring få egen straffeattest, der kun må indeholde oplysninger om overtrædelser af straffeloven og kun i det nedenfor angivne omfang:

- 1) Indtil 3 år efter endelig afgørelse medtages tiltalefrafald, ubetingede hæftestrafte og betingede domme.
- 2) Indtil 5 år efter endelig afgørelse medtages ubetingede straffe af fængsel i under 1 år, straffe af ungdomsfængsel og særforanstaltninger i henhold til straffelovens §§ 70 og 71.
- 3) Indtil 5 år efter løsladelse eller udskrivning medtages ubetingede straffe af fængsel i 1-2 år, domme vedrørende anbringelse i hospital eller anden anstalt i henhold til straffelovens § 70.
- 4) Indtil 10 år efter løsladelsen medtages ubetingede straffe af fængsel i mindst 2 år.

Endvidere gælder i tilfælde, hvor den registrerede har flere tilførsler om domme til ubetinget straf af fængsel i 4 måneder eller derover, at samtlige tilførsler skal medtages, hvis blot en af dem skal optages efter ovennævnte regler.

6.3.12. Rigsregistraturen (RR).

I rigsregistraturen, der sorterer under rigspolitichefen, føres en række registre, som primært har til formål at levere information til de operative politienheder i forbindelse med disses udførelse af kontrol- og efterforskningsarbejde m.v. Registreringen i RR sker på grundlag af indberetninger først og fremmest fra politikredsene, men også fra kriminalforsorgen, domstolene, folkeregistre og specialafdelinger under rigspolitichefen. De fleste indberetninger er led i en gensidig indberetnings- og oplysningsordning.

I RR er de væsentligste registre vedrørende personer:

- 1) Hovedregisteret (alfabetisk efter *navn*) med tilhørende kronologisk kartotek (fødselsdag og -år).
- 2) Personaliabladsregister.
- 3) Specialregistre.

Nedenfor omtales først indberetningerne til registrene. Derefter omtales registrenes indhold og til slut, hvem oplysningerne videregives til.

6.3.12.1. Hvem indberetter hvilke oplysninger?

Hovedlinierne herfor er fastsat i justitsministeriets skrivelse af 1.6. maj 1969 til rigspolitichefen. Supplerende regler, herunder navnlig om den praktiske gennemførelse, er fastsat ved kundgørelser fra rigspolitichefen, som har karakter af interne tjenesteforskrifter, men som foreligger trykt i "Rigspolitichefens Kundgørelser".

Herefter sker indberetning (på særlige blanketter) i følgende omfang fra politiet og kriminalforsorgen:

- 1) Personer, der ønskes efterlyst som sigtede i straffesager. De optages i "Dansk Politis Efterretningsblad" (DPE).
- 2) Personer, som politiet ønsker eftersøgt som bortgåede.
- 3) Værnepligtige, der udebliver fra session m.v. og eftersøgte bidragspligtige.

- 4) Aflysninger af de eftersøgte, når de findes.
- 5) Personer, der sigtes i statsadvokatsager.
- 6) I politisager indberettes sigtelser for overtrædelse af straffeloven, narkotikaloggivningen, våbenloven, visse toldlovs-overtrædelser og sigtelser for kørsel i frakendelsestiden.
- 7) Andre sigtelser, der fører til grundlovsforhør, som ikke resulterer i, at sigtede løslades.
- 8) Endvidere indberettes alle afgørelser i hvilke, der er foretaget indberetning efter ovennævnte regler.
- 9) Herudover indberettes afgørelser, hvis frihedsstraf er idømt eller rettigheder frakendt eller tvangsbøder ikendt.
- 10) Faerdselslovsbøder eller andre politisagsbøder på 400 kr. eller derover, bortset fra visse bestemte overtrædelser.
- 11) Endelig indberettes andre oplysninger af politimæssig interesse, f.eks. om beruselse, gadeuorden, husspetakler, inddragelse af førerbevis, oplysninger om lægelige forhold (selvmordsforsøg, kranielæsioner, indlæggelser fra gaden m.v.).

6.3.12.2. Registrenes indhold.

Hovedregisteret.

Hovedregisteret er det vigtigste kartotek, idet det danner grundlag for de fleste besvarelser, og i de tilfælde, hvor andre registreringsmidler skal bringes i anvendelse, henvises der fra hovedregisteret til de specialregistreringer, der er foretaget. Registeret omfatter ca. 1,2 million personer.

Hovedkort oprettes eller ajourføres i forbindelse med enhver indberetning. Kortene er anbragt alfabetisk og er opdelt i 6 afsnit:

- 1) Eftersøgning.
- 2) Afhøring og udenretlig afgørelse.
- 3) Efterlysning og aflysning.
- 4) Indenretlig afgørelse og afsoning.
- 5) Anmærkning (her føres bl.a. vilkår ved betinget dom, hospitalssindlæggelse, pålæg).
- 6) Indbringelse til politistation til konstatering af identitet i anledning af beruselse osv.

Hovedkortets øverste del indeholder identifikationsoplysninger som navn, fødselsdag, stilling, personaliabladsnummer, om foto, om signalementsejendommeligheder og øgenavn.

Samtidig med oprettelse af hovedkort nedsættes et kort i det kronologiske kartotek, der omfatter alle personer, der registreres i RR's registre. Kartoteket er et nøglekartotek, der skal benyttes ved alle søgninger, hvor en person ikke findes i hovedregisteret.

I hovedregisteret benyttes diverse faner til at markere eftersøgning, efterlysning, anholdelse og afsoning.

Personaliabladsregisteret.

Indberetninger om sagsafgørelser sker bl.a. ved indsendelse af personaliablad til RR.

Personaliablad udfyldes af politikredsen og skal indsendes, når den pågældende sigtes i en statsadvokatsag. I dette register findes ca. 200.000 personer. Personaliablade ajourføres i RR på grundlag af blanketindberetninger fra politikredsene.

Efter registreringen foretages en politimæssig gennemgang af blanketindberetninger og personaliablade med henblik på eventuel videreregistrering i specialkartoteker.

Personaliabladet omfatter i modsætning til hovedkortet også en gerningsbeskrivelse.

Specialregistrene.

På grundlag af de fra politikredsene indsendte personaliablade og senere indberetninger samt meddelelser til DPE om uopklarede forbrydelser m.v. føres i rigsregistraturen specialkartoteker omfattende oplysning om forbryderes fremgangsmåder, særegenheder, teknik m.v.

Specialkartotekerne er et hjælpemiddel for kriminalpolitiet i forbindelse med opklaring af forbrydelser. Kartotekernes efterforskningsmæssige værdi står og falder imidlertid med de indberetninger, der gives fra politikredsene, hvorfor det er af største betydning, at sagsbehandleren såvel i meddelelser om uopklarede forbrydelser som på personaliablade og supplementer til dette giver oplysning om enhver detalje, der kan tænkes at få identificeringsværdi.

Kartotekerne er opdelt i grupper. Til de af kartotekerne omfattede forbrydelsesarter registreres personer, som enten gentagne gange er straffet for en række ensartede forbrydelser, eller én gang straffet for særprægede eller grove forbrydelser.

Kartotekerne er grupperet efter forbrydelsernes art, f.eks. indbrud, tyveri, bedrageri, sædelighed, drab og vold. Inden for

grupperne er kartotekerne yderligere opdelt efter gerningssteder, f.eks. forretninger (slagter-, urmager-, guldsmedeforretninger osv.), landejendomme, villaer og så fremdeles.

Disse grupper er igen opdelt efter fremgangsmåder, f.eks. ved indbrud: tidspunkt, forsigtighedsforanstaltninger, indgangssted og -måde, adfærd på gerningsstedet osv. Ved bedragerier: dokumenter (checks, postanvisninger og lignende), udlejning, modtager forskud, låner, tegner forsikringer osv., og ved anvendte falske personlige oplysninger: falske navne, fødedata, stillinger og bopæle.

Endvidere føres kartoteker over ikke almindelige danske fornavne samt mellemnavne, der kan anvendes som efternavn, og kartoteker omfattende omvandrende personers livsstillinger. Øge- og kaldenavne registreres dels på de pågældendes hovedkort og personaliablad, dels i et særligt øgenavnskartotek.

Uopklarede forbrydelser.

Opdelt som foran anført føres en kartoteksgruppe indeholdende kort på uopklarede forbrydelser, der har været optaget i DPE. Inden kortene placeres, sammenholdes oplysningerne om forbrydelse og fremgangsmåde m.v. med oplysningerne i kartoteksgruppen vedrørende personregistrering med henblik på udfindelse af eventuelle gerningsmandsemner. De i DPE optagne uopklarede forbrydelser registreres tillige politikredsvis i en kartoteksgruppe i kronologisk orden. På grundlag heraf kan en anholdt omrejssende gerningsmand få foreholdt ligeartede forbrydelser, som han eventuelt ikke selv umiddelbart er i stand til at huske eller give nærmere oplysning om.

Signalementsregistratur (ERWOL-hulkortanlæg).

Fra politikredsene indsendes fingeraftryksblanketters oplysninger om signalement, som tilføres personaliablade ved rigsregistraturens foranstaltning. Centralbureauet for identifikation holder rigsregistraturen underrettet om senere ændringer i signalementsoplysningerne.

Personiabladenes oplysninger om signalementsejendommeligheder, f.eks. tatoveringer, ar, deformiteter m.v. registreres efter en udarbejdet kode, således at der senere på grundlag af kodetal kan udtrækkes kort med oplysninger, der dækkes af vedkommende kode. Kartoteket er gruppodelt efter alder og inden for aldersgrupperne efter højde efter samme regler som fototekets forevisningssamling.

Sædelighedsforbrydere er samlet i en særlig kartoteksgruppe, hvis kort udover oplysning om signalement m.v. er kodet for oplysninger om forbrydelse, fremgangsmåde, gerningssted osv. alt for så vidt de pågældende har gjort sig skyldige i sædelighedsforbrydelse uden for Storkøbenhavn. For så vidt angår det Storkøbenhavnske område findes hos Københavns opdagelsespoliti specialkartoteker vedrørende sædelighedsforbrydelser og sædelighedsforbrydere.

Efterlyste personer.

Et kartotek omfattende samtlige personer, der er efterlyst i DPE som sigtet for kriminelle forhold, undvegne fanger m.fl., kan sammen med fornævnte kartoteker støtte arbejdet med udfindelse af gerningsmænd. Kortene er kronologisk placeret i geografiske grupper efter forbrydelsens art.

I forbindelse med oprettelse af kort til dette kartotek gennemgås i rigsregistraturen de efterlystes personaliablade med henblik på de noterede oplysninger om tilholdssteder. Findes sådanne, gøres den efterlysende politikreds telefonisk bekendt med disse, såfremt de skønnes ubekendte der.

6.3.12.3. Hvem videregives oplysningerne til?

Retningslinier herfor er fastsat ved justitsministeriets skrivelse af 21. april 1964 til rigspolitichefen, der i kundgørelser har instrueret politikredsene.

Alle oplysninger kan videregives til politiet, anklagemyndighed og straffuldbyrðende myndigheder her i landet.

Herudover kan oplysninger videregives i følgende omfang:

Til ministerier kan der til brug i sager om dekorering, for så vidt der ingen tilførsel findes vedrørende den pågældende, meddeles, at der intet er at anføre. Er den pågældende kendt i registeret, forelægges sagen telefonisk for justitsministeriet, der træffer bestemmelse om, hvorledes forespørgslen skal besvares.

Til militære myndigheder kan der meddeles oplysninger om færdselslovsovertrædelser til brug ved udstedelse af militære førerbeviser.

Til luftfartsdirektoratet kan der meddeles oplysninger om færdselslovsovertrædelser til brug ved afgørelse af spørgsmål om udstedelse, fornyelse eller fratagelse af luftfartscertifikater.

Til departementet for told- og forbrugsafgifter kan meddeles oplysning om, hvorvidt der mod personer, som agtes ansat som toldbetjente eller grænsebetjente, verserer statsadvokatsager.

Til rigsrevisionen kan meddeles alle oplysninger vedrørende personer, som agtes ansat der.

Til arvebiologisk institut kan meddeles alle oplysninger til brug for instituttets videnskabelige undersøgelser og dets afgivelse af erklæringer til offentlige myndigheder.

Til det kriminalistiske institut ved Københavns universitet og det kriminologiske institut ved Århus universitet kan meddeles alle oplysninger til brug for institutternes videnskabelige undersøgelser.

Til Københavns magistrats 3. afdeling kan gives udskrifter af rigsregistraturen indeholdende fuldstændige oplysninger for de sidste 5 år. Sædelighedssager, herunder sager angående overtrædelse af straffelovens §§ 199 og 200, medtages inden for en lo års frist. Når der er anledning dertil, suppleres rigsregistraturens oplysninger om sådanne sædelighedssager med oplysninger, eventuelt akter, fra Københavns politis 3. inspektorat.

Oplysninger kan kun gives

- 1) for personer, der har indgivet andragende om plejetilladelse.
- 2) for plejeforældre til brug for sager angående spørgsmål om ophævelse af en meddelt plejetilladelse.
- 3) til brug for sager angående spørgsmål om, hvorvidt et barn bør fjernes fra hjemmet eller sager vedrørende spørgsmål om hjemgivelse af et barn, der er anbragt udenfor hjemmet.

Til udenlandske myndigheder kan med nærmere angivne begrænsninger videregives oplysninger til brug for strafforfølgning i udlandet og til bestemt angivne formål, som f.eks. til brug ved erhvervelse af førerbevis eller erhvervelse af statsborgerret.

Om måden, hvorpå oplysningerne kan videregives, gælder som hovedregel, at svar skal afgives skriftligt.

Telefoniske forespørgsler fra ministerier, bortset fra justitsministeriet må ikke besvares. Der udfærdiges normal telefonekspeditionsseddel, som sammen med eventuelt hovedkort afgives til forkontoret til videre foranstaltning.

Undtaget fra denne hovedregel er alene udenrigsministeriets telefoniske forespørgsler om pas udstedt til danske statsborgere af danske repræsentationer i udlandet. Sådanne forespørgsler skal

afgives til udlandskontoret til besvarelse. Ved telefoniske besvarelser skal der altid foretages kontrolopringning.

6.3.13. Centralregisteret for motorkøretøjer.

Centralregisteret for motorkøretøjer hører i administrativ henseende under rigspolitichefen. Centralregisteret kan instruere politiet og dets motorkontorer om registreringsmæssige spørgsmål, ligesom politimestrenes afgørelser kan indbringes for centralregisteret. Politiet kan altid - både telefonisk og skriftligt - forelægge tvivlsspørgsmål om registreringsforhold for centralregisteret.

I registreringsmæssige spørgsmål kan centralregisteret endvidere i konkrete tilfælde fravige de af justitsministeriet fastsatte regler. Centralregisteret virker således i praksis som det centrale organ i registreringsspørgsmål. Centralregisterets afgørelser i registreringsspørgsmål kan dog indbringes for justitsministeriet.

Udover registreringsspørgsmål beskæftiger centralregisteret sig også med beregning, opkrævning og fritagelse for vægtafgift, ligesom man varetager samtlige oppebørselsforretninger i forbindelse med denne afgift. I denne relation henhører centralregisteret direkte under ministeriet for skatter og afgifter, departementet for told- og forbrugsafgifter, hvortil centralregisterets afgørelser kan indbringes.

Registerets indhold.

Følgende køretøjer registreres og forsynes ved registrering med nummerplader:

- 1) Motorvogne, såvel person- som lastvogne.
- 2) Motorcykler.
- 3) Sidevogne til motorcykler.
- 4) Traktorer.
- 5) Påhængsvogne og sættevogne.
- 6) Visse påhængsredskaber (herunder campingvogne).

Køretøjerne registreres i ejerens navn (person- eller firmanavn). Hvis køretøjet mere varigt benyttes af en anden end ejeren, registreres også dette faste brugerforhold.

Foruden navn og adresse på ejer og/eller bruger registreres oplysning om køretøjets art, anvendelse, mærke, årgang, tekniske data, forskellige oplysninger vedrørende vs3gtafgift, forsikringsforhold og registreringsafgift. Der er registreret knap 2 millioner køretøjer.

Registerets anvendelse m.v.

Den, der ønsker et køretøj registreret (omregistreret), skal altid til et motorkontor indgive:

- 1) Standardtypegodkendelse af køretøjet eller anmeldelsesblanket, der i visse tilfælde skal være forsynet med en bilinspektørs godkendelse af køretøjets tekniske stand.
- 2) Tolddokument. I visse tilfælde overflødig for køretøjets sidste registreringsattest, jfr. nedenfor pkt. 4, tolldokumentet.
- 3) Bevis for at der er tegnet lovpligtig ansvarsforsikring for køretøjet.
- 4) Eventuel tidligere registreringsattest.
- 5) I særlige tilfælde skal andre papirer fremvises.

Såfremt motorkontoret finder, at betingelserne for registrering er til stede, udleveres der nummerplade. Drejer det sig dog om et køretøj, der ejerskiftes, kan køretøjet dog fortsætte under sit hidtidige registreringsnummer.

Det lokale motorkontor udleverer endvidere en midlertidig registreringsattest. Denne attest er gyldig i 1 måned, dog kun indtil ejeren/brugeren - normalt efter ca. 1 uges forløb - modtager den endelige registreringsattest, som udskrives maskinelt.

De forelagte papirer med undtagelse af tolldokument afleveres til motorkontoret. Efter kodning på motorkontoret, sendes anmeldelserne senest dagen efter papirernes modtagelse til centralregisteret, der, efter en prøvelse af om registreringsbetingelserne er opfyldt, foretager skrivning af optisk læsbare lister. Listerne videresendes daglig til I/S Datacentralen af 1959, der med en særlig tekstlæser omsætter materialet til magnetbånd, der indgår i daglige kørsler. Som resultat af kørslerne modtager centralregisteret registreringsattest m.v., ligesom meddelelser udskrives til andre myndigheder.

Ændringer.

Til motorkontorerne skal der ved benyttelse af en særlig blanket oplyses alle ændringer af køretøjets tekniske forhold

eller forhold i øvrigt, ligesom der skal ske skriftlig indberetning, såfremt ejeren eller brugeren skifter adresse.

Sådanne henvendelser videresendes til centralregisteret, hvor der på samme måde som ovenfor nævnt foretages indberetning til 1/3 Datacentralen af 1959.

Periodisk syn.

Centralregisteret sørger for maskinel indkaldelse af alle motorkøretøjer, der er undergivet periodisk, teknisk syn.

De køretøjer, der er underkastet periodisk syn her i landet, er for tiden køretøjer til erhvervsmæssig personbefordring, udlejningskøretøjer, skolekøretøjer, udrykningskøretøjer, vare- og lastmotorvogne, der er mere end 5 år gamle, samt visse påhængs- og sættevogne hertil.

Vægtafgift.

Af registreringspligtige køretøjer svares vægtafgift, der beregnes og opkræves maskinelt ved udsendelse af optisk læsbare giroindbetalingskort. For køretøjer, der er indrettet til at benytte anden drivkraft end benzin, svares der tillige en særlig ud-ligningsafgift.

Betales afgiften ikke rettidigt, udsendes der maskinelt udskrevne rykkerskrivelser i form af et giroindbetalingskort med rentetillæg. Medfører dette heller ikke betaling, sørger centralregisteret for, at politiet i de respektive politikredse fjerner nummerpladerne. Derefter iværksættes tvangsmæssig inddrivelse af det skyldige beløb.

Centralregisteret varetager ved hjælp af edb samtlige oppebørselsforretninger vedrørende vægtafgiften, der for tiden årligt indbringer ca. 2 milliarder kroner.

Forsikring.

Centralregisteret modtager fra forsikringsselskaberne meddelelse, såfremt den lovpligtige ansvarsforsikring for køretøjet ikke holdes i kraft, og på dette grundlag sørger centralregisteret for, at politiet i de respektive politikredse fjerner nummerpladerne, medmindre der kan forevises en ny forsikring.

Udgang af registrering (afmelding).

Såfremt et køretøj skal udgå af registrering (afmeldes), sker henvendelsen ligeledes til et motorkontor, og indberettes til centralregisteret og videre til I/S Datacentralen af 1959 på samme måde som for indregistreringer, jfr. ovenfor.

Eftersøgning.

Centralregisteret har i samarbejde med l/S Datacentralen udarbejdet et eftersøgningsprogram, som efter anmodning fra politikredsene kan bringes i anvendelse ved alvorligere forbrydelser.

En sådan søgning vil på et hvilket som helst tidspunkt kunne finde sted på grundlag af et eller flere af nedennævnte kriterier:

- a) Dele af registreringsnummer og/eller bogstaver.
- b) Fabrikat og mærke, f.eks. Opel Rekord, Opel Kadett, Ford Taunus 12 M, Ford Taunus 17 M, Austin Cambridge m.v.
- c) Art (angiver motorkøretøjets kategori, f.eks. motorcykel, motorvogn, traktor, påhængsvogn, sættevogn m.v.) og anvendelse (f.eks. udlejning uden fører, hyrekørsel, øvelseskørsel, udrykningskørsel m.v.).
- d) Årgang. Kendes køretøjets årgang ikke med sikkerhed, bør et interval, inden for hvilket køretøjet efter det foreliggende må være fabrikeret, angives, f.eks. årgang 1900-64.
- e) Politikreds. Herved forstås, hvorvidt søgningen ønskes begrænset til køretøjer, der er hjemmehørende i en bestemt politikreds.

Fra centralregisteret for motorkøretøjer vil politikredsene modtage en maskinelt udskrevet liste over de køretøjer, som falder ind under det opgivne søgningskriterium.

Forespørgsler m.v.

Centralregisteret kan ved hjælp af et antal fast tilkoblede telexapparater besvare forespørgsler om registrerede motorkøretøjer og kan endvidere på grundlag af microfilmarkiverne give supplerende oplysninger.

Politiets tjenestesteder kan selv via telex rette direkte forespørgsler såvel til det centrale motorregister som til registeret over stjalne/efterlyste motorkøretøjer. Dette gælder dog kun, såfremt registreringsbogstaver og nummer kan opgives.

En række af de forsikringsselskaber, der er godkendt til at tegne lovpligtig ansvarsforsikring for motorkøretøjer, har ligeledes adgang til at spørge direkte via telex og få oplysninger om brugers navn og adresse, registrerings- samt afmeldingsdato og forsikringsforhold.

Generelt gælder det, at forespørgsler via telex kun kan foretages fra godkendte telexapparater. Fra Københavns politis

hovedradiostation kan forespørgsler rettes via dataskærme. Ved alle forespørgsler kan ved kode angives hvilke oplysninger, der ønskes - køretøjets fuldstændige data eller kun visse oplysninger.

Endvidere får følgende myndigheder løbende oplysninger fra registeret i form af periodiske blanketmeddelelser eller på magnetbånd:

Ligningsmyndighederne,
forsvarets motorudskrivningstjeneste,
direktoratet for toldvæsenet,
direktoratet for vejtransport samt
forsikringsselskaberne.

Herudover meddeles der statistiske oplysninger til:

Danmarks Statistik,
Sammenslutningen af Automobilfabrikanter og Importører og
Sammenslutningen af Motorcykelfabrikanter og Importører.

Ved en kundgørelse af 23. april 1969 fra rigspolitichefen er fastsat, at oplysninger om et registreret eller afmeldt køretøjs ejer eller bruger og dennes adresse kun må meddeles private personer eller virksomheder, når det i det enkelte tilfælde sandsynliggøres, at vedkommende har en retlig interesse i oplysningen. Her vil f.eks. en person, der har været impliceret i et færdselsuheld, kunne få oplyst modpartens navn og adresse, hvis han kender registreringsnummeret. Derimod kan en automobilimportør f.eks. ikke få navn og adresse på alle personer, der ejer bestemte bilmærker, med henblik på udsendelse af reklamer.

6.3.14. Personregistre i Danmarks Statistik.

I henhold til lov om Danmarks Statistik, jfr. lovbekendtgørelse af 12. januar 1972, indsamler, bearbejder og offentliggør institutionen statistiske oplysninger eventuelt i samarbejde med offentlige institutioner og andre. Danmarks Statistik forestår eller medvirker endvidere i henhold til loven ved indretning og udnyttelse af offentlige myndigheders centrale registre, der tjener til varetagelse af administrative opgaver for det offentlige og erhvervslivet, og som kan anvendes til statistiske formål. Det er i loven fastsat, hvilke oplysninger private personer, private virksomheder og offentlige institutioner efter anmodning har pligt til at afgive til brug for statistisk bearbejdning.

I forbindelse med varetagelsen af disse opgaver samarbejder Danmarks Statistik med en række offentlige myndigheder, som registrerer private personer og/eller private virksomheder, og indsamler en lang række oplysninger om de pågældende - enten fra andre myndigheder eller ved henvendelse til de registrerede.

Af besparelsesgrunde baseres statistikproduktionen i stigende omfang på repræsentative stikprøver omfattende en del af den enhedsbestand, hvis forhold skal belyses, i stedet for totaltællinger omfattende oplysninger for alle enhederne.

Forudsætningen for denne rationalisering er, at man ved udtagningen af stikprøver har et fuldstændigt overblik over enhedsbestanden inden for den sektor, der skal belyses, således at det kan sikres, at udsnittet bliver repræsentativt.

Ved udarbejdelsen af statistik vedrørende personer, støtter Danmarks Statistik sig bl.a. på det centrale personregister, der omfatter alle personer, som er optaget i et folkeregister her i landet. På grundlag af denne fuldstændige enhedsbestand udtages repræsentative udsnit af befolkningen, fra hvilke oplysninger til belysning af specielle forhold indsamles. Udsnittene kan omfatte de enkelte personer, f.eks. repræsentative udsnit på mellem 30.000 og 180.000 personer udvalgt efter fødselsdato, som har været an-

vendt ved løsningen af en række statistiske opgaver. Udsnittene kan også foretages indenfor andre grupper af enheder og dog vedrøre private personers forhold. Til brug for regulering af boligposten i pristallet indsamles der således oplysninger om husleje fra et udsnit omfattende 4.800 udlejningslejligheder beboet af lønmodtagere. Endvidere indsamles der til brug for undersøgelse af lønmodtagerhusstandenes forbrug, indkomst og opsparing med mellemrum på 4-5 år oplysninger fra et udsnit af lønmodtagerhusstandene på ca. 1.000.

Nogle af oplysningerne om de enkelte personer indsamles af Danmarks Statistik fra de registrerede selv, andre oplysninger kan trækkes fra administrative registre, f.eks. ved samkøring over personnummeret.

De oplysninger, der indsamles om private personer enten ved henvendelse til de pågældende eller fra andre myndigheder, anvendes til statistisk formål og videregives ikke i individualiseret form, hverken til offentlige myndigheder eller private.

En væsentlig del af Danmarks Statistiks statistiske opgaver løses ved hjælp af edb, herunder også opgaver vedrørende udarbejdelse af statistik på grundlag af individualiserede personoplysninger.

7. Udvalgets overvejelser.

7.1. Indledning. Behov for en generel registerlov?

Som det fremgår af afsnit 6 foregår der i den offentlige sektor - såvel hos statsmyndigheder som i kommunalt regie - en omfattende personregistrering, og dette sker i stigende omfang ved hjælp af elektronisk databehandling. Personregistrene anvendes først og fremmest til administrative formål, men benyttes også til planlægning og forskning. Registerne er ofte omfattende både i størrelse (antal registrerede personer) og i dybde (antal registrerede typer oplysninger pr. person). Det kan endvidere fastslås, at den udstrakte anvendelse af edb giver mulighed for at sammenkoble eller integrere oplysninger. Der er et stigende behov for at kunne samkøre registre navnlig i forskningsøjemed eller til planlægningsmæssige formål.

På denne baggrund må der foretages en vurdering af, om de i afsnit 5 omtalte gældende retsregler giver borgerne en tilstrækkelig beskyttelse og samtidig i bredere forstand sikrer en hensynsfuld, hensigtsmæssig og sikker anvendelse af oplysningerne hos de offentlige myndigheder, jfr. udvalgets bemærkninger i afsnit 2.

Som nævnt i afsnit 5.1.1. giver offentlighedsloven normalt ikke private borgere, erhvervsvirksomheder, organisationer m.v. adgang til oplysninger i offentlige myndigheders registre om enkeltpersoners personlige forhold. Udvalget kan tiltræde denne ordning, som dels værner den enkeltes integritet, dels er med til at forhindre, at der i den private sektor opbygges et større antal mere omfattende registre med personoplysninger hidrørende fra det offentlige. Navnlig det sidste har vist sig at give anledning til særlige problemer i Sverige. Det fremgår af afsnit 5j at der stort set ikke findes regler om, hvilke oplysninger offentlige myndigheder må indsamle og lagre. Indsamling og opbevaring af oplysninger er en del af administrationens faktiske virksomhed, og det er for tiden de enkelte myndigheder, der su-

verænt træffer afgørelse om datalagring. Myndighederne bestemmer også selv, hvorledes oplysningerne skal bearbejdes, f.eks. om dette skal ske ved hjælp af edb. En vis kontrol ligger dog deri, at oprettelse af et edb-register ofte vil være så udgiftskrævende, at der enten må skaffes særlig hjemmel hertil på finansloven eller samtykke må indhentes hos finansudvalget til oprettelsen. Denne indirekte kontrol er imidlertid begrænset til statsmyndighedernes etablering af registre. I nogle tilfælde vil registeret kunne oprettes inden for de givne rammer, således at der ikke kræves nogen særlig bevilling. Efter udvalgets opfattelse er der behov for en mere effektiv kontrol med registrene i den offentlige sektor, herunder en kontrol med sammenkobling af personoplysninger. De gældende regler om videregivelse af oplysninger til private og om udveksling af oplysninger mellem offentlige myndigheder er næppe heller længere tilstrækkelige. Der er dels tale om mere almindelige forvaltningsretlige principper, som må være ret vage, dels om tavshedspligtbestemmelser, hvis rækkevidde giver anledning til tvivl. For begge regelgrupper gælder, at de er formuleret på et tidspunkt, hvor en udveksling af masseoplysninger ikke i samme grad var praktisabel.

Sammenfattende kan fastslås, at der ikke ved de gældende regler er etableret et retsværn, der tilnærmelsesvis tilgodeser de relevante hensyn i forbindelse med det offentliges brug af edb-registre med personoplysninger.

De bestanddele, som bør indgå i en generel registerlov, beskrives detaillere nedenunder. Her skal blot nævnes, at en regulering kan gennemføres på to principielt forskellige måder.

En mulighed er i lovform at gennemføre forholdsnormer, der siger, hvorledes de enkelte oplysninger må eller ikke må bruges. Denne model er anvendt i det vesttyske forslag til "Bundes-Datenschutzgesetz", se afsnit 3.5., og i den amerikanske "Privacy Act of 1974", se afsnit 3.9. En anden mulighed er at give en offentlig myndighed kompetence til konkret at overveje, om et register må føres, og i bekræftende fald gennem konkrete vilkår regulere brugen af det enkelte register. Denne løsning forudsætter et krav om tilladelse eller anmeldelse, jfr. nedenunder under afsnit 7.2. Løsningen er anvendt i Sverige, hvis datalov fastsætter koncessionspligt og kun indeholder få forholdsnormer, se afsnit 3.1.

De to løsninger kan også kombineres ved at fastsætte visse generelle regler, som skal gælde samtidig med, at en offentlig myndighed får kompetence til at fastsætte særlige regler for de enkelte registre i det omfang, der viser sig at være behov herfor. Herunder kan der eventuelt blive tale om at give mulighed for ved disse særlige regler eller vilkår at fravige de generelle regler. Systemet kan kort beskrives således, at lovgiveren har givet udtryk for bestemte retningslinier, som kan udfyldes eller præciseres efter en konkret vurdering.

Udvalget har valgt denne løsning, der består i en kombination af de to principper. Dette skyldes, at der er en række generelle spørgsmål, hvis løsning efter udvalgets opfattelse trænger sig på, og som det er muligt at beskrive tilstrækkeligt præcist i en lovtekst. Der tænkes f.eks. på regler om, hvilke oplysninger de enkelte myndigheder må indsamle og registrere, regler som sikrer, at borgerne får mulighed for at følge med i, hvilke registre de er optaget i, og regler som giver enhver registreret adgang til at kontrollere oplysningerne om sig selv. Et meget vigtigt område er endvidere brugen af de enkelte registre. Her må det imidlertid erkendes, at det er ugørligt at give tilstrækkeligt præcise regler, men det er dog muligt i nogle standardregler at give en beskrivelse af, hvornår oplysninger må videregives til private personer m.v. eller må udveksles mellem offentlige myndigheder. På grund af standardreglernes ret brede indhold er det imidlertid uacceptabelt at nøjes med denne generelle regulering. Der er behov for at kunne udfylde eller præcisere eventuelt fravige reglerne, efter en konkret vurdering. I en sådan vurdering må indgå en afvejning af de registreredes interesser over for andre interesser, navnlig samfundsmæssige hensyn. Heri må endvidere indgå sikkerhedsmæssige overvejelser m.v. Disse afgørelser bør træffes af et selvstændigt organ, som tillige bør kunne udøve et løbende tilsyn med registrene og samtidig virke som klageinstans, jfr. de følgende afsnit og navnlig afsnit 7.11.

7.2. Tilladelse eller anmeldelse.

En ordning, hvorefter en bestemt myndighed skal føre løbende tilsyn med registrene, forudsætter, at vedkommende organ får nærmere underretning om de registre, der føres af de forskellige offentlige myndigheder. Samtidig indebærer dette, at der hos

tilsynsmyndigheden kan føres en fortegnelse over samtlige aktive registre, hvilket igen - f.eks. gennem offentliggørelse af en årlig beretning - giver mulighed for, at offentligheden, herunder pressen, kan følge med i udviklingen, ligesom borgerne herved får den fornødne mulighed for at finde frem til de registre, hvori de er optaget.

En sådan automatisk underretning til tilsynsmyndigheden kan etableres enten gennem et krav om tilladelse til oprettelse af registre eller et krav om anmeldelse til tilsynsmyndigheden, forinden et register oprettes.

Hvilket system, der bør foretrækkes, beror bl.a. på, hvor stærk eller intensiv kontrollen ønskes. Under et tilladelsessystem er kontrollen forudgående, mens den under et krav om anmeldelse er mere fleksibel, idet den kan udøves gennem efterfølgende foranstaltninger. Der er vel en principiel forskel mellem de to løsninger, men i praksis behøver der ikke være større forskelle.

Et tilladelsessystem kan f.eks. udøves lempeligt uden fastsættelse af særlige vilkår. Et eksempel herpå er den af Datainspektionen i Sverige gennemførte ordning, hvorefter man for en række registre i den offentlige sektor og for næsten alle registre i den private sektor blot meddeler tilladelsen ved et stempel på ansøgningsblanketten, se afsnit 3.1.3. Datainspektionen har oplyst, at man for ca. 90% af de tilladelsespligtige registre for så vidt godt kunne nøjes med et krav om anmeldelse, se afsnit 3.1.4.

Omvendt vil der ikke være nogen retlig hindring for under et anmeldelsessystem at give tilsynsmyndigheden adgang til at fastsætte særlige regler eller vilkår for de enkelte registre enten fra begyndelsen eller på et senere tidspunkt, hvor der viser sig behov herfor. Der behøver heller ikke være forskelle med hensyn til omfanget af de oplysninger om registrene, som tilsynsmyndigheden kommer i besiddelse af under de to ordninger. Der kan i begge tilfælde indføres krav om anvendelse af bestemte blanketter, der indeholder anmodning om at meddele præcis de samme oplysninger om registrene. Den i afsnit 3.1.3. beskrevne ordning i Sverige med blanket og bilag hertil vil således også kunne benyttes som anmeldelsesgrundlag.

Afgørende for, hvilken principiel model man bør vælge, må efter udvalgets opfattelse derfor navnlig bero på en vurdering af de administrative hensyn over for de risici, der kan være forbundet med den ene eller den anden ordning. Der er næppe tvivl om, at tilladelsessystemet er det tungeste og mest personalekrævende. Erfaringerne fra Sverige tyder herpå. Tilladelsespligten gælder i Sverige ganske vist også edb-registre med personoplysninger i den private sektor, men af disse er over 90% undergivet den lempeligere behandling med stempling af ansøgningen. Hertil kommer, at der i Datainspektionen er ansat 25 personer, heraf 15 akademiske sagsbehandlere. Alligevel var der hos inspektionen 1 år efter lovens ikrafttræden ca. 10.000 ueksperederede ansøgninger ud af ialt 14.600 indkomne.

Et anmeldelsessystem vil derimod være mere fleksibelt. Ved anmeldelser om registre, der hverken i integritetsmæssig eller sikkerhedsmæssig henseende volder problemer, kan sagsbehandlingen gøres minimal fra starten og senere udbygges efter behov. Denne fleksibilitet vil også være til stede på et hvert senere tidspunkt og vil bl.a. også kunne udnyttes til en eventuel påkrævet intensivering af tilsynsfunktionen.

Administrative hensyn taler derfor efter udvalgets opfattelse for ikke at gennemføre en koncessionsordning, men derimod for at stille krav om anmeldelse. I vurderingen må dog som nævnt indgå overvejelser om, hvilken risiko der er forbundet med, at visse registre kan køre i en vis tid, uden at kontrollen endnu er sat ind. Dette må igen bygge på en vurdering af eventuelle misbrugs omfang og beskaffenhed. Der foreligger hverken i Sverige, Norge eller Danmark noget egentligt erfaringsmateriale herom, men der er ikke i den danske eller den internationale debat fremkommet oplysninger, der tyder på, at misbrug forekommer i større omfang. En medvirkende årsag hertil kan være, at de sikkerhedsmæssige foranstaltninger, der allerede er truffet af hensyn til systemernes fysiske og systemtekniske sikkerhed, gennemgående er så gode, at integritetshensynet samtidig er varetaget en god del af vejen. Det er derfor udvalgets opfattelse, at man ikke skal overvurdere misbrugsfaren, og der er i udvalget enighed om, at det er fuldt tilstrækkeligt at gennemføre et anmeldelsessystem.

Dette hænger også sammen med, at de egentlige misbrug normalt kun kan manifestere sig over en vis periode, og klagead-

gangen vil også hurtigt kunne stoppe et misbrug af et anmeldelsessystem. Endelig kan nævnes, at et tilladelsessystem næppe kan gennemføres undtagelsesfrit. Et krav om tilladelse fra en forvaltningsmyndighed til oprettelse af et register, der er besluttet af folketinget, kan f.eks. ikke gennemføres, jfr. ordningen i Sverige, se afsnit 3.1.2.2.

Et anmeldelsessystem indebærer ikke blot, at der skal indgives anmeldelse forinden et register tages i brug. For at tilsynsmyndigheden (og dermed offentligheden) til stadighed kan have den fornødne viden om de aktuelle registre, må man endvidere kræve, at ændringer i anmeldte forhold - f.eks. ændringer i dataindhold eller overgang til anden teknik osv. - anmeldes til tilsynsmyndigheden. Det samme må endvidere gælde, når et register nedlægges.

Som nævnt ovenfor er det udvalgets opfattelse at registrene foruden lovens regler skal være underkastet de særregler, som tilsynsmyndigheden måtte anse for nødvendige. I Sverige, hvor der i dataloven kun er få forholdsnormer, har der på trods heraf kun været behov for i et mindre antal tilladelser at fastsætte særregler om registerets opbygning og udnyttelse m.v. Det må således også forventes at finde begrænset anvendelse under en dansk lovgivning. Da planlægning og oprettelse af registre er en betydelig affære anser udvalget det for rimeligt, at de registeransvarlige myndigheder på et så tidligt tidspunkt som muligt ved at indgive en foreløbig anmeldelse kan få klarhed over de krav, som må forventes at ville blive stillet i forbindelse med oprettelse af et register.

7.3. Hvilke registre bør omfattes af en lovregulering.

Som udgangspunkt må man naturligvis kræve, at enhver anvendelse af information sker på en hensigtsmæssig og korrekt måde, men det er på den anden side åbenbart, at det vil være umuligt - og også unødigt tidsspilde - at kontrollere enhver form for databehandling i den offentlige sektor. Alle generelle såvel som konkrete administrative afgørelser, alle projekter eller analyser forudsætter en databehandling, og alle offentlige myndigheder er naturligvis interesseret i, at deres afgørelser osv. hviler på et korrekt grundlag. Der er derfor behov for at foretage en nærmere afgrænsning, der angiver, hvor omfattende kontrollen bør

være. Det er i overensstemmelse med kommissoriet og med reformplanerne i udlandet, at begrænse en lovgivning til registre med personoplysninger, d.v.s. oplysninger, som kan henføres til bestemte personer. Dette uddybes nærmere nedenfor under afsnit 7.3.1.

Efter udvalgets opfattelse bør der imidlertid foretages yderligere begrænsninger, og også dette er på linie med kommissoriet og bestræbelserne i udlandet, hvor der lægges vægt på den tekniske udvikling, det vil navnlig sige edb-teknikken. Selv om også manuelle registre kan misbruges, og det kan ske på måder, der ikke afgørende adskiller sig fra de misbrugssituationer, der kan foreligge ved edb-systemerne, er det først i og med opkomsten af den elektroniske databehandling, at behovet for en registerlovgivning har manifesteret sig. Det er edb-systemernes smidighed og evne til at opbevare og behandle enorme datamængder, der har gjort dem såvel attråværdige som risikofyldte. Det er derfor nærliggende at begrænse loven, således at den kun omfatter edb-registre, d.v.s. registre eller andre systematiserede fortegnelser, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling. Det er efter sagens natur, jfr. beskrivelsen af registerbegrebet i afsnit 6. ovenfor, også noget nær en umulighed at etablere en fuldstændig kontrol med alle registre i den offentlige sektor. Hertil kommer, at det af administrative grunde - d.v.s. for at klargøre lovreglernes anvendelsesområde - kan være hensigtsmæssigt at begrænse området hertil. Gør man ikke det, kan det være særdeles vanskeligt at finde en anvendelig afgrænsning.

Imidlertid findes der andre tekniske hjælpemidler til håndtering af betydelige datamængder, bl.a. mikrofilmteknikken. Det kunne derfor være nærliggende at søge en regulering af hele området under ét, således at der ikke opstår utilsigtede "huller" i lovgivningen. Efter udvalgets opfattelse bør dette spørgsmål imidlertid ikke angribes alt for principielt, idet man står over for et helt nyt retsområde med delvis ukendte problemstillinger. Efter udvalgets mening bør man begynde i det centrale område, som er edb-registrene. Der er dog områder, hvor det endnu ikke bl.a. af budgetmæssige grunde har været muligt at etablere edb-systemer, og hvor gængse manuelle registre har et meget sensitivt dataindhold og hvor registrene i omfang og i størrelse kan sidestilles med edb-systemerne i henseende til krav om kor-

rekthed, sikkerhed m.v. Der kan derfor være behov for at have et fast kontrolområde (edb-registre), men med visse udbygninger.

Spørgsmålet om den nærmere afgrænsning af de registre, der efter udvalgets opfattelse bør omfattes af en lovgivning, omtales nedenfor i afsnit 7.3.2.

Den af udvalget ovenfor nævnte afgrænsning af lovreglernes anvendelsesområde kan kort angives som edb-registre med personoplysninger inden for den offentlige sektor. Den offentlige sektor er hele denne delbetænkningens emne. For så vidt angår den private sektor henholder udvalget sig til sin delbetænkning nr. 687/73 om private registre. Under arbejdet med de offentlige myndigheders registre er der imidlertid fremkommet oplysninger, som efter udvalgets opfattelse må indebære, at visse private registre bør henføres under de skærpede regler for offentlige myndigheders registre. Begrebet "offentlig myndighed" må med andre ord udvides i forhold til den traditionelle retlige beskrivelse. Den nærmere redegørelse herfor findes nedenfor i afsnit 7.3.3. Vedrørende forholdet til udvalgets betænkning om private registre, herunder om etablering af en fælles tilsynsmyndighed, henvises til afsnit 7.11.1.

Spørgsmålet om, hvilke databehandlingssituationer, der efter udvalgets mening bør omfattes af en lovregulering, kan herefter konkretiseres i følgende begrebsbeskrivelser:

Om begrebet personoplysninger.

Om begrebet edb-registre.

Om begrebet offentlig myndighed.

7.3.1. Om begrebet personoplysninger.

Begreberne "privatlivets fred" eller "den personlige integritet" er traditionelt knyttet til det enkelte individ. Der kan imidlertid være et behov for at yde andre end enkeltpersoner en retsbeskyttelse i relation til registreringsaktiviteterne. Udvalgets kommissorium taler da også om "privates retsbeskyttelse", og udvalget har i delbetænkningen om private registre i konsekvens heraf også ment, at foreninger og virksomheder har krav på retsbeskyttelse - eller har en privatlivssfære (se delbetænkning nr. 687/73, side 58 nederst).

Offentlige myndigheders registre omfatter ud over enkeltpersoner også i et vist omfang erhvervsvirksomheder. For disse

er ved lov nr. 151 af 24. april 1975 om erhvervsregisteret gennemført en lovgivning, der bygger på en afvejning af hensynet til virksomhedernes "privatliv" og hensynet til det offentliges interesse i virksomhedsoplysninger. Som resultat heraf er i lovens §§ 9-12 fastsat en række regler, der tilsigter at yde erhvervsvirksomheder en beskyttelse mod misbrug af de registrerede oplysninger. Reglerne har forud for lovforslagets udarbejdelse været drøftet i registerudvalget, der har tiltrådt bestemmelserne. Loven er nærmere omtalt ovenfor i afsnit 5.5.2. På denne baggrund har udvalgets overvejelser inden for den offentlige sektor været koncentreret om det enkelte individs retsbeskyttelse. Man er herved på linie med holdningen i andre lande, jfr. afsnit 3. Registre over virksomheder vil dog efter omstændighederne kunne være omfattet af udvalgets skitse til en generel registerlov. Dette vil være tilfældet, hvis registeret ud over selve virksomheden også indeholder oplysninger om enkeltpersoner (personoplysninger), f.eks. angiver de ansvarlige indehaveres navn, adresse og CPR-nr. m.v. Det centrale erhvervsregister og toldvæsenets VIRK-register vil f.eks. være omfattet af lovens regler, men da erhvervsregisteret er oprettet ved lov, fører almindelige fortolkningsregler til, at denne lovs regler i deres egenskab af specialregler vil have fortrin for den almindelige registerlov i tilfælde af regelkonflikt.

Det er således ikke afgørende, om registeret efter en traditionel sprogbrug kan kaldes et personregister. Også tingsregistre, f.eks. motor- eller ejendomsregistre, bør være undergivet en nærmere regulering, hvis registeret indeholder oplysninger om enkeltpersoner.

Som nævnt i indledningen af afsnit 7.3. har udvalget valgt at knytte lovreglernes anvendelsesområde til begrebet personoplysninger. Der må naturligvis foretages en nærmere afgrænsning heraf. Forudsætningen for, at der overhovedet kan forekomme en krænkelse af privatlivets fred er, at registeret kan give oplysninger om bestemte personer. Ved personoplysninger forstås udvalget derfor oplysninger, som kan henføres til bestemte personer. Registeret må altså bl.a. indeholde oplysninger, som kan identificere en bestemt person. Det vil først og fremmest sige oplysninger om navn og adresse eller personnummer. Efter udvalgets opfattelse bør det imidlertid ikke være en betingelse for

at registeret omfattes af kontrolordningen m.v. at identifikationsoplysningen er alment kendt eller umiddelbart tilgængelig. Også registre, der indeholder identifikationer, som kun gør det muligt for den indviede at forstå, hvem en oplysning vedrører, bør være omfattet af reglerne. Dette vil således være tilfældet, hvis der i registeret findes et løbenummer eller lignende, f.eks. medlemsnummer eller journalnummer. Hvis f.eks. navn og adresse erstattes af en speciel nummerering, der kan føres tilbage til den oprindelige individuelle oplysning, bør dette ikke være tilstrækkeligt til at undtage registeret fra loven, uanset identifikationen kun kan ske manuelt. Noget andet er, at der kan indrømmes lempelser for registre, der udelukkende benyttes til statistiske opgørelser, der udarbejdes på en sådan måde, at der af disse opgørelser ikke kan aflæses noget om enkeltpersoner, jfr. nedenfor afsnit 7.10. I det omfang der ikke vil kunne ske krænkelse af enkeltpersoners interesser, hvilket navnlig vil være tilfældet med statistikregistre, der ikke anvendes ved administrative afgørelser om enkeltpersoner, er der f.eks. ikke nogen reel interesse hos de registrerede for at kunne få egen-access, jfr. afsnit 7.5. Noget andet er, at offentligheden kan have en interesse i at få kendskab til, hvorledes sådanne registre er opbygget. Det vil normalt også kunne ske, idet selve den sag, der vedrører registerets oprettelse, vil være omfattet af offentlighedsloven, jfr. afsnit 5.1.1.

Sammenfattende kan udvalgets afgrænsning af begrebet personoplysninger beskrives således, at man herved forstår oplysninger, som kan henføres til bestemte personer, selv om dette forudsætter kendskab til særlige identifikationer som f.eks. løbenummer eller lignende.

Denne afgrænsning er på linie med afgrænsningen i den svenske datalov og den amerikanske Privacy Act of 1974. Også den norske betænkningens lovudkast har en lignende definition, jfr. afsnit 3.2.2.1.

7.3.2. Om begrebet edb-registre.

Ovenfor i afsnit 7.3. har udvalget afgrænset kontrolområdet således, at det omfatter edb-registre. Edb-registre er defineret som registre eller andre systematiserede fortegnelser, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling. Begrebet edb-register er ikke

en datateknisk definition i den forstand, at det er identisk med registerbegrebet i et edb-system, f.eks. et magnetbånd. Det vil således ofte være hensigtsmæssigt at anse hele systemet - f.eks. CPR-registeret - bestående af flere datafiler eller delregistre og de til disse hørende programmer m.v. som ét edb-register, såfremt systemet teknisk og administrativt fungerer som en enhed. Den nærmere afgrænsning af edb-registerbegrebet må efter udvalgets opfattelse finde sin løsning gennem tilsynsmyndighedens praksis. Dette har været tilfældet i Sverige, og erfaringerne fra Datacentralens og Kommunedatas besvarelser af udvalgets spørgeskemaer viser også, at det næppe er muligt at beskrive registerbegrebet mere præcist, jfr. afsnit 6.

Som nævnt ovenfor i afsnit 7.3. kunne man have valgt en bredere områdeafgrænsning og herved fået også andre registre med ind under loven. Selv uden en sådan udvidelse vil loven alligevel få betydning for disse registre. Det er nemlig udvalgets opfattelse, at kontrolområdet ikke udelukkende bør være selve registeret. Der er også behov for at opstille sikkerhedskrav med hensyn til uddatamateriale - mikrofilm, papirudskrifter m.,v. - som i øvrigt ofte vil kunne have karakter af registre. Dette redegøres der nærmere for i afsnit 7.4.

Ved udvalgets gennemgang af de offentlige myndigheders registre er man endvidere blevet opmærksom på, at der findes enkelte større manuelle systemer, der indeholder oplysninger af mere personlig karakter, og hvor det derfor kan være rimeligt at gennemføre ganske samme beskyttelsesforanstaltninger som for edb-registrene. Der tænkes her på strafferegistrene og rigsregistraturen, som dels er meget omfattende dels indeholder oplysninger, som der er særlig grund til at beskytte. Registerne er endvidere karakteristiske derved, at der forekommer et meget stort antal indberetninger til systemerne, ligesom de leverer et meget stort antal udskrifter eller besvarelser, ganske vist primært til politiet. Ovennævnte synspunkter gør sig også gældende for enkelte andre manuelle registre, der udgør baggrundsmateriale for edb-registre. Det gælder f.eks. det psykiatriske centralregisters manuelle epikriseregister og cancerregisterets manuelle kartotek, se afsnit 6.3.8. og 6.3.9.

Efter udvalgets opfattelse bør disse registre omfattes af en almindelig registerlov. Da der imidlertid kan etableres nye re-

gistre, som ligeledes bør inddrages under kontrolordningen, foreslår udvalget, at justitsministeren bemyndiges til at træffe bestemmelse om, at andre registre med personoplysninger end edb-registre omfattes af loven.

Det er derimod ikke hensigten med denne bemyndigelse at skabe mulighed for at inddrage personregistre, der føres af politiets eller forsvarets efterretningstjenester under lovens kontrolordning. Disse registre bør ikke kontrolleres af den foreslåede tilsynsmyndighed og heller ikke af de registrerede selv gennem egen-acces. Dette beror på, at disse registre allerede er underkastet en særlig kontrol i overensstemmelse med folketingets beslutninger herom.

I juni 1964 nedsatte regeringen således i overensstemmelse med en indstilling fra folketinget et særligt kontrolorgan bestående af 4 medlemmer (Wamberg-udvalget), der navnlig fik til opgave at føre tilsyn med politiets efterretningstjenestes registrering og videregivelse af oplysninger (F.T. 1963-64, tillæg B, sp. 831-34). I september 1968 udsendte den daværende regering en erklæring, hvis hovedindhold er, at registrering af danske statsborgere ikke må finde sted alene på grundlag af lovlig politisk virksomhed.

Spørgsmålet om efterretningstjenestens virksomhed har senest været diskuteret i folketinget den 18. februar 1976 i forbindelse med en forespørgselsdebat om borgernes grundlovsmæssige rettigheder. (F.F. 1975-76, Fortryk, sp. 6127-6223). Folketinget vedtog her med 122 stemmer mod 18 følgende forslag til motiveret dagsorden:

"Idet folketinget konstaterer, at kontrollen med efterretningstjenestens virksomhed udøves gennem den ansvarlige minister, det særlige kontroludvalg, ombudsmandsinstitutionen og den almindelige revisionskontrol,

og idet folketinget noterer sig forsvars- og justitsministerens bekræftelse på, at man ved udøvelsen af kontrollen har til formål at sikre, at landets love overholdes, og at ulovlig efterretningsvirksomhed fra andre lande, private personer eller grupper forhindres,

går tinget over til næste punkt på dagsordenen."

På denne baggrund finder udvalget ikke anledning til at foreslå, at disse registre omfattes af lovudkastet.

7.3.3. Om begrebet offentlig myndighed.

Denne betænkningens emne er registrene inden for den offentlige sektor eller med andre ord de offentlige myndigheders registre. Begrebet "offentlig myndighed" er nærmere beskrevet side 60 i udvalgets delbetænkning om private registre (687/73). Omfattet heraf er alle statsmyndigheder og kommuner. De to store databehandlende institutioner Datacentralen og Kommunedata, se afsnit 6.2., er organiseret på privatretligt grundlag som interessentskaber, og de kan derfor efter traditionel juridisk terminologi ikke henregnes til de offentlige myndigheder. Uanset dette bør alle de registeropgaver, som disse institutioner eller andre servicebureauer udfører for offentlige myndigheder, være omfattet af en almindelig registerlov. Det bør naturligvis ikke være afgørende i denne sammenhæng, om myndigheden selv udfører sin databehandling eller overlader dette til andre.

Begrebet offentlig myndighed er imidlertid for snævert som kriterium for, hvilke institutioners registre der bør omfattes af en lovregulering. Ved gennemgangen af registreringsaktiviteterne er udvalget nemlig blevet opmærksom på, at der også uden for kredsen af de offentlige myndigheder føres større edb-registre som indeholder oplysninger af meget personlig karakter. Det er karakteristisk for disse tilfælde, at oplysningerne hidrører fra det offentlige, og at registrene varetager opgaver, der normalt anses for offentlige. Som eksempler herpå kan nævnes det i afsnit 6.3.8. omtalte cancerregister, der drives af foreningen til kræftens bekæmpelse, og det i afsnit 6.3.9. nævnte psykiatriske centralregister, der drives af en fond. Endelig kan nævnes registrene i Dansk Institut for klinisk Epidemiologi, der er en selvejende institution, som er optaget på finansloven. Det er efter udvalgets opfattelse ikke betryggende, hvis det offentlige videregiver helbredsoplysninger til sådanne registre, uden at en offentlig myndighed har den fornødne kontrol med registrenes udnyttelse. En sådan kontrol findes f.eks. næppe i tilstrækkeligt omfang med det psykiatriske centralregister, der ganske vist selv har oprettet et kontrolråd. Baggrunden for, at der i privat regie oprettes registre af denne art, vil typisk være, at der ikke har kunnet tilvejebringes de fornødne midler over statsbudgettet. Udvalget ønsker derfor for så vidt ikke at lukke af for sådanne initiativer, men ønsker dem lagt i fastere rammer. Dette foreslås

løst ved at bestemme, at edb-registre med personoplysninger, der føres af eller for institutioner, der finansieres af det offentlige eller varetager opgaver, der normalt anses for offentlige, omfattes af loven og kun må oprettes med tilladelse fra den myndighed, der har indseende med institutionen.

For de ovennævnte registre forudsættes dette at indebære tilladelse fra indenrigsministeriet (Sundhedsstyrelsen).

Udvalget er klar over, at den nævnte formulering ikke er særlig præcis. Der knytter sig imidlertid næppe væsentlige interesser til at opstille en fuldstændig skarp definition på dette område, da det må tilkomme tilsynsmyndigheden at afgøre, om et register omfattes af beskrivelsen og dermed enten erklære en anmeldelse for unødvendig eller i tvivlstilfælde forlange, at der indgives anmeldelse efter loven. Man kan dog også gå den vej at bemyndige justitsministeren til at træffe bestemmelse om, at registre, der falder ind under den ovennævnte beskrivelse, omfattes af loven. Herved ville man i bekendtgørelsesform få en konkret angivelse af de omfattede registre på linie med de manuelle registre, der bør omfattes af loven, jfr. ovenfor afsnit 7.3.2.

Hvilken løsning, der bør foretrækkes, må navnlig bero på lovtekniske overvejelser, men udvalget foretrækker den første løsning, der medfører, at initiativet til at indgive anmeldelse primært ligger hos den registeransvarlige institution. For registre i privatretligt regie, der således føres ind under en lov om offentlige myndigheders registre, skal alene denne lovs regler - og ikke tillige reglerne i en lov om private registre (delbetænkning 687/73) - finde anvendelse.

7.4. Om indsamling, registrering og opbevaring af oplysninger.

Denne overskrift skal illustrere en række forskellige problemkredse, som udvalget har beskæftiget sig med, og som kan sammenfattes under et begreb om sikkerhed i videste forstand. I et krav om sikkerhed tænkes vel primært på foranstaltninger, som skal sikre, at der ikke sker misbrug af de registrerede oplysninger. Ved datasikkerhed forstår man i almindelighed beskyttelse af information (data) mod ikke-autoriseret anvendelse, modifikation eller ødelæggelse, hvad enten dette sker bevidst eller hændeligt. Denne beskrivelse er imidlertid for snæver. Sikkerhed i vid forstand for de registrerede indeholder bl.a. også et krav om, at

databehandlingen er hensynsfuld over for de registrerede, f.eks. derved at der ikke registreres unødvendige oplysninger, d.v.s. at der ikke foregår en unødigt dataophobning. Sikkerhed for de registrerede er endvidere et krav om, at der ikke registreres urigtige eller vildledende oplysninger, og at forkerte eller forældede oplysninger slettes af registeret.

Endelig hører til sikkerhedsbegrebet også spørgsmålet om, hvorledes der skal forholdes med registrene i tilfælde af krig eller besættelse.

Ved en gennemgang af disse spørgsmål kan det være hensigtsmæssigt at tage udgangspunkt i den typiske registerprocedure. Denne består af flere faser, som ganske vist glider over i hinanden: En indsamlings- og registreringsfase, en ajourførings- og opbevaringsfase og en udskrivnings- eller udleveringsfase. Spørgsmålet om datasikkerhed, således som dette begreb er defineret ovenfor, har relation til alle tre faser og vil derfor blive omtalt samlet under afsnit 7.4.1. Forinden behandles de andre sider af sikkerhedsbegrebet i videste forstand.

I debatten om beskyttelsen af privatlivets fred i forbindelse med oprettelse af registre fremtræder ofte en frygt for de oplysninger, der kan fremkomme om enkeltpersoner gennem sammenkobling i ét eller flere store systemer af alle mulige typer oplysninger om de enkelte personer eller gennem en samkøring af oplysninger fra forskellige systemer afpasset efter det øjeblikkelige behov. Man taler om integrerede databanker. Denne frygt er efter udvalgets opfattelse næppe helt ubegrundet. Selv om økonomiske hensyn nok i øjeblikket til en vis grad modvirker, at noget sådant sker, er der grund til at overveje mulighederne for at sætte visse grænser for, hvad de enkelte registre må indeholde af oplysninger, d.v.s. fastsætte regler, der skal forhindre en unødigt dataophobning.

Det er nærliggende at tage udgangspunkt i den almindelige forvaltningsmæssige struktur. Inden for statsforvaltningen er de administrative opgaver spaltet op efter visse saglige kriterier, således at et bestemt afgrænset sagområde udelukkende varetages af én bestemt gruppe myndigheder, mens andre sagområder er henlagt til andre myndigheder. Socialvæsenet varetages således stort set kun af socialministeriet med tilknyttede institutioner, sundhedsvæsenet varetages af indenrigsministeriet (Sundhedsstyrelsen)

med tilknyttede myndigheder og skatte- og afgiftsadministrationen ligger hos skatteministeren, statsskattedirektoratet og tolddirektoratet m.fl. myndigheder. Denne opdeling af opgaver betyder, at de enkelte myndigheder - foruden identifikationsoplysninger - normalt kun har brug for bestemt afgrænsede typer oplysninger.

Efter udvalgets mening bør denne opspaltning fastholdes og så i registerøjemed med den virkning, at en myndighed kun må indsamle og registrere oplysninger, som klart er af betydning for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver. Dette kriterium, der primært tager sigte på registre, der oprettes til administrative formål, tilgodeser imidlertid ikke i tilstrækkelig grad forskningsmæssige og planlægningsmæssige formål. Disse hensyn kan imidlertid varetages i tilstrækkelig grad ved at give mulighed for samkøring af registre, men dette må til gengæld forudsætte, at tilsynsmyndigheden kan kontrollere dette og fastsætte særlige vilkår for sammenkoblingen. Problemerne omkring samkøring af registre omtales nærmere nedenfor i afsnit 7.7.

Også i en anden henseende giver kriteriet en mindre effektiv beskyttelse. Dette skyldes, at kommunalforvaltningen ikke på samme måde som statsforvaltningen er opdelt i forskellige myndigheder med skarpt adskilte sagområder. Den enkelte kommune varetager f.eks. opgaver inden for såvel social- og sundhedsvæsenet som skattevæsenet. Kommunerne kan derfor have en væsentlig interesse i at føre integrerede registre, der indeholder flere forskellige typer oplysninger, som alle klart har betydning for varetagelsen af en kommunes opgaver. Et eksempel herpå er det i afsnit 6.1. nævnte SIP-system. Det er derfor efter udvalgets opfattelse nødvendigt at supplere det ovennævnte kriterium med en regel om, at tilsynsmyndigheden i tvivlstilfælde afgør, hvilke typer oplysninger, der må indsamles og registreres i et bestemt register. For tilsynsmyndighedens afgørelse vil det kunne spille en rolle, hvilke sikkerhedsforanstaltninger der er truffet omkring registeret. På dette sted skal blot peges på muligheden for via koder og nøgleord at sikre, at bestemte personer indenfor en bestemt del af forvaltningen (f.eks. skattevæsenet) kun har adgang til bestemte typer oplysninger i registeret (f.eks. til indtægtsoplysninger, men ikke til sociale oplysninger). Relevanskriteriet åbner mulighed for et vist skøn, og der kan derfor være grund til en yderligere stramning for så vidt angår rent person-

lige oplysninger. For sådanne oplysninger bør gælde, at de ikke må indsamles og registreres, medmindre dette er nødvendigt for varetagelsen af den pågældende myndigheds opgaver. Til denne gruppe oplysninger henregner udvalget navnlig oplysninger om religiøse, politiske, seksuelle og helbredsmæssige forhold samt oplysninger om strafbare forhold og om misbrug af nydelsesmidler og lignende. Også for disse oplysninger bør tilsynsmyndigheden i tvivlstilfælde kunne træffe bestemmelse om, hvorvidt oplysningerne må indsamles og registreres.

Som nævnt i begyndelsen af dette afsnit hører til sikkerhedsbegrebet i videste forstand også krav om, at der ikke registreres urigtige eller vildledende oplysninger i et register. Dette har størst betydning for de registrerede i registre, der varetager administrative opgaver, idet oplysningerne her vil indgå i sagsbehandlingen hos vedkommende myndighed eller hos andre myndigheder, der modtager oplysninger fra registeret. Efter udvalgets opfattelse bør der derfor fastsættes regler om fornøden kontrol til sikring af, at der ikke registreres urigtige eller vildledende oplysninger, og samfundsmæssige hensyn taler for, at dette bør gælde alle registre uanset deres formål, d.v.s. også forskningsregistre og registre, der udelukkende oprettes i statistisk eller planlægningsmæssigt øjemed. Hvad der skal anses for at være "fornøden kontrol" må kunne bestemmes af tilsynsmyndigheden. De nærmere krav med hensyn til kontrollens omfang m.v. vil være afhængig af flere forhold. Der må således normalt kræves størst kontrol med hensyn til oplysninger om rent personlige forhold, men det må også spille en rolle, hvad oplysningerne anvendes til, herunder om de tilflyder en større kreds af myndigheder eller finder mere begrænset anvendelse. Endelig må kravene med hensyn til kontrollen i forbindelse med oplysningernes registrering være afhængig af den grad af pålidelighed, der er knyttet til oplysningerne ved indsamlingen. Det er udvalgets opfattelse, at det som supplement til regler om sikring af oplysningernes rigtighed ved registreringen må kræves, at oplysninger, der senere viser sig at være urigtige eller vildledende, snarest muligt slettes af registeret eller berigtiges. Det betyder, at ukorrekte oplysninger må slettes eller berigtiges i forbindelse med den førstkomende normale ajourføring af registeret. For registre, der ikke ajourføres efter en bestemt tidsplan, må rettelsen foretages ved førstgivne lejlighed.

Det er ovenfor nævnt, at der efter udvalgets mening bl.a. for at hindre en unødigt dataophobning bør fastsættes et relevanskriterium om, hvilke oplysninger der må indgå i et system. Det er imidlertid ikke kun ved registreringen, at oplysningerne skal være af betydning for varetagelsen af myndighedens opgaver. For effektivt at forhindre en dataophobning og til stadighed at være sikker på, at afgørelser ikke træffes på et forældet grundlag, bør der stilles krav om, at registrerede oplysninger, der på grund af deres alder eller af andre grunde har mistet deres betydning for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver, slettes af registeret.

Udvalget har ikke anset det for muligt at angive en bestemt tidsfrist, indenfor hvilken sletning skal foretages. Det er begrundet i en række forskellige forhold, som gør sig gældende med vekslende styrke.

Det er således helt legitimt at sikre sig, at man i tilfælde af tekniske eller betjeningsmæssige fejl ved en ajourføring af et register kan foretage en omkørsel. Derfor skal de seneste versioner af registeret på magnetbånd eller -plade være tilgængelige, således at en version først slettes, når nye registereksemplarer er fremkommet og godkendt.

Endvidere kan det være forbundet med betydelige omkostninger, hvis sletning skal ske, så snart den enkelte oplysning er forældet. Det forekommer i praksis ikke sjældent, at f.eks. et magnetbånd eller en magnetplade med forældede oplysninger fra ét register fragår registeret og senere bruges til andre opgaver (registre), og en teknisk sletning foretages da i forbindelse med den senere brug. En sådan fremgangsmåde, hvorefter det forældede bånd eller pladen straks fjernes fra registeret og senere slettes ved den førstkomende ibrugtagen, anser udvalget for at være acceptabel, når båndet eller pladen opbevares på betryggende måde. Udviklingen indenfor edb-teknikken løber imidlertid så hurtigt, at det i løbet af kortere tid formentlig vil være teknisk muligt uden større omkostninger at foretage individuelle sletninger, og den her nævnte fremgangsmåde vil derfor formentlig blot være et overgangsfænomen.

Endelig skal nævnes, at det i mange tilfælde vil være nødvendigt for en forsvarlig administration af vedkommende myndigheds opgaver at kunne gå tilbage i tiden og fremfinde oplysninger, der

var gældende på et tidligere tidspunkt. I sådanne tilfælde må der være adgang til at opbevare tidligere registereksemplarer eller at overføre oplysninger, der erstattes af nye data, til et "passivt" eller "historisk" register.

De anførte situationer viser, at det ikke er muligt at fastsætte en fælles frist for sletning af forældede oplysninger, og der er i udvalget enighed om, at dette spørgsmål er egnet til at finde en mere detaljeret løsning gennem tilsynsmyndighedens praksis.

Et krav om sletning af oplysningerne vil selv med en lang frist være uacceptabelt i hvert fald i én henseende. Det vil være til uoprettelig skade for planlægning og forskning, herunder navnlig historie- og samfundsforskningen, hvis alle oplysninger i edb-registre skal slettes. Udvalget anser det for nødvendigt at tilgodese disse interesser ved at give mulighed for at overføre registereksemplarer til opbevaring i arkiv, f.eks. i rigsarkivet eller landsarkiverne. En sådan fortsat opbevaring bør imidlertid være undergivet kontrol, ligesom der bør kunne udøves et skøn over, om der er tilstrækkelig grund til at arkivere registeret. Udvalget foreslår derfor, at arkivering kræver tilsynsmyndighedens godkendelse. I forbindelse med overvejelserne herom vil der kunne være behov for at indhente udtalelser bl.a. fra rigsarkivet. I det omfang opbevaringen skal ske i rigsarkivet eller landsarkiverne vil de af disse institutioner fastsatte regler for opbevaring og udnyttelse som regel kunne anvendes som vilkår ved tilsynsmyndighedens godkendelse.

I indledningen til dette afsnit er nævnt spørgsmålet om, hvorledes der skal forholdes med registrene i tilfælde af krig eller besættelse. Dette spørgsmål er vanskeligt at tage stilling til, men det er udvalgets opfattelse, at det er nødvendigt at beskæftige sig med problemet i en almindelig registerlov.

På den ene side er anvendelsen af edb-registre så integreret i den offentlige forvaltning, at store dele heraf vil gå i stå, hvis de større edb-systemer tilintetgøres. På den anden side følger heraf også, at en besættelsesmagt herunder også, at en fjendtlig magt, der har erobret en del af landet, vil have en væsentlig interesse i de større centrale registre for dermed hurtigt og effektivt at kunne overtage den almindelige administration. Samtidig vil adgangen til registrene kunne benyttes til

specielle forhold f.eks. til at finde frem til personer, som ønskes interneret m.v., eller personer som man, f.eks. på grund af særlig uddannelse (læger, ingeniører, osv.), ønsker at disponere over.

Udvalget er klar over, at denne afvejning af de modstridende hensyn ikke kan udtrykkes i en lovregel. Afgørelsen af, hvad der skal ske med registrene i en sådan situation, er en politisk beslutning, som må træffes efter en konkret vurdering. Det, der kan gøres i lovform, er at etablere de nødvendige forudsætninger for, at en afgørelse om registrenes øjeblikkelige destruktion kan efterleves. Udvalget foreslår derfor, at der for registre, der indeholder oplysninger af særlig interesse for fremmede magter, skal træffes foranstaltninger, der muliggør registrenes hurtige tilintetgørelse i tilfælde af krig eller lignende forhold. Udvalget er klar over, at det vil være vanskeligt at skabe sikkerhed for, at alle relevante registre hurtigt vil kunne destrueres, bl.a. fordi nogle registre - f.eks. CPR-registeret, kildeskattesystemets registre og Kommunedatas indtægtsregister - dels foreligger i form af udtræk dels findes i flere eksemplarer, som fysisk er placeret en række forskellige steder. Uanset dette anser udvalget det for væsentligt, at de registeransvarlige myndigheder bl.a. gennem den foreslåede regel får pligt til at overveje beredskabsproblemerne og pligt til at etablere mulighed for en hurtig destruktion. Så vidt det er udvalget bekendt, er der næppe i dag i tilstrækkelig grad taget stilling til disse problemer. Da sådanne foranstaltninger ifølge sagens natur bør være hemmelige i detaillerne vil tilsynsmyndighedens kontrol på dette punkt kunne begrænses til en konstatering af, at sådanne foranstaltninger er truffet for de registre, som tilsynsmyndigheden anser for relevante i denne sammenhæng.

7»A.1. Specielt om datasikkerhed.

I indledningen til dette afsnit er begrebet "datasikkerhed" defineret som beskyttelse af information (data) mod ikke-autoriseret anvendelse, modifikation eller ødelæggelse, hvad enten dette sker bevidst eller hændeligt. Nedenfor gives først en kort redegørelse for de foranstaltninger, som kan være med til at fremme datasikkerheden og derefter omtales udvalgets overvejelser herom.

Datasikkerhed har for så vidt eksisteret lige siden mennesket lærte at omsætte sine tanker i skrift. Var dette ikke tilfældet, havde vi i dag næppe adgang til så mange gamle optegnelser til belysning af historien, som tilfældet er. Behovet for sikring af information har været stigende i takt med den økonomiske udvikling, idet information efterhånden er kommet til at repræsentere værdier. Med edb-teknikken er behovet for sikring af oplysninger øget meget væsentligt, idet den bl.a. indebærer, at man på magnetbånd eller magnetplader inden for et begrænset volumen er i stand til at opbevare flere hundrede millioner enkeltoplysninger. Den stærke koncentration af oplysninger, som yderligere hurtigt kan bearbejdes maskinelt, og uden hvilke samfundet næppe kunne fungere i dets nuværende struktur, har imidlertid medført, at oplysningerne er sårbare f.eks. i tilfælde af brand eller naturkatastrofer. De nævnte egenskaber ved edb-registrene gør dem endvidere til lokkende objekter for udenforstående samtidig med, at en ikke-autoriseret videregivelse af komplette data kan ske på andre måder end ved almindeligt tyveri.

Omvendt giver den store koncentration og selve edb-teknikken i øvrigt også gode muligheder for at sikre oplysningerne på en tilfredsstillende måde. Der findes adskillig litteratur om de forskellige former for sikring. En let tilgængelig oversigt findes f.eks. i bogen "Edb og Sikkerhed", udgivet af Edb-rådet i 1974. Der henvises i øvrigt til litteraturfortegnelsen i bilag IX.

Det er almindeligt at inddele sikkerhedsforanstaltningerne i 3 grupper:

Fysisk sikring.

Systemteknisk sikring.

Organisatorisk og personalemæssig sikring.

Grundlaget for en fysisk sikring vil ofte kunne tilvejebringes ved nærmere overvejelser vedrørende selve indretningen af bygninger og lokaler, hvorved det f.eks. vil være muligt at tilgodese brandpræventive hensyn, ligesom det bl.a. ved dimensionering m.v. af el- og vandforsyning vil være muligt at formindske risikoen for driftsforstyrrelser. Det vil endvidere være hensigtsmæssigt at udarbejde sikkerhedsinstrukser og nødplaner. Indretningen af bygninger - herunder lokalernes indbyrdes placering - spiller også en rolle for effektiviteten af en adgangskontrol.

Denne kontrol kan etableres ved selve indgangen til bygningen, men det vil kunne give en øget sikkerhed med en mere omfattende adgangskontrol. Der kan her foretages en opdeling i de forskellige registerfunktioner, således at de enkelte personalekategorier kun har adgang til de lokaler, hvortil deres funktioner er knyttet. Systemplanlæggere og programmører behøver således ikke at have adgang til f.eks. maskinstue eller båndarkiv, og operatører behøver ikke at have adgang til planlægningsafdelingen, endog heller ikke til båndarkivet. Ved en sådan organisatorisk- og personalemæssig adskillelse svarende til den lokalemæssige indretning er det muligt at udbygge adgangskontrollen, der kan bestå i nøgler, identifikationskoder osv., og således opnå, at meget få personer får adgang til alle lokaler og dermed til alene at iværksætte en registerkørsel.

Også systemteknisk sikring kan etableres på mange forskellige måder. Foranstaltningerne knytter sig her til maskiner, registre og programmer. Der er tre grundlæggende teknikker, som særlig skal nævnes, nemlig kendeord (løsen, nøgleord o.lign. betegnelser), kodning af data ("scrambling", eller kryptografi) og logning. De to første er af forebyggende karakter, d.v.s. de forhindrer adgang til programmer og data, mens logning er kontrollerende. Anvendelsen af kendeord er i princippet en gammel teknik, der særligt har været brugt i forbindelse med adgangskontrol. Metoden kan imidlertid også benyttes for at forhindre ulovlig adgang til programmer og kan her knyttes til flere stadier, således at der er forskellige kendeord for hvert stadium, f.eks. for opstart af program, åbning og lukning af datasæt, sletning af data og afslutning af program m.v. Kodning af data kan ske på den måde, at oplysningerne ved skrivning og læsning omformes på grundlag af forud fastlagte koderegier. Disse regler kan f.eks. være, at aktuelle oplysninger sammensættes med specielle kodningsdata, hvorved oplysningerne bliver ulæselige. Under udførelsen af de forskellige procedurer kan der i edb-maskinen opsummeres en række oplysninger om brugen af anlægget. Denne metode kaldes logning og giver en oversigt over, hvilke og hvor mange operationer der er udført og om disse er i overensstemmelse med planlagte og fastlagte normer.

Den af udvalget iværksatte undersøgelse af registre hos Datacentralen og Kommunedata viser, at systemtekniske sikringer som kendeord og logning almindeligvis anvendes disse steder.

Endelig skal kort omtales den forebyggende foranstaltning i relation til datasikkerheden, der ligger i valg af edb-personale og den måde, hvorpå arbejdet organiseres.

Det er nævnt ovenfor, at det ved en klar organisatorisk og lokalemæssig opdeling er muligt at etablere interne adgangskontroller. Dette betyder som nævnt samtidig, at de enkelte personalegrupper kun får en "delt viden", hvilket indebærer en yderligere sikring imod misbrug fra medarbejdernes side. Dette kan yderligere forebygges gennem en omhyggelig udvælgelse af edb-personalet. I den forbindelse nævnes ofte begrebet "dataetik" som et krav til de ansatte om respekt for datasikkerheden og om medvirken til en effektiv databeskyttelse gennem denne holdning. Der er imidlertid flere grunde til, at man næppe i dag kan tale om god dataetik på samme måde som f.eks. god lægeetik. Dette skyldes måske primært, at faste etiske normer ikke har haft tid til at danne sig. Sekundært kan det påpeges, at edb-uddannelserne som regel er ret korte og dermed kun giver mulighed for en begrænset miljøpåvirkning. Endvidere eksisterer der flere forskellige former for edb-uddannelser, hvilket bl.a. indebærer, at ikke alle føler sig på samme niveau.

Gennemgangen ovenfor af datasikkerhedsbegrebet har været koncentreret omkring de foranstaltninger, der kan træffes i tilknytning til det sted, hvor registeret fysisk føres. Sikkerhedsforanstaltningerne kan imidlertid delvis udvides til også at omfatte procedurerne i forbindelse med indrapporteringer til et system (indberetningsfasen) eller videregivelse af oplysninger fra et register (udleveringsfasen). Herunder kan der navnlig være grund til at iværksætte særlige sikkerhedsforskrifter omkring uddata fra registeret, ikke mindst i et terminalsystem. Til en terminal, f.eks. på en hospitalsafdeling, kan være knyttet manuelle nøgler og kendeord på forskellige niveauer. I terminalsystemer, som f.eks. det i afsnit 6.3.6. omtalte hospitalsinformationssystem, vil det være således, at man foruden at fremkalde oplysningerne på en dataskærm hyppigt vil have behov for at fremstille papirkopier af skærbilledet, og i sådanne tilfælde er der behov for at træffe foranstaltninger, der sikrer en betryggende destruktion af kopierne efter endt brug.

Udvalget har nærmere overvejet, hvorledes sikkerhedsspørgsmålene bør løses i forbindelse med en generel registerlov. For

alle tre grupper sikkerhedsforanstaltninger (fysisk-, systemteknisk- og organisatorisk personalemæssig sikring) kan man vælge mellem at fastsætte generelle regler eller give tilsynsmyndigheden mulighed for at fastsætte særlige regler eller vilkår for de enkelte registre. En kombination af begge metoder kan også benyttes. Valg af metode må bl.a. bero på en vurdering af den faktiske situation og på, om det er rimeligt at kræve samme sikkerhedsniveau for alle registre. I modsat fald vil det være særdeles vanskeligt at formulere en generel regel, som er tilstrækkelig præcis til at kunne løse alle problemer.

Det er udvalgets opfattelse, at sikkerhedsforanstaltningerne omkring de registre hos Datacentralen og Kommunedata, som disse institutioner har besvaret spørgeskemaer om, for øjeblikket synes tilfredsstillende, og dette kunne tale for at nøjes med en generel standardregel. Imidlertid omfatter disse besvarelser ikke registre med oplysninger af meget sensitiv karakter (helbreds- og straffeoplysninger m.v.) og efter udvalgets opfattelse bør der for sådanne registre gælde et særligt højt sikkerhedsniveau, som det ikke vil være rimeligt at fastsætte som generel norm. Udvalget har derfor foretrukket at foreslå en generel regel om sikkerhedsforanstaltninger kombineret med en bemyndigelse for tilsynsmyndigheden til at fastsætte særlige sikkerhedsbestemmelser bl.a. for registre, der indeholder oplysninger om rent personlige forhold eller oplysninger om hvilke, der ved lov er fastsat særlige tavshedsforskrifter.

Den kombinerede løsning har endvidere den fordel, at den er fleksibel. Således vil den tekniske udvikling formentlig medføre, at en detailleret generel regel ret hurtigt bliver forældet. Efter udvalgets mening har der i sikkerhedsdebatten været en tilbøjelighed til alene at koncentrere sig om datasikkerheden omkring maskiner, programmer og registre, d.v.s. sikkerhedsforanstaltningerne på det sted, hvor registrene føres. Til en effektiv beskyttelse hører imidlertid i ikke mindre grad, at der træffes fornødne sikkerhedsforanstaltninger også de steder, hvor registermateriale leveres i umiddelbar tilgængelig form (klartekst). Dette gælder så meget mere som en modtager af registerudskrifter m.v. hyppigt vil være en anden myndighed end den umiddelbart registeransvarlige myndighed. Dette forhold indebærer efter udvalgets opfattelse endvidere, at den registeransvarlige myndighed skal udarbejde forskrifter om registerudskrifternes forsvarlige destruktion efter endt brug.

7.5. Registrerede personers adgang til oplysningerne om sig selv.

Der er næppe tvivl om, at debatten om privatlivets fred i forbindelse med edb-registre for en stor del skyldes uvished om, hvor man er registreret og hvilke oplysninger der registreres. Overalt i verden, hvor der forberedes eller er vedtaget en data-lovgivning anser man det da også for et fundamentalt eller i det mindste meget vigtigt princip, at registrerede personer skal have ret til at få oplysning om, hvad der er registreret om dem (egen-acces eller registerindsigt). Princippet opfattes som en retssikkerhedsgaranti. Borgerne må generelt have mulighed for at vide, hvad der er registreret. Det er særlig klart, at en registerindsigt er velbegrundet i de tilfælde, hvor registrerede oplysninger danner grundlag for administrative afgørelser vedrørende de registrerede. Dette er tilfældet for de fleste registre med administrative eller andre operative formål. Beregning af skat og pensioner, udbetaling af børnetilskud og dagpenge sker f.eks. på grundlag af registrerede oplysninger. Også under patientbehandling på sygehuse m.v. vil man fremover benytte helbredsoplysninger m.v. fra edb-registre. En pligt for den registeransvarlige til at meddele oplysninger giver endvidere den registrerede mulighed for at begære sletning eller berigtigelse af urigtige eller forældede oplysninger.

For at kunne udnytte retten til at få registerindsigt må de registrerede have mulighed for at finde frem til de registre, hvori de er optaget. Dette foreslår udvalget løst ved at pålægge tilsynsmyndigheden at afgive en årlig beretning om sin virksomhed. Denne beretning forudsættes at indeholde en kort beskrivelse af de i årets løb anmeldte registre af mere væsentlig betydning. Hertil kommer, at tilsynsmyndigheden til enhver tid skal have en fuldstændig fortegnelse over aktive registre i den offentlige sektor. Der henvises herved til bemærkningerne i indledningen til afsnit 7.2. Enhver registreret kan således om fornødent få hjælp fra tilsynsmyndigheden til at identificere de registre, hvori han kan være optaget.

Efter udvalgets opfattelse vil den større offentlighed omkring registeraktiviteterne, som en registerlov vil medføre, bewirke, at de registrerede så at sige automatisk vil vide, hvor de er registreret. Udvalget har derfor ikke fundet grundlag for at foreslå en regel om pligt for de registeransvarlige til af

egen drift at sende registerudskrift til den registrerede ved enhver registrering endsige ved ændringer i de registrerede oplysninger. De hermed forbundne administrative omkostninger vil ikke stå i rimeligt forhold til de fordele for de registrerede, som en automatisk underretning vil medføre. Hertil kommer, at befolkningen i mange tilfælde ad anden vej vil få underretning om indholdet af de registrerede oplysninger, f.eks. for kildeskattesystemet gennem tilsendelse af slutopgørelse og skattekort, og lønregistre gennem de udleverede lønspecifikationer. Udvalget foreslår derfor, at registerindsigt kun skal imødekommes efter begæring. Dette er i overensstemmelse med den svenske datalov og med det norske udvalgs lovudkast, jfr. afsnit 3 og § 10 i bilag I og § 3 i bilag II.

De oplysninger, som de registrerede har en relevant interesse i at få kendskab til er de på ethvert tidspunkt aktuelle oplysninger. Det vil derimod være undtagelsen, at de registrerede har behov for at få kendskab til tidligere registrerede oplysninger, d.v.s. "historiske data", og en fremdragelse af disse vil være forbundet med så store omkostninger for de registeransvarlige, at udvalget finder, at reglen om egen-acces bør begrænses til de aktuelle oplysninger. Noget andet er, at historiske data på grund af tidsfaktoren vil kunne komme frem f.eks. i forbindelse med klager over administrative afgørelser, og i forbindelse med klagesagens behandling vil den registrerede efter offentlighedslovens § 10 have aktindsigt, herunder også til de tidligere registrerede oplysninger, som nu indgår i klagesagen. Adgangen til indsigt i oplysningerne indebærer også en ret til at få meddelelse om, at man ikke er optaget i et register.

Efter udvalgets opfattelse bør den registrerede have krav på en skriftlig meddelelse om indholdet af de registrerede oplysninger. Kun herved kan han sikre sig fornødent bevis for, hvad der er registreret om ham. I kravet om skriftlighed ligger også, at oplysninger skal foreligge i klartekst. Skriftlighed bør dog ikke gælde ubetinget, jfr. nedenfor. Da der findes edb-registre som af systemtekniske grunde vanskeligt kan præstere en fuldstændig udskrift af registeret bør der efter udvalgets mening fastsættes en særlig overgangsbestemmelse i loven, jfr. lovudkastets ikrafttrædelsesbestemmelse og bemærkningerne hertil. Retten til registerindsigt har for de registeransvarlige negative virkninger.

Reglen medfører dels tekniske driftsudgifter (brug af maskiner, papir osv.) dels et vist personaleforbrug. Af disse grunde foreslår udvalget, at en registreret, der har fået registerindsigt, normalt ikke har krav på ny meddelelse før 12 måneder efter sidste meddelelse. Reglen er derimod ikke til hinder for, at en myndighed efterkommer en ny anmodning indenfor 12 månedersfristen. Dette svarer til ordningen i Sverige. Endvidere foreslår udvalget, at tilsynsmyndigheden kan fastsætte gebyrer for sådanne registerudskrifter, i lighed med, hvad der gælder for kopier af akter ved aktindsigt efter offentlighedsloven. Det er ikke herved tilsigtet, at gebyret skal svare til de reelle udgifter ved meddelelse af registerudskrifter. Gebyret skal derimod have karakter af et ekspeditionsgebyr. Ekspeditionsgebyr er f.eks. fastsat for forbrugerklagenævnets behandling af klager fra forbrugerne. Spørgsmålet om indførelse af gebyrer skal ikke tages op af tilsynsmyndigheden af egen drift, og det forventes, at de registeransvarlige myndigheder i starten er tilbageholdende med at anmode tilsynet om gebyrfastsættelse. Dette bør først ske, når der er indhøstet erfaringer på området.

I alle lande, hvor man overvejer at lovfæste et princip om registerindsigt, erkendes det samtidig, at princippet må være undergivet en række undtagelser og begrænsninger. Det skyldes, at der på forskellige områder foreligger modstridende interesser, som gør sig gældende med en sådan styrke, at den registreredes interesse må træde i baggrunden. Interessen hos den registrerede er endvidere i visse tilfælde ret begrænset. Hertil kommer, at endog selve hensynet til den registrerede i visse tilfælde taler imod, at han får kendskab til oplysningerne.

Det er klart, at den registrerede har en væsentlig interesse i, at oplysningerne er korrekte i registre, der benyttes som beslutningsgrundlag ved administrative enkeltafgørelser. Det samme er derimod ikke tilfældet for registre, der udelukkende benyttes til statistiske formål. Her vil en forkert personoplysning ikke kunne skade den enkelte, og ofte kun i ringe udstrækning selve undersøgelsens resultat. Det er derfor vanskeligt at se, hvilken reel interesse den registrerede har i at kunne få indsigt i oplysningerne om sig selv. Spørgsmålet bliver vel derfor, om man uanset den manglende reelle interesse skal være imødekommende over for den ureflekterede mistænksomhed, som kan blive re-

sultatet ved ikke at give indsigt i statistikregistre. Spørgsmålet har også en økonomisk og sikkerhedsmæssig side. Statistikregistre vil normalt ikke være opbygget med sigte på at fremfinde oplysninger om de enkelte personer, og det vil derfor være forbundet med et ikke ringe arbejde at efterkomme anmodninger om registerindsigt. Erfaringerne fra Sverige på dette område er for så vidt bemærkelsesværdige, se afsnit 3.1.4.3., hvor det er nævnt, at alene lønudgifterne ved besvarelsen af anmodninger til det statistiske centralbureau om egen-acces har været på ca. 4 millioner kr. på 1 år. Såfremt der gennemføres en adgang til indsigt i statistikregistre, må man af praktiske og økonomiske grunde indrette registrene således, at besvarelser kan ske maskinelt ved udskrivning af alle oplysninger vedrørende den enkelte person. Netop herved opstår der imidlertid et sikkerhedsproblem. Sålænge systemerne ikke er indrettet på søgning af enkeltpersoner repræsenterer registrene ikke tilnærmelsesvis en sikkerhedsrisiko som de administrative systemer.

Disse grunde sammenholdt med den registreredes manglende reelle interesse i registerindsigt taler efter udvalgets opfattelse for en løsning, hvorefter de registrerede ikke har krav på egen-acces til statistikregistre under den forudsætning, at registeret udelukkende anvendes til statistiske formål. Det norske udvalg er kommet til samme resultat, se afsnit 3.2.2.1. Fra svensk side har man fremhævet, at en indsigt for de registrerede er en forudsætning for, at offentligheden kan kontrollere, at myndighedernes udarbejdelse af statistikker sker på et relevant og korrekt grundlag. Efter udvalgets opfattelse kan dette hensyn ikke varetages gennem egen-acces-regler. For en vurdering af statistikgrundlagets relevans er det derimod væsentligt at kunne få adgang til den sag hos vedkommende myndighed, der vedrører registerets oprettelse og indretning. Sådanne sager vil normalt være omfattet af offentlighedslovens § 1, se afsnit 5.1.1.

Det norske udvalg undtager også planlægnings- og forskningsregistre fra reglen om registerindsigt. Personregistre, der udelukkende anvendes til planlægning er sjældne og vil i givet fald normalt have karakter af statistikregistre. Planlægningshensyn varetages derimod i vidt omfang i de administrative registre ved at indrette dem således, at der kan foretages udtræk af oplysninger til planlægningsmæssige formål. Noget tilsvarende gælder ved-

rørende forskningen, jfr. f.eks. det i afsnit 6.3.6. omtalte hospitalsinformationssystem. For forskningsregistre gælder endvidere, at de ikke sjældent vil blive udnyttet i forbindelse med en senere behandling af de registrerede, og i sådanne tilfælde har de registrerede en væsentlig interesse i, at oplysningerne er korrekte. Udvalget har derfor alene begrænset undtagelsen til statistikregistre.

Selv i tilfælde, hvor de registrerede har en relevant interesse i at kunne kontrollere oplysningerne om sig selv, kan der som tidligere nævnt foreligge sådanne modhensyn, at der enten ikke bør være egen-acces eller adgangen hertil bør modificeres.

Som eksempel på, at offentlige interesser bør kunne begrænse registerindsigten for den enkelte, kan nævnes registre, der oprettes af politiet i efterforskningsøjemed. Det vil skabe store vanskeligheder for efterforskningen i straffesager, hvis mistænkte til enhver tid kan få at vide, hvad politiet ved om de pågældende, eller muligvis få kendskab til efter hvilke principper politiet arbejder i den konkrete sag. Man kan her sige, at uskyldige menneskers interesse i at kontrollere, om de er registreret eller registreret med forkerte oplysninger, må vige for den offentlige interesse i at have en effektiv efterforskning i straffesager. Dette fører til, at der efter udvalgets opfattelse ikke bør være egen-acces til f.eks. specialregistre i rigsregistreturen (RR), hvis disse registre, som foreslået af udvalget, omfattes af loven. Den samme offentlige interesse knytter sig derimod f.eks. ikke til hovedregisteret i RR, der normalt kun indeholder de mere objektive straffeoplysninger, se afsnit 6.3.12., hvorfor der principielt ikke vil være noget til hinder for, at der indrømmes egen-acces hertil (med undtagelse for så vidt angår efterforskningsmæssige anmærkninger på hovedkortet), jfr. dog nedenfor om modifikationer i retten til indsigt som følge af andre hensyn (specielt ved ansættelsesforhold).

Også private interesser bør kunne medføre begrænsninger i princippet. Herved sigtes navnlig til hensynet til den registrerede selv, men det kan næppe afvises, at hensynet til andre private interesser i konkrete situationer kan føre til begrænsninger, f.eks. hvor oplysningerne om den registrerede samtidig har relation til personer, som står ham nær og hvor en åbenbaring af oplysningerne vil kunne være til skade for disse personer eller for forholdet mellem dem.

Det er navnlig ud fra to synsvinkler, at hensynet til den registrerede bør føre til begrænsninger. Klarest er dette vel i de tilfælde, hvor en meddelelse til ham vil være helbredsmæssigt skadelig. Det vil jævnligt kunne forekomme og må i sidste instans bero på en lægelig vurdering. Registerindsigten må derfor kunne modificeres. Der er i udvalget enighed om, at registerindsigten principielt også bør gælde for sygehusregistre og andre patientregistre, jfr. afsnit 7.9., men retten må modificeres dels ved at give mulighed for at meddele oplysningerne mundtligt, f.eks. ved en orientering fra den læge, der behandler eller tidligere har behandlet den registrerede, dels ved herunder at give mulighed for at undlade at omtale visse typer oplysninger f.eks. om sygdommens art, operative indgreb i detaljer osv.

Hensynet til den registrerede kan også gøre sig gældende mere indirekte derved, at en ubetinget ret for den registrerede til at få alle oplysninger, som en refleks - i hvert fald teoretisk - kan bevirke, at den registrerede presses til også at bruge sin ret i situationer, hvor det vil kunne skade ham. Der tænkes her navnlig på det forhold, at arbejdsgivere kan tænkes at ville udnytte retten ved før ansættelse at kræve, at ansøgeren fremskaffer udskrift fra diverse registre. Dette er f.eks. baggrunden for, at justitsministeriet i strafferegistercirkulæret har begrænset den registreredes adgang til egen straffeattest med alle registrede oplysninger, jfr. afsnit 3.6.11. I Sverige og Norge har man ingen ret til at få egen straffeattest.

Der er i udvalget enighed om, at denne ordning bør opretholdes. Noget tilsvarende vil kunne praktiseres for andre registre, såfremt der er grund til at tro, at en udskrift skal bruges til forevisning for trediemand (ansættelse eller andre kontraktsforhold) og at dette vil kunne skade den registrerede. Såfremt sådanne omstændigheder skønnes at foreligge bør man kunne anvende fremgangsmåden med mundtlig underretning som nævnt ovenfor. I sin yderste konsekvens kan man naturligvis hævde, at retten til at få kundskab om egne data dermed altid teoretisk vil kunne vise sig at være til skade for den registrerede, og at denne retssikkerhedsgaranti derfor nærmest er lige det modsatte. Der er dog intet i de hidtidige erfaringer, der tyder på, at denne form for misbrug eller bivirkning af retten, er særlig realistisk. Såfremt princippet om egen-acces mod forventning skulle vise sig at inde-

bære sådanne konsekvenser, som efter udvalgets opfattelse kan føles som integritetskrænkende, bør problemet straks tages op til fornyet overvejelse på grundlag af de nye erfaringer og med henblik på løsning ad lovgivningsvejen eller som et led i arbejds-markedsparternes almindelige forhandlinger.

Registerudvalget er klar over, at det ikke er muligt i en lovttekst præcist at løse alle spørgsmål omkring egen-acces-problemerne, som der er beskrevet ovenfor. Imidlertid er det efter udvalgets opfattelse nødvendigt at lovfæste registerindsigtsprincippet, og det er samtidig væsentligt at sikre at undtagelserne herfra ikke bliver for vage, idet dette ville medføre, at retsprincippet ikke bliver praktisabelt. Samtidig er der behov for at sikre en ensartet praksis på de områder, der ikke beror på konkrete, individuelle hensyn. Disse vanskeligheder imødegås efter udvalgets opfattelse bedst ved at give tilsynsmyndigheden kompetence til at afgøre alle tvivlsspørgsmål vedrørende de registreredes ret til oplysninger om sig selv. Når dette accepteres er det nærliggende at formulere reglerne om egen-acces i overensstemmelse med reglerne i offentlighedsloven om parterers adgang til dokumenter i sager vedrørende dem selv, jfr. offentlighedslovens § 10.

Udvalgets udkast til en lovregel herom er da også udformet i overensstemmelse med partsoffentlighedslovens § 10, men den går dog videre, idet der bør være adgang til at fastsætte generelle begrænsninger for særlige registre, jfr. ovenfor om strafferegistrene og rigsregistraturens specialregistre. Der henvises i øvrigt til udvalgets lovudkast §§ 14 og 15 samt bemærkningerne hertil.

7.6. Om videregivelse af oplysninger til private.

I afsnit 5«I» er nævnt, at offentlighedsloven ikke giver private borgere, erhvervsvirksomheder, organisationer m.v. nogen ret til at få oplysninger om enkeltpersoner fra offentlige myndigheders registre. På den anden side indeholder offentlighedsloven dog heller ikke et forbud mod at noget sådant sker. En myndighed kan nemlig give aktindsigt i videre omfang end den efter loven er forpligtet til. I relation til myndighedernes registre er denne retstilstand efter udvalgets opfattelse ikke tilfredsstillende. Det vil kunne føles krænkende, hvis oplysninger fra registrene ukontrolleret tilflyder den private sektor. Oplysnin-

gerne i registrene er ofte af meget personlig karakter, og den private sektor har normalt ikke nogen anerkendelsesværdig interesse i at få kendskab til oplysningerne. Der er med andre ord behov for at opstille "skodder", som forhindrer videregivelse til private, medmindre særlige grunde foreligger. Udgangspunktet bør således være, at registrerede oplysninger ikke må videregives til private. Det bør dog kun gælde oplysninger, der kan henføres til bestemte personer. Der må således være en fri adgang til at videregive - ja endog offentliggøre - statistiske oplysninger, når det sker i en form, der udelukker, at enkeltpersoner kan identificeres.

I en række situationer vil offentlige eller private interesser imidlertid føre til en fravigelse af hovedreglen. En nærmere afgrænsning af disse tilfælde bør efter udvalgets opfattelse søges foretaget i selve loven, selv om reglerne må få karakter af standardregler. En mere generel videregivelse af oplysninger kan navnlig tænkes i tilfælde, hvor private bistår ved løsning af vedkommende myndigheds opgaver, jfr. nedenfor. Videregivelse i konkrete tilfælde kan navnlig være begrundet i en "retlig interesse" hos modtageren eller andre anerkendelsesværdige private interesser, f.eks. sygdomsbehandling eller forskning, som foretages i den private sektors regie. Endelig bør det i et vist omfang anerkendes, at samtykke fra den registrerede giver adgang til at videregive oplysninger, jfr. nedenfor.

Det forekommer i vidt omfang her i landet, at offentlige myndigheder overlader deres registreringsopgaver til private virksomheder (edb-servicebureauer). Denne praksis har været anerkendt i mange år, og udvalget har allerede i sin første delbetænkning fra 1971, se afsnit 1.2., konfirmeret dette ved at fastsætte tavshedspligt for ansatte i virksomheder, der maskinelt opbevarer eller behandler oplysninger for det offentlige. Det ville være ugørligt for myndighederne selv at klare disse opgaver. Fremgangsmåden indebærer naturligvis, at de nævnte virksomheder vil få leveret alle oplysninger, der skal behandles. Den nødvendige sikring kan opnås gennem tavshedspligtbestemmelsen og navnlig ved at fastsætte fornødne sikkerhedskrav, jfr. afsnit 7.4. Udvalget anser det for selvfølgelig, at tilsynsmyndigheden også skal have adgang til disse virksomheders lokaler, maskiner, registre og programmer m.v., jfr. nærmere afsnit 7.11. om tilsynsmyndighedens

opgaver. Udvalget foreslår endvidere den begrænsning, at myndighederne kun må videregive oplysninger, der er nødvendige i virksomhedens arbejde for det offentlige. I forbindelse med indgåelse af aftaler om registerførelse bør vedkommende myndighed præcisere, hvad virksomheden må bruge oplysningerne til. I forlængelse heraf foreslås en regel, hvorefter oplysningerne ikke må benyttes til andre formål end angivet af vedkommende offentlige myndighed. Dette er en nødvendig forudsætning for, at den registeransvarlige - og også tilsynsmyndigheden - kan have den fornødne kontrol med oplysningernes anvendelse.

Bistand fra private virksomheder kan også have karakter af andet end varetagelse af registeropgaver. Efter kildeskatteloven påhviler det f.eks. arbejdsgivere at indeholde A-skat for de ansatte, og dette indebærer naturligvis, at virksomheder må have adgang til de ansattes skattekortoplysninger, og dette kan de efter loven få f.eks. ved levering af magnetbånd fra kildeskattedirektoratet med de relevante oplysninger, jfr. nærmere afsnit 6.3.2. Også for sådanne leverancer bør gælde, at virksomheden eller dennes servicebureau kun må benytte oplysningerne til dette bestemte formål. Hvis servicebureauet f.eks. tillige varetager edb-opgaver for et pengeinstitut, må oplysningerne ikke videregives til pengeinstituttet, f.eks. til brug ved vurdering af en låneansøgning fra den ansatte. Oplysning om den pågældendes nettoløn må dog naturligvis overføres til virksomhedens pengeinstitut og til den ansattes pengeinstitut, men "nettolønnen" er jo heller ikke en "oplysning", der stammer fra den offentlige myndigheds registre.

Videregivelse til private må også anerkendes i andre tilfælde, f.eks. må praktiserende læger kunne få oplysninger (epikriser) om deres patienter, og det er gammel tradition, at folkeregistrene kan give oplysninger om adresseændringer m.v. Til patientregistrene knytter sig en særlig problematik og dette gælder også for det centrale personregister og folkeregistrene. Disse registre behandles derfor særskilt i afsnit 7.8. og 7.9.

Det er ovenfor nævnt, at private personer og virksomheder i konkrete tilfælde kan have en retlig interesse i at få adgang til registeroplysninger. F.eks. vil en person, der har været impliceret i en trafikulykke og har aflæst modpartens registreringsnummer, men ikke fået kontakt med ham, have en væsentlig

interesse i at få modparten identificeret via motorregisteret, f.eks. med henblik på fremsættelse af erstatningskrav. Det samme gælder forsikringsselskaberne, jfr. afsnit 6.3.13. Det anførte eksempel volder ingen særlige problemer, idet motorregisterets oplysninger ikke er af særlig personlig karakter. Er der derimod tale om trediemands acces til et register med mere personlige oplysninger, er det ikke uden videre givet, at en retlig interesse hos trediemand bør føre til, at han kan få oplysninger fra registeret til brug i et konkret retsforhold. Der må foretages en afvejning af de modstridende interesser. Såfremt vedkommende kan godtgøre at have en sådan retlig interesse i at få de pågældende oplysninger, at denne klart overstiger hensynet til oplysningernes hemmeligholdelse, bør oplysningerne kunne meddeles. Dette kriterium er imidlertid ikke særlig præcist, og det er samtidig udvalgets opfattelse, at der er behov for at sikre, at afvejningen fører til ensartede resultater indenfor de forskellige grupper af tilfælde. Udvalget foreslår derfor, at afgørelsen af, om videregivelse af oplysninger til brug i konkrete retsforhold, skal træffes af tilsynsmyndigheden. Tilsynets godkendelser forudsættes ikke blot at kunne gives i enkeltstående tilfælde, men også efter omstændighederne i form af generelle tilladelser for bestemte registre til at videregive oplysninger til nærmere afgrænsede formål. Dette vil navnlig være praktisk for så vidt angår registre, der ligesom motorregisteret ikke indeholder oplysninger af særlig personlig karakter. Det er ikke hensigten ved godkendelseskravet at begrænse retsplejelovens regler om bevisførelse, jfr. f.eks. retsplejelovens § 170, stk. 2, hvorefter retten under visse betingelser kan pålægge læger at afgive vidneforklaring. Omvendt er det heller ikke meningen, at man ved en godkendelse skal kunne få adgang til oplysninger, om hvilke der ved lov er fastsat særlige tavshedsforskrifter. Sådanne tavshedsregler skal ikke kunne tilsidesættes ved en godkendelse fra tilsynet. Dette bør efter udvalgets opfattelse fremgå direkte af loven. Det forhold, at en oplysning er beskyttet af en særlig tavshedspligt betyder dog ikke, nødvendigvis, at oplysningen ingensinde kan videregives. Det vil bero på, om tavshedspligtreglen selv angiver undtagelser, jfr. nærmere afsnit 5.3.3.

Hensynet til forskningen vil også kunne bevirke, at der videregives oplysninger om enkelte personer fra myndighedernes re-

gistre. Den lægevidenskabelige forsknings behov for personoplysninger behandles nærmere i afsnit 7.8. Det vil jævnligt bero på ret tilfældige omstændigheder, om et forskningsprojekt løses i privat eller offentligt regie, og det vil være skadeligt set fra et samfundsmæssigt synspunkt generelt at afskære forskningsprojekter alene med den begrundelse, at de gennemføres på privat grundlag. På den anden side bør man ikke acceptere enhver videregivelse af oplysninger blot fordi formålet er forskning. Af sikkerhedsmæssige grunde må der endvidere være adgang til at fastsætte særlige vilkår om udnyttelsen af de videregivne oplysninger. Af disse grunde foreslår udvalget, at det skal tilkomme tilsynsmyndigheden at meddele tilladelse til, at oplysninger videregives til brug ved forskning på nærmere angivne vilkår.

7.6.1. Specielt om den registreredes samtykke til videregivelse.

Det er almindeligt anerkendt, at en persons samtykke til udlevering af oplysninger om ham bevirker, at den beskyttelse, der er hæftet ved oplysningerne f.eks. i kraft af særlige tavshedsregler, herved fjernes. Man kan med andre ord give afkald på denne beskyttelse. Hvor langt betydningen heraf rækker kan være mindre klart og er ikke udtrykt i nogen lovregel. Undertiden går man så vidt, at også et stiltiende samtykke anses at medføre, at oplysningerne kan videregives, jfr. nærmere afsnit 5.3.3. Samtykke spiller navnlig en rolle i relation til helbredsoplysninger og herunder specielt i forbindelse med tegning af livsforsikringer, men det kan også tænkes anvendt i andre situationer og vedrørende andre typer oplysninger.

Efter udvalgets opfattelse er der behov for at opretholde muligheden for via samtykke at kunne legalisere en videregivelse også i relation til edb-registrene, men man finder ikke, at den eksisterende retstilstand er fuldt betryggende. Dette skyldes flere forhold. For det første er selve rækkevidden af et samtykke usikker bl.a. på grund af formuleringen. Hertil kommer, at de personer, der bliver bedt om at give tilladelse til videregivelse, ofte ikke vil være i stand til at overskue konsekvenserne heraf. Det vil f.eks. ofte være tilfældet, hvis man i forbindelse med indlæggelse på sygehus beder om patientens samtykke til at videregive de lægelige oplysninger, der registreres om vedkommende. Også i andre situationer vil den registrerede kunne stå som den

svageste part og dermed mere eller mindre føle sig presset til at give tilladelsen. En særlig uvished ligger endvidere deri, at et samtykke kan virke langt frem i tiden. Selv om den registrerede har en fri adgang til at tilbagekalde tilladelsen, er der i udvalget enighed om, at der må stilles nærmere betingelser med hensyn til et samtykke, for at det kan anerkendes som videregivelsesgrundlag.

Udvalget foreslår for det første, at samtykke skal meddeles skriftligt. Det sikrer fornødent bevis, hvilket bl.a. er hensigtsmæssigt, når samtykke ikke afgives direkte overfor den registransvarlige myndighed. Endvidere udelukkes herved, at stiltiende samtykke kan påberåbes. For at præcisere rækkevidden af et samtykke og for at give den registrerede bedre muligheder for at overveje konsekvenserne, bør et samtykke efter udvalgets opfattelse indeholde oplysning om, hvilke typer oplysninger, der må videregives, til hvem dette må ske, og hvorledes oplysningerne må anvendes af den angivne modtager. Endelig foreslås det at begrænse samtykkevirkningen ved at foreskrive, at det bortfalder efter 1 års forløb.

Såfremt den registrerede af retlige eller andre grunde ikke selv kan handle, vil samtykke kunne afgives af den, der handler på hans vegne, f.eks. af forældremyndighedens indehaver eller anden nærtstående person, jfr. nærmere bemærkningerne til lovudkastets § 16.

En regel, hvorefter samtykke automatisk bortfalder efter 1 års forløb vil imidlertid ikke være en acceptabel løsning inden for bl.a. livsforsikringsbranchen.

I forbindelse med livs-, syge- og ulykkesforsikring vil der undertiden være behov for, at selskaberne indhenter helbredsoplysninger, og dette vil ikke kunne ske gennem en godkendelse fra tilsynsmyndigheden på baggrund af en vurdering af selskabets retlige interesse, idet denne regel, jfr. ovenfor, begrænses til tilfælde, hvor der ikke ved lov er fastsat særlige tavshedsforskrifter.

Spørgsmålet om helbredsoplysninger volder ingen særlige problemer ved forsikringens tegning, idet samtykkereglerne nævnt ovenfor vil være fyldestgørende. I praksis er det i øvrigt således, at selskaberne som hovedregel nøjes med forsikringstagerens egne helbredsoplysninger. Lægeerklæring kræves for øjeblikket normalt

ved livsforsikringer på 200.000 kr. og derover og ved invaliditetsforsikringer, hvis årlige udbetaling er 30.000 kr. og derover. I tilfælde, hvor oplysningerne giver anledning til tvivl, overgives sagen (ansøgningen med bilag) til bedømmelse af selskabets læge. I tilslutning hertil kan det komme på tale at indhente supplerende oplysninger f.eks. fra et hospital, hvor forsikringstageren har været indlagt, men denne situation kan dækkes ved normalt 1-årigt samtykke. Under forsikringens løbetid vil der normalt ikke blive tale om at indhente supplerende helbredsoplysninger. Efter forsikringsbegivenhedens indtræden vil der i særlige tilfælde kunne være behov for at foretage særlig efterforskning og fremskaffe helbredsoplysninger fra tiden forud, og dette vil ikke være dækket af et samtykke, som normalt vil være udløbet længe forinden. Særlig efterforskning anvendes kun i ganske få sager. Efter det for udvalget oplyste anvendes det således årligt kun i ca. 25 tilfælde ud af ialt ca. 7.000 årlige udbetalinger. Ved invaliditets- og ulykkesudbetalinger er tallet ca. 50 ud af 75.000 årlige udbetalinger. Hvis man imidlertid ikke giver selskaberne en mulighed for i disse særlige tilfælde at få helbredsoplysninger er konsekvensen, at selskaberne tvinges ind i en retssag, som de registrerede eller de efterladte gennemsnitligt heller ikke er interesseret i. På den anden side bør det heller ikke være således, at forsikringsselskaberne har umiddelbar acces til hospitalsinformationerne, idet dette ville kunne udnyttes på en sådan måde, at bevisbyrden i mange tilfælde vælttes over på de efterladte, hvilket ikke er acceptabelt. Udvalget foreslår derfor, at problemet løses ved at give tilsynsmyndigheden mulighed for at fastsætte regler om, at samtykke i særlige tilfælde bevarer sin gyldighed ud over 1-års perioden. Denne regel skal således navnlig tage sigte på at opretholde hidtidig praksis med hensyn til samtykke-virkninger, f.eks. indenfor livsforsikringsaftaler og lignende.

7.7. Om udveksling af oplysninger mellem offentlige myndigheder.

Oplysninger, der ikke kan henføres til bestemte personer, f.eks. statistisk bearbejdede oplysninger, bør naturligvis frit kunne udveksles mellem offentlige myndigheder ligesom statistiske oplysninger må videregives til den private sektor. Behovet for begrænsninger fremkommer først i og med at oplysningerne hæftes

på de enkelte individer. I det foregående afsnit om videregivelse til private har udvalget opstillet en række regler, der skal virke som "skodder" for registrene, således at oplysningerne herfra ikke uden videre tilflyder den private sektor. Nogle af reglerne har karakter af standarder, og det har derfor i et vist omfang været nødvendigt at supplere reglerne med en adgang for tilsynsmyndigheden til at fastsætte mere konkrete forskrifter bl.a. gennem regler om tilsynets godkendelse i visse tilfælde.

Problemstillingen omkring udveksling af oplysninger mellem offentlige myndigheder er vel ikke principielt forskellig, men der er dog meget væsentlige forskelle: En række basisoplysninger anvendes således af stort set alle myndigheder. Det gælder f.eks. CPR-data. Endvidere forudsætter den administrative struktur, at bestemte typer oplysninger anvendes af en række andre myndigheder foruden den registeransvarlige myndighed. Det gælder f.eks. kilde-skatte-systemets oplysninger. Hertil kommer, at forskellige myndigheder ved lov er pålagt oplysningspligt overfor visse andre myndigheder, se afsnit 5.4. Forvaltningens struktur afspejler, at vi lever i et stærkt integreret samfund, hvor udveksling af oplysninger i mange tilfælde er nødvendigt, for at samfundsmaskineriet overhovedet kan fungere i sin nuværende form. Disse forhold indebærer på den ene side, at der er grænser for, hvor restriktiv man kan være på dette område og på den anden side, at der er behov for en særlig kontrol med, at integrationen ikke går ud over det nødvendige og dermed øger risikoen for misbrug unødigt. Dette kan imødegås dels ved at opstille begrænsninger med hensyn til hvilke typer oplysninger de enkelte myndigheder må indsamle og registrere, jfr. afsnit 7.4., dels ved at være særlig opmærksom overfor fænomenet samkøring (sammenkobling) af registre. Problemerne omkring samkøring behandles særskilt nedenfor i afsnit 7.7.1.

Det er ovenfor i afsnit 5.3.3. og i indledningen af afsnit 7 nævnt, at de eksisterende retsregler, herunder navnlig tavshedspligtbestemmelserne, delvis kommer til kort ved løsning af spørgsmålet om videregivelse af oplysninger fra én myndighed til en anden, og at man i forvaltningsretlig praksis snarere opererer med et princip, hvorefter de offentlige myndigheder skal "række hinanden hånden". Udvalget kan tiltræde dette princip, men finder - navnlig i relation til registreringsaktiviteterne - at der er be-

hov for at søge en præcisering gennem formulering af mere eksakte regler, omend disse også må få karakter af standardregler. Dette indebærer nemlig den lovtekniske fordel - som også er en fordel set fra et retssikkerhedssynspunkt - at man samtidig lettere kan indsnævre de mere problemfyldte situationer og derved samtidig supplere reglerne ved at give tilsynsmyndigheden kompetence til at gribe ind i særlige situationer.

Reglerne må imidlertid for det første sikre, at oplysninger kan videregives til andre offentlige myndigheder i det omfang oplysningspligt er fastsat ved lov, jfr. herved afsnit 5.4. med deri nævnte eksempler. Endvidere må oplysningerne kunne videregives til andre myndigheder, såfremt oplysningerne har væsentlig betydning i vedkommende myndigheds virksomhed. Herved hjemles f.eks. videregivelse af CPR-data til alle myndigheder, kildekatteoplysninger til de myndigheder, der er medaktører i kildekatteordningen, se afsnit 6.3.2.

I nogle tilfælde kan en videregivelse af teknisk-økonomiske grunde omfatte data, der strengt taget ikke er "væsentlige" på leveringstidspunktet. F.eks. har det centrale personregisters leverancer ofte karakter af standarder, hvilket betyder, at modtagerne måske får oplysninger, som ikke på leveringstidspunktet er nødvendige. Der er i udvalget enighed om, at en sådan videregivelse godt må omfatte for tiden "uaktuelle personer", men videregivelsen må ikke omfatte særlige datatyper, som er irrelevante for modtagerens virksomhed.

Bestemmelsen vil også give mulighed for at videregive oplysninger i forskningsøjemed, f.eks. til et forskningsprojekt ved socialforskningsinstituttet eller på en læreanstalt. Endvidere må oplysninger kunne videregives, hvis de har væsentlig betydning for en afgørelse, som vedkommende myndighed skal træffe. Der sigtes herved til videregivelse af bestemte typer oplysninger vedrørende enkelte personer. F.eks. må et amt til brug ved fastsættelse af underholdsbidrag kunne rekvirere indtægtsoplysninger for parterne hos skattevæsenet. I sådanne tilfælde vil reglen stort set være et sidestykke til reglerne om privates retlige interesse, nævnt ovenfor i afsnit 7.6.

Efter udvalgets opfattelse må ovennævnte regler dog undergives visse begrænsninger. Der ses således ikke at være grund til at lade reglerne få den virkning, at de "ophæver" de særlige

tavshedspligtbestemmelser. Disse bør slå igennem med den virkning, at spørgsmålet om videregivelse af sådanne oplysninger, f.eks. helbredsoplysninger fra et patientregister, må bedømmes efter tavshedspligtbestemmelsens udformning. Om en lægelig oplysning kan videregives til brug ved en konkret administrativ afgørelse, må således bero på, om dette er et led i en "berettiget varetagelse af en andens tarv", jfr. lægelovens § 9, se afsnit 5.3.2. og 5.3.3. Videregivelse af helbredsoplysninger i behandlings- og forskningsøjemed har udvalget fundet nødvendigt at regulere mere detailleret, jfr. nedenfor afsnit 7.9.

Også på andre måder bør de generelle regler nævnt ovenfor imidlertid kunne begrænses eller indskrænkes. Reglerne skal dække et så bredt spektrum, at det i dag næppe er muligt at overskue alle konsekvenser. Udvalget foreslår derfor, at tilsynsmyndigheden skal kunne gribe ind og fastsætte begrænsninger, d.v.s. tilsynsmyndigheden skal ikke blot kunne fastsætte vilkår, der har karakter af en præcisering af lovteksten, men den skal eventuelt også kunne forbyde en udveksling af oplysninger, som ellers ville være hjemlet ved reglerne.

Såvel ved udveksling af oplysninger mellem offentlige myndigheder som ved videregivelse af oplysninger til private bør der være mulighed for at fastsætte gebyrer. Udveksling af oplysninger rejser særlige spørgsmål, når det får karakter af samkøring af registre eller sammenkobling af registeroplysninger. Dette omtales nedenfor.

7.7.I. Om samkøring (sammenkobling af registeroplysninger).

Edb-teknikken gør det muligt hurtigt, og på en systematisk måde, at sammenkoble oplysninger om de enkelte registrerede personer. Denne sammenkobling kan være motiveret af to forskellige forhold:

- teknisk rationaliseringsmæssige hensyn; eller
- et ønske om at tilvejebringe andre oplysninger eller nye sammenhænge på grundlag af adskilte registreringer.

Den hidtidige anvendelse af edb-teknikken på det administrative område har i væsentlig grad været karakteriseret ved, at adskilte administrative procedurer er blevet omlagt direkte til enkeltstående, af hinanden uafhængige edb-løsninger. Resultatet er, at den dobbeltregistrering, som kendetegner de manuelle

systemer, genfindes i mange af de nuværende edb-systemer. Som et eksempel på omfanget af denne dobbeltregistrering kan det nævnes, at den enkelte borger i en typisk kommune i gennemsnit er registreret i mere end 30 forskellige registre, der alle må ajourføres hvert for sig ved ændringer i de mere grundlæggende data, f.eks. ved adresseændringer. Det kan konstateres, at der er meget store rationaliseringsgevinster at hente ved en reduktion af denne dobbeltregistrering.

På denne baggrund søges de eksisterende edb-løsninger mange steder omlagt, således at de data, der er ens i de forskellige systemer, udskilles fra disse og samles i et enkelt fællesregister, ofte betegnet en database, der er tilgængelig for de enkelte systemer.

Ud over den umiddelbare rationaliseringsgevinst ved reduktion af dobbeltregistrering indebærer denne form for samkørte registre - bl.a. i kraft af deres større aktualitet - et mere pålideligt datagrundlag, og giver de autoriserede brugere i det "manuelle system" en nemmere adgang til data.

Som ovenfor nævnt kan samkøring af registre også have til formål at tilvejebringe andre oplysninger på grundlag af hidtil adskilte registreringer. Der kan for det første være tale om at gøre eksisterende oplysninger tilgængelige i nye sammenhænge. Der er dog i sådanne tilfælde behov for foranstaltninger til sikring mod misbrug. Eksempelvis vil det i almindelighed være angribeligt at sammenholde f.eks. oplysninger fra patientregistre, socialregistre eller strafferegistre forud for stillingtagen til ansættelse af nye medarbejdere. For det andet kan der være tale om at kombinere oplysninger fra forskellige registre, således at kombinationen af oplysninger giver et mere detailleret billede af enkeltindivider, som ikke kan udledes af registrene hver for sig. Man kunne f.eks. tænke sig, at en samkøring af skatte-, moms- og socialregistre kan vise forhold om enkeltindivider, som ikke kan aflæses af de enkelte registre.

Det er de sidstnævnte former for samkøring, der kan være betænkelige ud fra en privatrettighedsbetragtning, idet resultatet kan få karakter af en unødig dataophobning, som vil være særlig risikofyldt, hvis oplysningerne lagres i store integrerede databanker. Det er formentlig netop sådanne muligheder, der ligger bag frygten for edb-systemerne. Det opleves på den måde, at man

lever under et system, hvor "Big Brother" kontrollerer enhver aktivitet. Holdningen er stærkt følelsesbetonet, men er ikke af den grund uvæsentlig. Det er nemlig også i disse problemstillinger, at man klarest kan erkende den egentlige konflikt mellem individet og datasystemerne. Efter udvalgets opfattelse er det derfor velbegrundet, at vie disse problemer en særlig opmærksomhed. Det er allerede nævnt (se afsnit 7.4.), at der bør opstilles begrænsninger med hensyn til hvilke typer oplysninger de enkelte myndigheder må indsamle og registrere. Disse regler skal netop modvirke en unødigt dataophobning. Imidlertid yder reglerne ikke en tilstrækkelig beskyttelse, idet de primært sigter på problemerne i relation til statsforvaltningens administrative registre. Hertil kommer, at der i forsknings- eller planlægningsøjemed i videre omfang kan være behov for at sammenstille oplysninger fra forskellige registre for herved at få belyst sammenhænge mellem de forskellige typer oplysninger, noget der kun vil være begrænset mulighed for under manuelle systemer. F.eks. kan det have interesse at undersøge, om der kan påvises en sammenhæng mellem visse sygdomme hos befolkningen og befolkningens geografiske eller sociale placering.

Sammenkobling af oplysninger vil - foruden af reglerne om hvilke oplysninger der må indsamles og registreres - normalt også være omfattet af de ovennævnte regler om udveksling af oplysninger mellem offentlige myndigheder, men disse regler kan heller ikke i tilstrækkelig grad tage hensyn til de særlige risici, som en samkøring indebærer.

Udvalget anser det derfor for nødvendigt at sikre en særlig kontrol med visse former for systemkoblinger, og dette foreslås gennemført ved et krav om anmeldelse til tilsynsmyndigheden kombineret med en adgang for tilsynet til at fastsætte særlige vilkår for samkørselen.

Der er imidlertid ikke grund til at føre kontrol med enhver form for samkøring. Sker dette udelukkende med det formål at foretage statistiske uddrag vil der ikke være behov for særlige sikkerhedsforanstaltninger ud over de normale for registeret fastsatte regler. Der dannes her så at sige ikke et produkt, der kan indebære en privatlivskrænkelser. Der vil heller ikke være grund til særlig opmærksomhed, hvis samkøringen kun omfatter samme typer oplysninger, hvilket vil være tilfældet ved samkøring af

registre med samme formål. De situationer, der rejser særlige problemer, foreligger derimod ved samkørsel mellem registre, der er oparbejdet med henblik på varetagelse af forskellige opgaver. Det er i sådanne tilfælde, at der bliver mulighed for at få en mere komplet beskrivelse af personen, f.eks. ved at sammenstille sociale og helbredsmæssige oplysninger med straffeoplysninger.

Den nærmere afgrænsning af de tilfælde, der kræver anmeldelse, kan give anledning til nogen tvivl, bl.a. fordi begrebet samkørsel næppe kan defineres helt entydigt, ligesom det kan diskuteres, hvornår to registre kan siges at være oparbejdet med henblik på varetagelse af forskellige opgaver. Det afgørende vil være, om der ved transaktionen dannes et nyt register, som indeholder andre datatyper end de oprindelige registre. Således vil de sædvanlige ajourføringer, der foretages ved leverancer fra det centrale personregister ikke kræve anmeldelse. Det må overlades til tilsynsmyndigheden at afstikke mere præcise grænser gennem sin praksis.

7.8. Særligt om det centrale personregister.

Det centrale personregister (CPR), der indeholder almindelige folkeregisteroplysninger om hele befolkningen, er føderegister for de fleste edb-registre i den offentlige sektor. CPR har derimod ikke hidtil leveret oplysninger til den private sektor, der har været henvist til at få oplysningerne fra folkeregistrene, jfr. nærmere afsnit 6.3.1., herunder navnlig 6.3.1.4.

Reglerne om folkeregistrenes videregivelse af oplysninger til private findes i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 5 af 5. januar 1973 om folkeregistre §§ 12-16. Herefter kan private personer m.v., der kan identificere en bestemt person overfor folkeregisteret, altid få oplysning om en anden persons fulde navn og adresse, medmindre denne er beskyttet, se herom afsnit 6.3.1. Endvidere kan gives oplysninger om eventuel tilflytningskommune eller om, at vedkommende er død, udvandret af landet eller er forsvundet. Andre oplysninger fra folkeregisteret kan kun meddeles, hvis spørgeren kan godtgøre en retlig interesse i oplysningerne. Folkeregisteret kan dog aldrig give oplysning om personnummeret. Folkeregisteret kan forlange et gebyr på 8 kr. for hver person, der spørges på. Gebyret giver dog langtfrå dækning for de administrative udgifter, der er forbundet med ordningen.

I det omfang CPR, der indeholder samme oplysninger som folkeregistrene, teknisk har mulighed for let at udskrive de samme oplysninger, vil det på længere sigt kunne indebære en vis besparelse at gennemføre en sådan ordning, som også vil være hensigtsmæssig i tilfælde, hvor den efterspurgtes opholdskommune er ukendt. Udvalget har nærmere overvejet dette spørgsmål, og der er enighed om at åbne op for, at private får adgang til mod gebyr at rekvirere oplysninger fra CPR i samme omfang som fra folkeregistrene, d.v.s. adresse m.v., men ikke personnummer. Udvalget finder endvidere, at der bør være adgang til også at oplyse den pågaeldendes stilling samt give meddelelse om, hvorvidt vedkommende er umyndiggjort. Umyndiggørelsesinstituttets formål er netop at advare omverdenen om, at en person ikke gyldigt kan disponere over sine ejendele og indgå formueretlige retshandler. Umyndiggørelser skal tinglyses og er således i forvejen offentliggjort. Såvel den ubetingede ret til at få navn og adresse m.v. som den adgang til yderligere oplysninger, der er betinget af en retlig interesse i oplysningerne, forudsætter imidlertid at der er tale om besvarelse af enkeltforespørgsler, d.v.s. forespørgsler, der kun omfatter en enkelt eller nogle få personer. Så længe denne forudsætning opretholdes, har erhvervslivet næppe større interesse i at kunne benytte adgangen til oplysninger fra CPR frem for fra folkeregistrene. Det vil derimod indebære store fordele for virksomheder m.v., hvis oplysningerne kan leveres som masseoplysninger, f.eks. på magnetbånd. Herved vil private få mulighed for løbende ajourføring af deres egne edb-registres basisoplysninger.

Erhvervslivets interesse er normalt koncentreret om at få adgang til adresseringsoplysninger (adresseringsnavn og adresse) og få mulighed for en sikker vedligeholdelse af deres registre gennem oplysninger som nævnt ovenfor (flytning, død, udvandring og forsvinden). En ordning som skitseret vil medføre en væsentlig lettelse for virksomhederne, som opnår en mere rationel, d.v.s. hurtigere, billigere og mere sikker vedligeholdelse af registrene, men vil også være en fordel for borgerne, som kan undgå at meddele adresseændringer. Også det offentlige vil drage fordel af ordningen. Dansk databehandlingsforening har overfor udvalget oplyst, at formentlig mindst en trediedel af samtlige adresseændringer til private registre i dag meddeles i form af

returforsendelser, som af postvæsenet er påført nye adresseoplysninger, hvilket naturligvis er omkostningskrævende for postvæsenet. Post- og telegrafvæsenet har meddelt udvalget, at øget brug af CPR til adressering af postforsendelser vil medføre et fald i antallet af uanbringelige forsendelser og dermed en nedsættelse af de betydelige omkostninger, der er forbundet med behandlingen af disse forsendelser. Den rationalisering, som var formålet med CPR kan med andre ord udvides til også at omfatte den private sektor, og det er udvalgets opfattelse, at dette bør ske i det omfang, det ikke vil stride mod borgernes legitime interesser.

Af disse grunde foreslår udvalget, at der skabes mulighed for, at erhvervsvirksomheder kan rekvirere grundoplysningerne (d.v.s. navn, adresse, stilling, død, udvandring, forsvinden og umyndiggørelse) som masseudtræk fra CPR i begrænset omfang. Ordningen må imidlertid forudsætte, at de nedenfor anførte betingelser er opfyldt, idet de i tilstrækkelig grad varetager hensynet til de registrerede, som her er landets hele befolkning. Man bør således ikke åbne mere end hvad der er nødvendigt for at tilfredsstille det behov, som er illustreret ovenfor. Det er således udvalgets opfattelse, at der ikke - som f.eks. i Sverige - bør være adgang til mod betaling at rekvirere kopier af hele CPR eller dele heraf, som omfatter en større ikke konkret identificeret kreds af personer. En virksomhed må derfor forud overfor CPR kunne identificere de enkelte personer, der spørges på, f.eks. ved angivelse af navn og adresse eller personnummer. Herved vil man - sammenholdt med de andre betingelser - kunne forhindre, at erhvervslivet etablerer et eller flere egne CPR-føderegistre, hvilket kun kan forøge risikoen for, at der registreres ukorrekte data. Dette synspunkt har været stærkt fremme i Sverige som argument for at få ét CPR-system, der skal virke som føderegister for såvel offentlige myndigheder som private virksomheder. Adgangen til masseoplysninger fra CPR må imidlertid begrænses yderligere. Efter udvalgets mening bør det således være en betingelse, at oplysningerne (typisk a.jourføringsdata) kun kan fås til brug i konkrete retsforhold og ikke til etablering af relationer, som ikke eksisterer i forvejen. En virksomhed kan således få ajourført deres registre over ansatte, kunder, leverandører m.v. i henseende til disses navn og adresse m.v. Derimod vil en virksomhed ikke kunne rekvirere oplysninger om præsumptive kunder

m.v. Et forsikringsselskab kan f.eks. ikke få oplysninger om navn og adresse på personer (alle husejere etc.), som de måtte ønske at rette henvendelse til med henblik på forsikringstegning. På samme måde kan et adresseringsbureau heller ikke få ajourført deres registre, f.eks. over bagere og revisorer, som de har oparbejdet med henblik på at kunne udsende reklamer til for andre. Bureauerne kan nemlig ikke siges at have etableret et konkret retsforhold til de registrerede. Betingelsen vil med andre ord være med til at forhindre en alt for voldsom og uopfordret reklamemæssig påvirkning, jfr. herved bemsirkninger om "social-manipulation" i afsnit 2 og den af udvalget i delbetænkningen om private registre side 55 foreslåede regel, hvorefter enhver kan forlange at blive slettet i et adresserings-bureaus registre.

Efter udvalgets opfattelse bør der endvidere opstilles den begrænsning, at oplysningerne ikke må videregives (sælges) til andre private personer og virksomheder m.v. Uden et sådant forbehold vil det ikke være muligt at styre udviklingen. En forudsætning herfor er, at adgangen til at få oplysninger fra CPR ikke formuleres som en ret for den enkelte virksomhed, men kun som en mulighed, der må bero på en aftale mellem CPR og vedkommende virksomhed - en aftale, som må kunne tilbagekaldes af CPR, og hvorved der kan opstilles de nødvendige sikkerhedskrav med hensyn til opbevaring, behandling og destruktion af oplysninger, som det centrale personregister anser for nødvendige.

Udvalgets ovennævnte forslag har kun større betydning for den private sektor og dermed indirekte for den offentlige sektor, hvis løbende ajourføringer og andre opdateringer kan ske maskinelt. For at dette kan ske, er det som regel nødvendigt at benytte personnummeret. Spørgsmålet om den private sektors adgang til at få nummeret hos det offentlige kommer man derfor ikke uden om at tage stilling til.

CPR-nummerets oplysninger er der efter udvalgets opfattelse ikke i sig selv grund til at give en særlig beskyttelse. Personnummeret giver oplysning om personens fødselsdag, d.v.s. dato, måned og år - samt vedkommendes køn (det sidste ciffer i det samlede nummer, jfr. afsnit 6.3.1.2.). Det kan ikke være samfundets opgave at hemmeligholde disse basale data. Oplysningerne er endvidere karakteriseret ved at være gyldige eller rigtige hele tiden - dog tildeles der nyt personnummer, dersom dette viser sig ikke

at stemme med vedkommendes fødselsdag eller køn. Interessen for personnummeret er da heller ikke blot knyttet til disse oplysninger men snarere dertil, at personnummeret er en entydig identifikation, som i kraft af denne egenskab er særdeles velegnet som registernøgle - som det faste punkt der forhindrer forveksling og samtidig giver en bekvem indgangsnøgle til andre personregistre. Der er således knyttet både positive og negative virkninger til en privat anvendelse af nummeret. De positive sider er bl.a. illustreret gennem den ovenfor nævnte argumentation, hvorefter man kan få mere fejlfri oplysninger. Men også forvekslingssynspunktet kan i særlige tilfælde spille en afgørende rolle. Således har den svenske datainspektion - netop med henblik på at forhindre forveksling - stillet krav om, at Systembolagets register over alkoholmisbrugere indeholder CPR-nummer. Den negative side er naturligvis, at man herved populært sagt udleverer "nøglen" til registrene. Netop denne forenklede problemstilling har været medvirkende til forestillingen om, at der virkelig er tale om en nøgle i traditionel forstand, således at man herved umiddelbart får adgang til at tappe alle registre. De sikkerhedsmæssige krav, jfr. afsnit 7.4.1., medfører imidlertid, at dette ingenlunde er tilfældet. Endvidere gælder, at misbrugsrisikoen står og falder med, om der er adgang for virksomheder osv. til at få og bruge oplysninger fra myndighedernes andre og mere sensitive registre. I Danmark har man ikke et så vidtgående offentlighedsprincip, og det er i overensstemmelse med registerudvalgets holdning. Hertil kommer, at udvalget har foreslået, at der ved en lovgivning skabes "skodder", som kan holde de offentlige registre i øvrigt lukkede for den private sektor. Under disse omstændigheder anser udvalget det for acceptabelt at imødekomme erhvervslivets rationaliseringsønsker - som er på linie med det offentliges ønske om rationalisering, som var årsag til CPR-nummerets indførelse. Man vil derfor foreslå, at virksomheder - men ikke enkelte private borgere - som led i den ovenfor nævnte aftale også kan få oplyst CPR-nummeret, hvis virksomheden i øvrigt kan opfylde betingelserne nævnt ovenfor om forudgående identifikation og om konkret retlig relation.

I vurderingen er også indgået, at debatten om privatlivets fred ofte er blevet ført på en ensidig og meget følelsesbetonet måde. Man har blot "kastet nøglen på bordet" uden samtidig reelt

at redegøre for problemerne. Det kan bl.a. skyldes, at ingen har kunnet give tilfredsstillende svar på spørgsmålene, fordi en datalov ikke eksisterede eller var nærmere planlagt. Det er således udvalgets håb, at denne betænkning foruden en snarlig lovgivning vil være med til at forbedre debatten.

Der er i udvalget enighed om, at de anførte regler om udnyttelsen af CPR bør vedtages i lovform, og man har fundet det naturligt at foreslå bestemmelserne optaget i den generelle registerlov, idet der er tale om samfundets helt grundlæggende personregister. Indenrigsministeriets repræsentant i udvalget har dog ment, at bestemmelserne bl.a. af lovtekniske grunde mere naturligt hører hjemme i folkeregisterloven, der også omhandler driften og udnyttelsen af det centrale personregister. Herved undgår man, at lovbestemmelserne om CPR er delt i to forskellige love. Folkeregisterloven skal formentlig ændres i alle tilfælde i kraft af de foreslåede regler om CPR.

7.9. Særligt om patientregistre.

Helbredsoplysninger hører til den gruppe rent personlige oplysninger, som de registrerede kan kræve omgærdet med den størst mulige sikkerhed. På den anden side er der et særligt behov for at disse oplysninger hurtigt kan udnyttes. Det vil f.eks. være tilfældet i en behandlingssituation, hvor videregivelsen typisk sker i den registreredes (patientens) egen interesse. Endvidere er det samfundsmæssigt overordentligt værdifuldt at kunne udnytte oplysningerne i forskningsøjemed og til planlægning. På dette grundlag - d.v.s. de delvis modstridende interesser og den store almene betydning, der er knyttet til disse registre - har udvalget anset det for en væsentlig opgave at foreslå en nærmere regulering af patientregistrene. En medvirkende årsag hertil har endvidere været, at lægelovens tavshedsforskrifter, se afsnit 5.3.2. og 5.3.3., næppe i tilstrækkelig grad regulerer en videregående og til tider automatisk anvendelse af oplysningerne. Endelig kan nævnes, at den eksisterende ordning - hvorefter visse større patientregistre føres i privat regie - helt naturligt har påkaldt sig udvalgets opmærksomhed. Der henvises herved navnlig til bemærkningerne i afsnit 7.3.3., hvor det er foreslået at visse edb-registre med patientoplysninger hos ikke-offentlige myndigheder skal omfattes af loven, se også afsnit 7.3.2., hvor det er anført,

at også de manuelle registre, der danner grundlag for vedkommende edb-registre, f.eks. cancerregisterets manuelle kartotek og det psykiatriske centralregisters epikriseregister, bør omfattes af loven.

Der findes to principielt forskellige typer patientregistre. Den ene er illustreret gennem beskrivelsen i afsnit 6.3.6. af et hospitalsinformationssystem og kan kort karakteriseres som et sygehusjournalregister overført til edb under udeladen af journalernes "interne" stof, jfr. nedenfor om forskellen mellem journalindholdet og edb-registrenes indhold. Sådanne registre er afgrænset - ikke ved sygdommenes karakter - men ved den personkreds, som de omfatter, d.v.s. tidligere og nuværende patienter, normalt bosat indenfor et afgrænset geografisk område. Registrenes primære formål er sygehusbehandling, men systemerne forudsættes også at skulle kunne udnyttes til forskning og planlægning.

Den anden type registre kan karakteriseres som specialregistre over personer, der lider eller har lidt af en bestemt sygdom. De er til gengæld ofte landsdækkende. I modsætning til sygehusregistrene har deres primærformål hidtil været forskning. Det gælder bl.a. de i afsnit 6.3.7.-9. nævnte registre. F.eks. var for det psykiatriske centralregister behandlingsøjemedet ikke en primæropgave i starten, men dette formål var systemets økonomiske grundlag.

Sammenfattende kan fastslås, at registrenes formål er sygdomsbehandling og/eller lægevidenskabelig forskning. Begge formål påvirker naturligvis hinanden, og samtidig er disse formål prioriteret højt i det moderne velfærdssamfund. Udviklingen vil bremses, hvis man gennem restriktive retsregler forbyder anvendelsen af den moderne teknik på dette område. Efter udvalgets opfattelse er der heller ikke trang til at benytte så drastisk et middel, og det er også tvivlsomt, om man herved vil opnå en væsentlig bedre beskyttelse af individet. Oplysningerne findes jo i forvejen og helbredsoplysninger vil selv i en "edb-løs" tid blive registreret manuelt. Hertil kommer, at edb-teknikken som nævnt i afsnit 7.4.1. indebærer mere effektive sikringsforanstaltninger end manuelle systemer.

Når dette er sagt skal på den anden side også fremhæves, at det synes muligt at opstille regler, som begrænser udnyttelsen ret effektivt, men som dog samtidigt kan imødekomme hensynet til

en effektiv og korrekt sygdomsbehandling og en højt udviklet forskning.

Om brug af helbredsoplysninger i forbindelse med offentlige myndigheders administrative opgaver, henvises til afsnit 7.7.

At oplysninger kan videregives i behandlingsøjemed må være i den registreredes egen interesse. Der tænkes her på fortsat behandling hos praktiserende læger eller anden lægelig behandling på de offentlige sygehuse m.v. For behandlingssituationen er det ikke muligt at angive begrænsninger med hensyn til, hvilke oplysninger der må videregives fra registeret, cfr. nedenfor vedrørende forskning. Udvalget finder derimod, at der bør være den begrænsning, at kun læger m.v., der i henhold til lov har særlig tavshedspligt, bør have adgang til oplysningerne. Enhver kan for så vidt slå sig ned som sygdomsbehandler, og det bør ikke automatisk medføre acces til oplysningerne. Konsekvensen er f.eks., at en privat psykologklinik ikke vil kunne rekvirere oplysninger fra registrene, hvilket heller ikke bør være tilfældet. Udvalgets konklusion er derfor, at der kan videregives oplysninger til den registreredes egen læge og til andre læger m.v., som ved lov er omfattet af særlige bestemmelser om tavshedspligt og som har den pågældende person i behandling.

I særlige tilfælde vil kunne tænkes at være registreret oplysninger ikke blot om vedkommende selv, men også om andre personer, f.eks. om den registreredes pårørende. Efter udvalgets opfattelse tilsiger behandlingshensynet, at det også bør være muligt at videregive sådanne oplysninger.

Videregivelse i forskningsøjemed har ikke en tilsvarende umiddelbar egen-interesse for den registrerede. Det er derfor ønskeligt at søge en nærmere begrænsning af disse tilfælde. En formulering af særlige kvalifikationskrav med hensyn til en forskningsopgave som forudsætning for, at videregivelse lovligt kan finde sted, er næppe en farbar vej, men det må dog altid være en betingelse, at der foreligger et konkret forskningsprojekt. Endvidere bør en videregivelse uden kontrol, d.v.s. uden godkendelse fra en offentlig myndighed (tilsynsmyndigheden eller Sundhedsstyrelsen), forudsætte, at der kun er tale om videregivelse til læger af visse basisoplysninger som identifikationsoplysninger, diagnoser og behandlingsdata m.v. Videregivelse i videre omfang til lægevidenskabelige forskningsprojekter og til andre, f.eks. sociale forskningsprojekter, omtales nedenfor.

For løsning af en videnskabelig opgave vil det navnlig indenfor lægevidenskaben ofte være nødvendigt at gennemføre såkaldte "follow-up" undersøgelser, hvor der efterfølgende rettes henvendelse til tidligere patienter for at konstatere sygdomsforløbet m.v. Det giver anledning til særlige overvejelser, idet sådanne henvendelser kan virke meget generende og være til direkte skade, f.eks. hvis patienten ikke i forvejen har kendskab til sygdommens nærmere karakter. Der er derfor behov for at indføje et kontrollerende mellemlid, som er i stand til at varetage de registreredes interesser. Udvalget har overvejet forskellige løsninger af problemet. Hverken Sundhedsstyrelsen eller den tilsynsmyndighed, der foreslås oprettet ved udvalgets lovudkast, vil være egnet til at klare denne opgave, da man vil savne konkret viden om de implicerede patienter. Registeret eller den registeransvarlige myndighed vil vel i nogle tilfælde være egnet hertil, men for de store systemer må det utvivlsomt være nødvendigt for at opnå en for de registrerede tilfredsstillende beskyttelse at indhente udtalelser fra de læger, der har behandlet de enkelte registrerede. Udvalget foreslår derfor, at efterfølgende henvendelse til de registrerede kun må ske i det omfang de læger, der har behandlet de pågældende, giver tilladelse hertil. Dette svarer stort set til gældende praksis.

For løsning af forskningsopgaver vil det jævnligt være nødvendigt at give acces til mere detaljerede oplysninger end nævnt ovenfor, ligesom der kan være behov for at anvende oplysninger til forskningsprojekter indenfor samfundsvidenskaberne, der gennemføres af andre personer end læger eller i samarbejde med læger. Anvendelse af helbredsoplysninger hertil bør efter udvalgets opfattelse kun finde sted med konkret godkendelse. Udvalget mener, at Sundhedsstyrelsen vil være bedst egnet til at vurdere spørgsmål af denne art og foreslår derfor godkendelseskompetencen henlagt hertil. Ganske vist ligger den tilsvarende afgørelse efter udvalgets lovudkast hos den ved loven foreslåede tilsynsmyndighed for så vidt angår forskningsprojekter, der anvender andre registeroplysninger end helbredsoplysninger, se slutningen af afsnit 7.6. Da tilsynet imidlertid i alle tilfælde bør indhente en udtalelse fra Sundhedsstyrelsen, og det i øvrigt må anses for værdifuldt, at den øverste sundhedsmyndighed til stadighed har "fingeren på pulsen" på dette vitale område, finder udvalget, at afgørelsen bør træffes af Sundhedsstyrelsen.

For samkørsel af patientregistre med registre, der varetager andre opgaver, bør endvidere gælde, at der skal indgives anmeldelse til tilsynsmyndigheden, som kan fastsætte særlige vilkår herfor, jfr. afsnit 7.7.1. ovenfor. Herved vil den overordnede kontrol og den væsentlige indsigt i datastrømmen være hos tilsynet.

Det siger sig selv, at Sundhedsstyrelsen i forbindelse med behandlingen af forskningsprojekter må påse, at oplysningerne i videst muligt omfang afidentificeres undervejs (se næste afsnit 7.10. om statistikregistre), og at der i øvrigt træffes fornødne foranstaltninger imod misbrug. I mange tilfælde vil et godt tilrettelagt forskningsprojekt således kunne formuleres så detailleret og præcist, at forskeren og hans medarbejdere overhovedet ikke har behov for at kunne identificere de af undersøgelsen omfattede enkeltpersoner.

Det må imidlertid fremhæves, at udnyttelsen af edb mere generelt i forskningen - og det gælder al forskning - må forudsættes, at såvel de uddannelsessøgende som lærerne og de for maskinerne ansvarlige foruden den tekniske viden også vænnes til at omgås maskiner og data på en sikkerhedsmæssig fuldt forsvarlig måde.

Efter udvalgets opfattelse er sikkerhedsforanstaltningerne omkring edb-anlæg gennemgående mere effektive på de to store datacentraler, der generelt behandler det offentliges data, og på længere sigt kan der vise sig et behov for at gennemføre en ordning, hvorefter i hvert fald særligt kvalificerede opgaver varetages af bestemte maskincentraler. På dette stadium af udviklingen er noget sådant imidlertid hverken nødvendigt eller ønskeligt. Man må heller ikke glemme, at jo større koncentration jo bedre mulighed for sikkerhed, men til gengæld - og det er ikke uvæsentligt - jo større sårbarhed eventuelt med virkning for hele samfundet.

Der er i dette afsnit redegjort for, hvorfor helbredsoplysninger i sygehusregistre og andre patientregistre bør undergives en mere detailleret normering navnlig i henseende til systemernes brug. Register med helbredsoplysninger giver også på et andet punkt anledning til særlige overvejelser: Nemlig spørgsmålet om, hvorvidt de registrerede bør have registerindsigt for så vidt angår oplysninger om dem selv. Udvalgets hovedsynspunkt og forslag

til løsning af dette spørgsmål er gengivet ovenfor i afsnit 7.5., hvor det er foreslået, at der som udgangspunkt bør være egen-acces for den registrerede, men at dette princip må modificeres bl.a. på grund af hensynet til den registrerede selv, dels ved at en skriftlig udskrift af registeret kan erstattes af en mundtlig underretning, typisk givet af den behandlende læge eller vedkommendes egen læge, dels ved at visse oplysninger, f.eks. om sygdommens art og farlighed, herunder kan lades uomtalt. Løsningen er et kompromis, eller med andre ord et eksempel på, at menneskelige hensyn ikke altid passer ind i et juridisk regelsystem.

Det kan umiddelbart forekomme mindre indlysende, at udvalget går ind for en hovedregel om registerindsigt for de registrerede til sygehusregistre og andre patientregistre på edb, navnlig fordi Højesteret ved dom af 17. juni 1975 (Ugeskrift for Retsvæsen 1975, 763 ff.) har fastslået, at en (manuelt ført) sygehusjournal ikke er omfattet af offentlighedsloven. Højesterets flertal har imidlertid udelukkende taget stilling til, om journalen er omfattet af loven, d.v.s. er et dokument i en "sag", når den benyttes ved sygehusbehandling, jfr. afsnit 5.1.2. ovenfor. Som det fremgår heraf, er der ikke ved dommen taget stilling til journalens status, når den anvendes i andre situationer f.eks. i forbindelse med en administrativ forvaltningsafgørelse. Højesterets holdning til helbredsoplysninger i edb-registre kan ligeså lidt udledes af dommen. Justitsministeriets udvalg vedrørende revision af offentlighedsloven, der endnu ikke har afgivet betænkning, har oplyst, at man formentlig vil tage Højesterets fortolkning ad notam med den virkning, at patienten ikke vil have acces til oplysningerne om ham selv i de manuelt førte sygehusjournaler, når disse alene benyttes under en offentlig sygehusbehandling. Det kan derfor umiddelbart synes mindre indlysende, at registerudvalget når til et hovedprincip for patientoplysninger i edb-registre, der nærmest er stik modsat. Efter udvalgets opfattelse er der imidlertid god grund til at indtage dette standpunkt.

For det første vil en registerlovgivning uden en hovedregel om egen-acces til helbredsoplysninger med rette kunne karakteriseres som mangelfuld. Om få år vil formentlig alle personer være registreret i ét eller flere sygehusinformationssystemer endog selv om de aldrig har været hospitaliserede. Man benytter nemlig

CPR-nummeret som umiddelbar identifikation ved indgang til systemet. Det betyder også at man registrerer alle indenfor et geografisk område, selv om de aldrig har været indlagt på et offentligt sygehus, og man kan altså fra systemet få blank udskrift - der kun oplyser navn, adresse og personnummer - hvis man aldrig har været indlagt på sygehus. Foruden et tilsyn gennem register-tilsynsmyndigheden bør der her være individuel kontrol via egenacces til disse registre. Det skyldes også, at patientregistre - bortset fra de rene forskerregistre - kan og på længere sigt formentlig også vil blive benyttet ikke blot i behandlingsøjemed, men også som "fødecentral" til administrative afgørelser om invalidepension m.v. Efter udvalgets mening er der derfor ingen tvivl om, at enhver registreret person som hovedregel bør have mulighed for at kontrollere "egne data" gennem en ret til registerindsigt, navnlig når adgangen hertil modificeres ved mundtlig underretning og eventuel udeladelse af visse oplysninger, hvorved den negative virkning af registerindsigten kan elimineres.

Der er imidlertid andre forhold, som støtter en løsning, der er forskellig fra forholdet til sygehusjournalerne.

Ovenfor i afsnit 5.5.3. er gengivet en udtalelse fra retslægerådet om sygehusjournalernes nærmere karakter og indhold. Heraf fremgår, at journalerne foruden det mere objektive stof til lige indeholder referater af de behandlende lægers foreløbige overvejelser og vurderinger vedrørende sygdommens art og karakter samt forslag til behandlingsmetoder m.v. Journalen svarer således til de interne referater, som anvendes i forbindelse med den administrative sagsbehandling. Internt arbejdsmateriale af denne art er undtaget fra reglerne om aktindsigt i offentlighedsloven.

I modsætning hertil vil et sygehusregister på edb kun indeholde de mere objektive kendsgerninger og resultater, og der er derfor efter udvalgets opfattelse god grund til at behandle de to situationer forskelligt. Ganske vist vil det muligvis i løbet af en kortere årrække være teknisk muligt og økonomisk hensigtsmæssigt også at overføre det foreløbige og mere vurderende stof til et edb-register. Gøres det, må spørgsmålet tages op til fornyet vurdering. Selve eksistensen af en ret til registerindsigt kan eventuelt føre til, at der udvises tilbageholdenhed med hensyn til registrering af det foreløbige stof, hvilket må anses for en positiv virkning.

Som nævnt i indledningen til dette afsnit anvendes patientregistre også til planlægningsmæssige formål. Et eksempel herpå er det af Sundhedsstyrelsen oprettede patientregister, som er beskrevet nærmere i afsnit 6.3.5. Sundhedsstyrelsen har forud for oprettelsen spurgt registerudvalget, om registerplanerne er i overensstemmelse med de principper, der vil danne grundlag for udvalgets skitse til en registerlovgivning. Efter udvalgets opfattelse vil registerets oprettelse og den anvendelse, der påtænkes, være i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

7.10. Særligt om statistikregistre.

Ovenfor i afsnit 6.3.14. findes en redegørelse om registrene i Danmarks Statistik. Fremstillingen på dette sted omfatter foruden disse registre også andre myndigheders statistikregistre. Som det fremgår af fremstillingen ovenfor er der på forskellige områder foreslået regler for disse registre, der afviger fra hovedreglerne. Det er derfor fundet hensigtsmæssigt at give en samlet oversigt over reglerne på dette område.

I vidt omfang anvendes de samme oplysninger (grunddata) både til administrative formål og til statistiske formål. Sondringen går ikke nødvendigvis på grundoplysningernes karakter. I henseende til anvendelse og bearbejdning er forskellen derimod stor. Den statistiske anvendelse sigter således alene mod at fremdrage generelle træk indenfor et nærmere afgrænset område. Dette bevirker en stor praktisk forskel med hensyn til sikkerhedsproblematikken, idet de personorienterede grundoplysninger bliver mere "u-kendelige", efterhånden som de statistiske bearbejdningsprocesser gennemløbes. Således kan grundidentifikationer (navn og adresse, personnummer m.v.) fjernes fra selve registeret på et forholdsvist tidligt stadium i de statistiske edb-processer. Statistikregistre vil dermed være mere "sikre" end de administrative registre. Sålænge en identifikation imidlertid er mulig - f.eks. via udenfor registeret liggende koder - bør registeret efter udvalgets opfattelse anses for et personregister, der omfattes af en generel registerlov, jfr. bemærkningerne i afsnit 7.3.1. om personoplysninger. Register, hvor oplysningerne er anonyme, således at enhver senere identifikation er udelukket selv med særlig viden, er derimod ikke omfattet af udvalgets lovudkast. Her er nemlig ikke risiko for integritetskrænkelser. Statistiske registre

vil dog i almindelighed ikke opfylde denne betingelse fuldtud og vil derfor være omfattet af lovudkastets almindelige krav om forudgående anmeldelse, ligesom registrene også vil være underkastet et løbende tilsyn.

Udvalget har derimod på andre punkter fundet, at der er grund til at give statistikregistre en særstilling.

I afsnit 7.5. opstilles et princip om registerindsigt, hvorfor enhver registreret på begæring har ret til at få oplyst, hvad der er registreret om ham. Denne ret til egen-acces skal dog ikke omfatte oplysninger i statistikregistre. Begrundelsen herfor er navnlig, at den registrerede ikke har nogen større interesse heri, sålænge oplysningerne ikke benyttes i forbindelse med administrative og andre afgørelser, der vedrører ham. Andre grunde der støtter dette resultat er anført under afsnit 7.5.

Det er en afgørende forudsætning for udvalgets stilling til dette spørgsmål, at identificerbare oplysninger ikke videregives fra registeret eller med andre ord, at registeret udelukkende er oparbejdet med henblik på at foretage statistiske uddrag. Denne formulering udelukker imidlertid ikke, at enkeltoplysninger kan videregives, og det må vistnok erkendes, at der i særlige tilfælde kan være en rimelig grund til at dette sker. Da en videregivelse af en personoplysning vil kunne indebære, at den bruges til administrative opgaver, er det udvalgets opfattelse, at videregivelsen kun bør kunne ske med tilsynsmyndighedens godkendelse. Som forudsætning herfor bør tilsynet normalt kræve, at den registrerede får meddelelse om indholdet af de oplysninger, der videregives. Herved vil han nemlig få mulighed for at begære rettelse ligesom ved udnyttelse af retten til egen-acces i de administrative registre.

Statistiske oplysninger, hvorved udvalget forstår oplysninger, som ikke kan henføres til bestemte personer, må som nævnt i afsnit 7.6. og 7.7. videregives uindskrænket, herunder også offentliggøres, ligesom samkørsel, der udelukkende foretages med henblik på statistiske uddrag, kan finde sted uden meddelelse til tilsynsmyndigheden. Det er i alle tilfælde en forudsætning, at det materiale, der videregives ikke identificerer de enkelte personer. Dette krav vil da også være opfyldt ved næsten al statistik, men i enkelte tilfælde vil oplysninger kunne henføres til en bestemt person. Opdelingskriterierne kan føre til, at kun 1

person figurerer i et resultat indenfor et "bestemt område. Hvis man f.eks. ønsker en statistisk opgørelse over personformuer indenfor et mindre geografisk område, vil det let ske, at en rubrik med f.eks. formuer på over 10 millioner kr. kun vedrører én person, der dog ikke uden særligt kendskab kan identificeres. Noget sådant bør dog efter udvalgets opfattelse hverken fratage det til grund liggende register status som statistikregister, eller forhindre at tabeloplysningerne videregives, eventuelt offentliggøres. Den "særstilling", som tabellen markerer for vedkommende vil normalt være kendt i forvejen som en "offentlig hemmelighed", og der åbenbares derfor næppe noget, der kan virke krænkende.

7.11. Om tilsyn med registrene.

I slutningen af afsnit 7.1. er nævnt, at der på grund af lovreglernes ret brede indhold kan være behov for at kunne udfylde eller præcisere, eventuelt fravige reglerne, og at kompetencen til at træffe disse afgørelser bør henlægges til et selvstændigt organ, som tillige bør kunne udøve et løbende tilsyn med registrene og samtidig virke som klageinstans.

Først omtales myndighedens tilsynsvirksomhed og i afsnit 7.11.1. redegøres der for myndighedens øvrige opgaver. På denne baggrund omtales i afsnit 7.11.2., hvorledes organet efter udvalgets opfattelse bør sammensættes, og i afsnit 7.11.3. drøftes tilsynsmyndighedens status i forhold til regeringen, d.v.s. spørgsmål om myndigheden skal indgå i det almindelige administrative hierarki eller fremtræde helt fritstående, jfr. afsnit 2 i slutningen, hvoraf fremgår, at udvalget på dette punkt er delt. Endelig redegøres der i afsnit 7.11.4. for de økonomiske konsekvenser af udvalgets lovudkast.

Tilsynsmyndigheden **vil** gennem kravet om anmeldelse automatisk få underretning om de registre, der oprettes af offentlige myndigheder. Herved etableres det nødvendige grundlag for tilsynsvirksomheden. For at denne kan være effektiv og give mulighed for at myndigheden kan skaffe alle relevante oplysninger om registrene, må der fastsættes regler om, at myndigheden kan kræve forelagt alle oplysninger om registrene og til enhver tid har adgang til de lokaler, hvorfra registrene administreres, og hvor registrene eller de tekniske hjælpemidler findes. Under inspektionsbesøg vil

det således være muligt at undersøge, om sikkerhedsforanstaltningerne virker betryggende, ligesom der vil være adgang til systemernes programmer m.v. og til at foretage udtræk af registrene. Udvalget forudsætter, at der ud over inspektioner begrundet i klager også kan udøves et vist løbende tilsyn. Denne funktion vil forudsætte, at tilsynet bl.a. er i besiddelse af edb-teknisk sagskundskab. I tilslutning til inspektionerne vil myndigheden kunne tage stilling til en række enkeltspørgsmål og f.eks. pålægge et register at ophøre med at registrere bestemte typer oplysninger, som anses for irrelevante, eller give pålæg om at foretage berigtigelse af forældede oplysninger osv.

7.11.1. Tilsynsmyndighedens øvrige opgaver.

I de foregående afsnit er omtalt en række situationer, hvor tilsynsmyndigheden bør kunne træffe afgørelser. Disse opsummeres nedenfor. Herudover har udvalget som nævnt i slutningen af afsnit 7.1. anset det for nødvendigt generelt at bemyndige tilsynsmyndigheden til at fastsætte regler om registrene. Den nærmere formulering af bemyndigelsen findes i lovudkastets § 8, hvorefter tilsynsmyndigheden kan fastsætte regler om de enkelte registres opbygning og drift, herunder om adgangen til at indsamle, lagre og videregive oplysninger samt om de kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger, som tilsynet anser for nødvendige til sikring eller forebyggelse mod misbrug m.v. af de registrerede oplysninger. Der er her tale om en selvstændig kompetence til at fastsætte bindende regler om registrenes opbygning og drift. Da kompetencen primært tænkes anvendt i forbindelse med registrenes planlægning og oprettelse - nemlig i forbindelse med indgivelse af foreløbig eller endelig anmeldelse - minder kompetencen om en egentlig tilladelseskompetence, jfr. afsnit 7.2., men den er videregående ved også at give mulighed for efterfølgende at stille skærpede krav til registervirksomheden.

Udvalgets overvejelser har som nævnt ført til, at der stilles forslag om at give tilsynsmyndigheden en række mere konkrete beføjelser. Disse skal kort opsummeres her.

- 1) Tilsynet træffer afgørelse om, hvilke typer oplysninger, der må indsamles og registreres, se afsnit 7.4. og lovudkastets § 11, stk. 3.

- 2) Tilsynsmyndigheden skal godkende, at registereksemplarer overføres til opbevaring i arkiv, se afsnit 7.4. og lovudkastets § 12, stk. 3.
- 3) Tilsynet kan fastsætte særlige sikkerhedsbestemmelser for en række registre, se afsnit 7.4.1. og lovudkastets § 13» stk. 2.
- 4) Tilsynsmyndigheden afgør i tvivlstilfælde, om en registreret person har ret til registerindsigt og om enkelte oplysninger trods dette kan hemmeligholdes for ham, se afsnit 7.5. og lovudkastets §§ 14, 15 og 24.
- 5) Tilsynsmyndigheden kan fastsætte regler om, at samtykke i særlige tilfælde bevarer sin gyldighed ud over 1 år, se afsnit 7.6.1. og lovudkastets § 16, stk. 3.
- 6) Tilsynet kan godkende videregivelse af oplysninger til private efter kriteriet retlig interesse samt videregivelse til forskningsbrug på nærmere angivne vilkår, se afsnit 7.6. og lovudkastets § 20, stk. 1 og 2.
- 7) Tilsynsmyndigheden kan fastsætte gebyrer for udlevering af oplysninger til private og andre offentlige myndigheder, se lovudkastets § 21 og § 23.
- 8) Tilsynet kan fastsætte særlige begrænsninger med hensyn til udveksling af oplysninger mellem offentlige myndigheder og fastsætte særlige vilkår i tilfælde af samkørsel, se afsnit 7.7. og 7.7.1. samt lovudkastets § 22, stk. 2.
- 9) Tilsynsmyndigheden kan godkende videregivelse af individorienterede oplysninger fra statistikregistre, se afsnit 7.10. og lovudkastets § 22, stk. 3.

Myndighedens tilsynskompetence indebærer endvidere, at den kan behandle klager fra de registrerede over registerførelsen. Der tænkes f.eks. på tilfælde, hvor den registeransvarlige måtte nægte at efterkomme en anmodning om at rette urigtige eller vildledende oplysninger, se afsnit 7.4. og lovudkastets § 12.

Endelig er det som nævnt i afsnit 7.2. af væsentlig betydning, at tilsynet informerer offentligheden om registreringsaktiviteterne. Udvalget foreslår derfor, at det pålægges tilsynsmyndigheden at offentliggøre en årlig beretning om sin virksomhed. Der skal endvidere føres en fuldstændig fortegnelse over samtlige registre, der er i funktion, således at befolkningen enten via årsberetningen eller fortegnelsen kan finde frem til de registre, hvori de kan være optaget.

Udvalgets forslag om tilsynsmyndighedens organisation og sammensætning (nævn med selvstændigt sekretariat) se afsnit 7.11.2. nedenfor, har bevirket, at myndigheden også vil være velegnet til at varetage de opgaver, der i udvalgets lovudkast til lov om private registre (betænkning nr. 687/73) er henlagt til det deri omtalte registernævn. Tilsynsmyndighedens opgaver foreslås derfor suppleret med følgende funktioner i relation til registrene i den private sektor.

- 1) Tilsynsmyndigheden fører tilsyn med de private registre og påser, at lovens regler overholdes, lovudkastets § 3 (betænkning nr. 687/73). Et løbende tilsyn forudsættes primært kun at omfatte de anmeldelsespligtige registre, d.v.s. kreditoplysningsbureauerne.
- 2) Tilsynsmyndigheden skal modtage og vurdere anmeldelser fra kreditoplysningsvirksomhederne, lovudkastets § 4 (betænkning nr. 687/73).
- 3) Tilsynsmyndigheden skal afgøre spørgsmål om berigtigelse af registrerede oplysninger efter klage fra en registreret person m.v., lovudkastets §§ 10, 11 og 19 (betænkning nr. 687/73).
- 4) Tilsynsmyndigheden skal modtage anmeldelse om overdragelse af kreditoplysningsregistre, lovudkastets § 12 (betænkning nr. 687/73).
- 5) Endelig medfører tilsynskompetencen, at myndigheden kan behandlle klager i almindelighed fra de registrerede over registerførelsen i den private sektor.

7.11.2. Tilsynsmyndighedens organisation og sammensætning.

Efter karakteren af de opgaver som henlægges til myndigheden, er der i udvalget enighed om at foreslå tilsynsmyndigheden organiseret som et nævn med selvstændigt sekretariat. Selve tilsynsfunktionen kunne for så vidt godt henlægges til et centralt departement eller anden administrativ myndighed uden et nævn eller råd, men myndighedens andre opgaver, herunder navnlig den generelle regelfastsættende virksomhed, gør, at det er hensigtsmæssigt at flere typer sagkundskab er repræsenteret i forbindelse med sagsbehandlingen. Fastsættelsen af regler om registrenes indhold og anvendelse må bero på en afvejning af administrative effektivitets- og rationaliseringshensyn overfor hensynet til beskyttelsen af individets integritet. Efter udvalgets opfattelse opnås en bredere

sagkyndig belysning af disse interesser, hvis afgørelsen træffes af et nævn. I Sverige og Norge har man også foretrukket at stille et råd i spidsen for en datainspektion. Nævnsformen er endvidere anset for nødvendig, hvis man vil medinddrage de private registre under myndighedens sagområde.

Udvalget har nærmere overvejet nævnets størrelse og sammensætning. Der er enighed om, at arbejdets karakter og omfang tilsiger, at det ikke bør være for stort. Der bør tilstræbes uvildighed frem for interesserepræsentation. Udvalget foreslår 7 medlemmer, hvilket også vil være tilstrækkeligt til at tilgodese behovet for repræsentation af de relevante typer sagkundskab. På denne baggrund foreslås, at registernævnets formand skal opfylde betingelserne for at kunne beskikkes til dommer. Endvidere anses det for relevant at have repræsentanter med sagkundskab i statslig og kommunal administration samt i elektronisk databehandling. Bl.a. på grund af sammenhængen med den private sektors registre anses det endvidere for ønskeligt at have to medlemmer, der skal repræsentere bredere samfundsinteresser. Endelig foreslår udvalget på grund af hensynet til forskningens, navnlig lægevidenskabens anvendelse af helbredsmæssige oplysninger, at der som medlem også bør udpeges en lægevidenskabelig sagkyndig, se hertil lovudkastets § 5 med bemærkninger.

Nævnets medlemmer foreslås udpeget for 4 år. Efter udvalgets opfattelse bør genbeskikkelse ikke være udelukket, idet der kan være behov for at sikre kontinuiteten i arbejdet. Der er ikke fundet anledning til at foreslå faste suppleanter udpeget. I stedet bør der være adgang til i tilfælde af længere tids forfald at beskikke en stedfortræder med samme sagkundskab som den, som vedkommende skal træde i stedet for, se lovudkastets § 5, stk. 2. For nævnet bør fastsættes en forretningsorden, der bl.a. indeholder nærmere regler om quorum og om at visse typer sager kan afgøres af chefen for registernævnets sekretariat.

Udvalget har også drøftet, hvorledes sekretariatet bør opbygges. Der er enighed om, at registernævnet bør have et selvstændigt sekretariat. Det kan af hensyn til en grundig og engageret sagsbehandling ikke anses for hensigtsmæssigt at sekretariatsfunktionen varetages af en eksisterende forvaltningsmyndighed, som ikke vil være i besiddelse af de fornødne tværgående sagkundskaber. Chefen for sekretariatet foreslås udnævnt af ju-

stitsministeren, hvorimod sekretariatets øvrige personale forudsættes ansat af registernævnet, der må anses for bedst egnet til at skønne over, hvilke saglige kvalifikationer der til enhver tid er mest behov for. Sekretariatet må bl.a. repræsentere juridisk og edb-teknisk sagkundskab. Om de økonomiske konsekvenser af lovudkastet, herunder navnlig de med nævnets og sekretariatets drift forbundne statsudgifter henvises til afsnit 7.11.4.

7.11.3. Tilsynsmyndighedens status.

Udvalget har indgående overvejet, om registernævnet skal indgå i det almindelige administrative hieraki med den virkning, at nævnets afgørelser kan påklages til en bestemt minister og dermed behandles i regeringen, eller nævnet skal være helt fritstående, således at afgørelserne er endelige, alene med den begrænsning, at ulovlige afgørelser kan tilsidesættes af domstolene. Dette spørgsmål har principiel interesse.

Der er ikke i udvalget enighed om hvilken løsning, der bør foretrækkes. 5 medlemmer går således ind for, at nævnets afgørelser bør kunne rekreres til justitsministeren, mens 5 medlemmer finder, at afgørelserne bør være endelige. 1 medlem mener at begge løsninger vil kunne tilgodese de involverede hensyn.

1. mindretal (1a Cour, Dalgaard, Duborg, Kornerup og Henrik Nielsen) bemærker følgende:

Registernævnets opgaver kan inddeles i tre forskellige typer:

- 1) Tilsyn (lovudkastets § 7).
- 2) Enkeltafgørelser (lovudkastets § 11, stk. 3, § 12, stk. 3, § 13, stk. 2, § 14, § 15, § 16, stk. 3, § 20, § 21, § 22 og § 24).
- 3) Regeldannende virksomhed (lovudkastets § 8, stk. 1).

Ved lovudkastets § 8 er der tillagt registernævnet en selvstændig kompetence til at fastsætte bindende regler om registrenes opbygning og drift. P^o grund af lovudkastets karakter af rammelov vil denne virksomhed være af lovgivningslignende karakter, og kompetencerne i § 8 er så omfattende og generelle, at nævnet i hvert fald teoretisk kan forhindre en rationel registerudnyttelse, eventuelt i realiteten forhindre et registers etablering.

Efter dette mindretals opfattelse vil det ikke være i overensstemmelse med det ministerielle system og ministrenes stats-

retlige stilling at henlægge sådanne afgørelser til et nævn, hvis afgørelser ikke kan indbringes for ministeren.

I offentlighedskommissionen overvejede man i sin tid etablering af et uafhængigt ankenævn, som skulle kunne træffe afgørelse i alle klagesager vedrørende adgang til aktindsigt, men kommissionen opgav forslaget bl.a. under henvisning til, at justitsministeriet i en udtalelse til kommissionen havde givet udtryk for, at en sådan ordning måtte forekomme vanskeligt forenelig med det ministerielle system og dermed med ministrenes statsretlige stilling. Det er også klart undtagelsen, at en lovgivning, der udelukkende regulerer statsmyndigheders virksomhed, tillægger et uafhængigt nævn kompetence til at træffe bindende afgørelser i forhold til ressortministeren. Der findes dog eksempler herpå, nemlig i hvert fald reglerne om ekspropriationskommissionens såkaldte projektprøvelse i ekspropriationsprocedu-relovens § 13.

En henvisning til det ministerielle system og til principielle betragtninger over ministrenes statsretlige stilling kan naturligvis ikke for en retlig vurdering stille sig hindrende i vejen for gennemførelsen af enkeltstående fravigelser heraf. Men det ministerielle system udgør en så grundlæggende bestanddel af dansk statsstyre, at sådanne afvigelse kun bør gennemføres, hvis det efter en samlet vurdering må anses for påkrævet for at opfylde den underliggende lovgivnings intention. I denne vurdering må det indgå som et væsentligt element, at kompetencen til at træffe klart politisk prægede afgørelser - typisk afgørelser på et grundlag, der kun i begrænset omfang er retligt reguleret - ikke bør henlægges til et selvstændigt uafhængigt organ, således at kompetencens nærmere udøvelse unddrages ministrenes politiske ansvar.

Beslutningen om oprettelse af et offentligt register og fastsættelse af regler for det enkelte registers indhold og anvendelse må bero på en konkret afvejning af administrative effektivitets- og rationaliseringshensyn over for hensynet til beskyttelsen af individets integritet. Den endelige stillingtagen til, hvad denne interesseafvejning konkret fører til, er en klart politisk funktion, der som udgangspunkt ikke bør henlægges til et uafhængigt organ.

Efter disse medlemmers opfattelse er det uacceptabelt, at en ressortministers afgørelse om oprettelse af et register, som eventuelt kan være besluttet i regeringen og også ofte vil have tilslutning fra finansudvalget, omgøres af et uafhængigt *nævn*. Ministrenes parlamentariske ansvar udviskes i en sådan situation. Folketinget kan, hvis nævnet har truffet endelig afgørelse, ikke gøre noget parlamentarisk ansvar gældende overfor ministeren eller regeringen.

Spørgsmålet har fornylig været aktuelt i folketinget i forbindelse med filminstituttets garantitilsagn til Jens-Jørgen Thorsen til optagelse af den såkaldte Jesus-film, hvor ministeren for kulturelle anliggender på grund af en endelig delegation af bevillingskompetencen ikke har nogen indflydelse på beslutningerne om bevillingens anvendelse.

Efter en debat den 16. juni 1975 (F.F. 1974-75, 2. samling, fortryk, sp. 6586-6651) besluttede folketinget at nedsætte et ad hoc folketingsudvalg, der bl.a. fik til opgave at afgive en beretning om de eksisterende muligheder for ministerkontrol med bevillingerne. Gennem statsministeriet har folketingsudvalget fået oplysninger om en række ordninger af denne karakter, hvor ministrene ikke har indflydelse på organets konkrete beslutninger eller har mulighed for at ændre sådanne beslutninger. Statsministeren har herefter under et samråd med folketingsudvalget oplyst, at han vil anmode de enkelte ministre om ved udarbejdelsen af lovforslag nøje at overveje, hvorvidt en eventuel delegation må anses for at være ønskelig og i bekræftende fald i bemærkningerne nøje redegøre for motiverne til den foreslåede kompetencedelegation, se ad hoc udvalgets beretning, F.F. 1974-75, 2. samling, Blad nr. 932.

Efter dette mindretals opfattelse taler karakteren af de afgørelser der træffes efter § 8 med styrke for, at man ikke fraviger det almindelige system. Hensynet til den personlige integritet er et af flere hensyn, der må indgå i nævnets overvejelser, og ved at gøre nævnet til et uafhængigt domstolslignende organ tilslører man efter disse medlemmers opfattelse de reelle forhold.

Det kan herimod anføres, at regeringen, hvis nævnet har fastsat nogle regler, som efter regeringens opfattelse er urimelige, ikke vil være afskåret fra at fremlægge lovforslag i folketinget

om et registers oprettelse og drift, og at dette også synes at have været den almindelige fremgangsmåde ved iværksættelse af væsentlige registerforanstaltninger. Hertil bemærkes, at "lovgivning som nødløsning" ikke vil være en god løsning for ministrene (regeringen), som skal løse de påtrængende administrative opgaver, og formentlig heller ikke for folketinget, som næppe har større interesse i eventuelt at skulle lovgive om teknisk-administrative detailspørgsmål. Det forhold, at der rent faktisk lovgives om væsentlige registerforanstaltninger er efter disse medlemmers mening heller ikke noget væsentligt argument. Det sker kun tilsyneladende, idet kommunernes væsentlige registre er oprettet uden nogen lovgivning. Hertil kommer, at det netop i mangel af en særlig registerlov er forklarligt, at man ønsker at benytte denne fremgangsmåde, en fremgangsmåde som det vel må være hensigten at gøre delvis overflødig ved en registerlov.

Efter dette mindretals opfattelse er en ordning, hvorefter en afgørelse truffet af nævnet vil kunne indbringes for justitsministeren, hvilket i realiteten vil sige regeringen, fuldt tilfredsstillende i retssikkerhedsmæssig henseende.

En udtalelse fra nævnet vil have en sådan saglig og politisk vægt, at den parlamentariske ansvarlige regering kun vil gå mod den, hvis det er absolut påkrævet ud fra en afvejning med hensyn til en sikkert og effektivt arbejdende forvaltning. I øvrigt giver det en klarere afgrænsning af registernævnets opgave, hvis den endelige afvejning af forholdet mellem retssikkerhed og effektivitet i administrationen foretages af et andet organ end nævnet. Derved vil nævnet kunne koncentrere sig om sin rolle som retssikkerhedsgarant, medens en løsning, hvorefter dets afgørelser var endelige, efter disse medlemmers mening ville tvinge nævnet ud i en politisk afvejning mellem retssikkerhedshensynet og andre hensyn, hvortil nævnet ikke på forhånd kan antages at være specielt kvalificeret.

Dette mindretal ønsker endelig at gøre opmærksom på, at der ikke i noget andet land påtænkes oprettet uafhængige tilsynsorganer. I Sverige kan datainspektionens afgørelser således påklages til regeringen og også i det norske lovudkast foreslås en adgang til rekurs.

Mindretallet har indledningsvis foretaget en inddeling af registernævnets opgaver i tre forskellige typer opgaver. Dette

er sket fordi man som ovenfor nævnt har fundet det uacceptabelt med et uafhængigt nævn for så vidt angår den regeldannende virksomhed, hvorimod mindretallet ikke har de samme principielle betæneligheder for så vidt angår de andre to opgaver: Tilsyn og enkeltafgørelser. Tilsynsfunktionen og nogle af enkeltafgørelserne, f.eks. om ret til registerindsigt, kunne isoleret set godt henlægges endeligt til nævnet. Der er dog grunde, som taler herimod. Afgørelser om registerindsigt for de registrerede foreslås f.eks. undergivet en normering, der svarer til reglerne om parters ret til aktindsigt i forvaltningssager, men for så vidt angår aktindsigt har offentlighedskommissionen som nævnt ovenfor i sin tid ikke anset det for ønskeligt at henlægge afgørelser herom til et uafhængigt klagensævn.

Endvidere vil det formentlig virke mindre indlysende, hvis der er klageadgang (til justitsministeren og dermed regeringen) for en offentlig myndighed, der er utilfreds med nævnets generelle regler om registeret, mens borgerne skal nøjes med en nævnsafgørelse og ikke kan påklage denne afgørelse til justitsministeren. Det vil f.eks. forekomme utilfredsstillende, hvis nævnet har givet generelle forskrifter om videregivelse til private af visse oplysninger. Den registeransvarlige myndighed vil da kunne påklage afgørelsen til justitsministeren, men de registrerede og de private personer m.v., der måtte ønske en videre adgang til oplysningerne, er afskåret herfra.

Efter dette mindretals opfattelse bør rekurssspørgsmålet derfor løses ensartet for de forskellige nævnskompetencer, og disse medlemmers konklusion er herefter, at registernævnets afgørelser bør kunne påklages til justitsministeren, se alternativ 1 til § 8, stk. 2, i lovudkastet.

2. mindretal (Hassel, Koktvedgaard, Kjeld Rasmussen, Schlegel og Trolle) finder, at hensynet til en effektiv beskyttelse mod misbrug på dataområdet på afgørende vis taler for, at der etableres en selvstændig og uvildig instans - registernævnet - og at nævnets afgørelser ikke bør kunne indbringes for nogen anden administrativ myndighed, ej heller for vedkommende minister. Dette mindretal udtaler herom følgende:

Der kan indledningsvis være grund til at påpege, at det første mindretals opfattelse og argumentation vedrørende "det ministerielle system" efter nærværende mindretals mening ikke er kor-

rekt. Der er i udvalget enighed om, at der bør etableres et uvildigt nævn med eget sekretariat. Accepteres en sådan nævnsmodel, er det den almindelige regel i dansk ret, at nævnets afgørelser ikke kan indbringes for nogen anden administrativ myndighed. Dette gælder også i tilfælde, hvor nævn administrerer mere ubestemte og tildels politisk prægede forhold, således som forholdene f.eks. er vedrørende monopolmyndigheden. Spørgsmålet er underkastet en dybtgående behandling hos Bent Christensen: "Nævn og Råd", København 1958, p. 193 ff., navnlig p. 214-15 m. noter, hvortil henvises. Det bemærkes, at retsudviklingen siden da ikke har medført ændringer i den principielle opfattelse. I denne forbindelse kan der være grund til særligt at fremhæve, at henvisningen til drøftelserne omkring Thorsens "Jesus-film" synes uden forbindelse med emnet, idet spørgsmålet her drejede sig om ministrenes bevillingskontrol og ansvar overfor folketinget og dettes finansudvalg vedrørende statsmidlernes rette anvendelse.

Nærværende mindretals opfattelse er, at det foreslåede nævn - registernævnet - administrativt og hierarkisk bør struktureres i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler, medmindre der vedrørende dette nævn kan påpeges ganske bestemte grunde, der fører til et andet resultat.

Sådanne grunde synes imidlertid ikke at foreligge. Hele grundtanken bag ønsket om lovgivning vedrørende private og offentlige myndigheders registre er tværtimod at beskytte borgerne mod eventuelle administrative og politiske overgreb. Dette kan ske gennem passende retsregler og fornøden kontrol, udøvet af en fritstående og uvildig instans. Kun herigennem synes der at kunne skabes den tryghed i befolkningen, der er en nødvendig forudsætning for en moderne og hensigtsmæssig administration. Disse medlemmer anser det for at være en selvfølge, at de administrative myndigheder, der skal kontrolleres, ikke bør kunne gøre kontrollen illusorisk ved at indanke registernævnets afgørelser for ministeren, der i alvorligere anliggender på forhånd må antages at være blevet orienteret og have taget standpunkt. Befolkningen og de folkevalgte repræsentanter - d.v.s. folketingets medlemmer - ville da med rette kunne gøre gældende, at man blot havde søgt at etablere en falsk tryghedsfølelse på et område, hvor det er åbenbart gennem den offentlige debat, at der er et klart behov for reelle garantier. Samtidig ville en sådan ordning stille ministeren i en

meget vanskelig situation, der ville kunne føre til kritik og påstande om magtmisbrug, hvilket her ville være særligt uheldigt, idet registerproblemerne ofte er af en sådan teknisk beskaffenhed, at en saglig debat kan være vanskelig.

Nærværende mindretal finder det væsentligt at fremhæve, at der kun kan antages at blive tale om reelle meningsforskelle mellem justitsministeren og registernævnet i ganske ekstreme tilfælde, der selvsagt må antages at blive uhyre sjældne. Således som nævnet foreslås sammensat, se afsnit 7.11.2., er der god grund til at antage, at nævnet i intet tilfælde vil bremse en rationel og forsvarlig registerudnyttelse. Skulle nævnet ganske undertagelsesvis indtage et standpunkt, der er uforeneligt med ministerens intentioner, tyder derfor alt på, at de kontroversielle registerforanstaltninger er så alvorlige og dubiøse, at spørgsmålet under alle omstændigheder bør forelægges folketinget med henblik på en åben politisk drøftelse og fuld parlamentarisk kontrol. Forelæggelsen for folketinget bør da ske i form af et lovforslag, der eventuelt kan indskrænke sig til en ganske kortfattet bemyndigelseslov uden tekniske detaljer. Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke af 1. mindretal ses at være fremført vægtige argumenter for at denne fremgangsmåde er uhensigtsmæssig. Tværtimod synes praksis allerede nu at være, at ministeren fremsætter lovforslag i folketinget i alle de tilfælde, hvor det drejer sig om væsentlige registerforanstaltninger. Denne praksis bør efter nærværende mindretals opfattelse videreføres, således at der til stadighed sikres en åben debat omkring statens og kommunernes registre.

3. mindretal (Rømer) kan ikke erklære sig enig med tilhængerne af rekurs-løsningen i, at der i forbindelse med oprettelse af et offentligt register er tale om en konkret afvejning af administrative effektivitets- og rationaliseringshensyn over for hensynet til beskyttelsen af individets integritet. Formuleringen - og den til grund liggende tanke - indebærer, at de to kategorier af hensyn opfattes som grundlæggende uforligelige. Efter nærværende mindretals opfattelse giver denne problemformulering et ufuldstændigt udgangspunkt for stillingtagen til det foreliggende organisatoriske problem.

Beskyttelsen af individets integritet kan - og må - ske side-
deløbende med varetagelsen af de administrative effektivitets- og

rationaliseringshensyn. Problemet om tilsynsmyndighedens beføjelse træder derfor i baggrunden til fordel for spørgsmålet om, hvorledes man etablerer den mest hensigtsmæssige kobling af viden om administrativ effektivitet og rationalitet med viden om de til enhver tid gældende politiske synspunkter vedrørende beskyttelsen af individets integritet.

Nærværende mindretal anser det derfor ikke for afgørende, hvor man placerer en endelig beføjelse til at træffe beslutning. Derimod må det tillægges stor vægt, at det gennem sammensætningen af et eventuelt nævn - hvad enten dette *nævn* får rådgivende status eller får tillagt afgørende kompetence - sikres, at dette har forudsætningerne for at kunne fastlægge hensynene til beskyttelsen af individets integritet, således at disse hensyn varetages ved udførelsen af de administrative effektivitets- og rationaliseringshensyn.

Om dette sker bedst ved at den endelige kompetence er lagt hos ministeren eller hos et nævn må bero på en politisk vurdering. Dette medlem finder at begge de skitserede løsninger vil kunne tilgodese de involverede hensyn under forudsætning af en rigtig sammensætning af nævnet, og finder derfor at alternativerne bør fremlægges som ligeværdige i den videre beslutningsproces.

7.11.4. De økonomiske konsekvenser af udvalgets lovudkast.

De økonomiske virkninger af lovudkastet vil være knyttet dels til registernævnets og sekretariatets oprettelse og drift dels til visse merudgifter for de registerførende myndigheder.

Spørgsmålet om sekretariatets størrelse er vanskeligt at besvare præcist. I den svenske datainspektion er ansat 25 personer, og budgettet er på 3,4 millioner svenske kroner, se afsnit 3.1.3. Det er imidlertid klart at registernævnets sekretariat bør være væsentligt mindre. Det svenske koncessionssystem, der også omfatter den private sektor, betyder at opgaverne er langt mere omfattende. Således har datainspektionen modtaget ansøgning om tilladelse fra knap 15.000 registre, mens antallet af anmeldelsespligtige edb-registre indenfor den offentlige sektor her i landet skønnes at være ca. 500 med en forventet årlig tilvækst på ca. 50 registre, se afsnit 6. I det norske udvalgs betænkning foreslås ansat 8 personer i Det norske datatilsyn og de samlede driftsudgifter anslås til ca. 1 million norske kroner årligt i 1974-priser.

Registernævnets opgaver er gennemgået ovenfor i afsnit 7.11. og 7.11.1. Uanset arbejdet vil være størst i begyndelsen, hvor alle eksisterende registre skal anmeldes, bør en vurdering af sekretariatets størrelse efter udvalgets opfattelse baseres på den normale situation. Som ovenfor nævnt skønner udvalget, at den årlige registertilvækst vil være på ca. 50, hvortil kommer et nogenlunde tilsvarende antal registre, der ændres så væsentligt, at der skal indgives ny anmeldelse, d.v.s. at sekretariatet får ca. 100 anmeldelser om året. Hertil kommer anmeldelser om samkørsel med andre registre.

På grundlag af en vurdering af de enkelte opgaver - en vurdering der er behæftet med en ikke ringe usikkerhed - skønner udvalget, at sekretariatet foruden chefen og den nødvendige kontormæssige bistand bør bestå af 5-4 heltidsansatte sagsbehandlere. De årlige driftsudgifter til registernævnet og sekretariatet anslås herefter at ville ligge på 1-1,5 million kr. i 1975-priser incl. leje, kontorhold osv. Til sammenligning kan nævnes, at forbrugerklagenævnets og forbrugerombudsmandens budget for 1975/76 er på henholdsvis 2,1 og 1,4 million kr.

For de registerførende myndigheder vil der blive tale om merudgifter dels som følge af begæringer fra de registrerede om registerindsigt dels på grund af eventuelle krav fra registernævnet om yderligere sikkerhedsforanstaltninger. Hertil kommer sagsbehandling i forbindelse med anmeldelser, kontrol- og klagesager m.v. Det er ikke muligt at give et blot nogenlunde sikkert overlag over disse merudgifter.

8. Udkast til lov om offentlige myndigheders registre.

Kapitel 1. Lovens område.

§ 1.

Loven gælder for edb-registre, der føres af eller for offentlige myndigheder og som indeholder personoplysninger.

Stk. 2. Ved edb-registre forstås registre eller andre systematiserede fortegnelser, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling.

Stk. 3« Ved personoplysninger forstås oplysninger, som kan henføres til bestemte personer, selv om dette forudsætter kendskab til særlige identifikationer, som f.eks. løbenr. eller lignende.

§ 2.

Edb-registre med personoplysninger, der føres af eller for institutioner, der finansieres af det offentlige eller varetager opgaver, der normalt anses for offentlige, omfattes også af loven.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte registre må kun oprettes efter tilladelse fra den offentlige myndighed, der har indseende med vedkommende institution.

§ 3.

Justitsministeren kan bestemme, at andre registre med personoplysninger, der føres af eller for de i § 1, stk. 1, og § 2, stk. 1, nævnte myndigheder og institutioner, omfattes af loven.

§ 4.

Reglerne i lov om private registre gælder ikke for de registre, der omfattes af loven.

Kapitel 2. Registernævnet.

§ 5.

Justitsministeren nedsætter et registernævn. Nævnet består af en formand, der skal opfylde betingelserne for at kunne be-

skikkes til dommer, og af 6 andre medlemmer. Af disse skal 2 medlemmer have indsigt i henholdsvis statslig og kommunal administration og 1 medlem skal være sagkyndig i elektronisk databehandling.

Stk. 2. Nævnets medlemmer udpeges for 4 år. I tilfælde af længere tids forfald kan justitsministeren udpege suppleanter for formanden og de enkelte medlemmer.

Stk. 3. Justitsministeren godkender registernævnets forretningsorden.

§ 6.

Registernævnet har eget sekretariat.

Stk. 2. Justitsministeren udnævner chefen for sekretariatet.

Stk. 3. Staten afholder udgifterne ved registernævnets virksomhed.

Kapitel 3. Tilsyn m.v.

§ 7.

Registernævnet fører tilsyn med de af loven omfattede registre.

Stk. 2. Registernævnet kan kræve forelagt alle oplysninger om registrene og har til enhver tid adgang til de lokaler, hvorfra registrene administreres, og hvor registrene eller de tekniske hjælpemidler findes.

§ 8.

Registernævnet træffer afgørelse i de sager, der efter loven er henlagt hertil, og kan i øvrigt fastsætte regler om de enkelte registres opbygning og drift, herunder adgangen til at indsamle, lagre og videregive oplysninger samt om de kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger, som nævnet anser for nødvendige til sikring eller forebyggelse mod misbrug m.v. af de registrerede oplysninger.

Alternativ 1.

Stk. 2. Nævnets afgørelser kan påklages til justitsministeren.

Alternativ 2.

Stk. 2. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 9.

Den registeransvarlige myndighed skal indgive anmeldelse til registernævnet forinden et register tages i brug.

Stk. 2. Foreløbig anmeldelse kan indgives forinden et registers endelige planlægning med henblik på at få klarlagt nævnets eventuelle krav i henhold til § 8, stk. 1.

Stk. 3. Ændringer i anmeldte forhold om et registers opbygning og drift skal anmeldes til registernævnet, forinden de sættes i værk. Det samme gælder, når et register nedlægges.

Stk. 4. Registernævnet kan fastsætte nærmere regler om anmeldelsens form, indhold m.v.

§ 10.

Registernævnet offentliggør en årlig beretning om sin virksomhed.

Kapitel 4. Om indsamling, registrering og opbevaring af oplysninger.

§ 11.

Der må kun indsamles og registreres oplysninger, som klart er af betydning for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver.

Stk. 2. Oplysninger, der vedrører rent personlige forhold, såsom oplysninger om religiøse, politiske, seksuelle og helbredsmæssige forhold, må ikke indsamles og registreres, medmindre dette er nødvendigt for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver. Det samme gælder oplysninger om strafbare forhold og misbrug af nydelsesmidler og lignende.

Stk. 3. Tvivlsspørgsmål om, hvilke typer oplysninger der må indsamles og registreres, afgøres af registernævnet.

§ 12.

Der skal foretages fornøden kontrol til sikring af, at der ikke registreres urigtige eller vildledende oplysninger. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes af registeret eller berigtiges.

Stk. 2. Registrerede oplysninger, der på grund af deres alder eller af andre grunde har mistet deres betydning for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver, skal slettes af registeret. I øvrigt skal registre, der anvendes løbende, indrettes således, at der foretages fornøden ajourføring af oplysningerne.

Stk. 3. Med registernævnets godkendelse kan registereksemplarer overføres til opbevaring i arkiv på nærmere angivne vilkår.

§ 13.

Der skal træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod uretmæssig brug af oplysningerne. Sikkerhedsforanstaltningerne skal også omfatte kopier og udskrifter af registeret, såvel hos vedkommende myndighed selv som hos andre myndigheder, der modtager kopier af registre eller registerudskrifter, herunder forskrifter for sådanne kopiers og udskrifteres forsvarlige destruktion efter endt brug.

Stk. 2. Registernævnet kan fastsætte særlige sikkerhedsbestemmelser, bl.a. for registre, der indeholder oplysninger som nævnt i § 11, stk. 2, eller om hvilke, der ved lov er fastsat særlige tavshedsforskrifter.

Stk. 3. For registre, der indeholder oplysninger af særlig interesse for fremmede magter, skal der træffes foranstaltninger, der muliggør registrenes hurtige tilintetgørelse i tilfælde af krig eller lignende forhold.

Kapitel 5» Registrerede personers adgang til oplysningerne om sig selv.

§ 14.

Såfremt en registreret person fremsætter begæring herom, skal den registeransvarlige myndighed snarest mulig give den registrerede meddelelse om indholdet af de oplysninger, der er registreret om ham. Dette gælder dog ikke, hvis registeret udelukkende er oparbejdet med henblik på at foretage statistiske uddrag, eller hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser. Gør sådanne hensyn sig kun gældende for en del af oplysningerne, skal den registrerede gøres bekendt med de øvrige oplysninger. I særlige tilfælde kan der endvidere for bestemte registre fastsættes undtagelser fra eller begrænsninger i retten til at få oplysninger efter 1. pkt.

Stk. 2. Tvivlsspørgsmål om retten til at få meddelt oplysninger efter stk. 1 kan indbringes for registernævnet.

Stk. 3. En registreret person, der har fået meddelelse i henhold til stk. 1, har ikke krav på ny meddelelse før 12 måneder efter sidste meddelelse, medmindre han kan godtgøre en særlig interesse heri. Bestemmelsen i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Registernævnet kan fastsætte gebyrer for meddelelser i henhold til stk. 1.

§ 15.

Meddelelser i henhold til § 14 skal på forlangende gives skriftligt. I tilfælde, hvor hensynet til den registrerede taler derfor, kan meddelelserne dog gives i form af en mundtlig underretning om indholdet af oplysningerne. Herunder kan i ganske særlige tilfælde omtale af visse typer oplysninger undlades. Reglen i § 14, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 6. Om videregivelse af oplysninger til private.

§ 16.

Oplysninger, som kan henføres til bestemte personer, må ikke videregives til private personer og virksomheder m.v., medmindre dette følger af reglerne i §§ 17-20, eller oplysningerne i forvejen er offentligt tilgængelige eller den registrerede eller den, der handler på hans vegne, har meddelt samtykke hertil.

Stk. 2. Samtykke skal meddeles skriftligt og skal indeholde oplysning om

- 1) hvilke typer oplysninger, der må videregives,
- 2) hvem oplysningerne må videregives til, og
- 3) hvorledes oplysningerne må anvendes af den angivne modtager.

Stk. 3. Samtykke bortfalder efter 1 års forløb. Registernævnet kan dog fastsætte regler om, at samtykke i særlige tilfælde bevarer sin gyldighed ud over 1-årsperioden.

§ 17.

Oplysninger om bestemte personer kan videregives til private virksomheder m.v., der bistår vedkommende myndighed med registerførelsen eller på anden måde i henhold til lov eller aftale medvirker ved løsning af vedkommende myndigheds opgaver. I sådanne tilfælde må kun videregives oplysninger, der er nødvendige i den modtagende virksomheds arbejde for det offentlige, og virksomheden må ikke benytte oplysningerne til andre formål end fastsat af vedkommende offentlige myndighed.

§ 18.

Fra sygehusregistre og andre patient- eller sygdomsregistre kan videregives oplysninger om en bestemt person til den pågældendes egen læge og til andre læger m.v., som ved lov er omfattet af særlige bestemmelser om tavshedspligt, og som har den pågældende person i behandling. Dette gælder også, selv om der her ved videregives oplysninger om andre personer, f.eks. om pårørende, såfremt oplysningerne kan have betydning for behandlingen af den registrerede.

Stk. 2. De nævnte registre kan endvidere videregive identifikationsoplysninger og oplysninger om diagnoser m.v. til læger til brug ved konkrete forskningsprojekter. Der må kun ske efterfølgende henvendelse til de registrerede i det omfang de læger, der har behandlet de pågældende, giver tilladelse hertil.

Stk. 3. Herudover kan de nævnte registre med Sundhedsstyrelsens godkendelse videregive oplysninger til brug ved forskning eller planlægning. Skal der i forbindelse hermed ske samkøring med andre registre, finder bestemmelsen i § 22, stk. 2, 3. pkt., tilsvarende anvendelse.

§ 19.

Fra det centrale personregister (CPR) kan til private personer og virksomheder m.v., der forud over for registeret kan identificere en bestemt person, videregives følgende oplysninger om vedkommende person:

- 1) navn,
- 2) stilling,
- 3) adresse, medmindre denne er beskyttet, og
- 4) oplysning om at personen er umyndiggjort, afgang ved døden, forsvundet eller er udvandret af landet.

Stk. 2. Andre oplysninger om en forud identificeret person kan kun videregives til private, såfremt vedkommende person eller virksomhed m.v. kan godtgøre at have en retlig interesse i at få den pågældende oplysning.

Stk. 3. Med erhvervsvirksomheder kan der indgås særlig aftale om at videregive løbende ændringer fra det centrale personregister af de i stk. 1 angivne data for så vidt angår en større, afgrænset kreds af personer, som enkeltvis forud er identificeret over for registeret. I forbindelse med sådan ajourføring kan der tillige gives oplysninger om de pågældendes personnumre. Det

er en betingelse, at oplysningerne udelukkende skal bruges i konkrete retsforhold og ikke til etablering af relationer som ikke eksisterer i forvejen. Modtagne oplysninger må ikke videregives til private personer eller andre erhvervsvirksomheder m.v. I aftalen skal i øvrigt fastsættes de nærmere vilkår for udleveringen og brugen af oplysninger. Aftalen kan til enhver tid ophæves.

§ 20.

Med registernævne .s godkendelse kan der til brug i konkrete retsforhold videregives oplysninger til private personer og virksomheder m.v., som kan godtgøre at have en sådan retlig interesse i at få de pågældende oplysninger, at denne klart overstiger hensynet til oplysningernes hemmeligholdelse. Dette gælder dog ikke oplysninger, om hvilke der ved lov er fastsat særlige tavshedsforskrifter.

Stk. 2. Registernævnet kan ligeledes tillade, at oplysninger videregives til brug ved forskning på nærmere angivne vilkår.

§ 21.

Den registeransvarlige myndighed kan med registernævnets godkendelse kræve vederlag for udlevering af oplysninger.

Kapitel 7» Om udveksling af oplysninger mellem offentlige myndigheder.

§ 22.

Registrerede oplysninger, som kan henføres til bestemte personer, kan videregives til offentlige myndigheder dels i det omfang, der er nævnt i kapitel 6, dels hvor de pågældende myndigheder i henhold til lov har adgang til at få oplysningerne.

Stk. 2. Endvidere må oplysningerne videregives til andre myndigheder, såfremt oplysningerne har væsentlig betydning i vedkommende myndigheds virksomhed eller har væsentlig betydning for en afgørelse, som myndigheden skal træffe. Dette gælder dog ikke oplysninger, om hvilke der ved lov er fastsat særlige tavshedsforskrifter, eller for hvilke registernævnet har fastsat særlige begrænsninger. Skal der i forbindelse med videregivelsen finde samkøring sted mellem registre, der er oparbejdet med henblik på varetagelse af forskellige opgaver, skal dette anmeldes til registernævnet, og nævnet kan da fastsætte særlige vilkår. Samkørsel, der udelukkende foretages med henblik på statistiske uddrag, skal dog ikke anmeldes til nævnet.

Stk. 3. Fra registre, der udelukkende er oparbejdet med henblik på at foretage statistiske uddrag, må ikke uden registernævnets godkendelse videregives oplysninger, der kan henføres til bestemte personer.

§ 23.

Bestemmelsen i § 21 finder tilsvarende anvendelse ved udveksling af oplysninger mellem offentlige myndigheder.

Kapitel 8. Ikrafttræden m.v.

§ 24.

Loven træder i kraft den

Stk. 2. For registre, der er i drift eller er under opbygning ved lovens ikrafttræden, og for hvilke, det ikke uden væsentlige systemtekniske ændringer er muligt at give en udskrift af de registrerede oplysninger, får lovens § 14, stk. 1, 1. pkt., først virkning 3 år efter lovens ikrafttræden, medmindre registernævnet bestemmer andet.

§ 25.

Loven gælder ikke for registre, der føres af det færøske hjemmestyres myndigheder eller af rigsmyndigheder på Færøerne. Den kan ved kgl. anordning sættes i kraft for rigsmyndighedernes registre med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

9. Bemærkninger til lovudkastets enkelte bestemmelser.

Til kapitel 1.

I kapitel 1 foretages den nærmere afgrænsning af lovens område ved at beskrive hvilke registre, der falder ind under loven. § 1 angiver lovens centrale område. §§ 2 og 3 medtager nogle typer registre, som ikke omfattes af beskrivelsen i § 1, men som efter udvalgets opfattelse også bør omfattes af lovens kontrolordning.

Til § 1.

Efter stk. 1, der fastlægger lovens hovedområde, er edb-registre med personoplysninger, der føres af eller for offentlige myndigheder, omfattet af loven.

I stk. 2 og 3 forklares, hvornår der foreligger et edb-register, og hvad der forstås ved personoplysninger.

Begrebet offentlig myndighed i stk. 1 skal forstås i overensstemmelse med almindelig juridisk terminologi, jfr. side 60 i betænkning om private registre (nr. 687/73). Omfattet er statsmyndigheder og kommuner. De to store databehandlende institutioner - Datacentralen og Kommunedata - er organiseret på privatretlig grundlag som interessentskaber, og de kan derfor ikke henregnes til begrebet offentlige myndigheder, men deres registreringsopgaver for det offentlige vil være omfattet af loven, jfr. ordene "føres ... af eller for offentlige myndigheder". Afgrænsningen af de offentlige myndigheder har i øvrigt mindre betydning, idet § 2 medinddrager andre institutioners edb-registre med personoplysninger under loven i det omfang institutionerne finansieres af det offentlige eller varetager opgaver, der normalt anses for offentlige opgaver, jfr. bemærkningerne til § 2.

Edb-registre er i stk. 2 afgrænset som registre eller andre systematiserede fortegnelser, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling. Begrebet edb-register er ikke en datateknisk definition i den forstand, at det er identisk med registerbegrebet

i et edb-system, f.eks. et magnetbånd. Det vil således ofte være hensigtsmæssigt at anse hele systemet - f.eks. CPR-registeret - bestående af flere datafiler eller delregistre og de til disse hørende programmer m.v. som ét edb-register, såfremt systemet teknisk og administrativt fungerer som en enhed. Den nærmere afgrænsning af edb-registerbegrebet må foretages af registernævnet. Der henvises herved til afsnit 7.3. og 7.3.2.

I stk. 3 fastlægges nærmere, hvad der forstås ved personoplysninger. Personoplysninger er herefter oplysninger, som kan henføres til bestemte personer, selv om dette forudsætter kendskab til særlige identifikationer som f.eks. løbenr. eller lignende. Offentlige myndigheders edb-registre er kun omfattet af loven, hvis registeret indeholder sådanne oplysninger. Denne begrænsning skyldes, at lovens hovedsigte er at beskytte de enkelte borgere mod datamisbrug. Forudsætningen for, at der overhovedet kan ske sådanne krænkelse, er, at registeret kan give oplysninger om bestemte personer.

Registeret må således indeholde oplysninger, som kan identificere en bestemt person, for at være omfattet af loven. Det vil først og fremmest sige oplysninger om navn og adresse eller personnummer. Efter formuleringen er det imidlertid ikke nødvendigt for at bringe registeret ind under loven, at identifikationsoplysningen er alment bekendt eller umiddelbart tilgængelig. Også registre, som indeholder identifikationer, som kun gør det muligt for den indviede at forstå, hvem en oplysning vedrører, omfattes af loven. Det er således tilstrækkeligt, at der i registeret findes et løbenummer eller lignende, f.eks. medlemsnummer eller journalnummer. Hvis f.eks. navn og adresse erstattes af en speciel nummerering, der kan føres tilbage til den oprindelige individuelle oplysning, er dette ikke tilstrækkeligt til at undtage registeret fra loven.

Noget andet er, at der kan indrømmes lempelser for registre, der udelukkende benyttes til statistiske opgørelser, der udarbejdes på en sådan måde, at der af disse opgørelser ikke kan aflæses noget om enkeltpersoner, jfr. nærmere afsnit 7.10. og §§ 14 og 22.

Det er ikke afgørende, om registeret efter en traditionel sprogbrug kan kaldes et personregister. Loven omfatter således også tingsregistre, f.eks. motor- eller ejendomsregistre, der indeholder oplysninger om ejerforhold m.v., der kan henføres til be-

stemte personer. Det samme gælder erhvervsregistre med personoplysninger.

Til § 2.

Efter stk. 1 er edb-registre med personoplysninger, der føres af eller for institutioner, der finansieres af det offentlige eller varetager opgaver, der normalt anses for offentlige, omfattet af loven.

Denne udvidelse af lovens område i forhold til § 1 er begrundet i, at der udenfor kredsen af offentlige myndigheder føres større edb-registre, som ofte indeholder oplysninger af meget personlig karakter. Det er karakteristisk for disse registre, at oplysningerne hidrører fra det offentlige og at registrene varetager opgaver, der normalt anses for offentlige. Som eksempel herpå kan foruden ATP's edb-registre nævnes det i afsnit 6.3.8. omtalte cancerregister, der føres af foreningen til kræftens bekæmpelse, det i afsnit 6.3.9. nævnte psykiatriske centralregister, der drives af en fond samt sygdomsregistre i Dansk Institut for klinisk Epidemiologi, se afsnit 6.3.7, der er en selvejende institution, som er optaget på finansloven. Baggrunden for, at der i privat regie er oprettet registre af denne art, har bl.a. været, at der ikke på det pågældende tidspunkt har kunnet tilvejebringes de fornødne midler over statsbudgettet.

Den nævnte afgrænsning af disse registre er ikke særlig præcis. Der knytter sig imidlertid næppe væsentlige interesser til at opstille en fuldstændig skarp definition, da det vil tilkomme registernævnet at afgøre, om et register omfattes af beskrivelsen med den virkning, at registeret skal indgive anmeldelse til nævnet i overensstemmelse med reglerne i § 9. Der henvises til afsnit 7.3.3.

Medens der efter almindelige forvaltningsretlige regler vil være kontrol med underordnede myndigheder fra de overordnede myndigheders side, er der ikke for alle de af § 2 omfattede institutioner fastsat generelle regler, der sikrer, at en offentlig myndighed har kompetence til at kontrollere f.eks. institutionens oprettelse af registre. En sådan kontrol på registerområdet foreslås indført ved bestemmelsen i stk. 2, hvorefter registre nævnt i stk. 1 kun må oprettes efter tilladelse fra den offentlige myndighed, der i øvrigt har indseende med vedkommende institution.

For sygdomsregistre vil der således normalt skulle indhentes tilladelse fra Sundhedsstyrelsen.

De registre i privat regie, der således omfattes af loven om offentlige myndigheders registre, skal ikke tillige være omfattet af reglerne i en lov om private registre, jfr. § 4.

Til § 3.

Efter § 3 kan justitsministeren bestemme, at andre registre med personoplysninger, der føres af eller for de i § 1, stk. 1, og § 2, stk. 1, nævnte myndigheder og institutioner, omfattes af loven. Der sigtes herved til større manuelle registre, der indeholder personlige oplysninger som f.eks. straffeoplysninger og helbredsoplysninger.

Om baggrunden for den foreslåede bemyndigelse henvises til afsnit 7.3.2. Som eksempler på manuelle systemer, der efter udvalgets opfattelse bør henføres under loven, kan nævnes strafferegistrene, rigsregistraturen, det psykiatriske centralregisters manuelle epikrisekartotek, cancerregisterets manuelle kartotek og manuelle sygdomsregister i Dansk Institut for klinisk Epidemiologi. Derimod er det ikke hensigten med denne bemyndigelse at henføre registre hos efterretningstjenesterne under loven, jfr. nærmere afsnit 7.3.2.

Til § 4.

Efter § 4 gælder reglerne i lov om private registre ikke for de registre, der omfattes af loven. Herved er undgået, at et register er omfattet af begge love, hvilket ellers ville være tilfældet for de registre, der i medfør af § 2, stk. 1, omfattes af denne lov.

Til kapitel 2.

Dette kapitel indeholder de nærmere regler om registernævnets organisation og sammensætning m.v. En forudsætning for disse regler har primært været de opgaver, som denne myndighed efter udkastet skal varetage. Der er tale om flere forskellige typer opgaver: Tilsynsvirksomhed, fastsættelse af regler om registrenes oprettelse og drift samt enkeltafgørelser indenfor mere specielle områder. Opgaverne er beskrevet ovenfor i afsnit 7.11. og

7.11.1. og vil blive omtalt i forbindelse med bemærkningerne til de enkelte paragraffer nedenfor. Der er enighed om, at udøvelsen af de kompetencer, der tildeles en registerkontrollerende myndighed, bedst kan ske gennem et nævn frem for en almindelig ressortmyndighed. Herfor er der redegjort i afsnit 7.11.2.

Oprettelsen af registernævnet vil medføre en årlig udgift på ca. 1 - 1,5 mill. kr. på statsbudgettet, jfr. nedenfor bemærkningerne til § 6 og ovenfor afsnit 7.11.3.

Til § 5.

I stk. 1 fastsættes, at justitsministeren nedsætter et registernævn bestående af 7 medlemmer. Under hensyn til nævnets opgaver har man anset det for væsentligt, at nævnet ikke er for stort, men det er samtidig nødvendigt, at nævnet sammensættes så bredt, at alle væsentlige aspekter ved registervirksomhed kan belyses. Samtidig er det anset for ønskeligt, at der ved udnævnelse af medlemmer til nævnet tilstræbes uvildighed frem for interesserepræsentation.

Det fastsættes således i stk. 1, at formanden for nævnet skal opfylde betingelserne for at kunne beskikkes til dommer, og at 2 medlemmer skal have indsigt i henholdsvis statslig og kommunal administration, og 1 medlem skal være sagkyndig i elektronisk databehandling.

Der er imidlertid også behov for andre former for sagkundskab, bl.a. på grund af udvalgets forslag - se afsnit 7.11.2. - om at etablere ét fælles registernævn, omfattende såvel den offentlige som den private sektors registre. Det er udvalgets opfattelse, at nævnet bør have 2 medlemmer, der repræsenterer disse bredere samfundsinteresser. Endvidere anser man det for ønskeligt, at der som medlem udpeges et medlem med indsigt i lægevidenskabelig forskning. Det skyldes dels at lægevidenskaben er den forskningsgren, hvor sammenkobling af oplysninger er mest relevant dels at lægesektoren i forvejen er vant til at tage vare på patienternes, d.v.s. de registreredes, tarv og dermed er særlig fortrolige med hensyn til behandlingen af rent personlige oplysninger, se navnlig afsnit 7.9.

I stk. 2 fastsættes, at nævnets medlemmer udpeges for 4 år. Det er ikke herved tilsigtet at udelukke genvalg. En kontinuitet i nævnets arbejde vil tværtimod være ønskelig på grund af lovgavernes karakter af standarder.

Det er ikke anset for nødvendigt at udpege faste suppleanter.

Derimod foreslås det, at der indenfor en 4-årsperiode kan udpeges suppleanter i tilfælde af længere tids forfald, typisk langvarig sygdom, se stk. 2. Formuleringen indebærer, at en suppleant skal opfylde de samme betingelser, som det medlem han erstatter.

I stk. 3 fastsættes, at justitsministeren skal godkende registernævnets forretningsorden. I forretningsordenen bør navnlig optages bestemmelser om, hvornår nævnet er beslutningsdygtigt, ligesom det forudsættes, at forretningsordenen kan henlægge nærmere angivne afgørelser til formanden i forbindelse med chefen for sekretariatet eller til denne alene.

Til § 6.

I stk. 1 er anført, at registernævnet skal have eget sekretariat.

Selv om visse af nævnets - og derved sekretariatets - opgaver ville kunne varetages af en eksisterende myndighed (f.eks. af administrationsdepartementet eller sekretariatet for personregistrering) har udvalget anset det for nødvendigt at foreslå oprettelse af en selvstændig myndighed til forberedelse af nævnets sager og varetagelse af en del af nævnets funktioner, f.eks. den faktiske tilsynsvirksomhed. Kun derved får man mulighed for en tilstrækkelig uafhængig holdning hos de ansatte, ligesom man bedre kan ansætte personer med netop den sagkundskab, som nævnet til enhver tid anser for nødvendig.

Chefen for sekretariatet, som vil få ansvaret for væsentlige funktioner og som forudsættes at være sekretær for nævnet, bør efter udvalgets opfattelse udnævnes af justitsministeren, jfr. stk. 2. Der er i udvalget enighed om, at dette bør gælde uanset hvorledes spørgsmålet om nævnets status i forhold til regeringen i øvrigt løses, jfr. afsnit 7.11.3. Derimod bør det som ovenfor anført tilkomme nævnet at ansætte de øvrige medarbejdere, idet registernævnet bedst selv kan skønne over, hvilke kvalifikationer (sagkundskaber) hos de ansatte, man har særligt brug for. Det vil efter omstændighederne kunne være hensigtsmæssigt at foretage midlertidige ansættelser f.eks. gennem "udlånsordninger" fra bl.a. justitsministeriet, administrationsdepartementet, Datacentralen

og Kommunedata. Noget sådant vil også indebære en fleksibilitet i relation til sekretariatets størrelse.

I stk. 5 fastsættes, at staten afholder udgifterne ved registernævnets virksomhed. Der er i afsnit 7.11.4. redegjort for de med registernævnets virksomhed forbundne årlige driftsudgifter, som direkte anslås til at være mellem 1-1,5 mill. kr. Det er - som det også er nævnt i afsnit 7.11.4. - forudsat, at registernævnets udgifter baseres på en vurdering af nævnets normale arbejde en vis tid efter lovens ikrafttræden.

Til kapitel 3.

Dette kapitel indeholder de nærmere regler om registernævnets virksomhed. Ud over de her nævnte opgaver tildeles der nævnet enkeltstående kompetencer indenfor særlige områder, jfr. oversigten i afsnit 7.11.1.

Til § 7.

I stk. 1 er fastsat, at registernævnet fører tilsyn med de af loven omfattede registre, jfr. kapitel 1. Tilsynet kan gennemføres dels som et løbende tilsyn dels som inspektioner i anledning af konkrete klager. Det nødvendige nærmere kendskab til registrene får nævnet gennem reglerne i § 9, hvorefter der skal indgives anmeldelse til registernævnet forinden et register tages i brug, jfr. bemærkningerne til § 9. Et effektivt tilsyn må imidlertid forudsætte adgang til at foretage inspektioner på stedet. Det fastsættes derfor i stk. 2, at registernævnet - foruden at kræve forelagt alle oplysninger om registrene - til enhver tid har adgang til de lokaler, hvorfra registrene administreres, og hvor registrene eller de tekniske hjælpemidler findes. Det forudsættes, at adgangen til inspektion også tilkommer sekretariatets personale. Inspektion kan efter bestemmelsen ikke blot foretages hos den myndighed, der administrerer et register, men også hos det private servicebureau, der teknisk fører registeret. Under inspektionsbesøg vil der bl.a. være mulighed for at undersøge, om sikkerhedsforanstaltningerne virker betryggende, ligesom der vil være adgang til programmer m.v. og til at foretage udtræk af registeret.

I tilslutning til inspektionerne vil nævnet kunne tage stilling til en række enkeltspørgsmål, f.eks. pålægge vedkommende myn-

dighed at ophøre med at registrere bestemte typer oplysninger, som må anses for unødvendige, jfr. § 11, eller give pålæg om at slette forældede oplysninger, jfr. § 12.

Til § 8.

I stk. 1 bestemmes indledningsvis, at registernævnet træffer afgørelse i de sager, der efter loven er henlagt til nævnet. Denne sætning skal ses i sammenhæng med bestemmelsen i stk. 2 om adgang til at påklage nævnets afgørelser.

Endvidere fastsætter stk. 1, at registernævnet i øvrigt kan fastsætte regler om de enkelte registres opbygning og drift, herunder adgangen til at indsamle, lagre og videregive oplysninger samt om de kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger, som nævnet anser for nødvendige til sikring eller forebyggelse mod misbrug m.v. af de registrerede oplysninger. Registernævnet får således en selvstændig kompetence til at fastsætte bindende regler om registrenes opbygning og drift. Det er anset for nødvendigt at give nævnet adgang hertil på grund af lovreglernes karakter af standarder, se navnlig afsnit 7.1. og 7.11.1. Kompetencen for nævnet forudsættes først og fremmest anvendt i forbindelse med registrenes planlægning og oprettelse - nemlig i forbindelse med behandlingen af en indgivet anmeldelse, jfr. § 9. Adgangen til at fastsætte særlige regler om de enkelte registre minder således om en tilladelseskompetence, jfr. afsnit 7.2., men kompetencen er for så vidt videregående, idet den også giver mulighed for efterfølgende, d.v.s. på et senere tidspunkt, hvor registeret er i drift, at stille skærpede krav til registervirksomheden.

Reglerne kan f.eks. gå ud på at stille krav om, at visse typer oplysninger ikke indsamles og registreres eller at oplysningerne ikke må videregives i det ønskede omfang. Der vil også kunne stilles betingelser om fysisk sikring af oplysningerne (adgangskontrol, bygningsindretning osv.) og systemteknisk sikring m.v., jfr. den nærmere beskrivelse af datasikkerhedsbegrebet i afsnit 7.4.1.

I stk. 2 tages der stilling til, om registernævnets afgørelser - herunder de i medfør af stk. 1 udarbejdede regler - skal kunne påklages til en minister eller være endelige. Udvalget er på dette punkt delt i tre mindretal, se afsnit 7.11.3.

1. mindretals opfattelse er anført i alternativ 1 til stk. 2, hvorefter nævnets afgørelser kan påklages til justitsministeren. 2. mindretals opfattelse findes i alternativ 2 til stk. 2, hvorefter nævnets afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Til § 9.

I stk. 1 fastsættes, at den registeransvarlige myndighed skal indgive anmeldelse til registernævnet forinden et register tages i brug. I afsnit 7.2. er nærmere redegjort for, hvorfor udvalget foretrækker et anmeldelsessystem frem for et krav om forudgående tilladelse. Den registeransvarlige myndighed er den myndighed, for hvis virksomhed registeret oprettes og som direkte eller indirekte afholder de med registerets oprettelse og drift forbundne udgifter. Edb-servicebureauerne anses således ikke for registeransvarlige i lovens forstand. For statsmyndighedernes registre vil det normalt ikke volde vanskeligheder at fastslå, hvem der er den registeransvarlige myndighed og dermed har pligt til at indgive anmeldelse. Kommunale registre vil derimod ofte rent teknisk blive drevet for flere kommuner, og spørgsmålet kan derfor være mere tvivlsomt indenfor den kommunale sektor. Den enkelte kommune er ansvarlig for den del af registeret, der indeholder oplysninger om kommunens beboere med den virkning, at de enkelte kommuner i princippet selv skal indgive anmeldelser. Der er dog intet i vejen for, at flere kommuner indgiver fælles anmeldelse eventuelt via en hertil bemyndiget institution, f.eks. Kommunernes Landsforening eller Kommunedata. I andre relationer må den enkelte kommune imidlertid ubetinget anses for registeransvarlig. Begæring fra en registreret person om egen-access til et kommunalt register, jfr. §§ 14 og 15, må således indgives til vedkommende kommune, og det er denne kommune, der afgør, om begæringen bør imødekommes.

I stk. 2 bestemmes, at foreløbig anmeldelse kan indgives forinden et registers endelige planlægning med henblik på at få klarlagt nævnets eventuelle krav i henhold til § 8, stk. 1. Reglen er begrundet i, at der ofte vil være knyttet endog meget store økonomiske interesser til edb-systemerne. Betydelige omkostninger til forundersøgelser m.v. vil således kunne være spildte, hvis det først ved registerets ibrugtagen opklares, hvilke særlige foranstaltninger m.v. nævnet ville kræve iværksat som betingelse for,

at registeret må føres-. Ved planlægning af større registerforanstaltninger bør registermyndighederne rette henvendelse til nævnet på et så tidligt tidspunkt, at der kan etableres et samarbejde om den endelige planlægning.

Kravet om anmeldelse har som nævnt i bemærkningerne til § 7 bl.a. den funktion automatisk at skaffe nævnet den fornødne viden om registrene. Da de fleste edb-registre imidlertid ret ofte undergår ændringer, må det kræves, at der også skal indgives anmeldelse om ændringer m.v. i registeret. Stk. 3 bestemmer derfor, at ændringer i anmeldte forhold om et registers opbygning og drift skal anmeldes til registernævnet, forinden de sættes i værk. Det samme gælder, når et register nedlægges.

Efter stk. 4 kan registernævnet fastsætte nærmere regler om anmeldelsens form, indhold m.v. Det er herved forudsat, at det kan være hensigtsmæssigt at stille krav om anvendelse af særlige blanketter, der sikrer, at alle nødvendige oplysninger meddeles, jfr. udvalgets bemærkninger herom i afsnit 7.2.

Til § 10.

Efter denne bestemmelse skal registernævnet offentliggøre en årlig beretning om sin virksomhed. Herved sikres, at offentligheden bliver holdt løbende informeret om registerforanstaltningerne i den offentlige sektor. Samtidig bevirker det en lettere adgang for de registrerede til at finde frem til de registre, hvori de er optaget, og som de ønsker at kontrollere, jfr. §§ 14 og 15 om registerindsigt. Registernævnet forudsættes at føre en fortegning over anmeldte registre, således at enhver i tvivlstilfælde ved henvendelse til nævnet vil kunne få oplysning om, hvor den pågældende kan være registreret.

Til kapitel 4.

Reglerne i dette kapitel har til formål at yde registrerede personer en sikkerhed i vid forstand. Hertil hører regler, der forhindrer en unødig dataophobning (§ 11), regler om kontrol med, at der ikke registreres urigtige eller vildledende oplysninger og regler om sletning af forkerte eller forældede oplysninger (§ 12). Endvidere er fastsat bestemmelser om datasikkerhed, d.v.s. om foranstaltninger til beskyttelse af oplysningerne mod uretmæssig anvendelse (§ 13)•

Der henvises i øvrigt til afsnit 7.4. og 7.4.1.

Til § 11.

I stk. 1 fastslås, at der kun må indsamles og registreres oplysninger, som klart er af betydning for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver. Denne bestemmelse skal være med til at forhindre en unødvendig dataophobning. Inden for statsforvaltningen er de administrative opgaver normalt spaltet op efter visse saglige kriterier, således at et bestemt sagområde udelukkende er henlagt til en bestemt gruppe myndigheder, mens andre opgaver varetages af andre myndigheder. De enkelte myndigheder har derfor - foruden identifikationsoplysninger - normalt kun brug for bestemt afgrænsede typer oplysninger. Relevanskriteriet er derimod mindre anvendeligt - og beskyttelsen dermed mindre effektiv i i relation til kommunalforvaltningen, idet den enkelte kommune som en enhed varetager mangeartede opgaver. Reglen i stk. 1 suppleres derfor af bestemmelsen i stk. 3, hvorefter tvivlsspørgsmål om, hvilke typer oplysninger der må indsamles og registreres, afgøres af registernævnet. Registernævnet vil således kunne udøve en kontrol med, at dataindsamlingen ikke går videre end nødvendigt. Nævnet kan i øvrigt som betingelse for at godkende registrering af visse oplysninger stille særlige sikkerhedsmæssige krav med hjemmel i § 8. Formuleringen i stk. 1 åbner mulighed for et vist skøn, og der kan derfor navnlig for rent personlige oplysninger være grund til at kræve yderligere betingelser opfyldt for registrering af sådanne oplysninger. Det bestemmes derfor i stk. 2, at oplysninger, der vedrører rent personlige forhold, såsom oplysninger om religiøse, politiske, seksuelle og helbreds-mæssige forhold, ikke må indsamles og registreres, medmindre dette er nødvendigt for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver. Det samme gælder oplysninger om strafbare forhold og misbrug af nydelsesmidler og lignende. Et absolut forbud mod registrering af disse oplysninger er ikke praktisabelt. F.eks. har religiøst tilhørsforhold betydning for opkrævning af kirkeskat, politisk tilhørsforhold må kunne registreres af hensyn til kandidatlistor og medlemsfortegnelser af kommunale råd, helbredsoplysninger må bl.a. registreres af hensyn til sygdomsbehandling osv. Også for disse oplysninger må registernævnet kunne afgøre, om betingelsen i stk. 2 er opfyldt, jfr. stk. 3 nævnt ovenfor.

Til § 12.

Registrerede oplysninger indgår i vidt omfang i sagsbehandlingen ikke blot hos den registeransvarlige myndighed, men også hos andre myndigheder, der efter reglerne i kapitel 7 er berettiget til at modtage oplysninger fra et register. Det er derfor vigtigt, at oplysningerne er korrekte. Reglerne i § 12 skal navnlig varetage dette hensyn. Samtidig har reglerne til formål sammen med bestemmelserne i § 11 at hindre en unødigt ophobning af personoplysninger i de enkelte registre.

Efter stk. 1 skal der foretages fornøden kontrol til sikring af, at der ikke registreres urigtige eller vildledende oplysninger. Ved denne formulering er det tilkendegivet, at de nærmere krav med hensyn til kontrollens omfang m.v. vil være afhængig af flere forhold. Der må således normalt kræves størst kontrol med hensyn til oplysninger om rent personlige forhold, men det må også spille en rolle, hvad oplysningerne anvendes til, herunder hvorvidt de tilflyder en større kreds af myndigheder eller finder mere begrænset anvendelse. Endelig vil kravene med hensyn til kontrollen i forbindelse med oplysningernes registrering være afhængige af den grad af pålidelighed, der er knyttet til oplysningerne ved indsamlingen.

Efter stk. 1 skal den myndighed, der er ansvarlig for registeret, endvidere sørge for, at oplysninger, der viser sig at være urigtige eller vildledende, snarest muligt slettes af registeret eller berigtiges. Denne bestemmelse må anses for overholdt, hvis oplysningerne slettes eller berigtiges i forbindelse med den førstkomende normale ajourføring af registeret. For registre, der ikke ajourføres efter en bestemt tidsplan må rettelserne derimod foretages ved førstgivne lejlighed.

Stk. 2 angiver, hvorledes der skal forholdes med forældede oplysninger. Herefter skal registrerede oplysninger, der på grund af deres alder eller af andre grunde har mistet deres betydning for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver, slettes af registeret. Bestemmelsen skal sikre, at registeret til stadighed har de aktuelt gældende oplysninger, f.eks. om adresse og indtægt, og kun disse. For registre, der ajourføres efter en bestemt tidsplan, vil de gamle oplysninger blive slettet samtidig med at de nye oplysninger registreres.

Stk. 2 bestemmer endvidere, at registre, der anvendes løbende, skal indrettes således, at der foretages forføringen af oplysningerne. Denne bestemmelse skal sikre, at administrative afgørelser, hvori indgår oplysninger fra et register, ikke træffes på grundlag af forkerte (forældede) oplysninger.

Kravet om sletning af forældede data vil være forbundet med betydelige omkostninger, hvis dette skal ske, så snart den enkelte oplysning indberettes som forældet. Stk. 2 angiver derfor ikke nogen bestemt tidsfrist for sletning. I praksis forekommer det ikke sjældent, at f.eks. et magnetbånd eller en magnetplade med forældede oplysninger fra ét register fragår registeret og senere bruges til andre opgaver (registre), og en teknisk sletning foretages først i forbindelse med den senere brug. En sådan fremgangsmåde, hvorefter det forældede bånd eller pladen straks fjernes fra registeret og senere slettes, må anses at opfylde kravet om sletning i stk. 2, 1. pkt.

Såfremt der indtræder tekniske eller betjeningsmæssige fejl ved en ajourføring af et register, er der normalt truffet foranstaltninger således, at omkørsel kan finde sted. Af denne grund skal de seneste versioner af registeret på magnetbånd eller -plade være tilgængelige, således at sletning af en version først sker, når flere nye versioner er fremkommet og godkendt. Denne fremgangsmåde må (tilsvarende) anses at opfylde kravet om sletning i stk. 2, 1. pkt.

I visse tilfælde vil det være nødvendigt for en forsvarlig administration af vedkommende myndigheds opgaver at kunne gå tilbage i tiden og fremfinde oplysninger, der var gældende på et tidligere tidspunkt. Det vil i sådanne tilfælde ikke være i strid med reglen i stk. 2, 1. pkt., at opbevare tidligere registereksemplarer eller at overføre oplysningerne til et "passivt" register.

Når forældede oplysninger ikke længere har betydning for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver, skal de derimod som udgangspunkt slettes. Dette er nødvendigt for at forhindre en unødigt ophobning af data om den enkelte. Det er imidlertid klart, at et ubetinget krav om sletning i mange tilfælde ville medføre ubødelig skade for planlægning og forskning, herunder navnlig historieforskning, ligesom der også i særlige tilfælde kan tænkes at være behov for at kunne udnytte et tidligere anvendt register. Derfor bestemmer stk. 3, at registereksemplarer med registernæv-

nets godkendelse kan overføres til opbevaring i arkiv på nærmere angivne vilkår. Et krav om godkendelse er anset for nødvendigt, idet en fortsat opbevaring bør være undergivet kontrol, ligesom der bør være mulighed for at udøve et skøn over, om der er tilstrækkelig grundlag for en arkivering af registeret. I det omfang opbevaringen sker i rigsarkivet eller landsarkiverne vil de af disse institutioner fastsatte regler for opbevaring og udnyttelse som regel kunne anvendes som vilkår ved nævnets godkendelse.

Til § 13.

Efter stk. 1 skal der træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod uretmæssig brug. Det er ikke anset for muligt i detaljer at beskrive de krav, der i sikkerhedsmæssig henseende må stilles til de enkelte systemer. Den generelle formulering indebærer i øvrigt, at det uden ændring af loven vil være muligt at kræve nye foranstaltninger gennemført i takt med den tekniske udvikling på dette område. Sikkerhedsforanstaltningerne kan bl.a. bestå i fysisk sikring (adgangskontrol m.v.) og systemteknisk sikring (kendeord, kodning af data m.v.). Forebyggelse mod misbrug kan også ske gennem en organisatorisk - personalemæssig opdeling, således at de forskellige medarbejdergrupper (systemplanlæggere, programmører, operatører osv.) kun får adgang og kendskab til en del af "registeret".

De forskellige former for sikkerhedsforanstaltninger er mere udførligt nævnt i afsnit 7.4.1.

Det påhviler den registeransvarlige myndighed at få gennemført de fornødne sikkerhedsforanstaltninger, men registernævnet kan af egen drift tage spørgsmålet op over for de enkelte registre og om fornødent med hjemmel i § 8 fastsætte regler om yderligere foranstaltninger. For registre, der indeholder rent personlige oplysninger, er der grund til at være særlig opmærksom på sikkerhedsspørgsmålet, hvilket udvalget har ønsket at fremhæve ved i stk. 2 at bestemme, at registernævnet kan fastsætte særlige sikkerhedsbestemmelser, bl.a. for registre, der indeholder oplysninger som nævnt i § 11, stk. 2, eller om hvilke, der ved lov er fastsat særlige tavshedsforskrifter.

Kravet om gennemførelse af sikkerhedsforanstaltninger refererer sig primært til det sted, hvor registeret teknisk føres, og foranstaltningerne vedrører således navnlig maskiner, programmer

og magnetbånd eller -plader m.v. Til en effektiv beskyttelse hører imidlertid også, at der træffes fornødne sikkerhedsforanstaltninger de steder, hvor registermateriale leveres i umiddelbar tilgængelig form (klartekst), f.eks. som skærbillede på en dataskærm. I forbindelse med brug af terminaler kan da også indbygges en række systemtekniske sikringer, jfr. afsnit 7.4.1.

Bl.a. fordi en modtager af registerudskrifter m.v. kan være en anden myndighed end den umiddelbart registeransvarlige myndighed, er der et særligt behov for at kræve sikkerhedsforanstaltninger gennemført hos modtagerne. Hertil kommer, at det i terminalsystemer er almindeligt, at man foruden at fremkalde oplysningerne på en dataskærm samtidig ønsker en papirkopi af skærbilledet til fortsat brug, f.eks. i forbindelse med patientbehandling på en sygehusafdeling eller i forbindelse med en administrativ sag i kommunalforvaltningen. Det er også nødvendigt, at der fastsættes forskrifter om, at dette materiale efter endt brug destrueres på betryggende måde. Registerudskrifter, der indgår i en administrativ sag, skal dog behandles som sagens øvrige dokumenter.

Derfor fastsættes i stk. 1, 2. pkt., at sikkerhedsforanstaltningerne også skal omfatte kopier og udskrifter af registeret, såvel hos vedkommende myndighed selv, som hos andre myndigheder, der modtager kopier af registre eller registerudskrifter, herunder for skrifter for sådanne kopiers og udskrifters forsvarlige destruktion efter endt brug.

Det vil normalt være den modtagende myndighed (terminalbrugeren), der fastsætter sådanne forskrifter, men det påhviler den registeransvarlige myndighed at påse, at sådanne forskrifter er udarbejdet og i benægtende fald kræve regler herom fastsat.

Stk. 3 bestemmer, at der for registre, der indeholder oplysninger af særlig interesse for fremmede magter, skal træffes foranstaltninger, der muliggør registrenes hurtige tilintetgørelse i tilfælde af krig eller lignende forhold.

Reglen indebærer ikke, at de omhandlede registre nødvendigvis skal ødelægges i tilfælde af krig eller lignende forhold. Anvendelsen af edb-registre er så integreret i samfundet, at store dele heraf vil gå i stå, hvis de større edb-systemer tilintetgøres, og spørgsmålet kan derfor ikke afgøres i en lovregel, men må bero på en konkret politisk beslutning. Bestemmelsen etablerer derimod de nødvendige forudsætninger for, at en beslutning om øjeblikkelig destruktion også kan effektueres.

Omfattet af bestemmelsen er de registre, som en besættelsesmagt eller en magt, der har erobret en del af landet, vil have særlig interesse i, bl.a. for dermed hurtigt og effektivt at kunne overtage den almindelige administration. Derfor vil navnlig de større landsdækkende administrative systemer, som f.eks. det centrale personregister og kildeskattesystemet, være omfattet af stk. 3. Det samme kan gælde specialregistre, som kan benyttes til at finde frem til bestemte personer, som den fremmede magt f.eks. på grund af de pågældendes særlige uddannelse (læger, ingeniører osv.) ønsker at disponere over. På samme måde vil en fremmed magt kunne have særlig interesse i hurtigt at finde frem til f.eks. større lastmotorkøretøjer eller virksomheder inden for jern- og metalindustrien.

Ansvaret for bestemmelsens efterlevelse ligger hos de enkelte registeransvarlige myndigheder og det påhviler ikke registernævnet at udarbejde forskrifter på dette område. Nævnets tilsynskompetence forudsættes i denne forbindelse blot at indebære, at nævnet ved forespørgsel til de registeransvarlige får bekræftet, at foranstaltninger som nævnt i § 13, stk. 3, er iværksat for de registre, som nævnet anser for omfattet af bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 7.4.

Til kapitel 5.

Bestemmelserne i dette kapitel omhandler den registreredes adgang til at få kendskab til de oplysninger, der er registreret om ham. Hovedreglen er, at der tilkommer den registrerede en sådan ret til registerindsigt eller egen-acces. Retten hertil er dog undergivet begrænsninger på flere punkter, bl.a. på linie med indskrænkningerne i parters adgang til aktindsigt i offentlighedsloven.

Udvalgets overvejelser om registerindsigten er refereret i afsnit 7.5.

Til § 14.

Efter stk. 1, 1. pkt., skal registeret, såfremt en registreret person fremsætter begæring herom, snarest muligt give den registrerede meddelelse om indholdet af de oplysninger, der er registreret om ham. Der stilles ikke særlige formkrav til begærin-

gen. Den kan således fremsættes mundtligt såvel som skriftligt. Begæringen skal rettes til den registeransvarlige myndighed. Såfremt en registreret person er i tvivl om, hvem der er ansvarlig for det pågældende register, vil han eventuelt kunne rette henvendelse herom til registernævnets sekretariat.

Meddelelsen til den registrerede skal afgives snarest muligt efter modtagelsen. Ekspeditionstidens længde vil kunne veksle fra register til register. I mange tilfælde vil myndigheden være henvist til at rekvirere oplysningerne hos det edb-servicebureau, der fører registeret. Ekspeditionstiden vil endvidere være afhængig af registerets tekniske indretning. Ved registre, der ajourføres løbende og hvor udtræk sker i forbindelse med ajourføringer vil det normalt være i overensstemmelse med reglen at udtrække oplysningerne i forbindelse med den førstkommende ajourføring af registeret, såfremt ajourføring foretages månedligt eller med kortere mellemrum.

De oplysninger, der skal meddeles den registrerede, er det på det pågældende tidspunkt foreliggende dataindhold. Den registrerede har derimod ikke krav på at få oplyst tidligere registrerede oplysninger. En fremdragelse heraf kan, hvis det overhovedet er muligt, være forbundet med meget store omkostninger. Bestemmelsen forhindrer dog ikke, at sådanne ældre oplysninger meddeles. Såfremt de tidligere registrerede oplysninger er indgået i en sag, der har været til behandling hos en offentlig myndighed, vil den registrerede som part via reglerne om aktindsigt kunne få adgang til oplysningerne, jfr. offentlighedslovens § 10. Adgangen til registerindsigt indebærer også ret til at få meddelelse om, at man ikke er optaget i registeret.

I tilfælde, hvor den registrerede konstaterer, at oplysningerne om ham er urigtige eller vildledende, vil han kunne kræve berigtigelse, jfr. § 12.

Meddelelsen til den registrerede skal normalt gives skriftligt, jfr. § 15 og bemærkningerne hertil.

En række eksisterende registre er teknisk indrettet således, at registeret ikke er i stand til maskinelt at give en fuldstændig udskrift af de registrerede oplysninger om en bestemt person. Der foreslås derfor i lovudkastets § 24 en særlig overgangsregel for disse registre.

I indledningen til kapitel 5 er nævnt, at retten til registerindsigt er begrænset på forskellig måde.

Efter stk. 1 gælder reglen om registerindsigt i 1. pkt. ikke, hvis registeret udelukkende er oparbejdet med henblik på at foretage statistiske uddrag. Registre, der ikke blot er indrettet til at producere statistiske opgørelser f.eks. til planlægningsformål, men som tillige anvendes til administrative eller andre operative formål, er ikke omfattet af undtagelsen. Undtagelsen har derfor praktisk taget kun betydning for registre, der føres af Danmarks Statistik. Baggrunden for undtagelsen er bl.a., at de registrerede ikke har reel interesse i at kontrollere oplysningerne, når de ikke benyttes som grundlag for administrative afgørelser vedrørende de enkelte personer. Undtagelsen skal ses i sammenhæng med reglen i § 22, stk. 3, hvorefter der fra disse registre ikke uden registernævnets godkendelse må videregives oplysninger, der kan henføres til bestemte personer. Det forudsættes, at nævnets godkendelse normalt betinges af, at den registrerede får underretning om indholdet af de registrerede oplysninger. Undtagelsen er endvidere begrundet i sikkerhedsmæssige og økonomiske hensyn, jfr. nærmere afsnit 7.5. Det forhold, at der ikke er egen-acces til statistikregistre betyder ikke, at myndighedernes statistiske virksomhed er unddraget offentlighed, idet den sag hos vedkommende myndighed, der omhandler registerets oprettelse m.v., normalt er omfattet af offentlighedslovens § 1.

Efter stk. 1 har den registrerede endvidere ikke krav på registerindsigt, hvis hans interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser. Bestemmelsen er korresponderende med offentlighedslovens § 10. Indskrænkning i den registreredes adgang til at blive gjort bekendt med oplysninger, der vedrører ham selv, kan efter denne bestemmelse kun ske på grundlag af en konkret afvejning af de modstående interesser. Afvejningen må foretages for hver enkelt oplysning for sig med den virkning, at den registrerede, såfremt sådanne hensyn kun gør sig gældende for en del af oplysningerne, skal gøres bekendt med de øvrige oplysninger, jfr. stk. 1, 3. pkt. Bestemmelsen giver ikke adgang til generelt at undtage bestemte registre eller bestemte typer oplysninger, jfr. herom nedenfor.

I afvejningen indgår på den ene side "den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne". Hermed sigtes ikke blot til den registreredes interesse i kendskab til oplysningerne

i forbindelse med overvejelser om indbringelse af en sag, hvori de registrerede oplysninger indgår, for domstolene, højere administrativ myndighed eller ombudsmanden, men også hans interesse i at kunne kontrollere oplysningernes korrekthed, med henblik på en myndigheds anvendelse af disse i fremtidige sager m.v.

På den anden side indgår i afvejningen "afgørende hensyn til offentlige eller private interesser". Med anvendelsen af ordet "afgørende" er det tilkendegivet, at oplysning kun kan nægtes, hvor der er nærliggende fare for, at privates eller det offentliges interesse vil lide skade af væsentlig betydning.

Efter stk. 1, 4. pkt., kan der endvidere i særlige tilfælde for bestemte registre fastsættes undtagelser fra eller begrænsninger i retten til at få oplysninger efter 1. pkt. Bestemmelsen sigter navnlig på de tilfælde, hvor offentlige interesser generelt vil lide skade, hvis der er en almindelig adgang til registerindsigt. Som eksempel kan nævnes registre, der oprettes af politiet i efterforskningsøjemed. Bestemmelsen forudsættes endvidere at kunne anvendes i tilfælde, hvor en registerindsigt generelt vil kunne være til skade for de registrerede. En ubegrænset egen-access kan medføre, at de registrerede personer i særlige situationer presses til også at bruge deres ret. F.eks. ville arbejdsgivere så kunne kræve, at en ansøger forud for ansættelsen fremskaffer en fuldstændig udskrift af strafferegisteret vedrørende sig selv. Dette er baggrunden for, at justitsministeriet i strafferegistercirkulæret, se betænkningens afsnit 6.3.11., har fastsat begrænsninger med hensyn til, hvilke oplysninger der må medtages, når en person rekvirerer egen straffeattest.

Efter stk. 2 kan tvivlsspørgsmål om retten til at få meddelt oplysninger efter stk. 1 indbringes for registernævnet. Efter denne bestemmelse kan registernævnet ikke blot afgøre klager over konkret begrundede afslag fra de registeransvarlige myndigheder, men kan også tage stilling til de i medfør af stk. 1, 4. pkt., fastsatte generelle undtagelser eller begrænsninger.

En registreret person, der har fået meddelelse i henhold til stk. 1, har ikke krav på ny meddelelse før 12 måneder efter sidste meddelelse, jfr. stk. 3« Reglen er derimod ikke til hinder for, at en myndighed efterkommer en ny anmodning inden for fristen. Der kan forekomme situationer, hvor bestemmelsen kan virke urimelig for den registrerede. Det fastsættes derfor tillige i stk. 3, at

en registreret uanset fristen har krav på ny meddelelse, hvis han kan godtgøre en særlig interesse heri. En myndigheds afgørelse herom kan ligeledes indbringes for registernævnet, jfr. stk. 3, 2. pkt.

Endelig bestemmes i stk. 4, at registernævnet kan fastsætte gebyrer for meddelelser i henhold til stk. 1. En lignende bemyndigelse findes i offentlighedslovens § 8, stk. 3. I den i medfør heraf udfærdigede bekendtgørelse nr. 453 af 10. november 1970 er imidlertid fastsat, at der ikke skal opkræves betaling for det første eksemplar (af en afskrift eller fotokopi) af et dokument, der udleveres til en part i den pågældende sag. Gebyret skal have karakter af et ekspeditionsgebyr, men det er ikke tilsigtet, at gebyret skal svare til de reelle udgifter ved meddelelse af registerudskrifter. Spørgsmålet om indførelse af gebyrer skal ikke tages op af registernævnet af egen drift, og det forventes, at de registeransvarlige myndigheder er tilbageholdende med at anmode nævnet om at fastsætte gebyrer, indtil der er indhøstet bredere erfaringer.

Til § 15.

I 1. pkt. er fastsat, at meddelelser i henhold til § 14 på forlangende skal gives skriftligt. Kravet om skriftlighed indebærer, at oplysningerne skal fremtræde i en sådan form, at de kan læses umiddelbart og uden brug af tekniske hjælpemidler.

Reglen modificeres i 2. og 3. pkt., der navnlig vedrører helbredsoplysninger. For disse gælder, at det undertiden vil kunne være til direkte skade for den registrerede at få kendskab til de registrerede oplysninger, og en begrænsning i registerindsigten af hensyn til den registrerede selv vil kun undtagelsesvis kunne foretages med hjemmel i § 14, stk. 1, 2. pkt. I § 15, 2. og 3. pkt. fastsættes derfor, at meddelelserne i tilfælde, hvor hensynet til den registrerede taler derfor, kan gives i form af en mundtlig underretning om indholdet af oplysningerne. Herunder kan i ganske særlige tilfælde omtale af visse typer oplysninger undlades. Fremgangsmåden med mundtlig underretning frem for skriftlig meddelelse har navnlig betydning for helbredsoplysninger og er begrundet i, at en mundtlig underretning ofte vil være mere hensynsfuld overfor de registrerede, som tillige ikke altid vil have mulighed for umiddelbart at forstå indholdet af lægelige oplys-

ninger på grund af det særlige fagsprog. Det forudsættes, at afgørelserne efter § 15, 2. og 3. pkt. må bero på en lægelig vurdering foretaget enten af den behandlende læge på vedkommende sygehus eller den registreredes egen læge. For at sikre en ensartet udvikling på dette område er det i § 15 bestemt, at tvivlsspørgsmål om anvendelsen af disse regler kan indbringes for registernævnet.

Til kapitel 6.

Bestemmelserne i dette kapitel regulerer myndighedernes adgang til at videregive registeroplysninger om personer til private personer og virksomheder m.v.

Udvalgets overvejelser herom findes i. afsnit 7.6. og 7.8.-7.9.

Til § 16.

Efter stk. 1 må oplysninger, der kan henføres til bestemte personer ikke videregives til private personer og virksomheder m.v., medmindre dette følger reglerne i §§ 17-20, eller oplysningerne i forvejen er offentligt tilgængelige eller den registrerede eller den der handler på hans vegne, har meddelt samtykke hertil.

Hovedreglen er således, at oplysninger om enkeltpersoner ikke må videregives til private, men stk. 1 angiver nogle undtagelser herfra. For det første følger det modsætningsvis af formuleringen, at reglen ikke forbyder videregivelse af oplysninger, som ikke kan henføres til bestemte personer. Statistiske oplysninger kan frit videregives, eventuelt offentliggøres, når det sker i en form, der ikke indeholder identifikation af bestemte personer, jfr. slutningen af afsnit 7.10. Endvidere må efter stk. 1 videregives oplysninger, der i forvejen er offentligt tilgængelige. Det gælder således oplysninger, som på andet retsgrundlag er gjort offentlige f.eks. i kraft af tinglysningsinstituttet. For så vidt angår identifikationsoplysninger må det dog forudsættes, at videregivelsen ikke i sig selv indebærer, at der kan udledes andre oplysninger om de pågældende. Dette vil være tilfældet, hvor der videregives identifikationsoplysninger fra specielle typer registre, og det fremgår af selve videregivelsen, at oplysninger hidrører fra det bestemte register. Videregivelse af navne

fra det psykiatriske centralregister indebærer samtidig at modtageren får kendskab til, at de pågældende har været indlagt på en eller flere psykiatriske afdelinger eller på statshospital. En sådan videregivelse er ikke omfattet af stk. 1, selv om de pågældendes navne i øvrigt *må* være offentligt tilgængelige på andet grundlag.

Endelig fastsættes i stk. 1, at samtykke anerkendes som videregi velsesgrundlag, når det afgives af den registrerede eller den der handler på hans vegne. Det er herved forudsat, at samtykke fra en anden end den registrerede kun kan anerkendes, hvis den registrerede er ude af stand "til selv at tage stilling til spørgsmålet, f.eks. på grund af sygdom eller ung alder. For så vidt angår unge under 18 år bemærkes, at det ikke med formuleringen har været hensigten i alle tilfælde at kræve samtykke fra forældremyndighedens indehaver i stedet for fra den registrerede. Unge over en vis alder bør selv kunne afgøre spørgsmål om samtykke. Det må f.eks. gælde kvinder under 18 år, der efter at være flyttet hjemmefra har fået foretaget svangerskabsafbrydelse og derfor er optaget i Sundhedsstyrelsens abort-register. Det vil i øvrigt også bero på de konkrete omstændigheder, hvem der kan anses for berettiget til at afgive samtykke for en anden. I en sygdomssituation vil det efter omstændighederne kunne være forældre, børn, ægtefælle, søskende m.v., det vil sige personer, der typisk står den registrerede (patienten) nær og faktisk disponerer på hans vegne.

For at samtykke skal kunne accepteres som videregivelsesgrundlag, må nærmere angivne betingelser være opfyldt, jfr. stk. 2. Dette skyldes hensynet til den registrerede, der ofte vil befinde sig i en sådan situation, hvor han vanskeligt kan overskue konsekvenserne. Der henvises til udvalgets bemærkninger i afsnit 7.6.1. Efter stk. 2 kræves for det første, at samtykke skal meddeles skriftligt. Et stiltiende samtykke anerkendes således ikke på dette område. Her er tale om en skærpelse i forhold til gældende praksis, der i et vist omfang anerkender stiltiende samtykke, se afsnit 5.3.3.

Endvidere skal samtykkeerklæringen angive, hvilke typer oplysninger, der må videregives, og til hvem dette må ske, samt hvorledes oplysningerne må anvendes af den angivne modtager. Disse krav skal sikre, at den registrerede får bedre mulighed for at

overskue konsekvenserne af et samtykke, og reglerne medvirker endvidere til at forhindre en mere generel dataoverførsel fra registrene til den private sektor via samtykke. Hertil knytter sig endvidere bestemmelsen i stk. 3, hvorefter samtykke bortfalder efter 1 års forløb. Registernævnet kan dog fastsætte regler om, at samtykke i særlige tilfælde bevarer sin gyldighed ud over 1-årsperioden, se stk. 3, 2. pkt. Under hensyn til, at et meddelt samtykke eventuelt kan fornyes, når der viser sig behov herfor, forudsættes bestemmelsen i 2. pkt. at finde begrænset anvendelse. Reglen sigter navnlig på at opretholde hidtidig praksis med hensyn til samtykkevirkningen indenfor livsforsikringsaftaler og lignende, jfr. nærmere afsnit 7.6.1.

Til § 17.

Efter 1. pkt. kan oplysninger om bestemte personer videregives til private virksomheder m.v., der bistår vedkommende myndighed med registerførelsen eller på anden måde i henhold til lov eller aftale medvirker ved løsning af vedkommende myndigheds opgaver. Efter § 16 er det som nævnt ovenfor udgangspunktet, at oplysningerne ikke må videregives til private. Heraf følger på den anden side også, at der er behov for at fastsætte regler, der sikrer, at et etableret samvirke mellem private virksomheder og offentlige myndigheder ikke udelukkes for fremtiden. Ved bestemmelsen opretholdes således den praksis, at offentlige myndigheder kan overlade deres edb-opgaver til virksomheder, der ikke hører under den offentlige forvaltning, f.eks. Datacentralen eller Kommunedata. I den forbindelse henvises til straffelovens § 152, stk. 4, hvorefter de ansatte har tavshedspligt med hensyn til oplysningerne fra det offentlige. Bestemmelsen giver endvidere adgang til at videregive oplysninger til private virksomheder, der på anden måde i henhold til lov eller aftale medvirker ved løsning af vedkommende myndigheds opgaver. F.eks. kan arbejdsgivere, der som indeholdelsespligtige efter kildeskatteloven medvirker ved opkrævning af kildeskat, få oplysninger fra statsskattedirektoratet.

Fælles for alle disse situationer gælder efter 2. pkt., at der kun må videregives oplysninger, der er nødvendige i den modtagende virksomheds arbejde for det offentlige, og virksomheden må ikke benytte oplysningerne til andre formål end fastsat af ved-

kommende offentlige myndighed. I forbindelse med indgåelse af aftaler om registerførelse eller anden form for samarbejde bør myndigheden således præcisere, hvad virksomheden må bruge oplysningerne til, jfr. afsnit 7.6.

Til § 18.

Reglerne i § 18 om videregivelse af oplysninger fra sygehusregistre og andre patientregistre bygger anvendt på to grundsynspunkter. På den ene side hører helbredsoplysninger til den gruppe rent personlige oplysninger, som de registrerede kan kræve omgærdet med den størst mulige sikkerhed. På den anden side er der et særligt behov for at netop disse oplysninger hurtigt kan udnyttes. Det vil f.eks. være tilfældet i en behandlingssituation, hvor videregivelsen typisk sker i den registreredes (patientens) egen interesse. Endvidere er det samfundsmæssigt overordentligt værdifuldt at kunne udnytte oplysningerne i forskningsøjemed eller til planlægning. Derfor indeholder § 18 en række regler, der nærmere regulerer patientregistrenes anvendelse. En medvirkende årsag her til er endvidere, at lægelovens § 9 om lægers tavshedspligt ikke er udformet med henblik på en videregående anvendelse af disse oplysninger. Der henvises herved til afsnit 5.3.3. og 7.9.

Efter stk. 1 kan fra sygehusregistre og andre patient- eller sygdomsregistre videregives oplysninger om en bestemt person til den pågældendes egen læge og til andre læger m.v., som ved lov er omfattet af særlige bestemmelser om tavshedspligt, og som har den pågældende person i behandling. Bestemmelsen stadfæster den gældende ordning, hvorefter den praktiserende læge får meddelelse fra sygehuset om behandlingen i form af et lægebrev, der oplyser om den registreredes sygehistorie og behandlingen (epikrise). Endvidere hjemler reglen, at den behandlende læge kan få alle relevante oplysninger om eventuelle tidligere registrerede sygdomme og behandlinger. Også dette svarer til gældende praksis. Det er dog ikke enhver privat sygdomsbehandling, der er omfattet af bestemmelsen, idet det er en betingelse, at behandlingen forestås af "læger m.v., . . . som ved lov er omfattet af særlige bestemmelser om tavshedspligt". En privat psykologklinik vil således ikke automatisk kunne få oplysninger fra et sygehusregister omfattet af loven.

Efter stk. 1, 2. pkt., kan videregivelse også ske, selv om dette indebærer, at der herved videregives oplysninger om andre personer, f.eks. om pårørende. Det er dog en betingelse, at oplysningerne kan have betydning for behandlingen af den registrerede. Oplysninger om andre vil navnlig hidrøre enten fra den registrerede (patienten) eller fra samtaler med de pårørende. Det er ikke hensigten, at bestemmelsen skal give anledning til eventuelle tidkrævende overvejelser om oplysningernes konkrete betydning for behandlingen. Det forudsættes tværtimod, at betingelsen for videregivelse også af oplysninger om andre, normalt vil være opfyldt i en behandlingssituation.

I stk. 2 er fastsat regler om videregivelse af oplysninger i forskningsøjemed. Herefter kan fra disse registre videregives identifikationsoplysninger og oplysninger om diagnoser m.v. til læger til brug ved konkrete forskningsprojekter. Der vil således ikke være en almindelig adgang til oplysninger f.eks. med henblik på at fremfinde egnede opgaver. Det videnskabelige formål må være konkretiseret. Endvidere er adgangen begrænset til læger. Andre personers eventuelle acces må ske efter reglerne i stk. 3, der forudsætter en konkret prøvelse. Den automatisk virkende ordning i stk. 2 er endelig begrænset til bestemte typer oplysninger. Identifikationsoplysninger, det vil sige oplysninger om navn, adresse og personnummer, og oplysning om diagnoser er direkte nævnt, men der vil efter omstændighederne også kunne videregives andre mere objektive og fundamentale oplysninger som f.eks. indlæggelsestid og -sted samt behandlingsdata, f.eks. det anvendte medikament.

I tilslutning til reglen i stk. 2, 1. pkt., bestemmer 2. pkt., at der kun må ske efterfølgende henvendelse til de registrerede i det omfang de læger, der har behandlet de pågældende, giver tilladelse hertil. Reglen er begrundet i, at efterfølgende henvendelse kan virke generende og eventuelt være til direkte skade, f.eks. hvis patienten ikke i forvejen har kendskab til sygdommens alvorlige karakter. Derfor er de læger, som har behandlet de pågældende patienter, indsat som et kontrollerende mellemed. Der sigtes herved til den ansvarlige overlæge på den afdeling, hvor patienten har været til behandling, og hvorfra de omhandlede oplysninger er indberettet til registeret. Der kræves således ikke tilladelse fra lægerne på samtlige afdelinger, hvor den registrerede har været

indlagt. Bestemmelsen svarer stort set til den praksis, der er gældende for lægevidenskabelige "follow-up"-undersøgelser.

Efter stk. 3 kan der med Sundhedsstyrelsens godkendelse videregives oplysninger fra disse registre til brug ved forskning og planlægning. Sundhedsstyrelsens godkendelse kræves således ikke blot i tilfælde, hvor oplysningerne videregives til andre end læger, f.eks. til brug ved en socialvidenskabelig undersøgelse, som udføres af en sociolog, men også når der til læger videregives andre oplysninger end nævnt i stk. 2. Det er en forudsætning, at de oplysninger, der agtes anvendt, identificerer bestemte personer. Sker videregivelsen i form af anonyme udtræk, svarende til statistiske opgørelser, kræves ingen godkendelse. Såfremt der i forbindelse med videregivelsen skal ske samkøring med andre registre, skal der indgives anmeldelse herom til registernævnet, der kan fastsætte særlige vilkår for samkørselen, f.eks. i form af sikkerhedsforskrifter og regler om destruktion, se § 18, stk. 3, 2. pkt., der henviser til § 22, stk. 2, 3. pkt. Reglen gælder kun ved samkøring med registre, der er oparbejdet med henblik på varetagelse af andre opgaver, f.eks. indtægtsregistre, boligregistre, strafferegistre osv.

Til § 19.

Denne paragraf indeholder de nærmere regler for videregivelse af oplysninger til private fra det centrale personregister (CPR). Dette register har hidtil kun leveret oplysninger til andre offentlige myndigheder, hvorimod private personer og virksomheder m.v. har været henvist til at få oplysningerne fra folkeregistrene. Dette forhold foreslås ændret, således at den private sektor i fremtiden på nærmere angivne betingelser også kan få visse oplysninger direkte fra det centrale personregister.

Der henvises til udvalgets overvejelser i afsnit 7.8.

Reglerne i stk. 1 og 2 vedrører enkeltforespørgsler, d.v.s. forespørgsler, der kun omfatter oplysninger om en enkelt eller nogle få personer. Adgangen til oplysninger efter disse regler er i overensstemmelse med den gældende ordning vedrørende oplysninger fra folkeregistrene, jfr. § 14 i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 5 af 5. januar 1973 om folkeregistre. Adgangen er dog udvidet i forhold hertil, idet der efter stk. 1 også kan gives oplysning om den pågældendes stilling samt meddelelse om, hvorvidt

vedkommende er umyndiggjort. Umyndiggørelse skal tinglyses og er således i forvejen offentliggjort. Ved besvarelser af enkeltforespørgsler er der hverken efter stk. 1 eller 2 adgang til at give oplysning om den pågældendes personnummer. Adgangen til oplysninger er efter disse regler betinget af, at spørgeren forud over for registeret kan identificere en bestemt person. Dette kan ske ved angivelse af den pågældendes navn og (tidligere) adresse eller hans personnummer alene.

Stk. 3 indeholder nærmere regler om videregivelse af masseoplysninger, d.v.s. oplysninger om en større kreds af personer. Baggrunden for reglerne i stk. 3 er at skabe mulighed for, at erhvervsvirksomheder kan rationalisere deres registerførelse ved at få mulighed for en løbende ajourføring af registrene navnlig i relation til adresseringsoplysninger (adresseringsnavn og adresse). Dette indebærer besparelser ikke blot for den private sektor, men også for det offentlige bl.a. gennem et forventet fald i antallet af uanbringelige postforsendelser, se nærmere afsnit 7.8.

Bestemmelsen i stk. 3 er begrænset til varetagelse af disse hensyn. Reglerne omfatter derfor kun erhvervsvirksomheder. Private personer kan ikke få oplysninger med hjemmel i stk. 3. Bestemmelserne er endvidere begrænset til kun at omfatte videregivelse af løbende ændringer af de i stk. 1 angivne data for så vidt angår en større afgrænset kreds af personer, som enkeltvis forud er identificeret over for registeret. Forskellen mellem stk. 1 og 3 er således navnlig, at stk. 3 giver adgang til at få ajourført oplysningerne løbende f.eks. ved levering af oplysninger på magnetbånd. Endvidere indeholder stk. 3 en væsentlig udvidelse i forhold til stk. 1 ved bestemmelsen i 2. pkt., hvorefter der i forbindelse med en sådan ajourføring tillige kan gives oplysning om de pågældendes personnumre. Hvis ajourføringer skal kunne ske maskinelt, vil det som regel være nødvendigt at benytte personnummeret.

Om udvalgets overvejelser vedrørende personnummeret henvises til afsnit 7.8.

Adgangen til masseoplysninger fra CPR bør efter udvalgets opfattelse begrænses på flere punkter. Efter stk. 3 er det bl.a. en betingelse, at oplysningerne af modtageren udelukkende skal bruges i konkrete retsforhold og ikke til etablering af relationer, som ikke eksisterer i forvejen. En erhvervsvirksomhed vil således kun-

ne få ajourført sine registre over ansatte, kunder, leverandører m.v. i henseende til disses navn og adresse m.v. Derimod kan en erhvervsvirksomhed ikke rekvirere oplysninger om en kreds af personer, som virksomheden ønsker at rette henvendelse til, men som de ikke i forvejen har retlige relationer til. Et forsikringsselskab kan f.eks. ikke få oplysninger om navn og adresse på alle husejere indenfor et afgrænset område med henblik på forsikrings-tegning. Et adresseringsbureau kan heller ikke få ajourført deres stillings- eller branceregistre, som de har oparbejdet med henblik på at kunne betjene andre virksomheder, f.eks. gennem udsendelser af reklamefoldere for disse virksomheder til bestemte brancher osv.

I stk. 3 er det endvidere fastsat, at modtagne oplysninger ikke må videregives til private personer eller andre erhvervsvirksomheder m.v. Bestemmelsen omfatter både salg og vederlagsfri overdragelse. Et stormagasin må således ikke videregive de fra CPR modtagne oplysninger om f.eks. kontokundernes adresser til et kreditoplysningsbureau.

Udvalget har endelig fastsat den begrænsning, at videregivelsen efter stk. 3 skal bero på en aftale mellem indenrigsministeriet (sekretariatet for personregistrering) og vedkommende erhvervsvirksomhed. Virksomhederne har således ikke noget retskrav på at få masseoplysninger. Aftaleformen forudsætter endvidere, at der fastsættes nærmere vilkår for udlevering og brug af oplysningerne, jfr. stk. 3. Overholdelsen af vilkårene bør være sanktioneret ved tilbagekaldelse af aftalen. Stk. 3 bestemmer således, at aftalen til enhver tid kan tilbagekaldes. Efter formuleringen er tilbagekaldelse imidlertid ikke begrænset til de situationer, hvor vilkårene overtrædes. En tilbagekaldelse vil f.eks. også kunne foretages af tekniske eller administrative grunde.

Til § 20.

Efter stk. 1, 1. pkt. kan der med registernævnets godkendelse videregives oplysninger til private personer og virksomheder m.v., som kan godtgøre at have en sådan retlig interesse i at få de pågældende oplysninger, at denne klart overstiger hensynet til oplysningernes hemmeligholdelse. Registernævnets godkendelser kan ikke blot have karakter af konkrete tilladelser på grundlag af den ovennævnte interesseafvejning. Navnlig for registre, der ikke indeholder oplysninger af særlig personlig karakter, vil afvej-

ningen i visse situationer være utvivlsom, således at der kan gives generelle tilladelser til at videregive oplysninger til nærmere angivne formål. Det vil f.eks. gælde for centralregistret for motorkøretøjer, jfr. nærmere afsnit 6.3.13. og 7.6.

Reglen i 1. pkt. begrænses ved bestemmelsen i 2. pkt., hvorefter nævnet ikke kan meddele godkendelse for så vidt angår oplysninger, om hvilke der ved lov er fastsat særlige tavshedsforskrifter. Tavshedsreglerne kan således ikke ændres eller tilsidesættes ved en godkendelse fra registernævnet. Reglen gælder kun specielle tavshedsforskrifter, derimod ikke de tavshedspligtbestemmelser, der findes i straffeloven, tjenestemandsløven og kommunale tjenestemandsvedtægter. Bestemmelsen omfatter navnlig helbredsoplysninger i sygdomsregistre, jfr. lægelovens § 9 og økonomiske oplysninger i kildeskattesystemet, jfr. kildeskattelovens § 87. Tavshedspligtbestemmelserne er nærmere omtalt i afsnit 5.3 - 5.3.3.

Efter stk. 2 kan registernævnet tillade, at oplysninger videregives til forskning på nærmere angivne vilkår. Om videregivelse af helbredsoplysninger fra sygdomsregistre til forskning henvises til § 18, stk. 2 og 3 og bemærkningerne hertil.

Videregivelse af anonyme oplysninger, d.v.s. oplysninger, der ikke kan henføres til bestemte personer, kan ske uden nævnets tilladelse, jfr. bemærkningerne til § 16.

Til § 21.

Bestemmelsen fastslår, at den registeransvarlige myndighed med registernavnets godkendelse kan kræve vederlag for udlevering af oplysninger. Da videregivelse af oplysninger fra myndighedernes registre til private ofte vil have karakter af en serviceydelse, er det anset for rimeligt, at vedkommende myndighed kan kræve vederlag herfor. Vederlag forudsættes ikke blot at kunne kræves ved levering af masseoplysninger, jfr. f.eks. § 19, stk. 3, men også ved videregivelse af oplysninger om en enkelt person. Dette er i overensstemmelse med den gældende ordning for meddelelse af oplysninger fra folkeregistrene, jfr. § 16 i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 5 af 5. januar 1973 om folkeregistre, hvorefter der for hver omspurgt person kan opkræves et gebyr på indtil 8 kr., jfr. også offentlighedslovens § 8, stk. 3, og § 1 i

justitsministeriets bekendtgørelse nr. 453 af lo. november 1970 om betaling for afskrifter og fotokopier, der udleveres i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen.

Til kapitel 7.

Reglerne i dette kapitel omhandler udveksling af registre-rede oplysninger mellem offentlige myndigheder.

Udvalgets overvejelser herom findes i afsnit 7.7. og 7.7.1.

Til § 22.

Efter stk. 1 kan oplysninger om enkeltpersoner videregives til andre offentlige myndigheder i det omfang det følger af reglerne i kapitel 6 om videregivelse af oplysninger til private, jfr. §§ 16-20. Endvidere kan oplysninger videregives til andre myndigheder, der i henhold til lov har adgang til at få oplysningerne. Pligt for en myndighed til at meddele oplysninger til en anden myndighed er fastsat ved eller i henhold til en række lovbestemmelser, se f.eks. lov nr. 333 af 19. juni 1974 om social bistand §§ 17 og 19 og § 6 i lov om Danmarks Statistik (lovbekendtgørelse nr. 15 af 12. januar 1972), jfr. nærmere afsnit 5.4.

I stk. 2 er fastsat regler om en videregående adgang til at udveksle oplysninger mellem de offentlige myndigheder indbyrdes. Reglerne bygger navnlig på det almindelige forvaltningsretlige princip, hvorefter myndighederne skal bistå hinanden ved udøvelsen af deres opgaver.

Herefter kan oplysningerne videregives til andre myndigheder, såfremt de har væsentlig betydning i vedkommende myndigheds virksomhed. Således kan f.eks. CPR-data videregives til andre myndigheder, kildeskatteoplysninger videregives til statslige og kommunale myndigheder, der medvirker i kildeskatteordningen. Oplysninger vil i denne situation ofte blive videregivet som masseoplysninger på magnetbånd. I nogle tilfælde vil en videregivelse af teknisk-økonomiske grunde omfatte oplysninger, der isoleret set ikke er "væsentlige" på leveringstidspunktet. F.eks. har det centrale personregisters leverancer ofte karakter af standardleverancer, hvilket indebærer, at modtagerne måske får oplysninger, som ikke er nødvendige for modtagerne. Videregivelsen vil dog være i overensstemmelse med stk. 1, selv om den tillige omfatter

for tiden "uaktuelle personer", men det er en forudsætning, at der ikke videregives særlige datatyper, som er uden betydning for den modtagende myndigheds virksomhed.

Videregivelse vil efter denne "bestemmelse efter omstændighederne også kunne ske til forskningsbrug, hvis forskning er et væsentligt led i vedkommende myndigheds virksomhed.

Efter stk. 1 kan endvidere videregives oplysninger, som har væsentlig betydning for en afgørelse, som vedkommende myndighed skal træffe. Der vil her i modsætning til situationen ovenfor som regel være tale om videregivelse af oplysninger om én eller enkelte personer. F.eks. må et amt til brug ved fastsættelse af underholdsbidrag kunne få økonomiske oplysninger fra kommunerne.

I det omfang registeroplysninger indgår i en sag, som er eller har været til behandling hos den registeransvarlige myndighed eller en anden myndighed, må spørgsmålet om videregivelse af oplysningerne løses efter offentlighedsloven. Dette gælder ikke blot i de tilfælde, hvor oplysningerne foreligger i form af en udskrift og dermed bliver et dokument i sagen, jfr. offentlighedslovens § 1. Også hvor oplysningerne benyttes i sagen efter opslag i registeret f.eks. via en dataskærm, vil de være omfattet af offentlighedsloven, jfr. lovens § 4, der bl.a. antages at omfatte oplysninger fra registre. At oplysningerne således omfattes af offentlighedsloven betyder ikke, at udenforstående dermed vil få adgang til oplysningerne. Tværtimod vil oplysningerne normalt være omfattet af undtagelsen i offentlighedslovens § 2, stk. 1, nr. 2.

I § 22, stk. 2, 2. pkt., begrænses rækkevidden af de ovennævnte regler om videregivelse af registeroplysninger. Herefter gælder reglerne i 1. pkt. ikke, hvis der er tale om oplysninger, om hvilke der ved lov er fastsat særlige tavshedsforskrifter eller for hvilke registernævnet har fastsat særlige begrænsninger. Videregivelse f.eks. af helbredsoplysninger fra et patientregister til brug ved en administrativ afgørelse må således bero på en fortolkning af lægelovens § 9, hvorefter tavshedspligten bl.a. elimineres, når videregivelsen er et led i en "berettiget varetagelse af en andens tarv". Videregivelse af helbredsoplysninger i behandlings- og forskningsøjemed er reguleret i § 18.

Registernævnet kan som nævnt med hjemmel i § 22, stk. 1, 2. pkt., fastsætte særlige begrænsninger i en myndigheds adgang til at videregive registeroplysninger til andre myndigheder. Her-

ved kan nævnet ikke blot fastsætte detailregier f.eks. af sikkerhedsmæssig karakter, men også regler, der forbyder en udveksling af oplysninger, som ellers ville være hjemlet efter reglerne i stk. 2. Bestemmelsen er indsat fordi reglerne i 1. pkt. dækker et meget omfattende område, hvorfor det ikke kan udelukkes, at der kan være behov for at kunne opstille særlige begrænsninger for udveksling af oplysninger indenfor bestemte områder, se slutningen af afsnit 7.7.

I § 22, stk. 2, 3. og 4. pkt., er fastsat nogle særregler for de videregivelsessituationer, der indebærer en samkøring mellem to eller flere registre. Når der skal finde samkøring sted mellem registre, der er oparbejdet med henblik på varetagelse af forskellige opgaver, skal dette anmeldes til registernævnet, der kan fastsætte særlige vilkår for samkørselen. Samkøring, der udelukkende foretages med henblik på statistiske uddrag, skal dog ikke anmeldes.

Den nærmere afgrænsning af de tilfælde, der kræver anmeldelse, kan give anledning til nogen tvivl, bl.a. fordi begrebet samkørsel næppe kan defineres helt entydigt, ligesom det kan diskuteres, hvornår to registre kan siges at være oparbejdet med henblik på varetagelse af forskellige opgaver. Det afgørende vil være, om der ved transaktionen dannes et nyt register, som indeholder andre datatyper end de oprindelige registre eller gør de eksisterende oplysninger tilgængelige i nye sammenhænge. Således vil de sædvanlige ajourføringer, der foretages ved leverancer fra det centrale personregister ikke kræve anmeldelse. Det må overlades til registernævnet at afstikke mere præcise grænser gennem sin praksis.

I øvrigt henvises til udvalgets overvejelser om samkøring i afsnit 7.7.1.

I stk. 3 er fastsat, at der fra registre, der udelukkende er oparbejdet med henblik på at foretage statistiske uddrag, ikke uden registernævnets godkendelse må videregives oplysninger, der kan henføres til bestemte personer. Reglen skal ses i sammenhæng med bestemmelsen i § 14, stk. 1, 2. pkt., hvorefter registrerede personer ikke har registerindsigt i disse statistikregistre. Stk. 3 har praktisk taget kun betydning for registre, der føres af Danmarks Statistik. Efter praksis videregives der ikke herfra oplysninger, der kan henføres til bestemte personer. Såfremt der undtagelsesvis viser sig at være behov herfor forudsættes en god-

kendelse normalt betinget af, at den registrerede samtidig får underretning om indholdet af de registrerede oplysninger.

Til § 23.

Bestemmelsen giver mulighed for, at der med registernævnets godkendelse kan opkræves vederlag for levering af oplysninger til andre offentlige myndigheder. Selv om der normalt ikke vil være anledning hertil, kan det næppe udelukkes, at der vil kunne forekomme situationer, hvor det vil være rimeligt, at modtageren helt eller delvis afholder den registeransvarlige myndigheds udgifter i forbindelse med videregivelsen.

Til kapitel 8.

Til § 24.

Lovens almindelige ikrafttrædelsesbestemmelse findes i stk. 1. I stk. 2 findes en overgangsregel om eksisterende registre, som ikke uden væsentlige systemtekniske ændringer vil kunne give en udskrift af de registrerede oplysninger. For sådanne registre får lovens § 14, stk. 1, 1. pkt., om registerindsigt først virkning 3 år efter lovens ikrafttræden, medmindre registernævnet bestemmer andet. Nævnet kan både forkorte og forlænge fristen for registerindsigtens ikrafttræden. Det er imidlertid kun et fåtal af registre, der vil være omfattet af overgangsreglen, og for en del af disse vil formentlig gælde, at der allerede indenfor 3 års-fristen af andre grunde vil være behov for at foretage systemtekniske ændringer, hvilket samtidig bør indebære, at nævnet træffer bestemmelse om, at § 14, stk. 1, 1. pkt., skal gælde for registeret. Der vil kun rent undtagelsesvis være grund til at forlænge 3 års-fristen.

Til § 25.

Baggrunden for bestemmelserne i § 25 er reglerne i lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre.

Efter denne lov hører spørgsmål om gennemførelse af regler om hjemmestyremyndighedernes, herunder de kommunale myndigheders registre under hjemmestyrets afgørelse.

Efter § 25, 2.pkt., kan registerloven ved kongelig anordning sættes i kraft for så vidt angår registre, der føres på Færøerne af rigsmyndighederne.

Bestemmelserne i § 25 bygger på det synspunkt, at det må tillægges væsentlig betydning, at der gælder samme regler for registrene på Færøerne, uanset om de føres af rigsmyndighederne eller hjemmestyrets myndigheder. Der bør således tilstræbes fuldstændig koordinering af reglerne i den ovenfor nævnte kongelige anordning og de regler, der fastsættes af hjemmestyret for hjemmestyremyndighedernes registre.

Loven gælder derimod umiddelbart for Grønland.

10. Summary in English.

The Committee was charged with considering the problems concerning protection of privacy in connection with the establishment and use of registers, having regard more particularly to the "technical development". That formulation of the problems to be considered accords with the general conception that the purpose of a data legislation is to protect the integrity of the individual citizen against computer abuse.

In order to obtain a general survey of the complex of problems it would be a natural point of departure to attempt to identify what is meant by "personal integrity" og "privacy".

It is difficult, however, to define the concept of integrity. You cannot fall back on any traditional conceptual definition, as there does not exist any tradition. The question has arisen only quite recently, inter alia in and with the need for a data legislation. This in itself is bound to give rise to considerations: you choose something you do not really know to be the aim or you have certain vague ideas which you attempt to concretize and approach through legislation.

The development of the principles governing the protection of personal integrity has taken a very different course in the various countries, as also the content of that protection is highly diversified. What is concerned is, on the one hand, entirely new protective measures and, on the other, very old principles of law. The new thing is due to the human and universal fear of the technology of our time, which, as never before, has enabled us to get close on each other. The old thing is a certain hereditary respect for the privacy of one's fellow beings. The new thing is related not only to electronic data processing but also, and equally much at least, to other technical devices, such as television, telephoto lenses, tapping devices, etc., i.e. the whole modern apparatus that enables us to get quite close on our neighbours and find out their most intimate secrets.

As already mentioned, the development of the law has taken a different course and has taken place at a different rate in the several countries. It is generally stressed that the United States has broken new ground in this field, and that is probably correct because the problems got up to the surface of the legal system at a rather early date, due, among other things, to the aggressive communication of news that was, and remains, characteristic of the United States. The development in that country, starting as early as in 1890, has since been followed up by other countries, notably by Germany. Here, too, it takes place to begin with through court practice, later through legislation. In France there has been abundant case law on the general principles of art. 1382 of the Code civil, from 1970 based on a special omnibus clause of the Code civil. The actual description of the object of protection, however, is widely varying. According to the US formulation, what is protected is normally a person's "interest in not having his affairs known to others or his likeness exhibited to the public" or, put briefly, "the right to be let alone". It is probably evident that a formulation as broad as the US one must suffer several restrictions, inter alia that the *one* who seeks publicity also (at least up to a point) must suffer publicity; it should also be stated that, e.g., the Continental development of the law has broken up and developed the protection by numerous special rules of a more technical nature. Finally, it should be pointed out that the whole complex of problems has attracted a more general interest in Denmark only in recent years. In 1972, thus, legislation was enacted to cover part of the field, and that Act, which relates to tapping, unauthorized photographing, etc. is in the heading called the "Privacy" Act. (Cf. also the Report No. 601/1971 on privacy submitted by the Criminal Law Council).

So it is difficult to make any exact definition of the concept of integrity; on the other hand, there is no doubt that an important element of the concept is a law-protected right to live without control, interference or supervision in any field where such interference is not harmless or is necessary for social reasons.

An examination of legislative measures enacted or envisaged in other countries shows that the measures differ in a number of particulars, though there are some important common problems:

Example 1. The access to data insight (own access), i.e. the right to examine data on oneself to check if they are correct, is generally regarded as an important, perhaps the most important "basic rule of all data legislation. It is true that the rule is important, not to say fundamental; all things considered, however, it has little to do with protection of the individual. It is first of all a protection against incorrect and inexpedient administration; indeed, the demand for data insight and the demand for correction of incorrect data may be asserted in connection with any form of data, whether or not they are of a very personal nature. The claim is a simple consequence of the application of a new technique, and the citizens have always had a claim to reasonable security against incorrect and inexpedient administration based on incorrect data.

Example 2. There exist a number of different rules designed to counter undesirable mass application of personal data, also in the private sector, e.g. in the form of so-called selective publicity and the like. This may be viewed as a protection of privacy and probably is so in more serious cases. More often than not, however, the individual violations are so modest as to be normally ignored in a legal system. The actual object of protection, then, is not the individual citizen but the social organisation as such: you try to protect against "social manipulation". A protection like that may, indeed, be appropriate; systematically, however, it should strictly speaking not be classed under the right to privacy.

Example 3. The same thing applies, but here even more clearly, to the rules designed to protect the communication systems in the case of war or civil unrest. An effective legal protection may here presuppose easily practicable rules on the immediate destruction of certain databanks. Such measures are necessary because the possession by a foreign occupation power of the major central registers is a prerequisite of an early and effective takeover of the administrative machinery with the resulting unpleasant consequences, e.g. in the form of detention and deportations, etc. Rules on safety measures and the possible destruction of data stores are required even in periods where the danger of occupation is not felt as being imminent. Such rules, on the other hand, cannot be classed under the general principles of the right to privacy, though they may concern the question of life or death.

Example 4. Related to such rules are the general rules applying in times of peace which shall provide a protection against abuse, typically in the form of unlawful communication of data. The latter rules are ordinary regulations of secrecy and security, which may be regarded as individual protection but which are not peculiar to the private sphere and, besides, have been known for many years. Thus, there is no question of any new principles, only of the transfer of known principles of law to the technique of a new era.

Example 5. Finally, as a fifth category, mention may be made of the rules intended to "enclose" existing data to prevent them being communicated, even if such communication is not contrary to special rules of secrecy, and the rules intended to prevent unnecessary accumulation of data, i.e. the collection of too many data, as well as the rules intended to prevent multiprogramming of existing data stores, thus creating integrated data banks. It is those rules in particular which provide an actual individual protection. It is in that complex of problems you may recognise the actual conflict between the individual person and the data systems, and the content of the rules is precisely designed to solve that conflict in such a way that the individual survives as an individual in the sense that a certain sphere of personal integrity is respected. It is here it may be verified if there exists any form of "right to be let alone", or if you live under a system where Big Brother is controlling any activity.

The above examples of formation of rules - the protection against incorrect or inexpedient administration, against social manipulation, against the danger of an occupation, against the general abuses in times of peace, and against accumulation of data and integration - illustrate that the objectives of a data legislation are quite broad and that they cannot as a matter of course be contained in a formula to the effect that you intend to establish an individual protection, a protection of personal integrity, a right to privacy. To a certain extent, however, by looking at the problems the other way round, it may be said that, in considerations of the legal protection of private persons, you are automatically forced to provide a protection also of broad social interests, and that this aspect of the problems is not less important. A data legislation, then, shall solve a large

number of problems, and they have to be solved irrespective of the general conceptual definition of the right to privacy. If you start with a conceptual definition like that and if you maintain that it is that concept you want to protect, you are liable to restrict your field of vision, thereby preventing an effective solution of the real problems. It may therefore be said that the aim of data legislation is to obtain a safe, expedient and considerate handling of data, including in particular data traceable to individual persons. A formulation as broad as that includes the right to privacy, which however does not emerge as any restrictive element, only as a central figure of the actual regulation, notably in the way that the handling of data shall always be considerate. The requirement of safety implies in particular a requirement to the effect that the individual data as well as their handling shall be correct and that the handling shall be free of any leaks. The fact that the handling of data shall be expedient implies that it shall meet the requirements of the day for an effective administration, among other things be concerned with relevant data, and no other. In other words, you shall at any one time be able to account for the data you handle and why you do so. A data legislation, then, is an act of balance between various, in part conflicting interests, and a statement of purposes should therefore be sufficiently broad and flexible.

If you accept a formulation of problems as broad as that, there remain numerous questions as to the choice of means. Mention shall be made of a few principal problems:

- (1) Should the law contain detailed rules or more general standards?
- (2) How stringent shall the control measures be?
- (3) How extensive shall the control be?
- (4) What shall be the status of the supervising authority in relation to the government?

Re (1): A comprehensive glance at the legislative measures enacted or envisaged abroad shows that the measures contain detailed rules as well as more general standards. However, it is the vague standards that predominate, it being widely left to the supervising authority to make regulations or complete the standards by concrete decisions according to an expert opinion. It must probably be recognised that a legislative technique like

that implies a certain risk to law and order, partly because you have not full control of the development of the law, partly because the decisions of the supervising authority cannot be subjected to any intensive control on the part of the courts when they are based on such vague rules. The system, then, is subject to criticism. The defence, on the other hand, is strong: the justification for legislating by means of standard provisions is of course that the legal field is so new and complex as to prevent any detailed legislation. It is not possible to take up a position on all future conflicts and solve them through sensible detailed provisions. The choice, then, lies between legislating now and, if so, with broad, vague standard rules or putting off the whole legislative work until a general knowledge is obtained of the whole legal field with its numerous individual problems. In the opinion of the Committee, legislation should be enacted as soon as possible.

Re (2): In answering the question as to the strictness of the control measures, it would appear a practical main question whether the control shall be based on previous permission - a concessionary system - or on subsequent measures by virtue of a system of notification. Here, there is a certain difference of principles in the various countries. In practice, their boundaries may overlap, and there exist also flexible intermediate forms. Determining for which model to choose are probably two things. First, purely administrative regards; the concessionary systems are the most unwieldy and most staff-consuming ones. Secondly, the risk involved by the fact that certain systems may work for a certain time without any control having yet been provided. This must depend on an evaluation of the extent and nature of any abuses. The members of the Committee are agreed that a system of notification must be considered adequate.

Re (3): The third question concerns the extensiveness of the control, in particular whether the control should apply only to computersystems or if also other types of data processing should be included. It is now evident that the need for a data legislation has manifested itself only in and with the introduction of electronic systems. It is their flexibility and capability of handling huge quantities of data that have rendered them expedient as well as liable to risks. So it is natural for data

legislation to be primarily aimed at computersystems. For administrative reasons, that is to define the scope of the legal provisions, it may also be expedient to confine their scope to computers. Otherwise, it may be extremely difficult to find a reasonable delimitation.

In the course of time, a number of other technical aids have come into existence for the handling of substantial quantities of data, among others the micro-film technique. An idea that immediately suggests itself might therefore be to attempt to regulate the whole area collectively so as to prevent unintentional gaps in the legislation. To this must be added that, by virtue of their scale and scope, some manual registers are open to the same risks of abuse as electronic data processing systems.

That question should hardly be tackled too theoretically. It must be recognised that we are faced with an entirely new legal field and must be prepared for early amendments. The safest course would therefore be to start in the central field, viz. the problems surrounding EDP, and then develop the regulation to include other fields, as needed.

Re (4): The fourth question to be dealt with here relates to the status of the supervising authority in relation to the government. Should the supervising authority form part of the general administrative hierarchy so that an appeal may be lodged with the competent Minister against its decisions or should that authority be separated therefrom and take the form of a wholly independent body, subject to the sole restriction that unlawful decisions may be set aside by the courts.

The answer to the question is not unambiguous. Section 25 of the Swedish Data Act provides for the decisions of the Data Inspection Board to be subject to appeal to the government through the Ministry of Justice. Under section 9 of the Norwegian Draft the Data Inspection Board shall be an independent body subordinate to the Crown and the Department designated by the Crown. From the Explanatory Memorandum on the Draft Bill it appears that an appeal may be lodged with the Department against any decision made by the Inspection Board and that the Boards, on the whole, enters into the usual relationship of subordination to the government (the Crown) and the Department.

The question has been thoroughly discussed by the members of the Register Committee, who in that particular are divided. Some members recommend that the supervising authority should be an independent body but subject to customary recourse to a Minister, while other members recommend that the decisions of the supervising authority should be final.

The Draft Bill on the Registers of Public Authorities prepared by the Committee is reproduced below.

DRAFT BILL ON THE REGISTERS OF PUBLIC AUTHORITIES

Chapter 1. Scope

1. (1) This Act shall apply to EDP registers kept by or for public authorities and containing data on persons.

(2) "EDP registers" means registers or other systematized records making use of electronic data processing.

(3) "Data on persons" means data traceable to particular persons, even if this presupposes a knowledge of special identifications, such as serial number or the like.

2. (1) This Act shall apply also to ED? registers with data on persons kept by or for institutions being financed from public funds or attending to functions which are normally regarded as being public.

(2) The registers referred to in the foregoing subsection shall be established only subject to permission from the public authority supervising the institution concerned.

3. The Minister of Justice may direct that this Act shall apply to other registers with data on persons which are kept by or for the authorities of institutions referred to in subsection (1) of section 1 and subsection (1) of section 2 of this Act.

4. The provisions of the Private Registers Act shall not apply to the registers covered by this Act.

Chapter 2. The Register Board

5. (1) The Minister of Justice shall appoint a Register Board. The Board shall be composed of a Chairman, who shall satisfy the conditions for being appointed to the office of judge, and by six other members. Of the latter members two shall be conversant with central and local government administration, and one shall have expert knowledge of electronic data processing.

(2) The members of the Board shall be appointed for a term of four years. In the case of long-term absence of the Chairman or any member, the Minister of Justice may appoint substitutes for the Chairman and any of the members.

(3) The Minister of Justice shall approve the rules of procedure of the Board.

6. (1) The Board shall have its own secretariat.

(2) The Minister of Justice shall appoint the person to be in charge of the secretariat.

(3) All expenses connected with the activity of the Board shall be paid by the Exchequer.

Chapter 3. Supervision, etc.

'7]. (1) The registers to which this Act applies shall be liable to supervision by the Board.

(2) The Board may require the production of any information on the registers and shall at any one time have access to the premises where the registers are administered and where the registers or the technical aids are found.

8. (1) The Board shall decide on the matters assigned to it under this Act and may besides make regulations as to the structure and operation of each register, inter alia as to the right to collect, store and communicate data and as to the control and safety measures which the Board considers necessary for safeguarding against or preventing abuse, etc. of the data encoded.

Alternative I:

(2) The decisions of the Board shall be subject to appeal to the Minister of Justice.

Alternative II:

(2) There shall lie no appeal from the decisions of the Board to any other administrative authority.

9. (1) The authority responsible for a register shall give notice to the Board before a register is brought into use.

(2) A provisional notification may be made prior to the final planning of a register with a view to identifying any requirements on the part of the Board in Pursuance of subsection (1) of section 8 of this Act.

(3) Any changes in information about the structure and operation of a register of which notice has been given shall be notified to the Board before they are set in train. The same shall apply when a register is discontinued.

(4) The Board may make regulations as to the form, content, etc. of the notification.

10. The Board shall publish an annual report on its activity.

Chapter 4. On collection, encoding, and storing of data

11. (1) Only such data as are clearly relevant to the discharge of the functions of the authority concerned shall be collected and encoded.

(2) Data relating to purely personal matters, such as data on religious, political or sexual matters or matters relating to health, may be collected and encoded only where necessary for discharging the functions of the authority concerned. The same shall apply to data on punishable acts and abuse of stimulants or the like.

12. (1) The necessary control shall be carried out to secure that incorrect or misleading data are not encoded. Any data that prove to be incorrect or misleading shall be erased from the register or corrected as soon as possible.

(2) Any encoded data which because of their age or for other reasons have lost their importance to the discharge of the functions of the authority concerned shall be erased from the register. Besides, registers subject to continuous application shall be so arranged as to enable the data to be brought up to date, as necessary.

(3) Copies of registers may, with the consent of the Board, be transferred for depositing in archives on specified conditions.

13. (1) The necessary safety measures shall be taken against any improper use of the data. The safety measures shall also include copies of and extracts from the register being lodged with the authority concerned as well as with other authorities which receive copies of or extracts from registers, including regulations as to the proper destruction after use of such copies and extracts.

(2) The Board may make special safety regulations, inter alia for registers containing data as mentioned in subsection

(2.) of section 11 of this Act or data subject to special legal provisions on secrecy.

(3) As concerns registers containing data of particular interest to foreign powers, arrangements shall be made to enable immediate destruction of the registers in the case of war or similar events.

Chapter 5. The right of registered
persons to examine data on themselves

14. (1) Where a registered person so requests, the register shall as soon as possible inform him of the content of the data encoded on him: Provided that this shall not apply if the register has been established for the sole purpose of making statistical extracts or it is felt that the interest of the registered person in becoming acquainted with the data should be subordinate to decisive regards for public or private interests. Further for particular registers there in special cases can be established exceptions or restrictions in the right to information under the first sentence of this subsection.

(2) Any questions of doubt on the right to access may be brought before the Board.

(3) A registered person who has received information in pursuance of subsection (1) shall not be able to claim any new information until the expiration of twelve months from the date of the last information, unless he is able to show that he has a special interest therein. The rule of the subsection (2) shall apply mutatis mutandis.

(4) The Board may charge a fee for information given under subsection (1) of this section.

15. Information under section 14 of this Act shall, on request, be given in writing: Provided that, where regards for the person registered so warrant, information may be given in the form of verbal information on the content of the data. If so, mention of certain types of information may be omitted in quite special cases. The provision of subsection (2) of section 14 of this Act shall apply mutatis mutandis.

Chapter 6. On communication of data to
private persons or undertakings

16. (1) Data traceable to particular persons shall not be communicated to any private person or undertaking, etc., unless this follows from the rules of sections 17 to 20 of this Act or the data are already accessible to the public, or the person registered or the person acting on his behalf has consented thereto.

(2) Any consent shall be given in writing and shall contain information as to

(1) the types of data that may be communicated;

(2) the persons or undertakings to whom the data may be communicated; and

(3) how the data may be applied by the stated recipient.

(3) A consent shall cease to have effect on the expiration of twelve months: Provided that the Board may make regulations to the effect that, in special cases, a consent shall maintain its validity beyond the period of twelve months.

17. Data on particular persons may be communicated to any private undertaking, etc. which assists the authority concerned in the keeping of registers or otherwise co-operates under law or agreement in discharging the functions of the authority concerned. In such cases, only data being necessary to the work of the receiving undertaking for the public authorities may be communicated, and the undertaking shall not be allowed to use the data for purposes other than those determined by the public authority concerned.

18. (1) From hospital registers and other registers on patients or diseases, data on a particular person may be communicated to his own doctor and to other doctors, etc. who are covered by special provisions on professional secrecy and who attend to the patient. This shall apply also if, in that context, data are communicated on other persons, e.g. on relatives, if the data may be relevant to the treatment of the person concerned.

(2) The said registers may also communicate identification data and data on diagnoses, etc. to doctors with a view to concrete research projects. Any subsequent application to the persons registered may be made only in so far as the doctors who have attended to the person concerned so permit.

(3) In addition, with the consent of the National Health Service, the said registers may communicate data for purposes

of research or planning. Where this involves multiprogramming with other registers, the provision of the third sentence of subsection (2) of section 22 of this Act shall apply mutatis mutandis.

19. (1) From the National Register of Persons (CPR) the following data on a particular person may be communicated to any private person or undertaking, etc. who is able to identify the person concerned to the register in advance:

- (1) name;
- (2) occupation;
- (3) address, unless this is protected; and
- (4) information to the effect that the person has been declared incapable of managing his own affairs, has died, disappeared or emigrated.

(2) Any other data on a pre-identified person may be communicated to a private person or undertaking only if the person or undertaking concerned is able to show a legal interest in obtaining the particular datum.

(3) A special agreement may be made with business concerns about the communication of current changes from the National Register of Persons in the data stated in subsection (1) of this section, as regards any major, clearly defined group of persons who have been separately identified to the register in advance. In connection with such updating, information may be given also of the national registration numbers of the persons concerned. It shall be a condition that the data are to be used solely in concrete legal matters, and not for the establishment of not already existing relations. Data received shall not be communicated to private persons or other business concerns, etc. Besides, the agreement shall provide for the actual conditions for the supply and use of data. The agreement may be terminated at any one time.

20. (1) With the consent of the Board, data may with a view to concrete legal matters be communicated to a private person or undertaking, etc. who is able to show such legal interest in obtaining the particular data as to outweigh any regard for the concealment of the data: Provided that this shall not apply to data being subject to special statutory provisions on secrecy.

(2) The Board may likewise permit that data be communicated for purposes of research on specified conditions.

21. The authority responsible for a register may, with the consent of the Board, charge a fee for the supply of data.

Chapter 7. On exchange of data between public authorities

22. (1) Any encoded data traceable to particular persons may be communicated to public authorities under the rules of chapter 6 of this Act and in so far as the authorities concerned are statutorily entitled to obtain the data.

(2) Further, the data may be communicated to other authorities if they are of substantial importance to the activity of the authority concerned or are of substantial importance to a decision to be made by the authority: Provided that this shall not apply to data being subject to special provisions on secrecy or in respect of which the Board has laid down special restrictions. Where the communication involves multiprogramming between registers established with a view to the discharge of different functions, this shall be notified to the Board, which in that case may prescribe special conditions: Provided that multiprogramming that takes place for the sole purpose of making statistical extracts shall not be notified to the Board.

(3) Data traceable to particular persons shall not be communicated, without the consent of the Board, from registers that have been established for the sole purpose of making statistical extracts.

23. The provision of section 21 of this Act shall apply, mutatis mutandis, in the exchange of data between public authorities.

Chapter 8. Commencement, etc.

24. (1) This Act shall come into operation on

(2) As regards registers being in operation or in the course of development at the time of commencement of this Act and for which it is not possible, without substantial technical changes of system, to make a extract of the data of the register which are of current interest, the provision of the first sentence of subsection (1) of section 14 of this Act shall take effect only three years from the date of commencement of this Act, unless the Board provide others.

Den svenske datalov.

Datalag given Stockholms slott d. 11 maj 1973.

Inledande bestämmelser.

1 §

I denna lag avses med
personuppgift: upplysning som avser enskild person,
personregister: register, förteckning eller andra anteckningar
som fores med hjälp av automatisk databehandling och som inne-
håller personuppgift som kan hänföras til den som avses med
uppgiften,
registrerad: enskild person beträffande vilken forekommer person-
uppgift i personregister,
registeransvarig: den för vårs verksamhet personregister fores,
om han förfogar over registret.

Tillstand m.m.

2 §

Personregister får icke inrättas eller föras utan tillstand
av datainspektionen.

Forstå stycket galler icke i fråga om personregister vårs
inrättande beslutas av Konungen eller riksdagen. Före sådant be-
slut skall dock yttrande inhämtas från datainspektionen.

3 §

Datainspektionen skall meddela tillstånd till inrättande
och förande av personregister, om det saknas anledning antaga
att, med iakttagande av de foreskrifter som meddelas enligt 5
och 6 §§, otillbörligt intrång i registrerads personliga inte-
gritet skall uppkomma.

Vid bedömandet av om otillbörligt intrång kan uppkomma skall
sarskilt beaktas arten och mängden av de personuppgifter som skall
ingå i registret samt den inställning till registret som forelig-
ger eller kan antagas föreligga hos dem som kan komma att regi-
streras.

4 §

Tillstånd att inrätta och föra personregister som innehåller uppgift om att någon misstankes eller dömts för brott eller avtjänat straff eller undergått annan påföljd för brott eller varit föremål för tvångsingripande enligt barnavårdslagen (1960 : 97), lagen (1954 : 579) om nykterhetsvård, lagen (1966 : 293) om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall, lagen (1967 : 940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda, lagen (1964 : 450) om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet eller utlänningslagen (1954 : 193) får endast om synnerliga skäl föreligger meddelas annan än myndighet som enligt lag eller annan författning har att föra förteckning över sådana uppgifter.

Tillstånd att inrätta och föra personregister som i övrigt innehåller uppgift om någons sjukdom eller hälsotillstånd, eller uppgift att någon erhållit socialhjälp, nykterhetsvård eller linande eller varit föremål för åtgärd enligt barnavårdslagen eller utlänningslagen får endast om särskilda skäl föreligger meddelas annan än myndighet som enligt lag eller annan författning har att föra förteckning över sådana uppgifter.

Tillstånd att inrätta och föra personregister som innehåller uppgift om någons politiska eller religiösa uppfattning får meddelas endast om särskilda skäl föreligger. Vad som sagts nu gäller dock ej personregister som sammanslutning avser att föra beträffande sina egna medlemmar.

5 §

I samband med att tillstånd lämnas till inrättande och förande av personregister, skall datainspektionen meddela föreskrift om dels ändamålet med registret, dels vilka personuppgifter som får ingå i detta. Föreligger särskilda skäl, får tillståndet begränsas till viss tid.

6 §

Lämnas tillstånd till inrättande och förande av personregister, skall datainspektionen, i den mån det behövs för att **förebygga risk** för otillbörligt intrång i personlig integritet, **meddela föreskrift** om

1. **inhämtande av** uppgifter för personregistret,
2. **utförandet av** den automatiska databehandlingen,
3. **den tekniska utrustningen,**

4. de bearbetningar av personuppgifterna i registret som får göras med automatisk databehandling,
5. underrättelse till berörda personer,
6. de personuppgifter som får göras tillgängliga,
7. utlämnande och annan användning av personuppgift,
8. bevarande och gallring av personuppgifter,
9. kontroll och säkerhet.

Föreskrift rörande utlämnande av personuppgift får icke inskränka myndighets skyldigheter enligt tryckfrihetsförordningen.

7 §

Bestämmelserna i 5 och 6 §§ som skyldighet för datainspektionen att meddela föreskrift gäller även i fråga om personregister som avses i 2 § andra stycket, i den mån icke Konungen eller riksdagen har meddelat föreskrift i samma hänseende.

Den registeransvariges skyldigheter.

8 §

Förekommer anledning till misstanke att personuppgift som ingår i personregister är oriktig, skall den registeransvarige utan dröjsmål vidtaga skäliga åtgärder för att utröna uppgiftens riktighet och, om skäl föreligger, rätta den eller utesluta den ur registret.

Har uppgift, som rättas eller uteslutes, lämnats ut till annan än den registrerade, skall den registeransvarige på begäran av den registrerade underrätta mottagaren om rättelsen eller uteslutningen. Föreligger särskilda skäl, får dock datainspektionen befria den registeransvarige från sådan underrättelsesskyldighet.

9 §

Om personregister innehåller personuppgift som med hänsyn till registrets ändamål måste anses ofullständig eller om det i personregister som utgör förteckning över personer saknas någon som med hänsyn till registrets ändamål måste förväntas ingå däri, bör den registeransvarige vidtaga den komplettering som behövs. Sådan komplettering skall alltid göras, om ofullständigheten kan antages medföra otillbörligt intrång i personlig integritet eller fara för rättsförlust.

10 §

På begäran av registrerad skal den registeransvarige så snart det kan ske underrätta den registrerade om innehållet i personuppgift som ingår i personregistret och innefattar upplysning om honom. Har sådan underrättelse lämnats, behöver ny underrättelse icke lämnas till samme registrerade förrän tolv månader därefter.

Underrättelse enligt första stycket skall lämnas utan kostnad för den registrerade. Föreligger särskilda skäl, får dock datainspektionen i fråga om visst slag av personuppgifter att avgift tages ut.

Första stycket gäller icke uppgift som enligt lag eller annan författning eller enligt myndighets beslut som meddelats med stöd av författning ej får lämnas ut till den registrerade.

11 §

Personuppgift som ingår i personregister får ej lämnas ut, om det finns anledning antaga att uppgiften skall användas för automatisk databehandling i strid med denne lag. Finns det anledning antaga att personuppgift skall användas för automatisk databehandling i utlandet, får uppgiften lämnas ut endast efter medgivande av datainspektionen. Sådant medgivande får lämnas endast om det kan antagas att utlämnandet av uppgiften icke kommer att medföra otillbörligt intrång i personlig integritet.

I fråga om förbud för myndighet att lämna ut personuppgift finns bestämmelser i lagen (1937 : 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

12 §

Upphör registeransvarig att föra personregister, skall han anmäla detta till datainspektionen. Inspektionen föreskriver i sådant fall hur det skall förfaras med registret.

13 §

Registeransvarig eller annan som tagit befattning med personregister får ej obehörigen yppa vad han till följd därav fått veta om enskilds personliga förhållanden.

Har personuppgift i enlighet med föreskrift, meddelad enligt 6 eller 18 §, lämnats ut på villkor som inskränker mottagarens rätt att vidarebefordre uppgiften, får mottagaren eller den som i hans verksamhet tagit befattning med uppgiften icke obehörigen yppa vad han därigenom fått veta om enskilds personliga förhållanden.

14 §

Om myndighet för handläggning av mål eller ärende använder sig av upptagning för automatisk databehandling, skall upptagningen tillföras handlingarna i målet eller ärendet i läsbar form, om ej särskilda skäl föranleder annat.

Tilsyn m.m.

15 §

Datainspektionen utöver tillsyn över att automatisk databehandling icke medför otillbörligt intrång i personlig integritet.

Tillsynen skall utövas så, att den icke vållar större kostnad eller olägenhet än som är nödvändig.

16 §

Datainspektionen har rätt att för tillsynen erhålla tillträde till lokal där automatisk databehandling utföres eller där datamaskin eller utrustning eller upptagning för automatisk databehandling förvaras. Inspektionen har vidare rätt att få tillgång till handling som rör automatisk databehandling samt föranstalta om körning av datamaskin.

17 §

Den registeransvarige skall lämna datainspektionen de uppgifter rörande den automatiska databehandlingen som inspektionen begär för sin tillsyn. Vad som sagts nu gäller även den som för registeransvarigs räkning handhar personregister.

18 §

Har förändret av personregister lett till otillbörligt intrång i personlig integritet eller finns anledning antaga att sådant intrång skall uppkomma, får datainspektionen i mån av behov andre föreskrift som tidigare meddelats eller meddela ny föreskrift i sådant avseende som anges i 5 eller 6 §. I fråga om register som avses i 2 § andra stycket får datainspektionen vidtaga åtgärd som nu nämnts endast i den mån den ej står i strid med beslut av Konungen eller riksdagen.

Kan skydd mot otillbörligt intrång i personlig integritet ej åstadkommas på annat sätt, får datainspektionen återkalla meddelat tillstånd.

19 §

Den som hos datainspektionen tagit befattning med tillstånds- eller tillsynsärende enligt denna lag får icke obehörigen yppa vad han därvid fått veta om enskilds personliga förhållanden eller om yrkes- eller affärshemlighet.

Straff och skadestånd m.m.

20 §

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. inrättar eller för personregister utan tillstånd enligt denna lag, när sådant erfordras,
2. bryter mot föreskrift som meddelats enligt 5, 6 eller 18 §,
3. lämnar ut personuppgift i strid mot 11 §,
- A. bryter mot 12 eller 13 §,
5. lämnar osann uppgift vid fullgörande av skyldighet att lämna underrättelse enligt 10 §,
6. lämnar osann uppgift i fall som avses i 17 §, eller
7. bryter mot 19 §.

Allmänt åtal för brott mot 13 eller 19 § får väckas endast om målsäganden anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

21 §

Den som olovligen bereder sig tillgång till upptagning för automatisk databehandling eller utplånar eller i register för in sådan upptagning dömes för dataintrång till böter eller fängelse i högst två år, om ej gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

För försök eller förberedelse till brott som avses i första stycket dömes till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken. Skulle brottet, om det hade fullbordats, ha varit att anse som ringa, får dock ej dömas till ansvar enligt vad som nu har sagts.

22 §

Har personregister inrättats eller förts utan tillstånd enligt denna lag, när sådant tillstånd erfordras, skall registret förklaras förverkat, om det ej är uppenbart obilligt.

23 §

Om registrerad tillfogas skada genom att personregister innehåller oriktig uppgift om honom, skall den registeransvarige ersätta skadan. Vid bedömande om och i vad mån skada har uppstått tages hänsyn även till lidande och andra omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse.

24 §

Om registeransvarig eller den som för registeransvarigs räkning handhar personregister underlåter att lämna tillträde till lokal eller tillgång till handling i fall som avses i 16 § eller att lämna uppgift enligt 17 §, får datainspektionen förelägga vite. Detsamma gäller, om registeransvarig icke fullgör vad åligger honom enligt 8, 9 eller 10 §.

25 §

Talan mot datainspektionens beslut föres hos Konungen genom besvär. Justitiekanslern får föra talan för att tillvarataga allmänna intressen.

Övergångsbestämmelser.

Denna lag träder i kraft d. 1 juli 1973. Bestämmelserna i 2-14 och 18 §§, 20 § 1-5, 21-23 §§ samt 24 § andra punkten gäller dock först från och med d. 1 juli 1974.

Utan hinder av föregående stycke får datainspektionen meddela föreskrift i sådant avseende som anges i 5 eller 6 § för tid före d. 1 juli 1974, om särskilda skäl föreligger. Bryter någon mot sådan föreskrift, gäller bestämmelsen om straff för brott enligt 20 § 2. Datainspektionen får vidare före nämnda dag pröva ansökan om tillstånd samt meddela föreskrift enligt 5, 6 eller 18 § såvitt avser tid efter utgången av juni 1974.

Har personregister, som enligt lagen icke får föras utan tillstånd, tagits i drift före d. 1 juli 1974, får det, under förutsättning att ansökan om tillstånd göres före d. 1 jan. 1975, föras utan tillstånd till dess ansökningen slutlig prövats. De slag av personuppgifter som inngår i registret och de ända mål för vilka uppgifterna användes får ändras eller utvidgas endast efter anmälan till datainspektionen. Bryter någon häremot, gäller bestämmelsen om straff för brott enligt 20 § 1.

Det norske lovudkast.

UTKAST

til lov om persondatasystem som opprettes av organ for
stat eller kommune.

Kap. 1. Lovens område. Alminnelige regler.

§ 1

Loven gjelder persondatasystem som opprettes og brukes i organ for stat eller kommune.

Som persondatasystem regnes ethvert fast opplegg for innsamling, behandling, lagring, eller utlevering av persondata, som gjør bruk av elektronisk databehandling. Som persondatasystem regnes også ethvert annet arkiv- eller kortsystem som har til formål å lette gjenfinning av persondata.

Som persondata regnes enhver opplysning som direkte eller indirekte kan knyttes til identifiserbare enkeltpersoner.

Kongen fastsetter i tvilstilfeile hva som skal regnes som organ for stat eller kommune. Kongen kan fastsette at loven også skal gjelde for institusjon eller foretak som får en vesentlig del av sine inntekter fra stat eller kommune.

§ 2

I et persondatasystem kan bare inntas opplysninger som har betydning for løsningen av vedkommende organs oppgaver. Med mindre det er nødvendig, må systemet ikke inneholde

1. data om nasjonalitet, rase, politisk eller religiøs oppfatning,
2. data om kriminalitet eller misbruk av rusmidler o.l.,
3. data om helsetilstand,
4. data om seksuelle forhold,
5. andre data om familieforhold *enn* slike som gjelder slektskap eller familiestatus, eller
6. data som for øvrig er av utpreget personlig eller fortrolig karakter.

Det må legges vekt på å unngå feil som kan skade den registrerte. Det må søkes unngått at persondata brukes slik at det legges noe annet eller mer i dem enn det er grunnlag for.

For data undergitt taushetsplikt skal det sørges for sikkerhetstiltak som gir tilfredsstillende beskyttelse mot urettmessig bruk av systemet.

§ 3

Enhver har rett til å kreve opplyst hvilke typer persondata som inntas i et persondatasystem. Dersom systemet ikke utelukkende nyttes til statistikk-, forsknings- eller planleggingsformål, kan han også kreve opplyst hva systemet inneholder om ham selv. Dette gjelder likevel ikke data som det av hensyn til hans helse eller hans forhold til personer som står ham nær, må anses utilrådelig at han får kjennskap til.

Kongen kan ved forskrift eller for det enkelte system fastsette ytterligere unntak fra retten til å kreve opplysninger, samt fastsette nærmere regler eller vilkår for bruken av retten.

Kap. 2. Plikt til å søke samtykke til opprettelse av datasystemer m.m.

§ 4

Kongens samtykke er nødvendig for opprettelse av persondatasystem som skal gjøre bruk av elektronisk databehandling. For opprettelse av andre persondatasystem kreves samtykke dersom de skal inneholde:

1. data om nasjonalitet, rase, politisk eller religiøs oppfatning,
2. data om kriminalitet eller misbruk av rusmidler o.l.,
3. data om helsetilstand,
4. data om seksuelle forhold,
5. andre data om familieforhold enn slike som gjelder slektskap eller familiestatus, eller
6. data som for øvrig er av utpreget personlig eller fortrolig karakter.

Kongen kan bestemme at visse systemer skal være unntatt fra første ledd. For slike systemer kan det fastsettes forskrifter om forhold som nevnt i § 6 og andre regler som kan begrense de ulemper opprettelsen og bruken av systemet ellers kunne medføre, bl.a. kan det gis bestemmelser om at systemet skal kontrolleres av Datatilsynet og registreres i samsvar med § 13.

Kongen kan gi regler om sikringstiltak ved anlegg for drift av persondatasystem som nevnt i første ledd.

Kongens myndighet etter første og annet ledd kan bare delegeres til departementet eller til Datatilsynsrådet.

§ 5

Ved avgjøring av om det skal gis samtykke, skal det innenfor den ramme som er fastsatt i § 2 foretas avveining mellom nytte og ulemper ved bruk av systemet. Særskilt må risikoen for feil ved systemet og for uheldig bruk av det som ikke kan avhjelpes på tilfredsstillende måte ved regler som nevnt i § 6, sammenholdes med den betydning dette kan få for den enkelte.

§ 6

Når det gis samtykke som nevnt i § 4, skal det fastsettes regler for systemet som sier hvilket bruksområde systemet skal ha, og nøyaktig angir de data det kan omfatte.

I regiene skal dessuten fastsettes slike vilkår for bruken m.v. som er av betydning for bruken av systemet eller som kan begrense de ulemper opprettelsen og bruken av systemet ellers kunne medføre. Særskilt skal overveies å fastsette regler

1. om innsamling og kontroll av de data systemet kan inneholde,
2. om behandling og lagring av disse data,
3. om det skal være adgang til samkjøring med annet system (systemkobling),
4. om utlevering av data, herunder om data skal kunne overføres til et annet system,
5. om omfanget og innholdet av den informasjon som skal gis ved meldinger eller andre henvendelser til den registrerte,
6. om den enkeltes rett til å kreve opplysninger i henhold til § 3,
7. om retting av data og rutiner i systemet,
8. om ajourføring av systemet,
9. om sletting eller ikke-bruk av data etter en viss tid, eventuelt om overføring av systemet til arkivverket,
10. om sikkerhetstiltak og destruksjon.

Regiene skal dessuten peke ut det organ eller den person som er ansvarlig for at regiene gjennomføres.

§ 7

De regler som er fastsatt i medhold av § 6 kan ikke fravikes med mindre det er innhentet samtykke fra det organ som fastsatte regiene eller - når regiene fastsetter det - fra organ som nevnt i § 4 fjerde ledd.

§ 8

Samtykke til å opprette og bruke et datasystem kan når som helst kalles tilbake. Dersom det viser seg at ulempene ved bruken er større enn forutsatt, skal spørsmålet om å kalle samtykke tilbake eller om å endre de fastsatte regler tas opp til vurdering.

Kap. 3. Datatilsynet.

§ 9

Det skal opprettes et Datatilsyn. Datatilsynet skal være et frittstående organ underordnet Kongen og det departement Kongen fastsetter.

Datatilsynet ledes av Datatilsynsrådet som skal ha 7 medlemmer. Medlemmene oppnevnes av Kongen, som også fastsetter hvem som skal være formann og varaformann.

§ 10

Uttalelse fra Datatilsynsrådet skal være innhentet før det treffes vedtak som nevnt i § 1 fjerde ledd, § 3 annet ledd, § 4, jfr. § 5-7, § 10 annet og tredje ledd, § 12 tredje ledd, § 13 tredje ledd og § 17 annet ledd. For øvrig skal Datatilsynet

1. holde seg orientert om den generelle utvikling for så vidt gjelder bruk av persondatasystem og om de problemer som knytter seg til slike system. Det skal sørges for nødvendige informasjonstiltak om disse problemer,
2. gi råd og veiledning om personvernspørsmål til de organer og institusjoner som planlegger opprettelse av persondatasystem,
3. sørge for at det blir iverksatt kontroll med at de lover, forskrifter og regler som gjelder for persondatasystemene blir fulgt, og at feil eller mangler blir rettet,
4. etter henvendelse eller av eget tiltak gi uttalelse i spørsmål som gjelder bruk av persondatasystemene,
5. etter henvendelse eller av eget tiltak gi uttalelse i saker om utforming av bestemmelser om taushets- eller opplysnings-

plikt som omfatter persondata, eller andre generelle spørsmål som gjelder bruk av persondata i stat eller kommune.

Kongen kan bestemme at uttalelse som nevnt i første ledd nr. 2, 4 og 5 kan gis av et utvalg av rådets medlemmer, av formannen eller av tjenestemenn ved Datatilsynet.

Kongen kan gi rådet ytterligere oppgaver vedrørende bruk m.v. av persondatasystem eller bruk av personopplysninger for øvrig.

§ 11

Datatilsynets tjenestemenn skal:

1. forberede saker som skal behandles av Datatilsynsrådet, sørge for at Datatilsynsrådets uttalelse eller avgjørelse blir gjort kjent eller iverksatt, og utføre andre oppgaver som det blir pålagt som sekretariat for rådet,
2. føre kontroll med at denne lov, forskrifter gitt i medhold av loven og de regler som er fastsatt for det enkelte persondatasystem blir fulgt,
3. etter Kongens bestemmelse, jfr. § 10 annet ledd, gi uttalelse i saker som nevnt i § 10, første ledd nr. 2, 4 og 5.

Datatilsynet skal utføre sine oppgaver i samsvar med de instruksjoner og retningslinjer som gis av Datatilsynsrådet eller formannen.

§ 12

Datatilsynet kan kreve de opplysninger som er nødvendig for at det kan gjennomføre sine oppgaver. Det kan kreve å få adgang til de steder hvor persondatasystemer og de tekniske hjelpemidler finnes, og til å gjennomføre de prøver eller kontroller som det anser påkrevd.

Datatilsynets rett til å kreve opplysninger er ikke begrenset av bestemmelser om taushetsplikt.

Kongen kan gi forskrifter om dekning av utgiftene ved kontroll.

§ 13

Datatilsynet skal føre en systematisk fortegnelse over persondatasystem som går inn under § 4. Fortegnelsen skal vise hvem som er registeransvarlig samt systemets bruksområde og innhold, jfr. § 6 første og tredje ledd, og henviser til de regler som

ellers er fastsatt for systemet. Et eksemplar av disse regler skal oppbevares ved Datatilsynet.

Den fortegnelse som er nevnt i første ledd og de fastsatte regler skal være tilgjengelig for enhver. Om rett til å få utskrift av fortegnelsen og de fastsatte regler gjelder offentlighetslovens § 8.

Kongen kan gi nærmere regler for fortegnelsen og kan gjøre slike unntak fra første ledd som er nødvendig av hensyn til rikets sikkerhet.

Kap. 4. Straff.

§ 14

Den som forsettlig eller uaktsomt oppretter eller medvirker til å opprette et persondatasystem uten at det er innhentet samtykke som kreves etter § 4, straffes med bøter eller fengsel inntil ett år eller begge deler. På samme måte straffes den som ved utføring av arbeid eller tjeneste for den systemansvarlige forsettlig eller uaktsomt overtrer de regler som er fastsatt i medhold av § 6 eller ikke etterkommer krav fra Datatilsynet som nevnt i § 12.

Kap. 5. Forholdet til andre lover.

§ 15

For persondatasystem som er opprettet ved bestemmelse i annen lov skal fastsettes regler som nevnt i § 6 for så vidt ikke annet er fastsatt i eller i medhold av hjemmelsloven. Også §§ 2-3 og §§ 7-14 gjelder for slike persondatasystem for så vidt ikke hjemmelsloven fastsetter noe annet. Før det fastsettes nærmere regler for slike persondatasystem, skal Datatilsynsrådets uttalelse innhentes.

§ 16

Utlevering av opplysninger i strid med det bruksområde for systemet som er fastsatt i samsvar med § 6 første ledd, jfr. § 7, kan ikke finne sted selv om kravet om utlevering har sitt grunnlag i lovbestemmelse om opplysningsplikt. Dette gjelder likevel ikke dersom det i lovbestemmelsen uttrykkelig er fastsatt at opplysninger også kan kreves fra system som omfattes av denne lovs § 4. Heller ikke begrenses domstolenes adgang til å kreve opplysninger med hjemmel i prosesslovene.

Kap. 6. Ikrafttredelse. Overgangsregler.

§ 17

Loven trer i kraft den dag Kongen bestemmer.

For persondatasystem som er opprettet før lovens ikrafttredelse og som omfattes av § 4, skal søknad om samtykke innhentes innen en frist som fastsettes av Kongen. Dersom slik søknad er innkommet, kan systemet brukes uendret inntil det er fastsatt regler i medhold av § 6.

Europarådets resolution om beskyttelse af privatlivets fred i forbindelse med brug af edb-registre i den offentlige sektor.

RESOLUTION (74) 29

on the protection of the privacy of
individuals vis-à-vis electronic data banks
in the public sector

(Adopted by the Committee of Ministers on 20 September 1974
at the 236th meeting of the Ministers' Deputies)

The Committee of Ministers,

Considering that the aim of the Council of Europe is to
achieve a greater unity between its Members;

Desiring to contribute to public understanding and confidence with regard to new administrative techniques which public authorities in the member states are using in order to ensure the optimal performance of the tasks entrusted to them;

Recognising that the use of electronic data banks by public authorities has given rise to increasing concern about the protection of the privacy of individuals;

Considering that the adoption of common principles in this field can contribute towards a solution of these problems in the member states and can help to prevent the creation of unjustified divergencies between the laws of the member states on this subject;

Recalling its Resolution (73) 22 on the protection of privacy of individuals vis-à-vis electronic data banks in the private sector;

Bearing in mind Article 8 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms,

Recommends the governments of member states:

a. to take all steps which they consider necessary to give effect to the principles set out in the annex to the present resolution;

- b. to inform the Secretary General of the Council of Europe in due course of any action taken in this field.

ANNEX
to Resolution (7A) 29

The following principles apply to personal information stored in electronic data banks in the public sector.

For the purposes of this resolution, "personal information" means information relating to individuals (physical persons) and "electronic data bank" means any electronic data processing system which is used to handle such information.

1.

As a general rule the public should be kept regularly informed about the establishment, operation and development of electronic data banks in the public sector.

2.

The information stored should be:

- a. obtained by lawful and fair means,
- b. accurate and kept up to date,
- c. appropriate and relevant to the purpose for which it has been stored.

Every care should be taken to correct inaccurate information and to erase inappropriate, irrelevant or obsolete information.

3.

Especially when electronic data banks process information relating to the intimate private life of individuals or when the processing of information might lead to unfair discrimination,

- a. their existence must have been provided for by law, or by special regulation or have been made public in a statement or document, in accordance with the legal system of each member state;
- b. such law, regulation, statement or document must clearly state the purpose of storage and use of such information, as well as the conditions under which it may be communicated either within the public administration or to private persons or bodies;
- c. that data stored must be used for purposes other than those which have been defined unless exception is explicitly permitted

by law, is granted by a competent authority or the rules for the use of the electronic data bank are amended.

4.

Rules should be laid down to specify the time-limits beyond which certain categories of information may not be kept or used.

However, exceptions from this principle are acceptable if the use of the information for statistical, scientific or historical purposes requires its conservation for an indefinite duration. In that case, precautions should be taken to ensure that the privacy of the individuals concerned will not be prejudiced.

5.

Every individual should have the right to know the information stored about him.

Any exception to this principle or limitation to the exercise of this right should be strictly regulated.

6.

Precautions should be taken against any abuse or misuse of information. For this reason:

- a. everyone concerned with the operation of electronic data processing should be bound by rules of conduct aimed at preventing the misuse of data and in particular by a duty to observe secrecy;
- b. electronic data banks should be equipped with security systems which bar access to the data held by them to persons not entitled to obtain such information and which provide for the detection of misdirections of information, whether intentional or not.

7.

Access to information that may not be freely communicated to the public should be confined to the persons whose functions entitle them to take cognisance of it in order to carry out their duties.

8.

When information is used for statistical purposes it should be released only in such a way that it is impossible to link information to a particular person.

Lov nr. 239 af 10. juni 1908.

Lov om folkeregistrering.

VI FREDERIK DEN NIENDE, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Vendere og Gotere, Hertug til Slesvig, Holsten, Storniam, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, gør vitterligt:

Folketinget **har** vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1. Folkeregistrene føres ved kommunalbestyrelsernes foranstaltning. Udgifterne ved registrenes førelse påhviler kommunerne.

Stk. 2. Regler om registrenes førelse og om tilsyn hermed samt om registrenes indbyrdes samarbejde fastsættes af indenrigsministeren. Denne fastsætter tillige regler om adgangen til at få oplysninger fra registrene samt om betalingen herfor.

§ 2. Indenrigsministeren opretter et centralt personregister (CPR) og fastsætter de nærmere regler om dettes førelse og udnyttelse samt om betalingen herfor.

Stk. 2. De kommunale folkeregistre medvirker til oprettelsen og vedligeholdelsen af det centrale personregister på den af indenrigsministeren fastsatte måde.

§ 3. Indenrigsministeren nedsætter et personregistreringsråd, hvori folketinget og kommunerne er repræsenteret, til at være rådgivende i personregistreringsspørgsmål, herunder i spørgsmål vedrørende udnyttelsen af folkeregistrene og det centrale personregister.

§ 4. Efter regler, der fastsættes af vedkommende minister efter forhandling med indenrigsministeren, skal offentlige myndigheder meddele oplysninger til folkeregistrene og det centrale personregister.

§ 5. Enhver, der flytter, skal inden 5 dage efter flytningen foretage anmeldelse herom til folkeregistret. Anmeldelsen skal tillige omfatte de medlemmer af husstanden, der flytter med.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om, at bestemmelsen i stk. 1 også skal gælde for personer, der tager ophold i en anden kommune end bopælskommunen for længere tid.

§ 6. Folkeregistret kan pålægge enhver husejer eller lejer inden udløbet af den frist, der er nævnt i § 5, at meddele registret oplysninger om, hvem der flytter til eller fra hans ejendom eller lejlighed. Et sådant pålæg gælder dog ikke med hensyn til Syttende, der har forevist vedkommende husejer eller lejer kvittering fra folkeregistret for, at de har foretaget anmeldelse som nævnt i § 5.

Stk. 2. Pålæg efter stk. 1 kan også gives ledere af højskoler, kaserner og lignende.

§ 7. Såfremt anmeldelser efter § 5 er ufyldestgørende, unøjagtige eller indbyrdes modstridende, kan vedkommende folkeregister pålægge anmelderen at afgive personlig forklaring til registerføreren og for egen regning fremskaffe de til sagens oplysning nødvendige attester m. v.

§ 8. Hvis et folkeregister helt eller delvis går til grunde eller gøres ubrugeligt, kan kommunen pålægge de personer, der har bopæl eller ophold i kommunen, at meddele de oplysninger, der er nødvendige til registrets genoprettelse.

§ 9. De nærmere regler for afgivelsen af de i §§ 5, 6 og 8 omhandlede meddelelser fastsættes af indenrigsministeren.

§ 10. Den der overtræder bestemmelsen i § 5 eller tilsidesætter pålæg efter §§ 6-8 straffes med bøde. På samme måde straffes den, der afgiver urigtige oplysninger til folkeregistret.

Stk. 2. I forskrifter, der udfærdiges i henhold til loven, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 11. I sager om overtrædelse af § 5, tilsidesættelse af pålæg efter § 6 og overtrædelse af forskrifter, der i tilknytning til §§ 5 og 6 er fastsat i henhold til § 9, kan kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor den pågældende bor eller opholder sig, tilkendegive ham, at sagen kan afgøres ved, at han til kommunens kasse betaler en af kommunalbestyrelsen fastsat bøde, dog ikke over 300 kr.

§ 12. Indenrigsministeren kan bestemme, at reglerne i §§ 5-7 og 10-11 også skal gælde for personer, der flytter til og fra Danmark, med de afvigelser, som de særlige forhold i forbindelse med sådanne flytninger tilsiger.

§ 13. Lov nr. 57 af 14. marts 1924 om folkeregistre ophæves.

Stk. 2. Bestemmelser, der er udstedt i medfør af den i stk. 1 nævnte lov, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller ændres i medfør af denne lov. Overtrædelse af sådanne bestemmelser straffes med bøde. Bestemmelsen i § 11 finder tilsvarende anvendelse.

§ 14. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Givet få Christiansborg slot, den 10. juni 1968.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

FREDERIK R.

Poul Sørensen.

Bekendtgørelse om folkeregistre.

I medfør af § 1, stk. 2, § 9, § 10, stk. 2, og § 12 i lov nr. 239 af 10. juni 1968 om folkeregistrering, samt kgl. anordning nr. 242 af 8. juni 1972 om ikrafttræden i Grønland af lov om folkeregistrering, fastsættes hvorud følgende:

Afsnit 1.

Almindelige bestemmelser vedrørende flytning.

§ 1. Enhver, som opgiver sin bopæl i en kommune og flytter til en anden kommune, skal senest 5 dage efter flytningen foretage¹ anmeldelse herom til folkeregistret i den kommune, i hvilken der nu tages bopæl eller ophold. Tilsvarende regler gælder *don.* der uden at have egentlig bopæl i en kommune, er tilmeldt folkeregistret med ophold i kommunen.

§ 2. Enhver, som foretager flytning inden for en kommune, skal senest 5 dage efter flytningen foretage anmeldelse herom til kommunens folkeregister.

§ 3. Enhver, som opgiver sin bopæl i en kommune og rejser til Færøerne eller udlandet, skal forinden afreisen anmelde dette til folkeregistret i den kommune, hvor han står registreret. Tilsvarende regler gælder den, der uden at have egentlig bopæl i en kommune, er tilmeldt folkeregistret med ophold i kommunen.

Stk. 2. Ved flytning til Færøerne eller et nordisk land (Finland, Island, Norge eller Sverige) udleveres den anmeldende et flyttebevis og en flytteattest, beregnet for aflevering til den lokale registreringsmyndighed i vedkommende nordiske land eller Færøerne.

§ 4. Opgives en anmeldt flytning, skal folkeregistret i den kommune, hvor ved-

komniende bliver boende, straks have underretning herom, ligesom eventuelle udleverede internordiske flyttepapirer tilbageleveres.

§ 5. Enhver, der fra Færøerne eller udlandet tager ophold i en kommune, skal senest 5 dage efter ankomsten foretage anmeldelse herom til folkeregistret. Undtaget herfra er alene personer, som opholder sig her i riget for et tidsrum af under 3 måneder, og som under dette ophold bevarer fast bopæl på Færøerne eller i udlandet, og som ikke har arbejde eller driver erhverv her i riget.

Stk. 2. For gennemrejsende, der er engageret til optræden eller lignende, for hvilket der modtages honorar, vil den indeholdelsespligtiges anmeldelse til skattevæsenet være tilstrækkelig.

§ 6. De i §§ 1-3, stk. 1, omhandlede anmeldelser skal indeholde oplysning om flyttedato, personnummer, fulde navn samt hidtidig og fremtidig adresse og bopælskommune (registreringsmyndighed).

Stk. 2. Ved anmeldelse om tilflytning fra Færøerne, Finland, Norge, Island eller Sverige skal flyttebevis og flytteattest, udstedt af vedkommende lokale registreringsmyndighed, afleveres til folkeregistret. Der skal samtidig med anmeldelsen gives oplysning om dansk personnummer, oplysning om, hvorvidt den flyttende tidligere har været optaget i et dansk folkeregister samt oplysning om tidligere medlemsskab af den danske folkekirke eller medlemsskab af et evangelisk-luthersk trossamfund. Ved tilflytning fra Færøerne oplyses om den flyttende er medlem af folkekirken på Færøerne.

Stk. 3. Ved tilflytning fra udlandet i øvrigt skal anmeldelsen indeholde oplysning om flyttedato, dansk personnummer eller fødselsdato, fulde navn, hidtidig adresse og

registreringsjyndighed, fremtidig adresse, civilstand, stilling eller erhverv, vielsesregistreringssted, vielsesdato, oplysning om, hvorvidt vielsen er borgerlig eller kirkelig, tidligere medlemsskab af den danske folkekirke eller medlemsskab af et evangelisk-luthersk trossamfund i udlandet, statsborgerskab og fødselsregistreringssted. Det skal yderligere oplyses, hvorvidt den flyttende tidligere har været optaget i et dansk folkeregister. Folkeregistret kan i henhold til bekendtgørelsens § 17 forlange dokumentation for de afgivne oplysninger. Pas og personnummerbevis skal forevises.

Stk. 4. Anmeldelserne skal omfatte de medlemmer af husstanden, der flytter mod.

Stk. 5. Anmelderen er efter begæring berettiget til en kvittering for anmeldelsen.

Afsnit II.

Flytningsbestemmelser vedrørende forskellige grupper af personer.

§ 7. For personer, som ikke er i stand til at foretage anmeldelse som angivet i afsnit I, påhviler pligten hertil den person eller institution, som er ansvarlig for de pågældende.

§ 8. Værnepligtige, der indkaldes til af-tjening af værnepligtens første samlede uddannelse i forsvaret, civilforsvaret, til udførelse af civilt arbejde eller som aftjener deres værnepligt ved bistandsarbejde i udviklingslande, skal -- uanset om indkaldelsen ikke kan antages at ville vedvare 3 måneder, og uanset, om den hidtidige bopæl bevares -- under forevisning af indkaldelsesordren foretage anmeldelse om indkaldelsen til det folkeregister, i hvilket de er optaget.

Stk. 2. Samme pligt påhviler værnepligtige, der antages og indkaldes til frivillig tjeneste i forsvaret uden tidligere at have gennemgået den normale værnepligts første samlede uddannelse.

Stk. 3. Såfremt de i stk. 1 og "1 nævnte personer genindkaldes til efteruddannelse, mønstring og lignende, skal der kun foretages anmeldelse til folkeregistret, hvis den pågældende samtidig med indkaldelsen op-giver sin bopæl. Anmeldelsen foretages da efter bestemmelserne i afsnit 1.

Stk. 4. Den værnepligtige skal straks ved hjemsendelsen eller senest 5 dage efter hjemsendelsen anmelde sin adresse til folke-

registret i den kommune, hvori han nu tager bopæl.

Stk. 5. Samme pligt påhviler de i stk. 2 omhandlede værnepligtige, når de har forrettet frivillig tjeneste i forsvaret i et tidsrum, der svarer til den normale værnepligts første samlede uddannelsestid.

§ 9. Fiskere og søfolk, der påmønstrer et dansk skib og samtidig opgiver den hidtidige bopæl her i riget, skal foretage anmeldelse om påmonstringen, dennes dato og skibets og reders navn til det folkeregister, i hvilket de er optaget. Ved afmønstring skal flytningen anmeldes i overensstemmelse med reglerne i afsnit I.

Stk. 2. Fiskere og sofolk, der påmonstrer et udenlandsk skib og samtidig opgiver den hidtidige bopæl her i riget, skal anmelde flytning til udlandet i overensstemmelse med reglerne i § 3.

§ 10. Folkeregistret kan pålægge enhver husejer eller lejer at meddele registret oplysninger om, hvem der flytter til eller fra hans ejendom eller lejlighed. Sådanne oplysninger skal meddeles registret inden 5 dage fra til- eller fraflytningen. Et sådant pålæg gælder dog ikke med hensyn til flyttende, der har forevist vedkommende husejer eller lejer kvittering fra folkeregistret for, at de har foretaget anmeldelse som nævnt i afsnit I.

Stk. 2. Pålæg efter stk. 1 kan også gives ledere af højskoler og lignende institutioner.

Afsnit III.

Klager over folkeregistrene.

§ 11. Klager over folkeregistrene rettes til indenrigsministeriet. For de grønlandske folkeregistres vedkommende rettes klagen dog til landshovdingen over Grønland.

Afsnit IV.

Personnummerbeviser og oplysninger fra folkeregistrene.

§ 12. En person er berettiget til efter begæring at få udstedt personnummerbevis i følgende tilfælde:

1. Når det over for folkeregistret sandsynliggøres, at et tidligere udstedt bevis er bortkommet, eller at den pågældende ikke tidligere har fået udstedt noget be-

vis. Folkeregistret er berettiget til at afkræve den begærende en skriftlig erklæring om, at et tidligere udstedt bevis er bortkommet, eller om, at den pågældende ikke tidligere har fået udstedt et bevis.

2. Når indholdet i det hidtidige personnummerbevis ikke længere stemmer med de faktiske forhold. Ved ændring af personnummer eller navn vil et nyt bevis automatisk blive tilsendt. Det hidtidige personnummerbevis afleveres til folkeregistret.

Stk. 2. Personnummerbeviser rekvireres af folkeregistret i det centrale personregister (CPR) og fremsendes efter modtagelsen til de pågældende.

Stk. 3. Dersom en person ikke kan afvente fremkomsten af personnummerbeviset til dokumentation af sit personnummer, udsteder folkeregistret en midlertidig attestation for personnummeret, såfremt registret er i besiddelse heraf.

§ 13. Folkeregistret udfærdiger på begæring attestation om, i hvilke tidsrum den begærende i henhold til folkeregistrets udvisning har haft ophold i kommunen.

Stk. 2. Herudover udfærdiger folkeregistret på begæring attestation om, hvorledes den begærende på begæringens tidspunkt er opført i folkeregistret. Der kan herunder udleveres oplysning om navn, stilling, personnummer, fodseisregistreringssted, civilstand, vielsesmyndighed, vielsesdato, om ægtefælle efter reglerne i § 14, statsborgerforhold, umyndiggørelse samt adresse.

Stk. 3. Yderligere oplysninger kan kun udleveres, dersom der påvises en retlig interesse heri.

§ 14. En privat person kan forlange oplysning om en anden persons fulde navn og adresse i kommunen. Såfremt den omspurgte person ikke længere er registreret med adresse i kommunen, skal der gives oplysning om adressen i den kommune, til hvilken vedkommende er flyttet, eller i givet fald om død, udvandring eller forsvinding. Adresseoplysning skal dog ikke gives, dersom adressen er beskyttet, jfr. § 15. I så fald kan alene fordres oplysning om en eventuel tilflytningskommune.

Stk. 2. I særlige tilfælde, hvor en privat

person ønsker oplysninger om en anden person ud over det i stk. 1 nævnte, afgør folkeregisterføreren efter et skøn over den begærendes retlige interesse i oplysningen, hvorvidt denne skal gives. Der kan dog i intet tilfælde uden indenrigsministeriets tilladelse gives oplysning om en anden persons personnummer.

Stk. 3. Det afgøres af kommunalbestyrelsen (i Grønland af folkeregisterføreren), hvorvidt der til brug for udarbejdelse af lokale vejvisere, til private kan udleveres oplysning om navne og adresser for de personer, der er opført i folkeregistret. Adresser, der i henhold til § 15 er beskyttede, må ikke udleveres.

§ 15. En person kan over for folkeregisterføreren fremsætte anmodning om, at hans adresse ikke opgives til private (adressebeskyttelse). Folkeregisterføreren er berettiget til at afkræve den pågældende nærmere oplysning om grunden til anmodningen og kan på grundlag heraf skønne over, i hvilket omfang ønsket om adressebeskyttelse bør imødekommes.

Stk. 2. Adressebeskyttelsen kan kun kræves opretholdt for et tidsrum af indtil 1 år efter kravets imødekommelse. Hvis beskyttelsen ønskes forlænget, må der fremsættes fornyet anmodning herom over for folkeregisterføreren.

Stk. 3. Adressebeskyttelsen gælder kun over for det register, der har imødekommet en anmodning herom. Ved flytning må anmodning om adressebeskyttelse derfor fremsættes over for tilflytningskommunens folkeregister.

Stk. 4. Adressen på personer, der opholder sig i fængsel, arresthus, statshospital eller lignende, er beskyttet efter reglen i stk. 1.

Stk. 5. Folkeregistret kan i særlige tilfælde, f. eks. ved adoption, yde en person adressebeskyttelse efter reglen i stk. 1 uden anmodning herom.

§ 16. For oplysninger, der i henhold til § 14 gives private, kan der for hver omspurgt person — uanset om denne findes i registret — forlanges et gebyr, der højst kan andrage 8 kr. Samme gebyr kan opkræves for en attest udstedt i medfør af § 13, såfremt attesten ikke skal anvendes til brug for en offentlig myndighed.

Stk. 2. Folkeregistret kan bestemme, at forespørgsler i henhold til § 14 skal stilles i skriftlig form.

Afsnit V.

Andre bestemmelser.

§ 17. Såfremt de i forbindelse med en flytnings anmeldelse afgivne oplysninger er ufyldestgørende, nnojagtige eller indbyrdes modstridende, er anmelderen pligtig til på forlangende at afgive personlig forklaring til folkeregisterforeren og for egen regning at fremskaffe de til sagens oplysning nødvendige attester m.v.

§ 18. For tilsendelse af de i bekendtgørelsen nævnte attester, beviser m.v. kan modtageren ikke afkræves porto.

§ 19. Overtrædelse af bekendtgørelsens §§ 1—9 eller tilsidesættelse af påkæg efter §§ 10 og 17 straffes med bøde. For overtrædelser begået overfor et grønlandsk folkeregister idømmes advarsel eller bøde.

§ 20. Reglerne i bekendtgørelsen finder tilsvarende anvendelse for de områder uden for den kommunale inddeling, hvor folkeregistret føres i ministeriet for Grønland, samt for området Grønneidal, der indtil videre henføres til dette folkeregister.

§ 21. Denne bekendtgørelse træder i kraft den 1. februar 1973. Samtidig ophæves indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 353 af 7. oktober 1968 om folkeregistre med senere ændringer, samt indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 243 af 8. juni 1972 om folkeregistre i Grønland.

Stk. 2. Denne bekendtgørelse gælder ikke for Færøerne.

Indenrigsministeriet, den 5. januar 1973.

Egon Jensen.

/ Svend Renstrup.

Indenrigsministeriets cirkulære af 5. januar 1973.

Instruks for førelse af folkeregistre, herunder om folkeregistrenes medvirken ved driften af det centrale personregister (CPR).

I henhold til §§ 1 og 2 i lov nr. 239 af 10. juni 1968 om folkeregistrering samt kgl. anordning nr. 242 af 8. juni 1972 om ikrafttræden i Grønland af lov om folkeregistrering fastsættes herved de almindelige regler for førelse af folkeregistre og om folkeregistrenes medvirken ved driften af det centrale personregister (CPR).

I. Registrets indhold og kortenes anbringelse.

A. CPR-registret.

§ 1. CPR-registret består af CPR-personregistret og CPR-adresseregistret. Personregistret udviser CPR's aktuelle dataindhold om hver enkelt person, der er registreret i folkeregistret. Adresseregistret udviser CPR's aktuelle indhold om hver enkelt vej, vejstrækning eller anden lokalitet, der er registreret i folkeregistret. Om de to registres nærmere indhold henvises til indenrigsministeriets CPR-instruks til folkeregistrene.

Stk. 2. CPR-personregistret anbringes i personnummerorden, adressekodeorden eller alfabetisk navneorden.

B. Hovedregistret.

§ 2. Hovedregistret består af *hovedregisterkortene*, der indeholder de i § 4 omhandlede oplysninger.

Stk. 2. Kortene *anbringes i alfabetisk adresseorden efter gadernes navne*, derefter efter husnummer, opgang og etage. Kortene kan anbringes efter sogn, by og ejendomsbetegnelse.

Stk. 3. I en særlig afdeling sidst i hovedre-

gistret anbringes hovedkortene for personer, der er optaget i registret uden at have fast bopæl i kommunen.

Familiekort og enkeltkort.

§ 3. På familiekort opføres ægtefæller uden børn, ægtefæller med børn (herunder den ene ægtefælles særbørn) og enlige med børn. Det er en forudsætning, at de på familiekortet opførte personer har adressefællesskab, samt for børnenes vedkommende, at de er under 15 år. Ved børn forstås også adoptivbørn, men ikke plejebørn.

Stk. 2. Andre personer end de i stk. 1 nævnte opføres på hvert sit kort, *enkeltkort*.

Stk. 3. Børn, der er opført på familiekort, *overføres til eget hovedregisterkort*, når betingelserne i stk. 1 (under 15 år og adressefællesskab) ikke længere er opfyldt, eller hvis de indgår ægteskab eller (for pigers vedkommende) føder børn. På det nye hovedregisterkort foretages notering om faderens (moderens) fulde navn og personnummer, ligesom der på familiekortet foretages notering om overførsel af den pågældende til nyt hovedkort.

Hovedregisterkortets indhold.

§ 4. *Enkeltkort* indeholder rubrikker til angivelse af følgende oplysninger: slægtsnavn, fornavn(e), stilling eller erhverv, personnummer, fødselsregistreringssted, ægteskabelig stilling, vielsesmyndighed, vielsesdato, statsborgerforhold, umyndiggørelse, flytning til og fra kommunen, bopæle inden for kommunen, flyttedatoer samt anmærkninger.

Stk. 2. Familiekort indeholder for mand og hustru de i stk. 1 nævnte rubrikker, og for børn under 15 år skal følgende oplysninger kunne anføres: navn, personnummer, fødselsregistreringssted samt anmærkninger.

Stk. 3. I anmærkningsrubrikkerne anføres foruden de noteringer, der er påbudt ved denne instruks, oplysninger, der i øvrigt måtte have interesse for kommunen, f. eks. forældres eller andre pårørendes adresse, navnet på den person, hos hvem den pågældende bor og lignende, samt dato og myndighed vedrørende meddelelser om ændringer i de registreredes forhold.

§ 5. Hovedregistret kan føres under anvendelse af registerkort, på hvilke der kun registreres oplysninger om *én person (énpersoners kort)*.

Stk. 2. Når énpersonerskort anvendes, må der for hver registreret persons vedkommende anføres fornøden *henvisning* til ægtefælle, børn og --- for børns vedkommende ~ til faderen eller moderen.

Stk. 3. For førelse af folkeregistre under anvendelse af énpersonerskort *gælder i øvrigt de i denne instruks fastsatte regler* med de af forholdets natur flydende ændringer.

C. Navneregistret.

Navner egisterkort.

§ 6. Navneregistret består af *navner egisterkortene*, der indeholder de i § 7 omhandlede oplysninger.

Stk. 2. Kortene *opbevares i navneorden*, således at der først tages hensyn til slægtsnavnet og derefter til fornavn(e). Findes flere personer med samme for- og slægtsnavne, ordnes kortene efter de pågældendes personnummer.

Stk. 3. Der udskrives et navneregisterkort for enhver person, der i hovedregistret er opført på *enkeltekort*. For familie kort vedkommende udskrives navneregisterkort for mand og hustru.

Stk. 4. For så vidt det må antages at lette eftersøgningen af personer, kan der udfærdiges navneregisterkort lydende såvel på personens slægtsnavn som på *andre navne*, f. eks. mellemnavne.

Stk. 5. Uaktuelle navneregisterkort kan opbevares for sig som en særlig del af navne-

registret, ligesom navneregistret med indenrigsministeriets samtykke helt eller delvist kan overføres til mikrofilm eller andet medium. Navneregisterkort må ikke makuleres, men skal afleveres til vedkommende landsarkiv.

Navneregisterkortenes indhold.

§ 7. Navneregisterkortene indeholder *rubrikker til angivelse af følgende oplysninger*: slægtsnavn, fornavn(e), personnummer, fødselsregistreringssted og anmeldte bopæle. Kortene indeholder desuden en anmærkningsrubrik.

D. Al'gangsregistret.

Afgangsregistrets indhold og orden.

§ 8. *Afgangsregistret* består af hovedregisterkort for de personer, der fraflytter kommunen, afgår ved døden eller indberettes som forsvundne, samt af hovedregisterkort for kvinder og børn, der ved ægteskab eller adoption opføres på familie kort.

Stk. 2. Afgangsregistrets kort ordnes i alfabetisk navneorden, personnummerorden eller i alfabetisk adresseorden.

Stk. 3. Med indenrigsministeriets samtykke kan *ældre dele af afgangsregistret* afgives til vedkommende landsarkiv, efter at indholdet er overført til mikrofilm.

E. Afskaffelse af registre.

§ 9. Med indenrigsministeriets tilladelse kan hoved- eller navneregister afskaffes.

II. Folkeregistrenes medvirken ved ajourføringen af CPR.

§ 10. Folkeregistrene medvirker ved ajourføringen af CPR i overensstemmelse med bestemmelserne i indenrigsministeriets CPR-instruks til folkeregistrene. CPR-instruksen er på grund af sin specielle karakter ikke optaget i ministerialtidende.

Stk. 2. Indberetningerne til CPR skal foretages løbende og omgående. Efter hver ajourføring af CPR påhviler det folkeregistrene at foretage en omhyggelig *kontrol* af, at det indberettede er rigtigt indført i CPR. Dersom folkeregistret konstaterer fejl ved CPR's dataindhold, skal folkeregistret — hvadenten fejlen skyldes indberetningsfejl eller anden årsag — omgående *rette fejlen* i henhold til forskrifterne i CPR-instruksen.

Stk. 3. Efter hver ajourføring af CPR leveres nye CPR-kort til folkeregistret udvisende det nye registerindhold i CPR efter de indberettede dataændringer. De nye kort leveres i den sorteringsorden, som folkeregistret tidligere har udtrykt ønske om over for sekretariatet for personregistrering.

111. Meddelelser til registret fra offentlige myndigheder m. fl.

Fødder, navngivelse og personnummer.

§ 11. Fra ministerialbogsførerne og personregisterførerne vil folkeregistret i den kommune, hvor moderen er eller må antages at være registreret, modtage meddelelse om *fodsier* og (samtidig eller senere) om, hvilke *navne* der er tillagt barnet. Fra CPR modtager folkeregistret underretning om *personnummer*. Særligt om fødselsregistreringsstedet bemærkes, at dette angives ved navnet på det sogn (præstegæld), i hvilket fodsien er blevet registreret, samt kommunens navn.

Stk. 2. De modtagne oplysninger *registre*res på hovedregisterkort og navnekort.

Folkekirkeforhold.

§ 12. Fra folkekirkens ministerialbogsførere vil folkeregistret modtage meddelelse om optagelse i folkekirken i forbindelse med indberetning om navngivelse ved dåb eller - for så vidt angår andre tilfælde af optagelse — ved særskilt indberetning samt indberetning om udtrædelse af folkekirken.

Stk. 2. Fra valgmenigheder og fra Skt. Petri tyske menighed i København vil folkeregistret modtage meddelelse om medlemskab eller ophør af medlemsskab af de nævnte menigheder for personer, der er fyldt 15 år. Medlemmer af de nævnte menigheder er medlemmer af folkekirken, men skal i registermæssig henseende behandles som stående udenfor denne. Ved udtrædelse af en valgmenighed eller Skt. Petri tyske menighed i København skal den udtrædende i registermæssig henseende behandles som medlem af folkekirken.

Stk. 3. Personer, der indtræder i et trossamfund udenfor folkekirken, vil give folkeregistret meddelelse herom. hvorefter den pågældende registreres som ikke-medlem af folkekirken. Meddelelsen skal hidrøre fra

den pågældende selv, eller for så vidt angår børn under 15 år, fra forældremyndighedens indehaver(e). Meddelelse vedrørende børn mellem 15 og 18 år skal være underskrevet af såvel barnet som af forældremyndighedens indehaver(e). Meddelelsen skal være ledsaget af en attest fra vedkommende trossamfund om indtræden i dette.

Stk. 4. En indvandrer, der ved tilflytning fra udlandet er medlem af et evangelisk-luthersk trossamfund eller under tidligere ophold her i landet har været medlem af folkekirken, registreres som medlem af folkekirken, medmindre han udtrykkeligt forbeholder sig at stå udenfor denne. Vejledning om et trossamfunds karakter som evangelisk-luthersk kan fås ved henvendelse til en præst i folkekirken eller eventuelt til bispeskontoret. Ved tilflytning fra Færøerne registreres den flyttende som medlem af folkekirken, såfremt han tilhører folkekirken på Færøerne.

Stk. 5. Oplysninger om folkekirkeforhold skal hverken noteres på hoved- eller navnekort, men skal indberettes til CPR i overensstemmelse med CPR-instruksen, dersom oplysningerne vedrører børn der ved udgangen af kalenderåret ikke vil være fyldt 15 år, samt indvandrere.

Stk. 6. For så vidt angår personer, der allerede er optaget i CPR, videregiver folkeregistret alle meddelelser om folkekirkeforhold til de kommunale ligningsmyndigheder.

Stk. 7. I de i stk. 3 nævnte tilfælde gives tillige underretning til sognepræsten i det sogn, hvor vedkommende har bopæl.

Dødsfald.

§ 13. Fra skifteretterne (i de sønderjyske landsdele fra personregisterførerne) vil folkeregistret modtage meddelelse om *dødsfald*.

Stk. 2. På *hoved registerkortet* overstreges afdødes fornavn(e) og de øvrige oplysninger om afdøde, således at de stadig kan læses, og der foretages følgende registrering: „Død den (datoen)". Se iøvrigt stk. 4.

Stk. 3. Findes der i *navneregistret* kort for afdøde, overstreges oplysningerne ikke, men efter sidste adresse anføres: „Død den (datoen)". Dersom der efterlades ægtefælle, noteres endvidere dennes navn og personnummer. Navneregisterkortet henstilles herefter påny i navneregistret.

Stk. 4. Er afdøde i hovedregistret opført på enkeltkort, overflyttes dette til *afgangsregistret*. Det samme gælder, såfremt afdøde er opført på familiekort, og der ikke efterlades ægtefælle. Såfremt der i dette tilfælde findes børn opført på familiekort, må der udskrives enkeltkort og navnerasterkort for disse.

Navneforandring og navnerettelse m. v.

§ 14. Fra justitsministeriet, overpræsidenten i København, landshøvdingen over Grønland og amtmændene vil folkeregistret modtage meddelelse om *navneforandring*. Fra ministerialbogsførerne og personregisterførerne vil folkeregistret modtage meddelelse om *navneforandring ved anmeldelse* og *navnerettelse*. Endelig vil folkeregistret fra vielsesmyndighederne modtage meddelelse om *gift eller tidligere gift kvindes navneforandring ved anmeldelse*.

Stk. 2. På *hovedregisterkortet* overstreges det tidligere navn for samtlige personer, der er omfattet af navneændringen, således at det stadig er læseligt, og ovenover skrives det nye navn. I anmærkningsrubrikken anføres: „Navneændring ifølge skrivelse af (dato) fra (vedkommende myndighed)".

Stk. 3. På det hidtidige *navnerasterkort*, der forbliver stående på sin plads i navnerasteret, foretages følgende notat: „Navneændring til (nyt navn)". Der udfærdiges derefter nyt navnerasterkort.

Ændring af personnummer.

§ 15. Fra CPR vil folkeregistret modtage meddelelse om ændring af personnummer.

Stk. 2. På *hovedregisterkortet* overstreges det tidligere personnummer, således at det stadig er læseligt, og ovenover skrives det nye nummer. I anmærkningsrubrikken anføres: „Personnummerændring i følge CPR-kort af (dato)".

Stk. 3. På *navnerasterkortet* noteres personnummerændringen på tilsvarende måde som nævnt i stk. 2.

Stiftelse og ophævelse af adoptionsforhold.

§ 16. Fra overpræsidenten i København, landshøvdingen over Grønland eller amtmændene vil folkeregistret modtage meddelelse om *adoptionsbevilling*.

Stk. 2. På barnets kort i *hovedregistret* registreres: „Ifølge skrivelse af (dato) fra

(vedkommende myndighed) adopteret af (adoptivforældrenes navn, stilling og bopæl)". Såfremt betingelserne herfor iøvrigt er opfyldt, opføres adoptivbarnet på adoptivforældrenes familiekort med bemærkning i anmærkningsrubrikken om adoptionsforholdet. Samtidig overstreges de om adoptivbarnet anførte oplysninger på det hidtidige hovedregisterkort.

Stk. 3. Har adoptivbarnet eget kort i *navnerasteret*, påføres dette registrering af adoptionen.

Stk. 4. Fra justitsministeriet vil folkeregistret endvidere modtage meddelelse om *ophævelse af adoptionsforhold*.

Stk. 5. På *hovedregisterkortet* registreres: „Ifølge justitsministeriets skrivelse af (dato) adoptionsforholdet ophævet". Er adoptivbarnet opført på adoptivforældrenes kort, overstreges det på kortet, og der oprettes enkeltkort for den pågældende.

Stk. 6. Har adoptivbarnet eget kort i navnerasteret, påføres dette notat om adoptionsforholdets ophævelse.

Statsborgerforhold.

§ 17. Fra indenrigsministeriet, amtmændene, landshøvdingen over Grønland og Københavns magistrat vil folkeregistret modtage genparter af de *indfødsr eisbeviser*, som disse myndigheder udsteder. Fra indenrigsministeriet vil folkeregistret endvidere modtage meddelelse om *løsning fra dansk statsborgerret*.

Stk. 2. På den pågældendes *hovedregisterkort* registreres i rubrikken om statsborgerforhold: „Indfødsret i henhold til lov af (dato) § (nummer) eller dato for erhvervelse af indfødsret ved erklæring og navnet på vedkommende myndighed" eller „Løst ved indenrigsministeriets skrivelse af (dato)".

Umyndiggørelse.

§ 18. Fra domstolene (skifteretterne) vil folkeregistret modtage meddelelse om *umyndiggørelse eller ophævelse heraf*.

Stk. 2. Ved modtagelsen af meddelelse om umyndiggørelse foretages registrering herom på *hovedregisterkortet*, idet tillige rettens navn og dekretets dato anføres. Ved ophævelse af dekretet overstreges registreringen, og der tilføjes: „Ophævet ved dekret af (dato)".

Ægteskabs indgåelse, skilsmisse og omstødelse af ægteskab.

§ 19. Fra de ægteskabsstiftende myndigheder vil folkeregistret modtage meddelelse om *ægteskabs indgåelse*.

Stk. 2. På hvert af ægtefællernes *hovedregisterkort* udfyldes rubrikken om ægteskabelig stilling således: „G (dato)” samt navnnet på den myndighed, for hvilken ægteskabet er indgået. Desuden anføres fornøden henvisning til ægtefællen i anmærkningsrubrikken på hvert af ægtefællernes hovedregisterkort. Dersom ægtefællerne tager bopæl sammen, overføres oplysningerne på hustruens hovedregisterkort til mandens hovedregisterkort (familiekortet), hvorefter hustruens hovedregisterkort anbringes i afgangsregistret.

Stk. 3. Der oprettes *navneregisterkort* for hustruen, lydende på ægtefællens slægtsnavn, medmindre det af meddelelsen fra vielsesmyndigheden fremgår, at hustruen liar forbeholdt sig at føre det slægtsnavn, hun bar før ægteskabet.

Stk. 4. Fra overpræsidenten i København, amtmændene, landshøvdingen over Grønland og domstolene vil folkeregistret modtage meddelelse om *skilsmisser*, meddelelse henholdsvis ved bevilling og ved dom. Fra domstolene vil der tillige fremkomme meddelelse om *omstødelse af ægteskab*.

Stk. 5. På ægtefællernes *hovedregisterkort* foretages i rubrikken om ægteskabelig stilling følgende registrering: „F (dato) fra (navn), (myndighed)” eller : „Ægteskabet med (navn) omstødt (dato)”. Dersom ægtefællerne har været opført på familiekort, udfærdiges nyt hovedregisterkort for hustruen. Samtidig udstreges oplysningerne vedrørende hende på mandens hovedregisterkort.

Gifte kvinders anvendelse af pigenavn, mandens mellemnavn eller mandens slægtsnavn som mellemnavn.

§ 20. Når en gift kvinde, der ved vielsen har fået mandens slægtsnavn, skriftligt erklærer at ville anvende sit pigenavn eller mandens mellemnavn som sit eget mellemnavn, noteres dette på hoved- og navneregisterkort. På samme måde forholdes, dersom en kvinde, der ved vielsen har beholdt sit pigenavn, erklærer at ville benytte mandens slægtsnavn som mellemnavn.

Stk. 2. Registreringen kan til CPR alene indberettes som adresseringsnavn.

Meddelelser vedrørende fraflyttede og forsvundne personer.

§ 21. Såfremt et folkeregister i de i dette afsnit omhandlede tilfælde modtager meddelelser fra en offentlig myndighed vedrørende en person, der *viser sig at være bort flyttet*, skal meddelelsen videresendes til folkeregistret i den kommune, hvortil den pågældende senest har meldt flytning. Har den pågældende også anmeldt flytning fra denne kommune, videresendes meddelelsen til den nye tilflytningskommune og således fremdeles.

§f Stk. 2. Viser det sig, at de i stk. 1 nævnte meddelelser vedrører hændelser, f. eks. ægteskabs indgåelse, skilsmisse eller navneforandring, som har *fundet sted inden fraflyttingsdagen*, men først modtages efter at flyttepapirerne er sendt til tilflytningskommunen, skal der ske registrering i folkeregistrets egne registre (hovedregister og navneregister), inden videresendelse af meddelelsen finder sted.

Stk. 3. Viser det sig *umuligt* i de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde *at opspore den pågældendes adresse*, eller er den pågældende *fracflyttet til udlandet*, indsendes meddelelsen til indenrigsministeriet, sekretariatet for personregistrering.

IV. Flytningsanmeldelser til folkeregistrene.

Anmeldelser om flytning.

§ 22. Fra private personer vil folkeregistrene modtage anmeldelser om flytninger indenfor kommunen, om flytninger til kommunen og om flytninger fra kommunen til udlandet eller Færøerne.

Stk. 2. Ved anmeldelsen udfærdiger folkeregistret på forlangende en kvittering for anmeldelsen, som udleveres til anmelderen eller tilsendes denne vederlagsfrit.

Stk. 3. Fra andre kommuners folkeregistre og fra CPR vil folkeregistrene modtage meddelelse om flytninger fra kommunen.

Stk. 4. Endvidere vil folkeregistrene i visse tilfælde modtage meddelelse om flytninger fra andre offentlige myndigheder **rn.fl.**

Stk. 5. Ved privates anmeldelser om flyt

ning afgør folkeregistret, hvorvidt flytning kan registreres. Ved flytninger til de øvrige nordiske lande og Færøerne er det den lokale registreringsmyndighed i vedkommende land, der afgør, hvorvidt den flyttende anses for bosat i indflytningslandet.

A. Flytning indenfor kommunen.

§ 23. Ved anmeldelse om flytning til en anden bopæl indenfor kommunens grænser, anføres den ny adresse og datoen for flytningen på hovedregisterkortet, hvorefter kortet anbringes på den ny adresses plads i hovedregistret.

Stk. 2. På navneregisterkortet foretages ligeledes registrering af datoen for flytningen og den ny adresse.

B. Flytning til kommunen.

Tilflytning fra en anden kommune.

§ 24. Når der anmeldes tilflytning fra en anden kommune, skal anmeldelsen indeholde oplysning om den flyttendes personnummer, fulde navn, adresse i tilflytningskommunen, hidtidige adresse i fraflytningskommunen og flyttedato.

Stk. 2. Straks efter anmeldelsens modtagelse kontrolleres tilflytningsadressen og flytningsanmeldelsen (bilag 1) påføres kommunekode og vej kode og eventuelt kode for adressebeskyttelse, hvorefter flytningsanmeldelsen sendes til fraflytningskommunen, der på grundlag af denne indrapporterer flytningen til CPR. Dersom anmeldelsen ikke er foretaget på blanketten hertil (bilag 1), må folkeregistret selv udfylde en sådan. I folkeregistret opbevares en genpart af flytningsanmeldelsen.

Stk. 3. Fra folkeregistret i fraflytningskommunen vil folkeregistret senere modtage en flyttemeddelelse (bilag 2) og meddelelse om optagelse på valglisten (bilag 3) til den flyttende. Flyttemeddelelsen sammenholdes med genparten af flytningsanmeldelsen, hvorefter udfærdigelse af hoved- og navneregisterkort i overensstemmelse med de almindelige regler herom eventuelt kan påbegyndes. Meddelelse om optagelse på valglisten i tilflytningskommunen, påført dato, underskrift og kommunens stempel tilsendes den flyttende, når CPR-kort er modtaget og sammenholdt med flyttemeddelelse og genparten af flytningsanmeldelsen.

Stk. 4. Når valg er udskrevet (folkeafstemning bestemt) bestemmes tidspunktet for fremsendelse af meddelelse om optagelse på valglisten efter reglerne i indenrigsministeriets bekendtgørelse af d. d. om optagelse på og slettelse af folketingsvalglisten ved flytning.

Tilflytning fra de nordiske lande eller Færøerne.

§ 25. Når der anmeldes flytning fra Finland, Island, Norge, Sverige eller Færøerne, afleverer den flyttende de af den lokale registreringsmyndighed i vedkommende nordiske land eller på Færøerne udstedte internordiske flyttepapirer (flyttebevis og flytteattest). Hvis den anmeldende ikke er i besiddelse af sådanne papirer, pålægges det ham at skaffe dem til veje. Eventuelt vil folkeregistret selv kunnø indfordre de nævnte papirer. Indrapporteringen af flytningen til CPR skal ikke afvente modtagelsen af de internordiske flyttepapirer. Efter foretagen registrering tilbagesendes det internordiske flyttebevis straks til den registreringsmyndighed, der har udstedt det internordiske flyttesæt, påført oplysning om tilflytningsdatoen samt ved tilflytning fra Færøerne, oplysning om optagelse på tilflyttervalglisten. Hvis den flyttendes adresse ikke er korrekt angivet på flyttebeviset, anføres den korrekte adresse inden tilbagesendelsen. Overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om folkeregistrering, der trådte i kraft den 1. oktober 1969, er optaget som bilag 6 til instruksen.

Tilflytning fra udlandet iøvrigt.

§ 26. Når der anmeldes tilflytning fra udlandet iøvrigt, fremskaffes oplysninger om den flyttende, jfr. bekendtgørelse af d.d. om folkeregistre § 6, stk. 3, ved at denne udsørges, ligesom legitimationspapirer (pas o. lign.) gennemses. Fornøden dokumentation for de opgivne oplysninger skal afkræves tilflytteren. Ved passets forevisning foretages i dette notering af den anmeldte flytning og af den pågældendes danske personnummer, hvorefter passet afstemmes med folkeregistrets stempel.

Oprettelse af hoved- og navneregisterkort.

§ 27. Senest når der fra det centrale per-

sonregister er modtaget nyt CPR-kort for tilflytteren, udfærdiges der hovedregisterkort for den pågældende. Hvis denne tidligere har haft bopæl i kommunen, benytter folkeregistret det i afgangsgeregistreret beroende hovedkort for den pågældende.

Stk. 2. Samtidig udfærdiges i overensstemmelse med de almindelige regler herom et navneregisterkort for den pågældende, medmindre der i forvejen i navneregistret findes et sådant.

C. Flytninger fra kommunen.

§ 28. Når folkeregistret fra en anden kommune eller en privat person modtager meddelelse eller anmeldelse om en persons flytning fra kommunen, indrapporeres flytningen straks til CPR i overensstemmelse med reglerne i CPR-instruksen.

Flytning til en anden kommune.

§ 29. Når der fra en anden kommune modtages meddelelse om flytning, udfærdiges et blanketsæt, bestående af en flytte-meddelelse og en meddelelse om optagelse på valglisten til den flyttende samt blanketter til internt brug. Flyttemeddelelse og meddelelse om optagelse på valglisten sendes straks til tilflytningskommunen.

Stk. 2. Flyttemeddelelsen indeholder oplysning om den flyttendes personnummer, fulde navn og hidtidige adresse i fraflytningskommunen, samt adressen i tilflytningskommunen og datoen for flytningen samt oplysning om, hvorvidt den flyttende er optaget på valglisten i fraflytningskommunen ved anførelse af „ja“ eller „nej“ i de hertil beregnede rubrikker. Forsåvidt en person ved flytning i februar måned alene er opført på tillægslisten for det kommende år, anføres der „ja“ med tilføjelse af det kommende valgår (f. eks. 74/75). På en særlig anmærkningsrubrik anføres yderligere oplysninger til brug for tilflytningskommunens folkeregister, herunder om adressebeholdelse.

Flytning til et andet nordisk land eller Færøerne.

§ 30. Når der anmeldes flytning til Finland, Norge, Island, Sverige eller Færøerne, udfyldes et sæt internordiske flyttepapirer (bilag 4 og 5), hvoraf flytteattest og flytte-

bevis udleveres den flyttende, medens genparten af flytteattesten opbevares i folkeregistret. Ved flytning til Færøerne skal der i anmærkningsrubrikken anføres, hvilke af de flyttende, der er optaget på valglisten i fraflytningskommunen. Fra registreringsmyndigheden i vedkommende nordiske land eller det færøske folkeregister vil folkeregistret senere modtage flyttebeviset påført oplysning om datoen for registreringen. På flyttebeviser fra Færøerne vil tillige være anført oplysning om optagelse på den færøske kommunes valgliste. Såfremt flyttebeviset ikke er modtaget senest 1 måned efter flytningen, bør folkeregistret søge registreringen af den internordiske flytning berigtiget i overensstemmelse med de almindelige regler om kontrol af folkeregistret og i samarbejde med den lokale registreringsmyndighed i vedkommende land eller Færøerne. Indberetning til CPR skal finde sted samtidig med udfærdigelsen af det internordiske flyttesæt og må ikke afvente returmeldingen fra vedkommende lokale registreringsmyndighed.

Registreringen af flytningen i hoved- og navneregister.

§ 31. Såfremt der for en person, der er opført på enkeltkort, modtages meddelelse om flytning til en anden kommune, eller der anmeldes flytning til udlandet eller Færøerne, udtages den pågældendes kort af hovedregistret, og der foretages registrering af datoen for bortflytningen og den ny adresse. Ved flytning til et andet nordisk land eller Færøerne noteres desuden efter modtagelsen af flyttebeviset fra vedkommende lokale registreringsmyndighed datoen for registreringen i dette land eller Færøerne. Der sættes en streg under den bortflyttendes sidste adresse i kommunen.

Stk. 2. På samme måde forholdes, når der for alle på et familiekort opførte personer samtidig anmeldes flytning fra kommunen. Såfremt der for en enkelt person, der er opført på familiekort, anmeldes flytning fra kommunen, oprettes et enkeltkort, hvorpå registrering af fraflytningen foretages.

Stk. 3. Er den, for hvem der anmeldes fraflytning, opført i navneregistret, foretages registrering af fraflytningen på navne-registerkortet.

Stk. 4. Efter sket registrering anbringes enkeltkort og familiekort, hvor alle optagne personer er fraflyttet, i afgangsregistret.

Stk. 5. Hvis en person, som bevarer bopælen her i landet, midlertidigt tager ophold i udlandet, og folkeregistret bliver bekendt hermed, foretages et blyantsnotat herom på hoved- og navneregisterkort, som derefter anbringes på deres hidtidige pladser i registret.

D. Flytninger under særlige forhold.

Strafasonere og personer, der i.h.t.straffelovens § 70 er institutionsanbragte.

§ 32. Når en person *indsættes i arresthus* til afsoning, påhviler det vedkommende arrestinspektør, såfremt den effektive afsoning vil vare mere end 3 måneder, straks at give folkeregistret, hvor den pågældende angiver at være optaget, meddelelse om indsættelsen i vedkommende arresthus samt om tidspunktet herfor. Samme oplysninger gives af vedkommende institution, når indsættelse finder sted i statsfængsel uden forudgående indsættelse i arresthus, i ungdomsfængsel, særfængsel, arbejds- eller sikkerhedsforvaringsanstalt, samt når retten har truffet bestemmelse om anbringelse på et statshospital, en åndsvage- eller anden kur- eller plejeanstalt, en helbredsanstalt for drankere eller i en særlig forvaringsanstalt.

Stk. 2. Findes den pågældende ikke tilmeldt i registret, videresendes meddelelsen til folkeregistret i den kommune, hvor han er registreret. Findes den pågældende ikke registreret i noget folkeregister, videresendes meddelelsen til folkeregistret i institutionskommunen, i hvis register han da vil være at optage. I alle tilfælde underrettes institutionen om videresendeisen.

Stk. 3. På vedkommende persons hovedregisterkort foretages et blyantsnotat om datoen for indsættelsen eller anbringelsen og stedet.

Stk. 4. Er den pågældende gift eller bor han i hjemmet hos sine forældre, følger han under institutionsopholdet ægtefællens eller forældrenes flytninger, såfremt disse *anmelder flytning for ham*. Anmeldes der under institutionsopholdet flytning for den pågældende til en anden kommune, må folkeregistret underrette institutionen om flytningen og videresende den i stk. 1 nævnte meddelelse til folkeregistret i tilflytningskommu-

nen, ligesom det i stk. 3 nævnte blyantsnotat slettes.

Stk. 5. Melder de i stk. 4 nævnte pårørende flytning *uden at anmelde flytning for den institutionsanbragte* forbliver denne stående i registret, og den pågældendes hovedregisterkort overføres til den særlige afdeling af hovedregistret, såfremt bopælen må anses for opgivet, jfr. § 35.

Stk. 6. Når *løsladelse* (udskrivning) finder sted, vil folkeregistret modtage meddelelse herom fra vedkommende institution. Herefter slettes det i stk. 3 nævnte blyantsnotat. Dersom meddelelsen tillige indeholder oplysning om *flytning til en anden kommune*, videresendes meddelelsen til folkeregistret i denne kommune, der herefter berigtiger flytningen i overensstemmelse med de almindelige regler herom.

Stk. 7. Kan den pågældende ikke meddele oplysning om, hvor han ved *løsladelsen* (udskrivningen) vil tage bopæl, hvilket vil fremgå af meddelelsen fra institutionen, forholdes der i overensstemmelse med de almindelige regler om forsvundne.

Værnepligtiges flytninger.

§ 33. Ved indkaldelse til aftjening af værnepligtens første samlede uddannelse i forsvaret, civilforsvaret, til udførelse af civilt arbejde eller til udførelse af bistandsarbejde i udviklingslande påhviler det den værnepligtige under forevisning af indkaldelsesordren at foretage anmeldelse om indkaldelsen til det folkeregister, i hvilket han er optaget. Samme pligt påhviler personer, som antages til frivillig tjeneste i forsvaret uden tidligere at have af tjent værnepligt. Ved anmeldelsen påføres indkaldelsesordren følgende påtegning: „Noteret (dato) i (folkeregistrets navn)” samt underskrift.

Stk. 2. På *hovedregisterkortet* noteres vedkommende personelforvaltende myndigheds betegnelse og postadresse samt datoen for indkaldelsen.

Stk. 3. Er den indkaldte værnepligtige gift, eller bor han i hjemmet hos sine forældre, følger han under aftjeningen af værnepligten *ægtefællens eller forældres flytninger*.

Stk. 4. Ved *hjemsendelse* påhviler det den værnepligtige at foretage flytteanmeldelse til folkeregistret i den kommune, i hvilken han nu tager bopæl. Det samme gælder frivillige, når de har forrettet tjeneste i forsva-

ret i et tidsrum, der svarer til den normale værnepligts første samlede uddannelsesetid. Er denne bopæl den samme som den, på hvilken han allerede findes registreret, noteres på hovedregisterkortet: „Hjemsendt (dato)". I andre tilfælde **må** flytningen berigtiges i overensstemmelse med de almindelige regler herom.

Fiskeres og søfolks på- og afmønstring.

§ 34. Fra personer, der *påmønstrer et dansk skib og samtidig opgiver den hidtidige bopæl*, vil folkeregistret modtage meddelelse om **påmønstringen**. På vedkommende persons hovedregisterkort og navnerregisterkort foretages registrering om påmønstringen, dennes dato og skibets og reders navn. Hovedregisterkortet anbringes i den særlige afdeling af hovedregistret, jfr. § 35.

Stk. 2. Fra personer, der *påmønstrer et udenlandsk skib og samtidig opgiver den hidtidige bopæl*, vil folkeregistret ligeledes modtage meddelelse om påmønstringen. I dette tilfælde foretages registrering som nævnt i stk. 1, og der forholdes i øvrigt på tilsvarende måde som ved fraflytninger til udlandet.

Stk. 3. Når de i stk. 1 nævnte personer afmønstrer, berigtiges flytningen i overensstemmelse med de almindelige regler herom.

Fortsat registrering i særlige tilfælde.

§ 35. Dersom en person opgiver sin hidtidige bopæl og *samtidig* indsættes til afsoning, eller institutionsanbringes i.h.t. straffelovens § 70 jfr. § 32, indkaldes til aftjening af værnepligt, jfr. § 33, eller påmønstrer et dansk skib, jfr. § 34, stk. 1, anbringes den pågældendes hovedregisterkort i den særlige afdeling af hovedregistret, jfr. § 2, stk. 3.

Stk. 2. **På** samme måde behandles tilfælde, hvor en person efter at være kommet i tul af de i stk. 1 nævnte situationer *senere* opgiver sin hidtidige bopæl.

E. Forsvundne personer.

Personer, der er fraflyttet kommunen uden at anmelde flytning.

§ 36. Når det ved revision af folkeregistret eller iøvrigt viser sig, at en i registret optaget **person** ikke længere findes efter den anførte adresse, og lians opholdssted efter foretagen omhyggelig eftersøgning, der om fornødent kan sko vod politiets hjælp, ikke

kan findes, betragtes den pågældende som *forsvunden*.

Stk. 2. Samtidig med ~~§~~ indberetningen herom til CPR registreres forsvindingsdatoen på den pågældendes *hovedregisterkort*, som derefter overføres til afgangsregistret. Tilsvarende notat foretages på *navnerregisterkortet*.

Stk. 3. Modtager folkeregisteret senere *oplysning om adressen* på en som forsvunden indberettet person, registreres adressen på hovedregisterkortet og navnerregisterkortet.

V. Privates og offentlige myndigheders adgang til at få oplysninger fra folkeregistrene.

Oplysninger til private.

§ 37. På begæring af en privat person meddeler folkeregistret den pågældende attest for, at det af folkeregistret fremgår, at *denne person* opholder sig eller har opholdt sig i kommunen i et bestemt tidsrum.

Stk. 2. Folkeregistret skal endvidere på begæring af en privat person udstede attest om, hvorledes *denne person* findes registreret i folkeregistret. Kun de data, der nævnes i § 4, samt oplysning om hvilke børn, der står opført på den begærendes hovedkort må udleveres. Dog må oplysning om historiske registreringer samt anmærkninger og noter kun udleveres, dersom en retlig interesse heri kan påvises.

Stk. 3. Enhver, der er optaget i registret, har krav på attestation for sit personnummer. Denne kan fremskaffes enten ved, at folkeregistret rekvirerer et personnummerbevis til den pågældende, eller ved at folkeregistret udfærdiger en midlertidig attestation **for** personnummeret. I tilfælde, hvor der i henhold til § 12, stk. 1, 2. pkt., i bekendtgørelse af d.d. om folkeregistre ud færdiges nyt personnummerbevis til erstatning for et tidligere udstedt, påhviler det folkeregistret i videst muligt omfang at inddrage og tilintetgøre det tidligere udstedte bevis.

§ 38. På begæring af en privat person er folkeregistret pligtig at meddele oplysning om en *anden persons* adresse i kommunen. Dersom den omspurgte person ikke længere har bopæl i kommunen, gives oplysning om flyttedatoen samt adressen i tilflytningskommunen, dersom denne er folkeregistret

bekendt, eller — i givet fald — om fraflytning til udlandet, død eller forsvinden. Adresseoplysning må dog ikke gives, dersom adressen er beskyttet, jfr. § 39. Har folkeregistret fra tilflytningskommunens folkeregister modtaget underretning om adressebeskyttelse i denne kommune, må der således kun gives oplysning om tilflytningskommunen.

Stk. 2. I særlige tilfælde, hvor en person ønsker oplysning om en anden person udover det i stk. 1 angivne, afgør folkeregisterføreren efter et skøn over den begærendes retlige interesse i oplysningen, hvorvidt denne skal gives. Der kan dog i intet tilfælde uden indenrigsministeriets tilladelse gives oplysning om en anden persons personnummer.

Stk. 3. Oplysninger om enkeltpersoner, der meddeles private, skal efter forlangende afgives skriftligt. For hver omspurgt person kan der, uanset at denne ikke findes i registret, forlanges et gebyr af indtil 8 kr. Samme gebyr kan kræves for udstedelse af attest for, hvorledes den begærende er opført i folkeregistret, og for udstedelse af opholdsattest, medmindre disse er til brug for en offentlig myndighed. Gebyret tilfalder kommunens kasse, i Grønland dog statskassen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen (i Grønland folkeregisterføreren) afgør, hvorvidt private kan få udleveret navne og adresser på kommunens beboere til brug for udfærdigelse af lokale vejvisere. Beskyttede adresser må dog ikke udleveres. Ved udlevering af sådanne oplysninger må kommunalbestyrelsen sikre sig, at de ikke udnyttes til andre formål end det forudsatte. Kommunalbestyrelsen kan forlange udgifterne ved afgivelsen af de omhandlede oplysninger refunderet.

Stk. 5. Folkeregistret kan bestemme, at forespørgsler skal tilstilles folkeregistret i skriftlig form.

Adressebeskyttelse.

§ 39. For så vidt en person fremsætter anmodning om, at *hans adresse ikke opgives til private*, skal folkeregisterføreren søge oplysning om grunden dertil og derefter skønne over, hvorvidt den pågældende har et berettiget krav på, at hans opholdssted ikke røbes. I så henseende bemærkes, at f. eks. en hustru, der har forladt sit hjem,

må formodes at have et sådant krav, ligesom adoptivforældres ønske om adressebeskyttelse for et adoptivbarn som hovedregel bør imødekommes. En anmodning fra en institution under socialstyrelsen (f. eks. en institution under sær- og åndssvageforsorgen eller børne- og ungdomsforsorgen) om adressebeskyttelse for en klient, bør ligeledes imødekommes. Derimod kan en debtors ønske om at holde sit opholdssted skjult for sin kreditor som regel ikke betragtes som berettiget.

Stk. 2. Mener folkeregisterføreren, at anmodningen bør imødekommes, afmærkes den pågældendes kort i *såvel hovedregistret som navneregistret* således, at folkeregistret ved eventuelle forespørgsler om vedkommendes adresse m. v. straks er klar over, at denne ikke må opgives. Dersom den beskyttede senest er tilflyttet fra en anden kommune og tilflytningen er sket indenfor 1 år, gives underretning til folkeregistret i denne kommune om adressebeskyttelsen, hvorom der i fornødent omfang gøres notater i *raflytningsregistret*.

Stk. 3. Adressebeskyttelsen kan kun gøres gældende *for et tidsrum af 1 år* efter kravets imødekommelse, hvilket skal oplyses over for andrageren. Hvis beskyttelsen ønskes forlænget, må der fremsættes fornyet anmodning herom over for folkeregisterføreren.

Stk. 4. Adressebeskyttelsen gælder *kun for adressen i det folkeregister, der har imødekommet en anmodning herom*. Ved flytning til en anden kommune må eventuel anmodning om adressebeskyttelse fremsættes over for tilflytningskommunens folkeregister, hvilket ligeledes bør tilkendegives andrageren i forbindelse med behandlingen af den først fremsatte anmodning.

Stk. 5. Til private må ikke gives oplysning om ophold i fængsel, arresthus, statshospital el. lign., undtagen i særlige tilfælde, hvor der dokumenteres en retlig interesse heri.

Stk. 6. Folkeregistret kan i særlige tilfælde, f. eks. ved adoption, yde adressebeskyttelse uden anmodning. En sådan beskyttet adresse kan ikke udleveres private, medmindre der er dokumenteret en berettiget interesse heri, og denne interesse ikke kan tilgodeses på anden måde. Udlevering af en så-

dan beskyttet adresse kan betinges af den beskyttedes tilladelse. Folkeregistret bør udvise den størst mulige diskretion ved indhentelsen af den beskyttedes tilladelse.

Oplysninger til offentlige myndigheder.

§ 40. Folkeregistrene skal meddele de oplysninger, som *en offentlig myndighed begærer i embeds medfør*. Særlig bemærkes, at politiet til enhver tid efter aftale med folkeregisterføreren skal have adgang til at indhente oplysninger fra folkeregistrene, samt have adgang til at nedsætte spærrekort i registret med den virkning, at politiet underrettes, hvis der sker ændringer i registrering af vedkommende person.

Stk. 2. Ønsker en offentlig myndighed oplysninger om et *større antal* af de i registret optagne personer, afgøres spørgsmål om, hvorvidt og hvorledes sådanne oplysninger vil være at meddele, af indenrigsministeriet.

Stk. 3. Dersom en offentlig myndighed til brug for incassation af et større antal fordringer eller lignende ønsker oplysninger fra folkeregistret, kan de udgifter, der er forbundet med meddelelsen af disse oplysninger, forlanges refunderet.

Tavshedspligt.

§ 41. Der påhviler folkeregisterføreren og folkeregistrets personale *tavshedspligt* med hensyn til folkeregistrets oplysninger. Udlevering af oplysninger fra folkeregistret kan kun ske i tjenstligt medfør, jfr. §§ 37—40. Overtrædelse af tavshedspligten straffes efter borgerlig straffelov. For overtrædelser i Grønland ifaldes ansvar efter den grønlandske kriminallov.

Stk. 2. Det må nøje påses, at *ingen uvedkommende* får adgang til folkeregistret.

VI. Kontrol af folkeregistret.

Berigtigelse af til- og fraflytning for personer, der ikke har anmeldt flytning.

§ 42. Hvis folkeregisterføreren bliver bekendt med, at der i kommunen opholder sig personer, der burde være tilmeldt folkeregistret, eller erfarer han, at en person ikke længere er bosat under den i kommunens folkeregister anførte adresse, *påhviler det*

folkeregisterføreren af egen drift at søge flytningen berigtiget.

Stk. 2. I tilfælde af *tilflytning* må den pågældendes folkeregisterforhold bringes i orden ved, at det pålægges ham at indgive anmeldelse om flytningen.

Stk. 3. I tilfælde af *fraflytning* må den pågældende, om fornødent ved politiets hjælp, eftersøges. Findes den pågældende derved under en anden adresse i kommunen, må fornøden rettelse foretages i folkeregistret. Oplyses det, at han har taget bopæl i en anden kommune her i landet, må folkeregistret i denne kommune underrettes. Dette folkeregister må herefter foranledige flytningsanmeldelse afgivet, jfr. stk. 1 og 2. Oplyses det, at den pågældende er rejst til udlandet, forholdes der, hvis den faste bopæl her i landet er opgivet, i overensstemmelse med de almindelige regler for fraflytning til udlandet.

Stk. 4. Kan den pågældendes opholdssted trods omhyggelig eftersøgning ikke findes, registreres den pågældende efter reglerne om forsvundne.

Tilsligelse til personlig forklaring.

§ 43. Såfremt de i forbindelse med en flytningsanmeldelse afgivne oplysninger er ufyldestgørende, unøjagtige eller indbyrdes modstridende, er anmelderen pligtig til på forlangende at afgive *personlig forklaring* til folkeregisterføreren og for egen regning at fremskaffe de til sagens oplysning nødvendige attester m. v.

Stk. 2. Tilsvarende beføjelser haves over for den, der *undlader at foretage en påbudt anmeldelse*.

VII. Straffebestemmelser.

Boder for overtrædelse af folkeregistreringsloven og de i medfør af denne lov udfærdigede forskrifter.

§ 44. I medfør af lov om folkeregistrering *straffes* den, der tilsidesætter sin anmeldelses- eller oplysningspligt over for folkeregistret, eller som afgiver urigtige oplysninger til folkeregistret, med *bøde*. For overtrædelser overfor et grønlandsk folkeregister idømmes advarsel eller bøde.

Stk. 2. 1 sager om overtrædelse af anmeldelsespligten vedrørende flytninger og tilsidesættelse af de til husejere, lejere, m. fl., givne pålæg om at meddele folkeregistret, hvem der flytter til eller fra de pågældendes ejendomme eller lejligheder, som ikke skønnes at ville medføre højere bøde end 300 kr., kan kommunalbestyrelsen eller på Grønland folkeregisterføreren i den kommune, hvor vedkommende bor eller opholder sig, tilkendegive den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt han erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til, indenfor en nærmere angiven frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde. Ved fastsættelsen af bøden bør der tages hensyn til den pågældendes økonomiske forhold og forseelsens grovhed.

Stk. 3. Tilkendegivelsen skal indeholde den pågældendes fulde navn, fødselsdato eller personnummer, adresse, tidsmæssig og faktisk beskrivelse af overtrædelsen samt henvisning til de(n) overtrådte bestemmelse(i) i bekendtgørelse af d. d. om folkeregistre samt til § 11 i lov nr. 239 af 10. juni 1968 om folkeregistrering.

Stk. 4. Skønnes det, at overtrædelsen vil medføre højere bøde end 300 kr., eller kan den pågældende ikke erklære sig skyldig i overtrædelsen eller ikke erklære sig rede til at betale den angivne bøde, overgives sagen til politimesteren til videre foranstaltning.

Stk. 5. Betales en for kommunalbestyrelsen (om de grønlandske folkeregistre, se stk. 6) vedtaget bøde ikke rettidigt, kan den inddrives ved udpantning. Inddrivelsen foretages af den kommunale pantefoged. Indgår bøden ikke, kan sagen overgives til politimesteren med anmodning om, at den pågældende indsættes til afsoning af bøden. Anmodning om indsættelse til afsoning bør kun undtagelsesvis fremsættes.

Stk. 6. Betales en for en grønlandsk folke-

registerfører vedtaget bøde ikke rettidigt, kan sagen overgives til politimesteren til videre foranstaltning.

Stk. 7. Bøder for overtrædelse af folke-registerlovgivningen tilfalder kommunens kasse, såfremt de er vedtaget overfor en kommunalbestyrelse i Danmark. I andre tilfælde tilfalder bøderne, herunder bøder vedtaget overfor en grønlandsk folkeregisterfører, statskassen.

Stk. 8. Om vedtagelse eller ikendelse af bøder i medfør af folkeregisteringsloven foretages der notat i folkeregistret, eventuelt på den pågældendes hovedregisterkort i anmærkningsrubrikken. Forinden en bøde forelægges til vedtagelse, eller oversendelse af sagen til politimesteren finder sted, kan folkeregistret ved henvendelse til folkeregistret i den eller de kommuner, hvori den pågældende tidligere har været registreret, søge oplyst, hvorvidt den pågældende tidligere har overtrådt lovgivningen om folkeregistrering.

VIII. Ikrafttrædelses- og ophævelsesbestemmelse.

§ 45. Cirkulæret træder i kraft den 1. februar 1973. Samtidig ophæves indenrigsministeriets cirkulære nr. 98 af 9. juni 1956, instruks for førelse af folkeregistre, med senere ændringer og tilføjelser, ministeriet for Grønlands cirkulære af september 1963, instruks for førelse af folkeregistre i Grønland, med senere ændringer og tilføjelser, indenrigsministeriets cirkulærer I og II af 28. marts 1967 og 11. marts 1968 om folke-registrenes medvirken ved oprettelsen af det centrale personregister (CPR), indenrigsministeriets cirkulære af 30. april 1968 om folke-registrenes medvirken ved driften af det centrale personregister (CPR) og indenrigsministeriets cirkulære af 10. september 1968 om udfærdigelse af personnummerbeviser fra det centrale personregister (CPR).

Indenrigsministeriet, den 5. januar 1973.

Egon Jensen.

/ Svend Renstrup.

Indenrigsministeriets cirkulære af 3. september 1973.

Cirkulære om offentlige myndigheders adgang til oplysninger i del centrale personregister (CPR).

(Til samtlige ministerier, styrelser, kommunalbestyrelser m.v.)

Indenrigsministeriet har i 1968, jfr. lov nr. 239 af 10. juni 1968 om folkeregistrering, oprettet et centralt personregister (CPR) med det formål at opbevare og formidle til interesserede myndigheder visse almindelige personoplysninger, som anvendes i den offentlige administration.

I CPR registreres alle personer, som efter den 1. april 1968 — for Grønlands vedkommende dog efter den 1. maj 1972 — har været tilmeldt et dansk folkeregister, samt personer, der er bosat uden for Danmark, men som i kraft af medlemskab af ATP eller pligt til at svare kildeskat eller somandsskat har fået tildelt personnummer. Registrering i et færøsk folkeregister bevirker *ikke* optagelse i CPR.

CPR indeholder bl. a. oplysninger om personers personnummer, navn, stilling, adresse, kon, fødselsdato og -sted, civilstand og statsborgerret, jfr. nærmere det som bilag 1 viste CPR-kort med tilhørende vejledning. Personel, der er døde eller udvandrede, bibeholdes i CPR med det senest kendte data-indhold. Herudover opbevares ikke historiske oplysninger i CPR.

I henhold til § 2 i loven om folkeregistrering fastsættes herved følgende bestemmelser om offentlige myndigheders adgang til at rekvirere oplysninger fra CPR:

1. Adgangen til oplysninger i CPR.

Enhver offentlig — statslig eller kommunal — myndighed har adgang til CPR's personoplysninger, hvis den omspurgte persons opholdskommune ikke er kendt af vedkommende myndighed.

Er opholdskommunen kendt, rettes henvendelse til kommunens folkeregister.

Ønskes der oplysninger om et større antal personer med bopæl i flere forskellige

kommuner, forelægges spørgsmålet om, hvorledes de pågældende oplysninger mest hensigtsmæssigt kan tilvejebringes, for indenrigsministeriet, sekretariatet for personregistrering.

// . Fremgangsmåden ved fremskaffelse af oplysninger fra CPR.

a. Enkeltforespørgsler.

Kan der efter foranstående indhentes oplysninger i CPR, og vedrører de ønskede oplysninger kun et mindre antal personer, indsendes en „CPR-Forespørgsel“ (med plads til 1 forespørgsel) eller en „CPR-Forespørgselsliste“ (med plads til 25 forespørgsler) i udfyldt stand til sekretariatet for personregistrering.

Blanketterne er optaget som bilag 2 og 3 til cirkulæret og kan rekvireres fra Statens Trykningskontor (Formular CPR 1 og CPR 10).

Da blanketten med sekretariatets besvarelse af forespørgslen vil blive tilbagesendt i rudekuvert, skal navnet på den forespørgende myndighed være anført med den fuldstændige postadresse.

Idet i øvrigt henvises til vejledningen på blankettens bagside bemærkes, at værdien af eftersøgningen i CPR helt afhænger af, om det pågældende personnummer er korrekt opgivet, eller — hvis personnummeret ikke er kendt — om de anførte oplysninger om fødselsdag, køn og slægtsnavn svarer til de tilsvarende oplysninger i CPR.

Er eftersøgningen i CPR resultatløs, eller er der tvivl om, hvorvidt den (eller de) udskrifter), som tilbagesendes som svar på forespørgslen, vedrører den efterspurgte person, kan der eventuelt indsendes en fornyet forespørgsel, f. eks. med en mulig afvigende stavemåde for slægtsnavnets 3

første bogstaver eller med en mulig anden fødselsdag.

Eventuelle udtræk af CPR fremkommer i form af CPR-kort, jfr. bilag L. Særlig med hensyn til adressen bemærkes, at visse personers adresse nyder beskyttelse over for private, jfr. indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 5 af 5. januar 1973 om folkeregistre, § 15. I tilfælde af sådan adressebeskyttelse er CPR-kortets felt 04 udfyldt med koden „B“, jfr. nærmere herom i afsnit III nedenfor.

Svaret på forespørgslen vil normalt være den forespørgende myndighed i hænde 10-14 dage efter at forespørgslen er kommet sekretariatet i hænde.

b. Hastende enkeltforespørgsler.

Sekretariatet for personregistrering har midlertidigt indført den ordning, at der kan rettes telefonisk forespørgsel angående enkeltpersoner. Ved henvendelsen skal der gives oplysning om den eftersøgte persons personnummer eller om fødselsdato, køn og navn.

Telefoniske forespørgsler vil normalt kunne besvares samme dag, som henvendelsen foretages.

Af hensyn til kapaciteten bør telefonisk forespørgsel begrænses til tilfælde, hvor den forespørgende myndighed på grund af særlige omstændigheder ikke kan afvente sædvanlig svartid. Telefoniske forespørgsler rettes til tlf. nr. (01) 126333, indenrigsministeriet, forespørgselsafdelingen, mandag-fredag mellem kl. 9.00 og 16.00.

c. Masseforespørgsler.

I tilfælde hvor der opstår behov for at indhente et større antal personoplysninger i CPR, kan det betyde en økonomisk og tidsmæssig besparelse, hvis de oplysninger, som skal anvendes ved forespørgslerne, findes på hulkort, magnetbånd eller andre maskinelt behandlelige medier. Dette spørgsmål og kravene til således mekaniserede oplysninger

må drøftes med sekretariatet for personregistrering.

d. Anden udnyttelse af CPR.

Udover enkeltforespørgsler og masseforespørgsler kan offentlige myndigheder få adgang til at udnytte oplysninger i CPR til løsning af større enkeltopgaver. Det er således muligt at udtrække personoplysninger fra CPR ud fra bestemte kriterier, f.eks. alder, køn, civilstand og lokalitet, ligesom det er muligt at få persondata ajourført gennem CPR.

I alle sådanne tilfælde er det nødvendigt, at opgavens løsning forinden drøftes med sekretariatet for personregistrering.

III. Andre bestemmelser.

Da der ikke er almindelig adgang for private til at få oplysninger fra CPR, må oplysninger, som myndigheder rekvirerer i CPR, ikke videregives til private. Dette er særlig vigtigt i tilfælde, hvor en adresse er markeret som beskyttet, eller hvor personer opholder sig i fængsel el. lign. institution, uanset om adressen er markeret som beskyttet. I givet fald må spørgeren henvises til de kommunale folkeregistre.

Om folkeregistrenes pligt til at afgive personnummeroplysninger til offentlige myndigheder og til private henvises til indenrigsministeriets cirkulære af d. d. om udlevering og anvendelse af personnummeroplysninger.

De udgifter, der er forbundet med udtræk af CPR, kan forlanges refunderet af vedkommende myndighed.

/ V. Ikrafttrædelsesbestemmelser.

Cirkulæret træder i kraft den 1. oktober 1973. Samtidig ophæves indenrigsministeriets cirkulære nr. 249 af 12. oktober 1970 om offentlige myndigheders adgang til oplysninger i det centrale personregister.

indenrigsministeriet, den 3. september 1973.

P. M. V.

Zeuthen.

/ Henrik Nielsen.

Svar på CPR-forespørgsler sker på CPR-kort, som vil indeholde samtlige oplysninger i CPR om den omspurte person. Til kortet

er der som højre halvdel vedhæftet en adresseudskrift.

Kortene har følgende udseende:

Venstre halvdel

PERSONNUMMER FØDSELSDATO		LB. NR.	KØN		ADRESSERINGSNAVN (10)				BOPÆL I KOMMUNEN (02) VEJ.KODE HUSNR. BG ETG. SIDE			
NAVN (SLÆGTSAVN, FORNAVN / PIGENAVN) (08)												
KOMM.KODE (01)		BOPÆL I KOMMUNEN				ADR.BESK. (04)		C/O-NAVN M. V. (11)				
HUSBTGN. (16)	VÆRNR. (17)	TILFLYTNINGSDATO (25)	HENVISNINGSNR. (06) FØDSELSDATO		LB. NR.	CIV.ST. (07)	STILLING (09)		STATSB. RET (LAND) (18)		UMD.GJ.(05)	PENSIQN (19)
SYGEG. (20)		FØDSELSREG. STED (SOGN OG BY/AMT/KOMMUNE) (29)				VIELSESREG. STED (SOGN OG BY/AMT/KOMMUNE) (12)				K / B (13)	VIELSESDATO (14)	
F.KIRK.(15)	SPECIELLE FORHOLD (21) (22) (24)		(27)			(28)		CIV.Æ.DATO (26)		ÆNDR.DATO (26)		AJOURF. DATO
SUPPLERENDE OPLYSNINGER:												
CPR KORT												

Højre halvdel

PERSONNUMMER								KOMMUNE (KODE)		
NAVN (SLÆGTSAVN, FORNAVN / PIGENAVN)										
VEJNAVN/LOKALITET				HUSNR.	BG.	ETAGE	SIDE	HUSBTGN.	VÆRNR.	ADR-BESK.
C/O NAVN M. V.			BYNAVN			POSTNR.	POSTDISTRIKT			
						DATO	HGNR			
SUPPL. OPL.										
ADRESSEUDSKRIFT FRA CPR (DET CENTRALE PERSONREGISTER)										

Oversigt over indholdet af CPR-kortets venstre halvdel og de enkelte felters betydning:

CPR-kortets 1. linie.

Personnummeret.

Køn, angivet med M for mænd og K for kvinder.

Adresseringsnavn *n*. Et til adressering m.v. egnet navn på maksimalt 30 positioner. Hvor det fulde navn bortset fra gifte kvinders pigenavn overstiger 30 positioner, vil adresseringsnavnet være forkortet. Af fornavnene bibeholdes så vidt muligt det første, eller første bogstav af første fornavn.

Bopæl i kommunen indeholder: a) en kode for en vej (lokalitet) i overensstemmelse med kommunens vejkodefortegnelse, b) husnummer, c) husbogstav, d) etage, som kan være gengivet med følgende koder: KL=kælder, ST=stuen, PT=parterre, MZ=mezzanin, KV=kvist og 01 til 99, e) side, der kan være gengivet med følgende koder: TV=til venstre, TH=til højre, MF=midtfor, MV=midtfor til venstre, MH=midtfor til højre. Feltindholdet findes udskrevet i feltet „Bopæl i kommunen“, jfr. 3. linie.

CPR-kortets 2. linie.

Navn. Til angivelse af fulde navn er i feltet afsat 56 positioner. For gifte kvinder medtages pigenavn, der er adskilt fra sidste fornavn ved en skråstreg. Dersom det fulde navn overstiger 56 positioner og derfor er forkortet, vil første position indeholde en stjerne. Det samme gælder, dersom navnet indeholder tegn, der ikke kan gengives maskinelt.

CPR-kortets 3. linie.

Kommunekode, jfr. indenrigsministeriets cirkulære om kommunekoder.

Bopæl i kommunen. Vejkode m.v. udskrevet i klarskrift, jfr. adressekoden i CPR-kortets 1. linie.

Adressebeskyttelse. Efter anmodning kan et folkeregister notere en adresse beskyttet, hvor det skønnes, at den pågældende har berettiget krav på, at hans opholdssted ikke opgives til private. Adressebeskyttelse fremtræder på CPR-kortet med koden B i feltet.

CJO navn m.v. Her er anført en eventuel logiværts navn eller andre supplerende adresseoplysninger.

CPR-kortets 4. linie.

Husbetegnelse. Der kan i feltet være anført en af følgende koder: BBG=bagbygning, O.G=over gården, HVH=havehus, MBG=mellebygning, SDH=sidehus, VST=vest, ØST=øst, NRD=nord, SYD=syd.

Værelsesnummer tjener til angivelse af lejlighedsnummer eller værelsesnummer.

Tilflytning dato. Datoen for tilflytning til kommunen, angivet i rækkefølgen dag, måned, år.

Henvisningsnummer. For hjemmевærende ugifte børn under 18 år angives hovedpersonens personnummer i feltet. Hovedpersonen er normalt faderen, for børn født uden for ægteskab, der opholder sig hos moderen, dog moderen. En kvinde, der efter sin nedkomst selv er hovedperson, vil ikke være biperson i forhold til sine forældre.

For gifte personer anføres ægtefællens personnummer i feltet.

For ugifte personer — herunder børn der ikke er bipersoner til en anden person — er der ingen henvisning i feltet.

Civilstand. Angives med en af følgende koder: U=ugift, G=gift, S=separeret, F=fraskilt, E=enke/enkemand.

Stilling.

Statsborgerret. I feltet angives en kode for den stat, i hvilken pågældende har statsborgerret, f. eks. D=dansk, N=norsk, S=svensk og TYR=tyrkisk. Koden XXX betyder statsløshed. Er en dansk person i besiddelse af dobbelt statsborgerret, er han anført som dansk.

Umyndiggørelse er i givet fald anført med koden U.

Pension. Feltet kan være udfyldt med en af følgende koder: F=folkepension, E=enkepension, I=invalidpension i henhold til reglerne efter 1. april 1966, V=invalidpension i henhold til reglerne for denne dato.

CPR-kortets 5. linie.

Sygekasse forhold. Heri kan forekomme de før sygekassernes nedlæggelse pr. 1. april 1973 anvendte koder for medlemsskabets art. (Feltet anvendes ikke mere).

Fødselsregistreringssted. Feltet er normalt udfyldt med fødesogn samt by, amt eller kommune.

Vielsesregistreringssted. Feltet er normalt udfyldt med sogn samt by, amt eller kommune. *KjB.* Angivelse af vielsesmyndigheden, K = kirkelig, B = borgerlig vielse.

Vielsesdato. Datoen er angivet i rækkefølge dag, måned, år.

CPR-kortets 6. linie.

Folkekirken. Ikke-medlemskab af folkekirken er angivet med koden U i feltet. Feltet vedligeholdes ikke for personer, der er over 15 år.

Specielle forhold. Felterne er forbeholdt særlige koder, der anvendes af kommunerne.

Civilstandsændringsdato. Datoen for senest registrerede ændring af feltet for civilstand, angivet i rækkefølgen dag, måned, år.

Ændringsdato. Datoen for seneste ændring i CPR's dataindhold, bortset fra flytning til

anden kommune og civilstandsændring, angivet i rækkefølgen dag, måned, år.

Ajourfaringsdato. Datoen for udtrækket af CPR-kortets oplysninger.

CPR-kortets rubrik for supplerende oplysninger.

CRM-kode. I rubrikken er ofte anført en kode til brug ved samarbejdet med de værnepligtsadministrerende myndigheder.

Sat inaktiv i CPR. Er den pågældende person død, udvandret eller forsvundet er dette anført i rubrikken tilligemed datoen.

Personnummeret sat ud af kraft. Dersom et personnummer er sat ud af kraft, enten fordi personen har været dobbeltnummereret, eller fordi nyt personnummer er tildelt (fejl i fødselsdag eller køn i oprindeligt nummer), er dette anført i rubrikken med angivelse af det nugældende personnummer.

Hulleg rundlags-nummer. Enhver udskrift fra CPR vil indeholde bogstaverne „HG NR“ efterfulgt af et 10-cifret tal. Nummeret er af sekretariatet for personregistrering påført forespørgslen og anvendes til kontrol af, at denne er gennemført i CPR.

HGNA (udfyldes af S.f.p.)

CPR - FORESPØRGSEL

(Formular september 1970)

Forespørgerens journalnr.

- telefonnr.

lok.nr.

Dato

Signatur

↑
FORESPØRGENDE MYNDIGHEDS NAVN OG POSTADRESSE
(til tilbagesendelse i rudekuvert)

Den eftersøgte persons:

Slægtsnavn

Fornavn(a) herunder mellemnavn

Fødested (dersom dette kendes)

PERSONNUMMER

FØDSELSDATO			LB. NR.
DG	MD	ÅR	

Disse rubrikker udfyldes kun, dersom
personnummeret er kendt.

FØDSELSDATO			SL. NAVN	KØN
DG	MD	ÅR		M/K

Disse rubrikker udfyldes, dersom
personnummeret ikke kendes.
Af slægtsnavnet anføres de tre første bogstaver.

Forbeholdt CPR

- ☐ vedlagt udskrift(er) af CPR.
- ☐ den pågældende er eftersøgt forgæves på de angivne data: fødselsdato, slægtsnavn og køn.
- ☐ det opgivne personnummer er ugyldigt.
- ☐ den pågældende er eftersøgt forgæves på det opgivne personnummer.
- ☐

INDENRIGSMINISTERIET
Sekretariatet for personregistrering
tlf. (01) 12 63 33

Dato:

VEJLEDNING, se bagsiden

Sign:

CPR 1

Cirkulære om udlevering og anvendelse af personnummeroplysninger.

(Til samtlige ministerier, styrelser, kommunalbestyrelser m.v.)

I nærværende cirkulære, der afløser indenrigsministeriets cirkulære nr. 30 af 7. februar 1969, er sammenfattet gældende bestemmelser og praksis specielt vedrørende udlevering og anvendelse af *personnumre*, jfr. § 1, stk. 2, og § 2, stk. 1, i lov nr. 239 af 10. juni 1968 om folkeregistrering.

Løvrigt henvises til indenrigsministeriets cirkulære af d. d. om offentlige myndigheders adgang til oplysninger i CPR, og til indenrigsministeriets cirkulære nr. 3 af 5. januar 1973 (folkeregisterinstruksen), afsnit V, om adgangen til oplysninger i folkeregistrene.

I. Offentlige myndigheders adgang til personnumeroplysninger.

Offentlige myndigheder eller dermed lige-stillede har en almindelig adgang til i *embeds medfør* at indhente personnummineroplysninger i folkeregistrene eller sekretariatet for personregistrering (CPR).

Følgende institutioner ligestilles med offentlige myndigheder med hensyn til indhentelse af personnummeroplysninger:

Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP).

De statsanerkendte arbejdsløshedskasser. Lønmodtagernes Garantifond.

Personnummeroplysninger indhentes principielt hos folkeregistrene. Er den efterspurgtes opholdskommune imidlertid ukendt, eller ønskes personnummeroplysninger i større omfang, kan henvendelse herom rettes til sekretariatet for personregistrering med henblik på en mulig maskinel fremfindning af personnumrene.

II. Afgivelse af personnummeroplysninger til private.

Oplysninger om personnumre til private kan kun afgives fra folkeregistrene eller

sekretariatet for personregistrering (CPR), medmindre andet udtrykkeligt er hjemlet eller er aftalt med sekretariatet for personregistrering i indenrigsministeriet.

Det bemærkes i denne forbindelse, at private ikke i folkeregistrene kan få oplyst andre personers personnummer uden indenrigsministeriets tilladelse, jfr. § 14, stk. 2, i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 5 af 5. januar 1973 om folkeregistre, og at denne tilladelse for tiden normalt kun kan forventes givet til virksomheder o.L., der foretager maskinel afregning med en offentlig myndighed, f.eks. af indeholdt kildeskat, af bidrag til ATP eller af MOMS.

III. Anvendelse af personnummeret som journalnummer eller med tilsvarende funktion.

Som forudsat ved oprettelsen af CPR har personnummeret efterhånden fundet almindelig udbredelse i den offentlige administration som identifikation eller journalnummer. Den praktiske anvendelse af personnummeret i administrationen medfører derfor, at numrene i forbindelse med den løbende sags ekspedition kommer trediemand i hænde. Som eksempler herpå kan nævnes offentlige ydelser, der udbetales over bank- eller sparekassekonti, afsendelse af skrivelser med personnummeret som journalnummer til advokater eller revisorer, eller afregning med private for disses ydelser eller leverancer til personer i tilfælde, hvor udgiften ved ydelserne eller leverancerne helt eller delvist afholdes af det offentlige.

Sådan anvendelse af personnummeret kan finde sted uanset, at det herved kommer trediemand i hænde, men det er en forudsætning for den nævnte brug, at den kun finder sted i det omfang, det findes hensigtsmæssigt i administrativ henseende.

I hvilket omfang, en person er pligtig til at give oplysning om sit eget personnummer til en offentlig myndighed, må bero på hjemmelen herfor i det enkelte tilfælde. Det bemærkes dog, at afgivelsen af personnummer-oplysningen ofte — selv uden udtrykkelig hjemmel herfor — vil være et nødvendigt led i den pågældendes legitimation over for den offentlige myndighed.

IV. Adressering.

Personnummeret bør kun indgå i *adresse-*

udskrifter, for så vidt der er væsentlige økonomisk-administrative bevæggrunde herfor.

V. Nye anvendelsesområder for •personnummeret.

Man skal anmode om, at indenrigsministeriets sekretariat for personregistrering underrettes, såfremt det påtænkes at tage personnummeret i anvendelse inden for et administrationsområde, uanset om der herved bliver tale om iøvrigt at udnytte det centrale personregister (CPU).

Indenrigsministeriet, den 3. september 1973.

P. M. V.

Zeuthen.

/ Henrik Nielsen.

Litteraturoversigt.

- Brabrand Jensen, M. Data, databehov og databehandling i den offentlige forvaltning. NAT. 1971, 52 (s. 113).
- Code of Good Practice, The British Computer Society. The National Computing Centre Limited, 1972.
- Data Banks and Society, Universitetsforlaget 1972, Oslo.
- Data och integritet, Offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén, Stockholm, SOU 1972:47.
- Data Security and Data Processing, IBM Volume 1-6. (G 320-1370/1376) 1972-74.
- Datainspektionen, Föreskrifter och anvisningar för ansökan om tillstånd att inrätta eller föra personregister som avses i datalagen (1973:289) m.m. 1974-03-18.
- Datenschutz/Meldegesetz, Zur Sache 5/74, Themen Parlamentarischer Beratung. Presse- und Informationszentrum des Deutschen Bundestages, 5300 Bonn 12.
- Datasäkerhet, Hot och brister vid datordrift. En studierapport planerats gemensamt av statskontoret och IBM Svenska AB, 1975-76.
- Edb og sikkerhed, Edb-rådet, København 1974.
- Edb-rådets Hvidbog, status for edb-sektoren 1974. - Et debatoplæg bind I-IV, København 1975.
- Eilschou Holm, N. Offentlighedsloven med kommentarer, Juristforbundets forlag, København 1971.
- Freese, Gavatin och Rydén Privatlivets helgd, Liber Forlag, Stockholm 1975.

Freese, Skoog och Tael Datalagen m.f1. författningar, Almqvist & Wiksell, Stockholm 1973.

Koktvedgaard, M. Bidrag til elektronrettens almindelige del (Elektronisk databehandling) Juristen 1968, 157 ff.

Koktvedgaard, M. Retlige problemer i forbindelse med adgang til datalagre, Juristen 1970, 221 ff.

Legal Aspects of Computerized Information Systems. Panel on Legal Aspects of Computerized Information Systems. Committee on Scientific and Technical Information. U.S. Federal Council of Science and Technology. The Honeywell Computer Journal, 1973, No. 1.

Nehm og Rosdahl. Lægeloven med kommentarer, Juristforbundets forlag, København.

Nielsen, H. Anvendelse af edb (ADB) i den offentlige forvaltning. NAT. 1970, 51 (s 370).

Offentlige persondatasystem og personvern. NOU 1975:10, Justis- og politidepartementet, Oslo.

Privacy Act Implementation, U.S. Federal Register, Vol. 40, No. 132, Part III, 9/7-1975.

Privacy and Protection of Personal Information in Europe. A Staff Report of the Committee on Government Operations United States Senate. U.S. Government Printing Office, Washington 1975.

Records, Computers and the Rights of Citizens. Report of the Secretary's Advisory Committee on Automated Personal Data Systems. U.S. Department of Health, Education and Welfare, July 1973. DHEW Publication No. (OS) 73-97.

Report of the Committee on Privacy, Her Majesty's Stationary Office, Cmnd 5012, 1972.

Rømer, M. Anvendelse af edb (ADB) i den offentlige forvaltning, NAT. 1970, 51 (s. 393).

- Rømer, M. Edb i offentlig forvaltning, NAT. 1967, 48 (s. 116).
- Samuelson, E. Statslige databanker og personlighetsvern. Universitetsforlaget, Oslo, 1972.
- Seipel, P. Adb och Juridik. En problemöversikt. Rapport till datasamordningskommittén, Finansdepartementet 1975:3, Stockholm.
- Tapper, C. Computers and the Law, London: Weidenfeld & Nicolson 1973.
- The Considerations of Physical Security in a Computer Environment, IBM 1972.
- White Paper on Computers and Privacy. Cmnd 6353 and 6354. Her Majesty's Stationary Office 1975.

